

Anton Roothaert

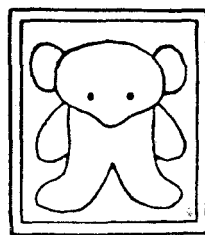
ZWARTE BEERTJES

78

MR A. ROTHHAERT

**CHINESE
HANDWASSING**

A. W. BRUNA & ZOON - UTRECHT

INLEIDING

GEHEIMZINNIGE VERDWIJNING ONDER TRAGISCHE OMSTANDIGHEDEN

FRANKFORT, 3 aug. — Op 24 juli jl. is Mevr. B., Hollandse van afkomst, en slechts enige maanden geleden gehuwd met een Duits ingenieur, uit haar woonplaats Frankfort afgereisd naar Parijs.

Kort na haar vertrek werd haar echtgenoot, de heer B., door een ontploffing in zijn laboratorium zo ernstig gewond, dat hij enige uren later overleed.

Toen de familieleden zich naar aanleiding van dit droevig ongeval met de jonge Mevr. B. in verbinding wilden stellen, moesten zij vernemen, dat deze in het geheel niet te Parijs bij de bekenden, die haar verwachten, was aangekomen.

Na een uitgebreid onderzoek kon de Parijse politie vaststellen, dat de vermiste hoogstwaarschijnlijk op Belgisch grondgebied de sneltrein Keulen—Parijs moet hebben verlaten.

Tot op heden is men zonder enige aanwijzing omtrent de verblijfplaats der jonge weduwe en men vreest, dat haar een ongeluk is overkomen.

Terwijl de trein uit Esschen binnenliep, stond de brigadier der Koninklijke Marechaussee, Jacob Holdert, voor dienst te dromen op het Roosendaalse perron, en hij droomde van Cora . . . Ze was weer eens loops en hij peinsde of hij haar nu zou uithuwelijken aan Hans van de Opper-Wachtmeester, of aan Wodan van Kees Basters . . . Wodan had een mooiere kop, maar Hans was veel meer politiehond, véél meer . . . De Hoofdconducteur kwam op hem toe en wenkte kort met het hoofd.

„Gaaf u even mee?”

„Wat is er aan 't handje?” vroeg de eugenist.

„Een hele coupé vol ruzie . . . Als ik het goed begrijp moet er een portefulje gerold zijn.”

De komst van de gezonden brigadier in zijn smetteloos blauw bracht een korte stilte onder de opgewonden bemanning van een tweede-klasse coupé, maar dadelijk daarop sprak alles weer door elkaar.

Holdert zette twee grote handen tegen zijn oren.

„Als dat hier een spreekkoor moet verbeelden, dan is 't een slècht

spreekkoor... Zijn alle kleppen dicht?... Vertel me dan maar eens één voor één: *Wie* is de bestolene?"

Het rumoerige gezelschap bestond uit vier personen. De bestolene vormde een ronde, glimmende vleesmassa, die lilde van aandoening en ongeveer als heer was aangekleed.

Na hem werd de aandacht het meest getrokken door een donker, poesmooi jongmens met een Menjou-snorretje. Hij sprak uitsluitend Frans, op het eerste gezicht aanvaardde men hem algemeen als heer, doch bij nadere beschouwing mankeerde er toch iets aan. Misschien was hij een beetje te mooi en zijn kleding een beetje te chic. Een heel klein beetje maar; „un rien," zei Politie-Officier Brusselseers van de Antwerpse Opsporingsdienst, die al enige tijd bijzondere belangstelling koesterde voor de wijze waarop André Dubrin aan de kost kwam... Bovendien was hij nog geparfumeerd. Voorts een man van om en bij de veertig, uitgedroogd, gladgeschoren en gepoederd jockey-type met een smal, bruut paardegezicht. Hij sprak slordig Frans en Nederlands.

Tenslotte een eenvoudig geklede jongeman van circa dertig. Hij was korenblond, had zachte ogen, glanzende brilleglazen en over het algemeen het voorkomen van een gestudeerde. Om de een of andere reden was hij zeer verontwaardigd en bloosde tengevolge van een boosheid, die hem even weinig afging als Sinte Franciscus van Assizië. Ook bij nadere inspectie bleef hij „meneer"...

De dikke rilpudding had in dit opzicht in het geheel geen pretenties. In een Amsterdams, dat pijn deed aan de oren, vertelde hij, dat hij Aulifier (Olivier) heette, makelaar in diamant. Hij vertelde er niet bij, dat de enige belangrijke zaak, die hij als zodanig had afgesloten, bestond in het verliezen van een andere portefeuille met ongeveer duizend karaat „geslepen", die door de Verzekering na heel wat herrie waren vergoed, terwijl de Maatschappij tevens van de gelegenheid had gebruik gemaakt om de polis, die nog maar drie maanden liep, hals over kop op te zeggen. Maar de zeer belangrijke Antwerpse firma Blumenduft Frères had bevestigd, dat Olivier's opgave volkomen overeenstemde met het commissiebriefje, dat zij van Olivier in handen had, en was reeds begonnen gerechtelijk tegen deze op te treden tot teruggave of betaling van het in commissie gegeven lot. Zodoende was er voor de Verzekering niets anders overgebleven dan maar te betalen, ofschoon er toen op de Diamantclub rare dingen gefluisterd werden. Olivier had een paar slapeloze nachten gehad, toen hij bemerkte dat hij door de politie geobserveerd werd, doch overigens was het zaakje vlot verlopen, want de portefeuille — zonder diamanten — was tien dagen later teruggevonden door een gemeente-tuinman in een der papierkorven van het stadspark en duizend karaat worden gemakkelijk in andere partijbriefjes weggesorteerd...

Aan de grens had hij z'n portefeuille nog, vertelde hij zwetend, daar waren alle heire getuigen fen, want zijn pas zat er in en verder maar eventjes honderdachtentwintig karaat kapjes, onge-

veer vierduizend frank en ruim drie honderd gulden. Vlak voor Roosendaal miste hij de portefeuille...

De Franssprekende André Dubrin kwam daarna het eerst aan het woord: Het beste was, dat ces messieurs zich lieten fouilleren door monsieur le gendarme, en zelf het voorbeeld gevende knoopte hij met veel uitdrukking zijn mooie jasje los en stak de armen uit als moest hij door een kleermaker worden opgemeten.

„Owie!” zei brigadier Holdert, die er geen woord van verstond, doch gemakkelijk de bedoeling kon raden. Met een beschermend en deugdzaam glimlachje liet de charmante mannequin zich aftasten...

Ook op de „afgedankte jockey” werd niets gevonden.

Dan was de beurt aan de jonge man met het geleerde gezicht, en toen onder ademloze stilte de verloren portefeuille te voorschijn kwam uit de binnenzak van de gabardine, die hij over de arm hield, werd hij akelig bleek, zijn zachte grijze ogen stonden dood en hij zakte machteloos op de bank neer...

„Nauw, wat heb ik je gezegd?” zong de gedroogde paardekop en trok de schouders op.

„Geef mij uw paspoort eens even,” zei Holdert tot de zakkenroller. Met levenloze bewegingen reikte deze zijn pas over.

„Wilhelm Friedrich Brautenberg?”

Toen eerst kwam er wat leven in de gestorven ogen van de verslagen gauwdief; het was als herinnerde hij zich plotseling iets wat hem opbeurde.

„Jawohl,” zei hij met hese, slepende stem.

Olivier, Dubrin en de jockey keken elkaar heel even verwonderd aan, doch dat zag de brigadier niet.

„Komm mit, Brautenberg,” zei Holdert. „Ich arrestiere...”

De rest van zijn Duits bepaalde zich hoofdzakelijk tot het „erden” der antenne...

Brautenberg bleef nog even zitten en keek de drie anderen aan met ogen, waarin nu een rode koortsgloed vonkte. Eén voor één bestudeerde hij lang en doordringend de drie gezichten, als om ze nooit meer te vergeten en André was niet de enige die zich een beetje onbehaaglijk voelde. Dan klemde Brautenberg de tanden open, dat zijn kaken uitstaken.

„Schweine”, siste hij nauwelijks hoorbaar en verliet de coupé. De brigadier vond dat er voldoende bewijs aanwezig was om zich te veroorloven enkele vingers in de mouw van de gevangene te steken en deze even om te draaien, zodat de mouw strak om de pols sloot...

„En de heren gaan ook mee.”

André protesteerde zwakjes, vond het embêtant om zijn trein te mankeren, doch monsieur le gendarme verstond hem niet en gaf geen antwoord.

Ruim een uur later verliet het drietal de Marechaussee-kazerne.

„Eén ding begrijp ik niet,” zei de lillende Olivier. „Dat die goser er zo ijskoud onder bleef.”

André Dubrin sprak nu opeens een goed verstaanbaar mengseltje van Antwerps en Amsterdams.

„Eh wel, dat intrigeert mij ook een beetsje.” Hij voelde zich niet volkomen gerust, hij was bijgelovig en de ogen van Brautenberg hadden hem even doen rillen. Mensen die te keer gaan, zoals hij reden had in dit geval te verwachten en waarop hij geheel voorbereid was, zijn over het algemeen niet zo gevaarlijk. Maar mensen die volstrekt geen mond open doen... 't Was niet natuurlijk.

„Jij hebt toch wel een paar verdomd uitgeslagen handen, dat moet ik zeggen,” prees de Paardekop, die in het proces-verbaal als Sulder genoteerd stond. „Ik noem 't besjlist link, ik mag steendoed vallen als ik er iets van gezien heb. Ik dacht al, dat je geen kans had gekregen en dat 't gijntje niet door ging.”

André trok minachtend de schouders op.

„Ik verstond er een moment niets meer van. Léon zei toch dat 't 'nen 'Olander was? Ik dacht dat we de verkeerde te pakken hadden.”

„Ik sag er auk van op, maar 't is fast in orde,” zei Olivier. „Léon heeft hem duidelijk genoeg aangeweze... Nauw! 't Is goed gegaan, gauw verdiend en best betaald, honderd pop de man; ik *haww* me áánbefoule!”

„'t Ging een beetsje te goed,” zei André. „Ik geloof dat die man zeer goed wist wat het te betekenen had. Maar wij weten het niet! Ik zou er honderd gulden voor over hebben als ik ook wist, wat de Pacha van plan is. Er moet heel wat geld achter zitten, anders zou hij niet zo royaal zain; ik weet veels te goe hoe die jood op z'n geld zit.”...

„Welke jaud bedoel je?”, vroeg Olivier met een listig knipoogje aan Sulder.

André werd altijd zeer nijdig als hij van Israëlitische oorsprong verdacht werd.

„Ik kan u de papieren laten zien,” snauwde hij opgewonden. „Ik was nog geen dåg oud toen ze me al naar de kerk brachten om me te daupe...” Hierbij maakte hij een zeer ongelegen en zeer Oosters handgebaartje, doch dat overkwam hem hoogst zelden, alleen als hij kwaad werd. André Dubrin had zijn „uitgeslagen handen” meestal zeer goed in bedwang.

„Ja,” lachte Olivier. „En je faoder was pastoor in de selfde kerk.”

Toen Holdert de arrestant had opgesloten en terugkwam in het bureau van de Brigade-Commandant, zat deze op zijn penhouder te bijten en zwaar te peinzen.

„Raar zaakje, Holdert,” zei de Opperwachtmeester. „'t Is geen kunst om iemand er in te luizen met iets in zijn overjas te stoppen. Dat is al zo oud als de bijbel. Maar die jongen zegt zelf dat-ie die mensen niet kent en weet er geen motief voor op te geven. En die pas van hem is ook een beetje raar. De foto is erg onduidelijk en hij is geboren in Duits-Oost-Afrika, toen dat nog Duits was. Allemaal lastig na te gaan... Hij ziet er ook wel een beetje jong uit

om al zes en dertig te zijn. Misschien hebben we wel een internationale beroemdheid te pakken... Toch zou ik wel eens willen weten of die drie lui mekaar werkelijk kennen..."

„Mmmm... Ik zal die hond van mij toch maar door Hans laten dekken,” zei Holdert.

De Opperwachtmeester bekeek de lange brigadier van onder tot boven, als zag hij hem voor het eerst.

„’t Is zonde dat jij zèlf niet kunt jongen.”

HOOFDSTUK I

Het ontbijt, de brieven en kranten waren zo juist binnen gebracht door Stefanie, de ouwelijke dienstmaagd, die Greetje had zien geboren worden, haar ontelbare luiers had aangedaan en die daarom zonder bezwaar op de slaapkamer kon komen.

Meester Berkhage stond in een hemelsblauwe pyjama zijn rechtsgeleerd gezicht in te zepen en herkauwde het strafpleidootje, dat hij straks moest houden. Greetje zat half overeind in bed, knabbelde aan een stukje toast en patrouilleerde met een slaperig oog langs de kopletters van het ochtendblad.

Door de scheerspiegel zag hij aan een grappig rimpeltje boven haar neus, dat zij zich had vastgehaakt aan een rilberichtje en bereidde reeds een stekelig antwoord voor op een van die irriterende vragen, die nu aanstonds met dodelijke zekerheid zou volgen. Gisteren was het: „Hoeveel krijgt nou zo'n vent die zijn schoonmoeder met bijslagen afmaakt?” Alsof er speciale tarieven bestonden voor schoonmoeders plus bijslagen...

Zo vroeg in de morgen en vooral vandaag, vlak voor een wanhopig pleidooi ten behoeve van een messentrekker, die volstrekt geen kans had op een voorwaardelijke veroordeling, ergerde hem het geritsel van de krant zelfs al een beetje...

„Zou jij je doodschietsen voor een filmster?”, vroeg ze dan bot op de man af.

Het kwam toch nog zo onverwacht dat Dick Berkhage zeep in zijn neusgaten kreeg en dat maakte het geval nog erger.

„Als jij me nog dikwijls mee naar de bioscoop sleurt, schiet ik eerder zelf nog eens een filmster dood!”

Boem! Die zat!

„Schiet liever niet altijd dadelijk uit je slof... slofschieter!”

Hij keerde zich langzaam om en keek haar zo waardig aan als dat met een ingezeept hoofd mogelijk is.

„Hoe noem je zoiets?”

„Slofschieter. Een héle goeie naam voor jou.”

„Bèst!” zei hij en wendde zich weer plechtig tot de scheerspiegel.

„Dat zal ik onthouden.”

„Ja, misschien komt het je wel eens te pas in een pleidooi of zoiets, als je moet procederen voor een vrouw, die het ook niet langer bij haar man kan uithouden vanwege zijn ondráglijk humeur.”

„t Enige,” begon Berkhage breedvoerig, „wat een hardwerkend advocaat nodig heeft, is een vrouw, die...”

„Ik weet precies wat je nodig hebt,” onderbrak Greetje en vouwde

luidruchtig de krant om. „Hier staat het: ... Mevrouw, is uw man 's morgens bij het ontwaken lusteloos en korzelig, ken dan uw plicht en geef hem Steeling Salts, verkrijgbaar in alle goede apotheken à ...”

„Zo ken ik ook een advertentie en die begint met: „Mijnheer! Zijt gij gezegend met een vrouw die heel de dag op uw toch al overbelaste zenuwen werkt door allerlei lege vragen te stellen, ken dan uw plicht en geef haar onze gepatenteerde chloroformwatten.”

Met een nijldige pats zette hij de scheerkwast weg.

„Anette heeft wéér gevraagd of ik een paar weken kom logeren,” zei Greetje zonder enige overgang.

Dat was een dreigement, en hij voelde dat hij een beetje te ver was gegaan. De herinnering aan het vervelende, lege huis, toen zij vier dagen bij een vriendin had gelogerd, was nog tamelijk vers ... Bovendien hield hij helemaal niet van Anette en nog veel minder van haar man, Armand Delvigne, die afgelikte modeplaat, die er nóg plakkeriger maniertjes op na hield dan Anette ...

„Je zult toch, hoop ik, nog wel zoveel gezond verstand, uh ik bedoel,” ging hij iets zachter verder, „dat je toch eigenlijk veel te weinig van die lui weet om er zo maar direct te gaan logeren.”

„Ik geloof, dat het voor mijn gestel heel goed zou zijn, als ik voor verandering eens een tijdje in een vriendelijke omgeving doorbracht, bij mensen die niet dadelijk met chloroform werken.”

„Wees niet zo gauw op je teentjes getrapt, ik uh ...”

„Je hebt gelijk,” zei Greetje peinzend. „Ik zal wachten tot je met arsenicum ...”

„Je bent verschrikkelijk uitgeslapen vanmorgen. En geestig! Neem je daar iets voor in?”

„Ja, Steeling Salts ... Maar zonder gekheid, vind je niet, dat het er veel op gaat lijken, dat we vreselijk onbeleefd zijn tegenover Anette? Ze heeft nu al drie keer gevraagd of ik eens gauw kom en in iedere brief maakt ze een massa plannen om me die dagen zo grondig mogelijk te vertroetelen, echt hartelijk! En wat je zegt van logeren bij onbekenden, dat is onzin, als je twee weken dagelijks met elkaar hebt omgegaan. Op de eerste plaats is het een ideaal huwelijk en natuurlijk zijn het keurige mensen; denk je dat de eerste de beste grassnijder er zo'n zware Minerva op na kan houden? ... Dat doet me er aan denken: Er is kans dat ons wagentje wordt aangekocht.”

„Aan-gekòcht!? ... Voor een verloting zeker?”

„Neen,” fluisterde Greetje. „Voor een museum!”

„Als ik Piron aankijk, is het me dikwijls alsof ik die verrukkelijke geur van een passerende hooiwagen in mijn neus krijg,” had Greetje eens op zo'n uitgeslapen morgen gezegd, en Dick was het bij uitsondering die keer met haar eens.

Piron had werkelijk iets onbepaaldbaars over zich, dat deed denken aan wijd, open land, aan verre horizonten en blakerende zomerzon.

Misschien lag dat aan zijn huidskleur, misschien aan de rust in zijn glimmende, lichtbruine ogen, misschien aan beide. 's Zomers was hij diepbruin verbrand, 's winters bleekte hij een beetje op, doch het hele jaar door droeg hij een paar bescheiden biosjes, zoals die zich meer voordoen bij mensen, die iedere morgen uit hun bed pardoes in koud water stappen en blijven liggen, tot de eerste hevige rilling hen tot de orde roept.

Wanneer Politie-Officier Brusselseers van de Opsporingsdienst hem zag binnenkomen in zijn stoffige bureautje achter het Antwerpse Stadhuis, begon de lange patriarchenbaard van deze Vlaamse reus te krullen... Piron dat was 'ne treffelijke mens, waarmee hij kon discuten, zonne, niks gene stijve-n-'Ollandse keskop...

Die voormiddag was Evert Piron, inspecteur bij de Centrale Recherche, op bezoek bij zijn Belgische collega Brusselseers en zij hadden een lang onderhoud, waarbij de belangen van verschillende grote en kleine zondaars liefderijk werden behartigd.

„Hebt ge nog meer verlangens?“, vroeg Brusselseers, toen er weer een dossier werd dichtgevouwen.

„'t Voornaamste komt nog,“ zei Piron en zocht in zijn tas.

„Zeg het mij en ik lui de storm over Vlaanderland!“

Brusselseers was te laat opgehouden met groeien en nu hij zo theatraal zijn gorilla-armen uitstreekte, leek het kantoortje bespottelijk klein.

„Er is een knappe, gezeten boerendochter verdwenen uit Noord-Holland, tegelijk met twee honderd gulden uit moeders linnenkast en een onweerstaanbaar verlangen naar zijden kousen en wuft stadsleven.“

„Dus ze kwam zoals gewoonlijk van het platteland?“

„Van een zéér plat land... Volgens tamelijk overtuigende gegevens is ze hoogstwaarschijnlijk hier neergestreken... Op het ogenblik is deze landelijke fee al veertien dagen onderwater.“

„Dan komt ge hoogstwaarschijnlijk zjuust veertien dagen te laat.“

„Is het zo erg? Maken jullie zulke korte metten met de deerner des velds?“

Het was hun gewoonte om de Hollandse en de Belgische boevenwereld aan te duiden met „wij“ en „jullie“. Brusselseers zei dat steeds „wij“ en „gijlie“. Tegen Piron sprak hij een zeer zuiver maar steil Nederlands, hij kon zelfs al de medeklinker *h* uitspreker zonder zich tevoren op te pompen. Gangbaar Hollands noemde hij met kalme overtuiging: „Het gemeenste dialect van de hele Vlaamse taal“, en van de pronomina *jij*, *jou* en *jullie* wilde hij volstrekt niets weten.

„Ja,“ antwoordde Brusselseers, „'t is werkelijk erg bij ons de laatste maanden. Wij overdrijven zelfs een weinig.“

Piron legde een bundel papieren op de tafel.

„Hendrika van Balen, 19 jaar. Als je ze vindt, stuur ze dan maar ongefrankeerd op, de verpakking wordt vergoed. Hier heb je alle inlichtingen.“

„Is er een lichttekening bij?“

„Een wàt?!”

„Een *lichttekening!*” riep Brusselseers en zette zich in postuur voor de naderende taaltwist.

Piron dacht een ogenblik aan de bekende blauwe lichtdrukken van architecten.

„Wat in 's Herennaam is een lichttekening?” vroeg hij met oprechte verbazing.

„De Fransen zouden zeggen: photographie. Ook sommige verbasterde volken hebben dat woord slaafs overgenomen. Het Nederlandse werkwoord is lichttekenen. Daarvan zijn afgeleid: lichttekenaar, lichttekening, enzovoort. Ja, ge moet maar véél vragen zolang ge hier zijt, dat is de enige manier om behoorlijk Nederlands te leren.” Piron schreef het op.

„Kun je me dat op schrift geven? Ze zullen het niet willen geloven in Amsterdam.”

„De Hollanders hebben nooit in hun eigen taal geloofd!” snauwde de Vlaamse reus en greep de telefoon.

„Dat er hier veel industrie is, wist ik,” mijmerde Piron, „maar dat er in dit land ook een woordenfabriek bestond...”

Brusselseers sprak reeds in de telefoon.

„Geef me 't Zedenbureel 'ns efkens!... Allo Maurice, hedde golle d'r iet van gemerkt of er de leste weken 'n nieve Ollandse triemster¹ in omloeép is?... Nieks van bekend, zoe zoe! Eh wel, laot dan de papiere maor 'aole, d'r is wir ientsje baigekome en as ge ze tegekome, leg ze dan maor apaort... Hoeveul van die verlore voorwerpen zain d'r naa?... Negen, begod! Dan zain 't er naa tien... 't Wordt taid, da we d'r es ferm onder gaon bossen... Allez Maurice, tot seffens.”

„Denk je dat er een gezelschap aan 't werk is?” vroeg Piron.

„Dat moet wel. We weten er nog te weinig van, maar ik geloof, dat er grootscheeps en zuiver gewerkt wordt, want er blijft geen spoor van over. We hebben er al in lange tijd niet aan gedaan, tenminste niet in bendeform, en daarom geloven de meeste mensen, dat 't alleen maar in de cinema voorkomt... Hier, lees maar eens.” Hij overhandigde Piron een nummer van de Antwerpse „Volksgazet”:

NATIONAAL VERDEDIGINGSKOMITEIT TEGEN DE HANDEL IN BLANKE SLAVINNEN

Verslag over het afgelopen jaar

Bij gelegenheid van zijn jaarverslag heeft het nationaal Belgisch verdedigingskomiteit tegen de handel in vrouwen en kinderen een onderzoek ingesteld bij de verschillende instellingen die in zijn schoot vertegenwoordigd zijn, om over de bedrijvigheid tegen de handel in het werk gesteld een algemeen overzicht te geven, zowel

¹ Vrouw van verdachte zeden.

door hen als door de aangesloten inrichtingen, alsook over de bereikte uitslagen.

Handel en ontucht

Negen handelsgevallen worden aangestipt, zonder dat er in geslaagd werd de schuldigen te treffen. Drie stellige handelsgevallen zijn kunnen verhinderd worden. Het werk der Meisjesbescherming, dat de meest omstandige inlichtingen verstrekt, stipt verder aan, dat vijf meisjes verhinderd werden in verdachte drankgelegenheden in dienst te treden, of werden uit uiterst gevaarlijke middens weggetrokken.

Voorbehoedende werking

Het stationswerk werd met veel ijver door de Meisjesbescherming en door de Meisjesvriendinnen verzekerd. Het heeft ten doel de sjacheraars van de bewaakte stations te verwijderen en...¹

„Ge ziet dat het tot dusverre niet zo erg was,” zei Brusseleers, toen Piron de krant dichtsliep. „Negen op een jaar is nog een heel regelmatig cijfer. Maar nu boeken we al de tiende vermissing in vier maanden. Die ouwe dames van maatschappijen zoals Les Amies de la jeune Fille en soortgelijke, zullen eerstdaags wel gaan kakelen bij de minister en dan krijgen we allerlei speciale bevoegdheden voor razzia's en huiszoekingen, maar daar zal ik niet op wachten en dadelijk een paar mannekens aan 't werk zetten... Ik heb ene speciale neus voor gevangenisvlees en ik heb al een paar tiepen duidelijk geroken. Ge kunt geloven dat ik er oprecht goesting voor heb.”

De golvende lokken van de eerbiedwaardige baard kwamen een beetje overeind, als de nekharen van een gevaarlijke hond. Piron stond op.

„Ik zou wel mee willen doen,” zei hij een beetje afgunstig. Ook hogere politie-ambtenaren hebben hun sympathieën voor bepaalde soorten van boosdoeners, doch daartoe behoren vooral geen handelaars in vrouwen en kinderen... .

„Wacht nog een beetje,” verzocht Brusseleers. „Kent ge bij toeval ook ene poorter van de goede stad Rotterdam, ene met een juweel van een Hollandse naam... .” Hij bladerde in een bloknoot. „Hier heb ik hem: Emile de Chaude-Fontaine... . Anders maar niets!”

„Goeie genade!” riep Piron en ging weer zitten. „De Schillenhit!... . Een van mijn beste vrienden! Was hij hier aan 't werk?”

„Nee 't. Hij werd alleen aangetroffen in een zeer slecht gezelschap, dat wil zeggen bij een paar van die schavotspringers, die ik voor deze sport op 't oog heb. Een van mijn mannekens vroeg zijne paspoort om te zien... . Denkt ge dat hij een rol kan spelen in dit nobel bedrijf?”

„Zet dat maar gerust uit je hoofd. De Hit is een door en door

¹ Letterlijk uit de „Volksgazet”, Antwerpen, 1932.

fatsoenlijke inbreker. Ik begrijp niet wat hij hier komt doen, want hij werkt nooit in vereniging. Eén keer heeft hij het gedaan en toen is hij door een stommeit van zijn compagnon tegen de lamp gelopen. Hij heeft me gezworen, dat hij zich nooit meer tot dergelijke dwaasheden zou laten verleiden en voortaan alles zelfstandig en alleen zou opknappen . . . Is hij nog hier?"

„Nee 't, hij is de zelfde avond weer naar Rotterdam vertrokken. Als ge hem spreekt, vraagt hem dan of hij aan mij zijne naam wil vermaken, als hij sterft."

„Brusseleers de Chaude-Fontaine?" probeerde Piron. „Nee, dat zou even beroerd klinken als Jansen della Saratella . . ."

André Dubrin had nog verschillende andere namen met bijbehorende paspoorten, die hij gebruikte naarmate de omstandigheden het meest geëigend waren. Hij had ook een naam, die hij in geen jaren gebruikt had, om de voor de hand liggende reden, dat deze veel te echt was en bij de Poolse politie veel te goed bekend.

De Belgische wet, die iedere inwoner op boete verplicht zijne Eenzelvigheidskaart steeds bij zich te dragen, heeft natuurlijk vele voordelen, doch een der nadelen is, dat er aan deze kaart dadelijk geloof gehecht wordt. Wanneer iemand zonder legitimatie-papieren een naam opgeeft, zal men er zich meer rekenschap van geven of deze wel de juiste is. Mensen, waarvoor het systeem speciaal is bedoeld, vinden wel gelegenheid om met behulp van een valse kaart met echte foto's te bewijzen dat zij zichzelf niet zijn.

André had veel geld nodig. Hij leefde duur, maakte lange nachten in de dancings van het Statiekwartier en in de drie speelclubs, die om onbegrijpelijke redenen maar steeds niet werden opgeblazen.¹ Hij was in het geheel niet kieskeurig omtrent de manier, waarop hij aan geld kwam. Regelmatig werk was hem onbekend en boezemde hem een gruwelijke afschuw in, hij leefde op zijn mannelijke charmes, zijn „uitgeslapen handen" en zijn aangeboren sluwheid. Vier of vijf dierste jonge vrouwen brachten gewoonlijk een groot deel van zijn inkomen bijeen, doch de ene wist niets van het bestaan van de andere. Meestal was er zelfs een bij van die laatste categorie vrouwen, die akelig gedwee, in weer en wind, aan de deur staan, vaak onder het popperige Madonnabeeldje aan een der lieve, oude, Vlaamse geveltjes in het Schipperskwartier.

André was volstrekt niet kieskeurig.

Doch er waren er ook, die dure avondkleedjes droegen, die iedere lange nacht hun jeugd verbrandden met dezelfde haast waarmee ze op de volgende fles aandrongen bij de door loodzware schunnigheidjes geanimeerde kalant van dancing of kabberdoeske . . . Die in de vroege ochtend, wee en duizelig, het jonge lichaam tot berstens toe opgeblazen van goedkope champagne, zich levenloos op het bed lieten vallen met de enige verblijdende hoop, dat André hen in de namiddag zou komen wekken, maar André kon natuurlijk niet overal tegelijk zijn.

¹ Om teleurstelling te voorkomen: Zij zijn in 1931 opgeblazen!

Als hij kwam, klaagde hij steen en been, had allerlei fantastische pech, zag helemaal geen toekomst, wanhoopte er aan, dat ze ooit zouden kunnen trouwen(!), had zelfmoordplannen en geldgebrek, en speelde in het algemeen zo goed, dat het arme schaap dikwijls nog huilde, omdat ze hem die keer maar zo weinig kon geven, nu de commerce zo slecht ging . . .

Tegen verrassingen was hij gewapend. Als er een achterdochtig en jaloers werd, als zijn onmetelijk flair niet meer in staat was om elke schijn van verdenking te ontgaan, als hij bang werd voor vitriool, of alleen maar voor schandaaltjes, waarbij de aandacht der politie te veel op hem gevestigd zou worden, dan was hij de bewuste jonge dame steeds vóór geweest. Het was geen grote moeite om een anonieme brief te schrijven aan het commissariaat en haar te laten knippen bij een of ander rendez-vous. De volgende dag stond er dan een van die welbekende berichtjes in de kranten, steeds in dezelfde bewoordingen:

DE KUIS. — Door de zedenpolitie werd opgeleid de 19-jarige deerne Mélanie V., die zich schuldig maakte aan verdoken ontucht. Zij werd ter beschikking van het Zedenbureel gesteld.

Dan had die recalcitrante madam haar officiële aanstelling, moest om de drie dagen ter „visite” en kwam meestal terecht in een van die lieve, oude straatjes, waar de Mariabeeldjes aan de trapgeveltjes hangen en waar geen verschil wordt gemaakt tussen de heldere Noor, vers van de zee, de te veel geklede Congo-neger en de dronken, half-gewassen kolentremmer. Dan was het uit met alle preten-ties, dan was hij zelfs de nobele figuur, die haar ook dan niet in de steek liet en bovendien verdiende ze dan gewoonlijk veel meer, althans de eerste tijd . . .

Daarom paste hij dit middel ook wel toe, als ze te veel geleden hadden om iets behoorlijks te kunnen verdienen in het sjiekere bedrijf. José bijvoorbeeld was verschrikkelijk snel aan het aftake-len. In twee jaar tijd had het frisse, slanke meisje een stem als een rasp, een branderige, gezwollen neus en een brutaal drankbuikje gekregen.

Ook gebeurde het wel in zo'n kritiek geval, dat de sluike, geoliede Griek, die ook zaken deed met de Pacha, vond dat zij er nog juist mee door kon en haar dan een „baantje” bezorgde in Algiers of in Zuid-Amerika . . .

Doch tenslotte waren de vrouwen slechts een bijverdienste, want André kon zeer veel geld aan.

Onder zijn vrouwelijke kennissen was er één, die een bijzondere plaats innam. Geld maakte hij niet van haar los. La Belle Hélène had geen illusies, hield haar hersens bijeen en was haast even hebzuchtig als hij. Ze kende hem zelfs veel beter dan hij waagde te veronderstellen. Ook al was ze hoofdzakelijk zijn medewerkende vennote bij de karweitjes, die ze samen opknaptten voor de Pacha, dan nog liep hij meer aan haar lijntje dan omgekeerd. Bovendien

kon ze hem best missen, als 't zo zijn moest. La Belle Hélène had geen illusies...

Ze bewoonde een huisje in een stille woonstraat van een onverdachte buurt, een huisje dat zeer weelderig was ingericht en twee uitgangen had. Dat was niet slecht uitgezocht, want het was al eens gebeurd, dat André op zijn zijden sokken langs het achterpoortje moest vluchten. De sjieke, oude heer met de witte krulsnor en de witte slobkousen, die wel erg rijk moest zijn, had de vervelende gewoonte om met zijn grote geruisloze wagen voor de deur te staan, voordat je er erg in had.

Hélène was een dame. Ze was steeds als zodanig gekleed, zonder zich ooit te vergissen, in tegenstelling met André, die zich met alle krachten moest beheersen en dan nog altijd een héél klein beetje gigolo overhield. Ze wist zich dan ook met gemak als dame te gedragen, wanneer het bepaald nodig was, want ze was opgevoed in een nonnen-pensionaat van het gemiddelde Belgische soort, waar zij in het Frans politesse, piano en pruderie had geleerd. Dat pensionaat was een uitkomst geweest voor haar moeder, want wat moest dat kind anders wel gaan denken van de steeds sneller opeenvolgende nonkels, die kwamen logeren.

De jonge man, die in een hoekje zat voor het raam van La Pomme d'Or, schuin tegenover de Vlaamse Opera, had moeite om zijn ogen open te houden, tenminste dat leek zo. In ieder geval zag hij er niet al te snugger uit, vooral omdat zijn mond een hardnekkige neiging had om steeds onder uit te zakken. Hij was lichtblond, melkblank en proper. Voor iedere Belg die hem bekeek, was het alsof het woord *keskop* in grote roomkleurige letters over heel zijn wezen was geschilderd.

Hij had eens voorzichtig geproefd van het glas koffie, dat voor hem stond, had geduldig en berustend de ogen even gesloten en het verder niet meer aangeroerd, maar keskoppen hebben dan ook geen verstand van een goe tas kaffé, zonne! Dan bracht de garçon hem een krant, een van die aandoenlijke plaatselijke blaadjes, die hardnekkig in Antwerps-Frans verschijnen.

Hij bekeek soeziger de voorpagina. In de linkerbovenhoek begon zoals gewoonlijk het hoofdartikel en rechts daarnaast stond een groot portret van Joséphine Baker. Zij vertoonde de volle pracht van haar naakte bovenhelft en het hoofdartikel was getiteld: *Le prix du lait*¹.

„Nieuw idee.” fluisterde de jongeman bij zichzelf. „Geïllustreerd hoofdartikel!”...

Juist toen twee heren binnenkwamen, was het alsof hij zich opeens iets herinnerde, hij haalde een portefeuille voor de dag en zocht naar iets. Het was nogal duidelijk te zien, dat er een beduidend bedrag aan bankpapier inzat en de schietende oogen van André Dubrin waren er reeds op vast gegloeid, nog voordat hij de deur

¹ De Melkprijzen.

open deed. Hij had zelfs nog tijd om tot zijn gezelschap met het paardegezicht te fluisteren: „Regarde-moi ce kerkop avec toutes ses balles. Allons-y!”

Dan begonnen zij terstond met een van hun beproefde toneel-schetsen. André hing zijn elegante winterjas aan de kapstok, stootte bij ongeluk met de elleboog tegen de schouder van de kerkop en excuseerde zich breedvoerig en aanminnig in ronkend Frans. De Hollander bloosde, lachte niet al te wijs en stamelde zo iets van „rien” en „pas de quoi”.

Sulder, de man met de paardekop, was reeds gaan zitten aan een tafeltje naast het slachtoffer en de komedie ging verder.

André en Sulder begonnen met luide geestdrift over zaken te spreken en de onvrijwillige toehoorder moest wel een goede indruk krijgen van de omvang dezer zaken. Zij beklagden zich er over, dat zij twee uren zouden moeten wachten, alvorens een zeer gewichtige persoonlijkheid, iets in de afmetingen van een directeur der Compagnie Maritime Belge, hen zou kunnen ontvangen. Deux heures d'inactivité, parbleu! Intussen zou André van de gelegenheid profiteren om zijn cher ami die percentage even uit te betalen. Na enig beleefd tegenstribbelen, omdat er *vraiment* geen haast bij was, nam Sulder uit zijn leren map een zeer zakelijk uitzienend dossier en vond een kwitantie, terwijl André zich reeds bezig hield met het uittellen van bankpapier. De Hollander, die er zo dicht bij zat, deed weinig geslaagde pogingen om er uit te zien, alsof hij uit bescheidenheid horende doof en ziende blind was.

Dan konden de twee belangrijke zakenlieden het juiste bedrag niet passen en André was zo overweldigend beleefd als de Franse taal slechts toeliet, toen hij de indolente Hollander vroeg, of deze hem misschien uit de „embarras kon trekken” door vijf honderd frank te wisselen. De blozende jongeman was door zoveel liefalligheid overmeesterd, stamelde wat Franse beleefdheidsfrazen, rukte met een vaart zijn portefeuille uit de zak en kreeg nog wat meer kleur van plezier, toen bleek, dat hij de charmante André werkelijk kon helpen. André's dankbaarheid was oneindig.

De rest was gemakkelijk. Na de afrekening zat het tweetal zich actief te vervelen. André keek op zijn horloge en zuchtte over de twee volle uren... Sulder stelde voor om een beetje te kaarten. Met z'n tweeën was dat niet amusant, daarom zou hij even Achille telefoneren en stond op.

Intussen zat André met de Hollander alleen en niets was zo natuurlijk dan dat hij een praatje begon. Legde omstandig uit wat de ander reeds lang gehoord moest hebben, als hij niet stokdoof was. Toch luisterde deze blozend en met veel sympathie toe. Hij sprak een stotterig H.B.S.-Frans, zocht en vroeg naar woorden, doch André maakte hem een uitgebreid compliment over zijn goed accent.

Dan stakte André plotseling midden in een zin, verontschuldigde zich omdat hij zich „par exemple!” nog niet had voorgesteld en gaf zijn kaartje: Alfred Duchâteau, Représentant Général pour la

Belgique de la Compagnie . . . Het was een maatschappij die klonk als de Royal Dutch, doch alleen bestond op de kaartjes van André. „Van Dam,” zei de Hollander, stond op, boog en bloosde plichtmatig.

Sulder kwam terug met een mistroostig gezicht . . . Achille was er niet, quelle malchance! . . . André stelde Sulder voor als een Antwerpse grootmacht, wist niet of hij er Monsieur Van Dam plezier mee deed, maar monsieur zou hun een groot genoeg doen, als hij misschien er iets voor voelde . . . Van Dam bloosde nog eens en zei dat hij vreesde een zeer droevig speler te zijn, maar overigens graag een spelletje mee deed. Had nog een paar uur voordat zijn trein vertrok en verveelde zich toch maar.

Prachtig, magnifiek, épatant! . . . André hield het meest van een zeer kinderlijk spelletje, recht van het pensioonaat: Chasse-Cœur. Van Dam was zichtbaar opgelucht: Ja, dat had hij al eens gespeeld! . . . Ze zouden braaf en convenabel spelen, als zoete jongens voor één frank per punt.

Van Dam moest geven en was bar onhandig met de kaarten, liet ze vallen, hield ze moeilijk en krampachtig in de hand, gaf verkeerd en moest het met een warm hoofd overdoen, zodat André in een onbewaakt ogenblik Sulder aankeek en de ogen zalig ten hemel hief.

Ofschoon Van Dam lukraak speelde, had hij na het eerste spelletje slechts twee punten en won 24 frank, want de twee anderen betaalden hun puntenaantal uit aan hem, die de minste had. Het tweede leverde hem 18 frank op, doch dat kwam omdat Sulder niet gezien had, dat van André's rechterhand duim en pink tweemaal tegen elkaar tikten, anders was het zelfs 26 frank geweest. André was oprecht en sportief verheugd over de veine van Monsieur Van Dam. Voor monsieur zou hij wensen, dat ze om vijf frank per punt gespeeld hadden . . . Met een onnozel lachje zei de blonde Hollander, dat hij er geen bezwaar tegen had om voor vijf frank of zelfs hoger te spelen. Vooral niet als hij zo gelukkig bleef, voegde hij er schaapachtig ondeugend aan toe, een zet die de anderen buitengewoon geestig schenen te vinden . . . Ah, ces Hollandais! Hommes d'affaires avant tout! . . .

Sulder protesteerde zwakjes, vond het immoreel om voor zulke bedragen te spelen, doch André zei, dat er zodoende toch meer animo in het spel kwam en amusement kost geld. Veel mensen, die geen bezwaar hadden tegen een fles champagne van 200 frank in een dancing, kregen de koorts over een spelletje — waarmee ze zich een paar uur toch veel beter vermaakten — als er vijftig frank mee gemoeid was.

André vond dat hij voor zo'n doortrapte imbécile nu genoeg aas had uitgeworpen, en na het volgende spelletje begon de Hollander reeds te verliezen. Hij verloor vriendelijk en véél, doch het maakte zo weinig indruk op hem, dat André een beetje berouw kreeg . . . Met een dergelijke kalmte verliezen immers alleen jongelui, die over veel te veel geld beschikken, of zeer geharde spelers, en dat

was dit exemplaar zeker niet. André klasseerde het slachtoffer onder de dwaze rijkaards... Zou hij de Hollander, die zijn geld scheen te verachten, alles terug laten winnen en hem bewaren voor een grootscheepse aderlating, iets waarvoor eerst een groot vertrouwen moest voorbereid zijn? Als hij maar wat meer van hem wist...

Hij begon al spelende voorzichtig te informeren, zei dat de naam Van Dam hem zo bekend voorkwam, doch het slachtoffer antwoordde al verliezende zo bescheiden, dat hij niet veel verder kwam...

Zo doende was André's aandacht verdeeld, maar zonder dat, zou hij waarschijnlijk ook niet gemerkt hebben, dat Van Dam's ogen onder de slaperig neergelaten oogleden overal tegelijk waren, want dat viel in het geheel niet op. Het zag er zelfs meer uit, dat de jongeman hoe langer hoe suffer werd van al dat kaarten onthouden. Sulder vrolijkte het spel op door somber het hoofd te schudden en standvastig te protesteren tegen zulk grof spel, vooral als hij won, wat nogal eens voorkwam.

Toen gebeurde er iets vreemds, doch volgens de overtuiging der twee kwartjesvinders was dat louter toeval.

De gevaarlijkste kaart in dit spel is Schoppenvrouw, want als men daarmee blijft zitten, heeft men opeens dertien punten en kan men niet meer winnen. In het begin had André er zich grappig over beklagd, dat hij geabonneerd was op deze „sacrée Femelle Noire”, doch daarna had opeens Van Dam haar overgenomen en zij bleef hem wonderwel trouw. De Hollander had gegeven en André waar-schuwde Sulder met het afgesproken sein, dat hij de ongewenste Femelle Noire had en dat ze gevaarlijk zat. Van Dam, die gewoonlijk angstig met een klein kaartje uitkwam, verscheen nu terstond bij zijn eerste beurt al met Schoppenboer en André moest de slag halen met de fatale vrouw. In hetzelfde spelletje scheelde het maar één punt of Van Dam was winnaar. Hij vond het resultaat prachtig en veronderstelde terloops, dat de heren ongetwijfeld wel eens „L'Histoire de Charles XII” van Voltaire hadden gelezen... André dacht van wel; waarom?... In dat boek kwam immers voor de anecdote van de gevangen Russische generaal, die na de zoveelste Zweedse overwinning tot de Zweedse officieren zei: „Gij zult ons slechts zo dikwijls verslaan, totdat wij al verliezende van u geleerd zullen hebben, hoe wij moeten overwinnen.”

André gaf zich niet veel rekenschap van de samenhang. Voltaire was hem al even onbekend als Karel de Twaalfde van Zweden en zij konden hem allebei in gelijke mate gestolen worden.

Een half uur later stelde Van Dam met een onbewogen gezicht eenvoudig vast, dat zijn verlies nu juist twee duizend frank bedroeg, hetgeen Sulder half deed opspringen van verontwaardigde schrik. Dan deed de slome keskop iets zeer wilds.

André kon het zo gauw niet geloven, staarde met open mond en had de grootste moeite om zijn onzalige vreugde te verbergen. De dwaze Hollander wilde kwijt of dubbel spelen!

Sulder begon weer te lamenteren. 't Was al veel te bar, dat monsieur twee duizend frank verloor en dan nu met één spelletje opeens vier duizend te riskeren, dat... non, non, non, non!... André vond het op zichzelf ook een probleem, doch van de andere kant kon hij als gentleman Monsieur Van Dam toch niet de kans ontnemen om zijn onverwachte en buitengewone verliezen goed te maken...

Van Dam wuifde alle bezwaren opzij, legde reeds met kalme minachting twee biljetten van duizend op tafel, en zo begon er op klaarlichte dag in „La Pomme d'Or” een onnozel pensionaat-spelletje, genaamd Chasse-Cœur, over een bedrag van vier duizend frank.

Ofschoon André volkomen zeker was van de zaak en de twee grote biljetten reeds als zijn eigendom beschouwde, kwam hij toch een beetje onder de indruk van het grote bedrag, vooral toen Van Dam, die deelde, hem zeer slechte kaarten gaf. Zodra er gegeven was, vlogen de telegrammen tussen de twee oplichters heen en weer, tien vlugge vingers, neus, wenkbrauwen en oren, ongeveer ieder zichtbaar lichaamsdeel kwam er bij te pas. Uit de berichten bleek, dat Sulder ook niet erg gelukkig was; ze moesten goed uitkijken... Reeds lang voor het spel uit was, wisten de twee dat de keskop — wanneer hij niet zoals gewoonlijk iets zeer doms deed — zelfs in het geheel niet aan de slag zou komen.

Alle telegrammen ten spijt, kwam hij niet aan slag, won de volle 26 punten en André was groot in het onderdrukken van zijn witoeiende woede. 't Was een strop uit duizenden, het meest be-roerde, loutere geval! Als hij zèlf gegeven had, zou hij natuurlijk de Hollander op meesterlijke wijze de Zwarte Vrouw toebedeeld hebben... Niets aan te doen! Tegen zo'n prachtkaart was niets te ondernemen...

Doch het zonnetje kwam weer spoedig door.

Terwijl hij zijn verloren geld weer verzamelde, deed Van Dam zo verlegen, als had hij een olifant uit de loterij getrokken. Vond het eigenlijk niet sjiek en zat er een beetje mee te houden. Beschaamd en stotterend stelde hij voor om nog eens om hetzelfde bedrag te spelen, alsof er niets gebeurd was. Als hij verloor, dan betaalde hij twee duizend frank aan de heren tezamen, won hij, dan betaalden de heren hem ieder duizend frank...

In zijn verregeande onnozelheid scheen hij totaal te vergeten, dat het een spel was, waarbij de drie deelnemers werden verondersteld tegen elkaar te spelen en dat zijn kansen natuurlijk veel slechter stonden, wanneer de twee anderen er samen slechts op uit waren om hem te doen verliezen. Zij vestigden echter niet de aandacht op dit kleine bezwaar en de morele bedenkingen van Sulder klonken haast onhoorbaar...

„Laten we het in vorm doen,” lachte de Hollander. „Alsof het echt is.” En hij haalde de twee duizend frank weer voor de dag met een gebaar alsof hij blij was er nu eindelijk af te zullen geraken.

„Certainement,” zei André en telde duizend frank uit.

Sulder deed hetzelfde, terwijl hij zuchtte: „Zijn we hier in Antwerpen of in Monte-Carlo?”

Van Dam coupeerde en de eerste kaart die André uit de handen van Sulder ontving was Schoppenvrouw. Hij verbeet zich. Die Sulder leerde het nooit. Chameau! ... Hij seinde dat hij de kaart had en dat ze wéér gevaarlijk zat. Van Dam haalde de eerste slag en kwam toen, sacré nom! dadelijk met Schoppentien uit. Zou hij eenvoudig geen kleur bekennen en Sulder de kaart toemoffelen in ruil voor een andere? ... Gevaarlijk, Sulder was veel te onhandig ...

Zo onhandig was Sulder toch niet of *hij* was de eerste die achterdocht kreeg. Droomde hij, of zag hij inderdaad, dat de suffe Hollander, alvorens de kaart uit te spelen, even met de pink van de linkerhand langs de linkermondhoek streek, als was daar een kruimel blijven zitten? Dat was namelijk juist het afgesproken sein voor Hartentien, die dan ook volgde.

André begon te zweten. Het spel was nog wel niet verloren, want het was slechts zaak om Sulder voor punten te vrijwaren, doch de keskop speelde, alsof hij al hun kaarten kende en even onbewogen als ging het om 25 centiem.

Zodra Sulder de zevende Hartenkaart had opgehaald, was het spel praktisch uit en André smeeet met een veel te rood gezicht zijn kaarten neer.

Van Dam schudde berustend het hoofd, nam langzaam en voorzichtig de twee geldstapeltes voor hun neus weg, telde ze na, sloot ze tergend bedaard in zijn portefeuille, streek er eens liefkozend over en stak haar in de zak. Van blozen of enige verlegenheid was opeens geen sprake meer, hij geleet zo koel als een beul en de twee bedrogen dieven starden gefascineerd naar al zijn bewegingen.

Dan keek hij hen voor het eerst eens goed aan met een paar grote grijsblauwe ogen zonder enige uitdrukking ...

André vond eindelijk de spraak terug.

„Geeft u geen revanche meer?” vroeg hij verbaasd en hees.

Van Dam sprak nu plotseling Nederlands, voor zover zijn slepend Haags accent die naam verdiende.

„Ik zou veur niets ter wereld willen, dat de heren dat belangrijke onderhoud zouden missen ... U zei toch immers, dat u om vier uur verwacht werd bij de ober-generael-directeur van de Pan-American Petroleum Company, of zo'n seurt siappie? ... De heren hebben nog maar vijf minuten zag! Ik kan de heren zelfs niet eens meer een kopje koffie aanbieden. Vreselijk vervelend, hoh?”

„Mais, mais ... mais écoutez ...”

„Jèèè, de Rössische generael had gelijk, zag. Ten slotte hadde de Rössen toch gewonnen. Voltaire is zéér leerzaam ... Wordt véél te weinig gelezen tegenweurdig.”

Toen eerst ging André een licht op, Sulder had het allang begrepen en het volgende ogenblik was er geen twijfel meer. Al sprekende

had Van Dam quasi gedachteloos met kaarten zitten spelen. Zijn krampachtige onhandigheid was verdwenen, hij nam de stapel tussen de vlakke handen, strekte de armen breed uit en een enkel moment schemerde het gehele spel als een lang uitgerekte harmonica voor hun ogen, het volgende ogenblik begon hij te schudden met een snelheid, dat handen en kaarten één vage, mistige massa vormden en opeens spoot hij een straal open kaarten neer voor André. Het waren er juist dertien en het waren alle Schoppen. Vlak daarop kreeg Sulder zijn portie en het waren dertien Harten...

André had veel beleefd op dit gebied en had zichzelf tot dusverre voor een autoriteit gehouden. Hij was zeer verwaand op zijn uitgeslapen handen, maar nu wist hij toch, dat hij hier tegen iemand aangeblunderd was, die hem met de kaarten om de oren kon slaan, zoveel hij maar wilde.

„Stallen de heren warkelijk belang in deze flauwe kinderspalletjes? Neu! U bent deze elementaire beginselen natuurlijk al lang vergeten, hoh?... Mær ik amuseer me er nog wel eens mee, als ik me erg vervééél, zag. Als de heren meer tijd hadden, zou ik ze eens laten zien hoe ik Hartenheer uitstuur om sigaretten te hælén...” De twee uit het nest gevallen kaartridders zwegen als vermoord, ze zaten op hun stoelen, alsof deze langzaam maar zeker heetgestookt werden.

Van Dam stond op en de twee anderen, blij dat er een einde kwam aan deze morele tortuur, waarin zij bijna stikten, volgden haastig zijn voorbeeld.

„Nou uh, ik dank de heren veur 't lasje, zag, en tot ziens, zal ik mær zeggen... Neu, zag! Laat u *mij* nou 't genoeg om uw koffie te betalen, anders zou ik me bepæld bezwærd gevoelen, heus!” En toevallig, of in ieder geval met het onschuldigste gezicht, hief hij zijn jasje even op, juist op de plaats waar de dikke portefeuille zich aftekende.

Nog nooit had André zo snel zijn jas aangetrokken, want die gemene smerige stiekemerd van een keskop snelde waarachtig nog toe om hem te helpen, le sââåle jésuite...

Dan riep Van Dam de kelner, waarschuwde de heren dat ze zich nu werkelijk moesten haasten en hield de deur open met een buiging, die zelfs volstrekt niet overdreven was.

„Au revoir, heren. En *goeie* zækén, zag!”

Het tweetal vertrok gejaagd en het was alsof er een damp van hun lichaam sloeg. Het was de hoogste tijd, dat zij zich konden ontlasten, want *crapule, voyou, sale mec* en *jeanf... tre* waren nog de properste bestanddelen van de woordentrek, die hen wurgend naar de keel was gestegen. De melige Hollander bleek een monsterachtige puzzle, waarvoor zelfs de Franse taal hopeloos ontoereikend was. In het Jiddisch was het André waarschijnlijk beter afgegaan, doch daarop liet hij zich zelfs door Sulder niet betrapen...

Toen ze aldus tierend en spuwend van machteloze woede een paar

honderd meter gelopen hadden, bleef Sulder plotseling staan en greep André bij de schouder. „Attends! Neen, draai je eens om!” Op de rug van André, heel even onder de kraag van de elegante overjas geschoven, stak de „Femelle Noire” uit het spel kaarten van „La Pomme d’Or”.

Toen was André geruime tijd sprakeloos...

Op hetzelfde ogenblik, twee passen buiten het café, werd Van Dam aangesproken door een der „mannekens” van Politie-Officier Brusselseers.

„Verschoning, menier. Ik ben van de poliese. Mag ik u iets vragen?”

„Jæ zéééker!”

„U hebt daar zitten kaartspelen met die twee uh, heren. Mag ik ook weten of u veel verloren hebt?”

„Verleuren? Neu, zag. Het tegendeel is wàèr, om juist te zijn... Wèl, ze begonnen met tweeduizend frank en een truukje...”

„Ah, zjuust!” knikte de rechercheur hoopvol. „Een truuksje! En verders?”

„Nou uh, het truukje hebben ze nog, zag!”

De agent keek hem met open mond aan. Van Dam wachtte nog even en vroeg of hij meneer nog verder van dienst kon zijn.

De politieman slikte hoorbaar, stamelde en schudde het hoofd. Van Dam knikte vriendelijk goede dag en liep zacht neuriënd in dezelfde richting als André en Sulder zoëven gegaan waren. Hij slenterde zo doelloos, dat de agent, die het tweetal achterna spoedde, niet eens bemerkte, dat deze halfgare Hollander zelf ook het onzure koppel volgde...

HOOFDSTUK II

Van schuin over de Schelde dreef de sneeuw de stad binnen en danste door de eeuwenoude straatjes van het Schipperskwartier. Victorieneke zat voor het raam van het overhete stamineke en had al een kwartier star zitten kijken naar het wegsmelten van de sneeuwvlokken, die sloom neerstreken op de vuile stenen van het stille, hobbelige straatje. Ze zat daar helemaal alleen en hoopte op dit ogenblik, dat ze maar eeuwig alleen zou blijven. Madam morrelde een beetje in het keukentje en het zachte getik van keukengerei kwam als van heel ver... Als ze nu roerloos zo bleef zitten in het geheimzinnige licht van de sneeuwbuï, voorzichtig ademhalend, en met grote ogen naar boven staarde, naar het reepje hemel over het dak van het Chinese caféke, heel hoog, tot waar de vlokken als kleine zwarte bestjes dooreen dwarrelden, dan kreeg ze weer het verdrietige, verloren, plezante gevoel, die gelukkige, zachte rilling... Dan voelde heel haar lijf aan, of het van iemand anders was, of ze er uitgekropen was en niet meer zorg voor moest hebben dan voor een afgedankte frak...

Geluidloos bewoog ze de lippen en vormde de woorden van het oude kinderliedje, dat nu vanzelf in haar opsteeg:

Deseken¹ schudt er zijn beddeken oit
En laot de plummekens vliegen

Er gleed weer een zachte rilling over haar rug en het deed haar onzeglijk veel deugd. Datzelfde betoverde gevoel kreeg ze ook wel, wanneer ze eindelijk uitgeschreeuwd was in het kapelleke van Ons-Lievrouwke op de Rui, zo tegen dat 't donker werd en als het er stil genoeg was. Ook wel eens als ze uit de cinema kwam, wanneer de film erg triestig was geweest en ze verloren door de donkerste straatjes naar huis liep...

Ze werd even afgeleid door zware voetstappen, die in het straatje aanklonken en uit werktuigelijke gewoonte zette ze zich gereed om lief te wenk-lachen, als hij zou kijken, doch het was maar een oude kolensjouwer, die er zeer zorgelijk uitzag van de sneeuw, die hem in het gezicht woel.

Denk maar niet, dat ge 't zo slecht hebt, baoske, dacht Victorie-neke, er zijn er nog wel ambetaanter stieltjes... Ze knipte een paar maal met de lange, brutaal-zwartgeverfde wimpers en opeens kreeg ze medelijden met zichzelf. Ze was weer terug in haar lichaam, voelde heel haar huid, maar eerst van al haar tong, die nog klef was van de ontelbare sigaretten en fleskens van gisteren, en dan haar korsetje, dat wel een kleine kindermaat had, maar iedere dag moeilijker aan ging...

Als ze compassie met haar eigen kreeg, moest ze oppassen, dat ze niet aan het klein Marcelleke dacht, want dan begon ze te bleiten. Ze deed nog een poging om in haar eerste stemming van verloren betovering terug te geraken, zichzelf niet meer te voelen, niets om zich heen te hebben dan een oneindige ruimte van zorgeloosheid, zich traag te laten wegdrijven in het onwerkelijke. Zo zou ze zich voelen als ze ooit in de hemel kwam, dacht ze, maar dat was maar een flauw gedacht, waarover ze met niemand zou kunnen praten...

Het lukte niet meer, ze werd met te grote kracht teruggetrokken tot haar gore omgeving. Ze voelde achter zich de openstaande deur van het blauwe salonneke, waar de twee obskene prenten hingen in hun klatergouden lijst. Ze had het land aan dat salonneke en ze kwam er alleen binnen, wanneer het nu eenmaal moest. Ze walgde van de draaierige, schelblauwe pluche, waarop Madam zo fier was, want rood hadden ze in al die ordinaire kotjes aan het Kantje², waar ook zwarten kwamen. Madam ging er groot op, dat ze haar bar „deftig” hield, er kwamen geen zwarten, ah nee, zonne!...

Madam was de slechtste niet, die was alle netten doervlogen en vond helemaal niets vreemds meer aan het stieltje, ze sprak er net

¹ Jesuken.

² Volksbuurten langs de haven.

eender over of het een affaire was van paternosters en heiligen-
beeldekens . . .

Zou zijzelf ook nog eens zó worden? . . .

Ze voelde het salonneke achter zich, doch wilde niet omkijken,
het was of ieder blauw meubelstuk om het hoekje van de deur
gluurde en haar treiterend uitlachte . . .

Maar het meest werd ze neergedrukt door de onregelmatige witte
letters op het Chinese restaurant aan de overkant. 't Was toch
wel te *stoem*, maar ze kon het niet gebetren. Wel honderdduizend
keer had ze het al gelezen en nu moest ze weer . . . Op het linker
raam:

CHINESE HAND-
WASSING
TUNG WOO.

en op het rechter:

BLANSSCHERIE CHINOISE
OU. DCHIA. HO.

Dat BLANSSCHERIE was verkeerd geschreven, daar was ze zeker
van. Hoe het zjuust moest zijn, wist ze niet, maar verkeerd was
het. Zo gauw de wagen van de wasserij „Mont Blanc” weer eens
door het straatje kwam, zou ze er eens op letten.

Die wasserij van die Chinezen was maar truuft, ze geloofde niet
dat er serieus gewassen werd. Als er veel boten met Chinese
bemanning waren binnengelopen, krioelde het aan de overkant. Er
werd gegeten, ja, maar toch niet veel, in het Chinezencafé op de
Schippersruï was het altijd veel drukker . . .

't Was maar een aardig¹ affaire, daar bij die heimelijke ventjes,
die wel altijd dadelijk tegen witte mensen lachten, maar nooit
tegen elkaar, die ge niet op het gezicht kondt lezen, die altijd even
stillekens praatten en net deden of ze maar alleen waren in heel
Antwerpen . . .

Als 't goed weer was en ze wel eens aan de deur stond — dat
deed ze uit zichzelf, want Madam zei altijd dat ze het niet *moest*
doen — had ze wel eens een grappeke tegen ze geroepen in 't
Engels. Dan keken ze net op, alsof ze haar daar nu voor het eerst
van hun leven in ene keer zagen staan en dan lachten ze maar en
knikten. Wie de patron was kon ze niet uitmaken, ze had er al vijf
verschillende voor aangezien. Ge werdt er niet wijs uit . . .

CHINESE HAND-WA . . . Bah, wat ambetaant!

Ze moest met geweld haar ogen er van af wringen, draaide haar
hals, tot haar wang haast tegen de koele ruit kwam te liggen en
scheelde naar het Lieve Vrouwenbeeldje boven aan de gevel van
het crémérieke. Het was een kakelbont beeldje met verschoten
kleuren onder een roestig, verguld afdakje en de ijzeren lantaarn
die er voor hing, knarste bij iedere windstoot. In een boog boven

¹ „aardig” heeft in het Vlaams een ongunstige betekenis. De Hollander, die in Vlaan-
deren van een „aardig meisje” spreekt, zal dus een flater begaan.

het afdakje stonden gothische letters tegen de muur geschilderd. Ze kon van hier uit maar de helft lezen, doch ze wist wat er stond:

O, MOEDERKEN GOED, MARIA ZOET, WEES GEGROET.

Dan dacht Victorieneke aan haar eigen kindergebedje. Toen ze nog heel klein was, ze kon het zich nog maar zjuustekens rappeleren, werd ze altijd naar bed gebracht door een vrouw, waarvan ze het gezicht niet meer voor zich kon halen, maar wel wist ze nog goed, dat ze zulke zachte, warme handen had en schone witte tanden, als ze lachte. Later, toen die vrouw opeens weg was, toen ze nooit meer werd gekust en veel slaag kreeg, toen ze maanden bleef lopen met een rattekop¹, zonder dat iemand er iets voor deed, had ze wel eens horen zeggen, dat die vrouw haar tante was geweest, net als Meeke. Meeke was een gemene, franke ros, een smerig kanàj, een vuil serpent, hààr schuld was het dat ze nu hier zat, als serveus in een bar, wel niet sjuust in het Schipperskwartier, maar toch dichterbij. En eigenlijk was dat vuile Meeke niet eens een echte tante, maar allez, ze moest er niet aan denken, want ze kreeg er nog hartkloppingen van...

Wanneer ze dan door die vrouw met haar zachte, warme handen uitgekleet was, moest ze bidden van:

Dank oe Deeseken, zoet minneken,
Maok van ons Victorieneke een wijs kinneke.

Aardig, dat die tijd nooit meer terugkwam, evenmin als die warme handen van... Wist ze maar hoe die vrouw heette!... Meeke was koleirig geworden, toen ze er eens naar gevraagd had, was gaan schelden over die „voil 'oer", die haar een jong had opgesolferd, had zich opgewonden aan haar eigen vreselijke, snerpende stem en het incident was, zoals gewoonlijk, gesloten met een pak slaag... Wat zou er toch van dat mens terecht gekomen zijn?... BLANSSCHERIE CHINOISE... OU. DCHIA... Ja maar *enfin*, èh!

Zo slecht als ze het zelf had gehad in haar jonkheid, zou Marcelleke het toch niet... Nee, ze moest nu niet gaan denken aan Marcelleke, want er was nu geen tijd voor te schreeuwen en ze voelde het al aankomen. In paniek verzamelde ze andere gedachten en verlangde hevig naar het kapelleke, waar ze een goed hoekske wist om eens gezond te kunnen bleiten...

Hoe zou Ons-Lievrouwke wel over haar denken? Ze deed het toch niet voor haar plezier, alleen maar voor Marcè... Ze kon toch niet anders en bedoelde er toch helemaal geen kwaad mee... Iedere keer als ze met een kalant in het salonneke moest gaan, maakte ze, swenst dat ze de deur dicht deed, heimelijk met de duim een kruisken op haar borst en fluisterde: „Onze-Lieven-Ierke, doe astublief maor een ooëgske toe..."

Somtijds was ze er heel gerust op, dat ze niet zo schrikkelijk zwaar gestraft zou worden, maar dat was meestal, wanneer ze wat

¹ Een zeer hoofd.

aangevezen was¹... Voor zichzelf nam ze niet meer dan hoog-nodig was, alles besteedde ze aan Mar... En overleest had ze nog de centjes voor een paar nieuwe zijden kousen zo maar in eens in de offerblok van 's-Lievrouw gestoken, dat hielp toch ook altijd wat, zei de onderpastoor van de Lieve Vrouwe-kerk...

Mannen zouden van haar gene centiem losmaken, die grappekens pakten niet bij haar. Die schoon-afgeborstelde André Dubrin draaide al weken om haar heen en liet duidelijk merken, dat hij een boontje voor haar had. Maar ze had leergeld genoeg betaald en zou zich niet weeral laten vangen, tenminste ze hoopte maar, dat ze niet zot van hem zou worden, want dan was ze *gezien*... 't Zou wel niet, want ze vond hem een veel te grote platvos² en hoe kwam zo'n karottentrekker³, die heel de dag tijd had, aan al dat geld en die fijn kostumekes?... Danseur was hij, maar danseurs vonden ook het geld niet op de straat... Toch kon hij wel erg lief en bezorgd zijn en in het begin had ze soms gedacht dat hij het wel meende. Hij wilde haar leren dansen en als ze goed geëtraîneerd was, zouden ze dan samen ene numero geven in de grote theaters en als ze samen goed akkordeerden, waarom zouden ze dan niet gaan trouwen ook, als ze goesting hadden? Ze had zjuust 't goeie figuur voor danseus, zei hij. Dat was nu wel waar en ze had er ook aanleg voor, want alle nieuwe dansen kende ze seffens. Alleen werd op de dag van vandaag, zoals ze gezien had, bijkans in alle numero's de danseus bij de benen gepakt en dan heel rap rondgezwaaid en ze dacht, dat ze daar niet tegen zou kunnen, dat ze misselijk zou worden, of zo zat, dat ze niet meer op haar benen kon staan...

Er waren ogenblikken geweest, dat ze van plan was om maar met hem mee te gaan, tot ze hem een keer had zien lopen met Héléne. Ze zat in de tram en kon niet goed zien, maar ze was er toch zo goed als zeker van, dat *zij* het waren... Toen was ze veel voorzigtiger geworden. Honderd tegen een was het weer zo'n platte makroo, die alleen maar achter haar cengs was... Want iemand, die met Héléne te doen had, was niet zo'n onnozel bloeike... Die Héléne kende ze maar al te goed... Ze moest lachen om dat zwartje uit de Congo, dat niet van de deur te slaan was. Iedereën in het straatje wist, dat hij zot van haar was en amuseerde zich. Zover was het toch gelukkig niet met haar gekomen, dat ze net als de meeste boekvrouwen⁴ van de Schippersstraat en de Bloedberg achter ene zwarte vriend zat te wachten. Of was dat al een voorteken? Ze was serveus en geen boekvrouw, dat maakte nog een heel verschil, jawel, maar 't was ver uit 't eigenste stielte en die meeste vrouwen waren ook serveus geweest...

't Zou met haar misschien ook wel verkeerd aflopen, en hoe zou dat dan moeten met Marcelleke?... Zou ze maar niet gauw een

¹ aangevezen = aangeschroefd = dronken.

² plat = sluw.

³ luiwammes, lijntrekker.

⁴ femmes cartées.

bokske tappen, anders begon ze te krijsen en moest ze heel haar gezicht weer overdoen. Neen, ze had zich vast voorgenomen niets te drinken, als het niet nodig was...

CHINESE HAND-WASSING... Verdoeme!

Waar was ze gebleven?... O ja, Héléne...

Nu bezag die grote madam haar niet meer, nu was ze La Belle Héléne zelf en moest een heel rijke vriend hebben, die haar alles gaf. Toen Héléne moest bevallen, was Victorieneke goed genoeg geweest om te helpen en om dat gevaarlijke karweiken op te knappen. *Stoem* was ze geweest om het te doen, maar Marcelleke was toen zjuust drie maanden, ze wist wat het wilde zeggen, Héléne was haar om de hals gevallen en had haar zo lang gesmeekt en gekust tot ze het dan maar gedaan had.

't Was een heel duidelijk geval geweest, als ze nu alles nog eens overdacht, maar toen geloofde ze 't. In die tijd deden ze samen de dancings en woonden bij elkaar in hetzelfde kwartier. Ze waren allebei nog bitter jong en wonnen veel geld, maar Héléne was haar altijd te plat af, omdat ze zo goed voor grote madam kon spelen en beter Frans sprak, maar in die tijd waren negen van de tien klanten Hollanders, dus dat maakte niet veel verschil, maar alle...

Marcelleke was geboren in het gasthuis en Héléne was toen in die dagen nogal goed voor haar geweest zo met bloemen en druiven en kindergoed, dat moest ze toegeven, ofschoon Héléne alles deed op een uitrekeningeske, want dat ze niet te betrouwen was, had ze toen al ondervonden. Drie maanden later was Héléne zelf aan de beurt... Maar *die* wou niet naar het gasthuis...

Op ene keer komt ze thuis van de coiffeur en 't spul was in volle gang. Héléne lag op bed te kruipen van pijn, maar zei geen woord. Enfin, de tijd was er, ze kende dat. Ze liep naar de baker, die was zjuust ieverans anders, ze ging er achter zoeken. kon het mens niet vinden, holde naar huis om te vragen welke dokter ze dan moest gaan halen en toen ze binnenkwam, was het kind al geboren en dood... Doodgeboren, zei Héléne...

Eh wel, aan het jongeske was niets bizonders te zien en 't was partang een schoon, dik kindeke... En toen had ze zich om laten praten, want Héléne ging zó te keer! Als ze het kind gewoon aangaf om het te laten begraven, zou ze gecarteerd worden, zei ze, omdat de politie zou beginnen met te geloven, dat het kind niet dood geboren was, en veel is niet genoeg...

Ze hadden dan gauw een stevig pakske gemaakt en Victorine was zot genoeg om het naar de Middenstatie te brengen, terwijl haar hart in haar keel klopte en ze alles voor haar ogen zag draaien. Ze zou het nooit vergeten. Toen ze thuis kwam had ze uren zitten bleiten van zenuwen, maar Héléne was zo koud als ijs, vroeg waar ze met het couponneke was gebleven en stapte uit haar bed — 't was maar een paar uur na het accouchement — om het zelf te verbranden... Victorine was nu zo groen niet meer en begreep heel goed wat er gebeurd was. Ze had nog duizend angsten uit-

gestaan toen ze twee maanden later in de Volksgazet het stukske las, dat ze had uitgeknipt en nog bewaarde, boven in haar schuif, goed op slot. Ze kende het van buiten:

EEN AKELIGE ONTDEKKING IN DE MIDDENSTATIE

In de Middenstatie te Antwerpen werd een akelige ontdekking gedaan. Er werd een lijkje gevonden van een pasgeboren kind. Woensdagmorgen werd de rechterlijke dienst verwittigd door de afdeling bewaarplaats van reisgoed in voormelde Statie. Een bijzondere geur had de aandacht gaande gemaakt van de bedienden, die in voormelde afdeling werkten. Ze hadden het in bewaring gegevene reisgoed uiteen geworpen en er het pakje met het kinderlijkje in ontdekt.

Het pakje lag temidden van reisgoed, dat op 22 Mei reeds in bewaring gegeven werd. Het lijkje, dat in vergevorderde staat van ontbinding verkeerde, werd naar het dodenhuis overgebracht. Door het parket werden de wetsdokters met de lijkschouwing gelast. Een onderzoek werd ingesteld.¹

Zoiets onmenselijk wreeds kon ze niet verstaan. Als ze naging wat Marcelleke voor een pover en onnozel schatteke was, toen ze kwam, en als ze dan aan zo iets dacht, begon ze te bibberen... Na die tijd kon ze H  l  ne niet goed meer uitstaan en het was met de vriendschap al rap gedaan geweest. En als ze nu die sjieke madam met haar onschuldig heiligengezicht tegenkwam, werd Victorieneke niet eens meer bezien en zij was partang de enige, die haar in de Begijnestraat kon brengen, als ze wilde. Zulke mensen brachten het ver in de wereld, zijzelf zou het nooit zo goed hebben als H  l  ne. Heel de dag stond het wijze, blonde koppeke voor haar ogen en bij iedere centiem die ze opzij kon leggen, dacht ze aan het kleine Marcelleke. Ze wist zeker, dat ze het goed had bij die nourrice in Hemixem, ze had achterom eens laten informeren. 't Kostte wel veel, maar ze was er goed. Als ze 't zo volhield, mocht ze niet klagen. Het kleintje was goed gezond en werd overmorgen al twee jaar en een half... Als Onze-Lieve-
'Ierke haar moest straffen, dan zou hij het kind toch wel sparen, geloofde ze... Eergisteren, toen ze wegging in Hemixem, had Marcelleke toch z   onnozel haar pollekes naar d'r uitgestoken en haar lippeke laten hangen...

„Victorien!” kwam de versleten bierstem van Madam uit het keukentje, „Lee m'ne sacoché daor ieveraans in 't café?”

't Kwam maar juist op tijd, want ergens achter haar neus verdrongen zich de tranen met onweerstaanbaar geweld. Ze vloog op en wipte vlug achter de toog.

„Neeje't, Ma'am!” riep Victorieneke, terwijl ze reeds het bokske tapte, waarmee ze gulzig de berstende tranen weer naar beneden spoelde.

Er was nu gene tijd voor te bleiten...

¹ Letterlijk uit de „Volksgazet”, Antwerpen, 1932.

De dikke burgerjuffrouw, die beweerd had dat er niet één man was die deugde, was zo juist door de typiste, Mejuffrouw Henkie Dils afgehaald en zo bleven er in de wachtkamer van Meester Berkhage nog drie personen over. Een aannemer met een rug zo vlak en hard als een tekenbord, die zich niet zou laten kisten door zo'n verwaande aap van een architect. Dan een stil, bleek fabrieksmeisje met neergeslagen ogen, die de geboorteakte van haar kindje in haar versleten tasje droeg en ten slotte een man van midden dertig, wiens gezicht deed denken aan de bedrieglijke onschuld die wel eens te vinden is in het uiterlijk van een foxterrier. Toen de aannemer vertrokken was en de twee laatsten alleen bleven, vestigde de man zijn wijze ogen aandachtig op het meisje. Ze keek niet op, doch voelde het en werd onrustig.

„Moet u lang bij de advocaat zijn, juffrouw?” vroeg hij dan.

„Ik geloof het niet, meneer”, fluisterde ze verschrikt.

„Dan mag u wel voorgaan”, zei hij breed-vriendelijk en het jonge moedertje keek hem even dankbaar aan... Ze maakte zich al ongerust over het kleine wezentje, want het werd tijd voor de voeding.

„Dank u wel, meneer”, zei ze met een verloren stemmetje.

„'t Heeft niets te betekenen, hoor kind... Ik heb de tijd.”

Er ging iets zeer aantrekkelijks van hem uit, vond ze. Hij gaf haar een vaag gevoel van rust en veiligheid... Als ze nog lang zo bij elkaar hadden gezeten, zou ze hem al haar leed verteld hebben... Zodra hij alleen was, bekeek hij hoofdschuddend de dossierkast, die in de hoek van de wachtkamer stond. Het was een van die standaard-modellen met een rolluik en een slot aan de bovenkant. Hij werd ongeduldig en wreef nerveus met de duimen over de vingertoppen, als jeukten deze, fronste even de wenkbrauwen. In vier glijdende, katachtige passen stond hij dan voor de kast, tuurde in het slot en trok een minachtend gezicht...

Het meisje had alleen maar de geboorte-akte af te geven en vertrok haastig met de belofte van Berkhage, dat hij terstond de vordering tot opvoeding en onderhoud van het kind tegen de trouweloze banketbakkersgezel zou instellen. Henkie Dils liet haar uit en haastte zich naar de wachtkamer, waar de laatste cliënt nu rustig en zelfs een beetje slaperig op zijn stoel zat.

„Wie kan ik zeggen dat er is, meneer?” vroeg ze machinaal.

„Ik ben uw naam vergeten.”

„De Chaude-Fontaine”, zei de man plechtig en nadrukkelijk...

Toen Berkhage hem aankeek, viel hij achterover in zijn stoel en stak de armen op.

„Heer red ons!... De Schillenhit!”

„Dag, luitenant,” zei de Hit. „Hoe gaat het nog met u?”

Berkhage schudde hem opgetogen de hand.

„Je ziet er best uit, kerel!”

Mijnheer De Chaude-Fontaine zag er inderdaad nogal welvarend uit. Hij zat netjes in zijn kleren en zonder de grote briljant aan zijn pink, zou hij best voor een soort ingenieur kunnen doorgaan,

want hij had iets technisch en metaalachtigs over zich. Hij was dan ook een groot technicus op zijn eigen gebied, doch zijn kunde werd niet algemeen op prijs gesteld, zeker niet door bezitters van de nieuwste model- en inbraakvrije brandkasten.

„'t Gaat nogal, luitenant, ik bedoel meester. Ik verdien de kost op m'n sloffen, sinds ik weer vrijgezel ben.”

„Is je vrouw gestorven?”

„Voor zover ik weet, niet. Maar mijn vrouw heeft van mijn laatste afwezigheid gebruik gemaakt om echtscheiding te vragen en mijn toestemming had veel weg van een bliksemstraal.”

„Tjää, Hitje,” zei Dick en rimpelde zijn voorhoofd, „'t is je eigen schuld. Als je beter opgepast had...”

„Dan zat ik er nu nog mee opgescheept, wilt u zeggen... En u bent ook getrouwd, naar ik hoor,” ging hij hoofdschuddend verder, toen Berkhage klaar was met lachen. „Och ja! De eerste keer weet je niet wat je doet. Ik ben voor goed genezen, dat verzeker ik u... Maar voordat ik het vergeet: dat slot daar op die kast in de wachtkamer is een bloedrood schandaal! Ik durfde er niet te lang naar te kijken, anders was het beslist al vanzelf open gesprongen... En wat ik hier op het gebied van sluitwerk zie, is al even droevig.”

„Maak je niet bezorgd, Hitje”, lachte de advocaat. „Er is niets in die kast, wat de moeite waard...”

„Kijk ziet u! Dáár zit nou juist de fout!” De Hit stak snel een eigenwijze vinger op.

„Wat bedoel je?” vroeg Berkhage verbaasd.

„Daarvoor ben ik speciaal gekomen.” Hij stak dankend de aangeboden sigaret aan, zette zich breed neer en keek streng.

„'t Is ambtsgeheim, wat ik u ga vertellen!”

Berkhage's wang begon te trillen.

„Voor mij of voor jou?”

„Voor allebei,” zei de Hit gewichtig. „Nu dan... Ik heb een aanbod gehad om voor derden een onnozel kraakje uit te voeren. 't Is voor rekening van een combinatie die in 't buitenland werkt...” Hij wachtte even om vast te stellen hoeveel indruk hij wel maakte, doch toen hij zag, dat Berkhage's ogen tintelden van ingehouden pret, ging hij haastig verder.

„'t Is een prachtige offerte, serieus betaald, zelfs met een voorschot, zodra ik maar de toezegging zou... Ja, als u vandaag niet meer in staat bent om ernstig zaken te doen, meester Berkhage, dan kom ik wel eens een keertje terug.” De Hit blies kwaadaardig door zijn neusgaten...

Toen Berkhage een teugje water had gedronken en zijn tranen afgeveegd, deed hij zijn best om de verbolgen Hit wat milder te stemmen en deze liet zich eindelijk bewegen tot verder vertellen. Dick had ronduit bekend, dat hij eerst even had moeten wennen aan de plechtige conversatietoon van de Schillenhit, waarop deze streng opmerkte, dat de mobilisatie al lang was afgelopen en de ernst des levens begonnen.

„Ik zal het maar niet te lang maken,” ging hij ontevreden voort.
„Sommige mensen lachen van klare zenuwen. Als er iets plezierigs bedoeld wordt, lach ik zelf ook erg gemakkelijk. Ik herinner me dat ik wel eens gelachen heb met de boekjes van Meester Root-haert...

Afijn. Ik werd kort en goed uitgenodigd om een zeer voordelig kraakje uit te voeren bij een jong en onbezonnen advocaat, een zekere Meester Berkhage...

De Hit zat nu gulzig te genieten, want de eerste ogenblikken toonde de jonge, onbezonnen advocaat werkelijk geen gebrek aan ernst. Dick wist, dat de Hit hem niets op de mouw spelde en staarde onwijs voor zich uit...

Dit was wel een idee van monsterachtige dwaasheid... Inbreken bij hem?!... Het was zo dwaas, dat er al spoedig een glimlachje door zijn verbazing heenbrak.

„Ik begrijp volstrekt niet, waarom jij hier 's nachts zou komen zoeken naar iets wat ik zelf overdag niet kan vinden!”

De Hit kreeg nu toch even een lachsnik, doch werd terstond weer plechtig.

„Als het om dubbeltjes ging, zou ik heus wel voor eigen rekening werken. Ik heb één keer in vereniging gewerkt, maar daar heb ik voor eeuwig genoeg van. Dat heeft me mijn eerste en enige veroordeling gekost...”

„Verklaar je nader,” verzocht Berkhage.

„Er moet hier een dossier rondslingeren — want van opsluiten kan op dit kantoor niet gesproken worden — waarin grote vellen papier zitten, beschreven met technische aantekeningen in het Duits en met paarse inkt.”

Berkhage luisterde gespannen toe en de inhoud van al zijn procedures filmde door zijn hoofd. Toen wist hij het opeens...

„Braunenberg?” fluisterde hij.

De Hit knikte. Dan begon Dick zeer opgewekt te lachen en de Hit was op zijn qui-vive.

„Dat is nou het enige dossier, dat ook volgens jouw begrippen werkelijk opgesloten is... Hitje, ik vind het verduiveld sjiek van je, dat je me bent komen waarschuwen en als ik bij gelegenheid ook eens iets voor je kan doen...”

De Hit trok een vies gezicht.

„Lui die hun vak naar behoren uitoefenen, hebben geen advocaat nodig.” Meteen klopte hij een paar maal aandachtig op de houten rand van Dick's schrijftafel. „En ik voel me helemaal niet sjiek. Wat ik hier gepresteerd heb is volkomen in strijd met alle beroepsregels. Ik zou me doodschamen als iemand anders het hoorde. Sjiek? Ik voel mezelf *vies!* Ik denk er sterk over om een bad te gaan nemen... Weet u zeker, dat het veilig opgeborgen is?”

„Voordat je me vraagt, of je 't mee mag nemen, om het thuis op je gemak in te kijken, moet ik je er even van verwittigen, dat ik het niet in huis heb.”

„Dus het is op de bank.”

„Zei ik dat het op een bank is?” vroeg Berkhage.
„Luister eens, meester Berkhage... Kunt u aan dit alles een uitleg geven? Weet u wat die lui op 't oog hebben? Kent u die mensen?”
„Eerlijk gezegd: neen!”
„Ik ook niet. Ze verlangen, dat ik als een blind paard alleen maar zou doen wat zij wensen. Ze willen een heel net sommetje betalen, maar er is één foutje: de Hit is geen blind paard... Toch moet ik u er even op wijzen, dat het me nogal een gevaarlijk stelletje lijkt. Ik voelde dadelijk, dat ik niet met fatsoenlijke collega's te doen had. Er moet ook veel geld achter zitten, dat ruik ik. Als ik weiger, zullen ze er een of andere amateur op af sturen, zo'n klungel, die uw spullen kapot maakt en 's nachts mevrouw Berkhage de stuipen op het lijf jaagt... Voelt u waar ik heen wil?”
„Ja, daar dacht ik ook al aan. Kun je me niet adviseren, wat ik moet doen in zo'n geval? Jij weet meer van 't vak dan ik. Hebben jullie niet een of andere code, een of ander geheimzinnig teken, dat ik op de voordeur kan schrijven en dat wil zeggen: Geachte inbreker, doe geen moeite, het dossier is elders opgeborgen?”
„'t Kan eenvoudiger. U zegt mij, dat die paperassen inderdaad gedeponereerd zijn bij de Friese Bankvereniging...”
„Hèèè?!” riep Berkhage en kreeg een kleur als een betrapte schooljongen.
„O, dank u. Nou weet ik tenminste zeker, dat ze dáár liggen.”
„Hoe kom je er bij?” protesteerde de overrompelde advocaat, doch voelde, dat het weinig overtuigend klonk. „Je slaat er maar een slag naar, ze zijn...”
„Ik kan van hier af lezen,” zei de Hit en wees op een stapeltje briefpapier, „dat er op uw briefhoofd staat: Bankier: „Friese Bankvereniging... Gebruik uw verstand, meester Berkhage. Die lui zijn geen kwajongens, er zitten grote kapitalisten achter, die het toch gemakkelijk genoeg te weten komen. Als ik hun zeg waar die stukken liggen, dan moet dat juist zijn, ze mogen er zelfs niet aan twijfelen. Ik stoot uit deze inlichting een paar dubbeltjes en u bent van de last af.”
„Eigenlijk is er ook niet het minste bezwaar tegen. Ik geloof, dat het zelfs voor de Hit met al zijn sardinensleuteltjes niet zo eenvoudig is om die bank binnen te wandelen en de bewakers in slaap te zingen...”
„Pardon! Voor zover mij bekend, is de Hit hier in Holland de enige, die er wèl inkomt. Maar de Hit is wel wijzer, want hij zou er een stráál helpers bij nodig hebben en die kinderziekte is hij te boven gekomen... Dus we zullen het maar houden op die Friese Bankgeschiedenis. Ik kan hun dat zonder enig gevaar voor een zacht prijsje vertellen, want zij kunnen er niet bij... Voor alle zekerheid zoudt u de bank kunnen waarschuwen, dat ze opletten of u het wel zelf bent, die in de safe wil. Dit voor het geval dat ze apenstreken zouden uithalen met uw sleuteltje.”
„En dat ambtsgeheim van jou,” vroeg Berkhage, die zich hevig

vermaakte, „belet je zeker om me te vertellen wie je opdrachtgevers zijn?”

„t Ene ambtsgeheim is even goed als het andere, zolang het maar gehouden wordt,” was het wijsgerige antwoord...

„Ik heb een idee!” riep Dick dan opeens. „Spits je oren, Hitje. Het is altijd plezierig als de bedriegers worden bedrogen. Je doet maar juist alsof je de opdracht aanneemt en je incasseert je zuurverdiend voorschot. Je breekt hier maar kalm in; uh, onder mijn leiding, dan altijd... In het dossier vind je niets bruikbaar, alleen de kwitantie over de huur van de safe en die moet je voor een hoop geld zien te verkopen. Ik zal ze je dadelijk geven.” Hij belde meteen.

De Hit was volkomen uit het lood geslagen.

„Ik begin te geloven, dat u nog slechter bent dan ik,” zei hij vol bewondering.

Toen Henkie Dils het dossier had gebracht en de Hit de kwitantie van de safe-huur zorgvuldig had opgeborgen, stond Berkhage op.

„Hit, het doet me werkelijk plezier, dat ik je weer eens zie. Maar nu ga je mee naar binnen om een borrel te vangen. Mijn vrouw zal het erg leuk vinden om je eens te ontmoeten.”

De Schillenhit werd opeens verlegen, hij bloosde bijna.

„Zou u dat nou wel doen, luitenant?” stamelde hij. „Ik vind t zo gek... Mevrouw Berkhage is toch waarschijnlijk niet gewend om uh, om jongelui van de vlakke te ontmoeten... Ze zou er schichtig van kunnen worden... Voor u is dat heel wat anders... U bent om zo te zeggen...”

„Van het vak,” knikte Berkhage. „Nee, Hitje, geen smoesjes. Ik krijg bovendien alleen maar een borrel als er gasten zijn.”

Hij greep de stevige Hit bij de arm.

„Vooruit, kerel! Je zult eens zien hoe welkom je bent.”

Hoofdschuddend volgde de Hit zijn gastheer in de gang. Bij de kapstok gekomen trok hij snel zijn overjas uit... Ze moest niet denken, dat hij zijn manieren niet kende... In zijn knoopsgat stak een lintje van het Mobilisatie-kruis.

Berkhage stiet de deur van de zitkamer open.

„Griet!” schreeuwde hij. „Ik heb bezoek voor je!”

Greetje kwam uit haar hoekje alsof ze in het geheel niet nieuwsgierig was en de Hit bekeek haar tamelijk achterdochtig. Sinds zijn ontbonden huwelijk was hij een beetje afkerig van alles wat vrouw was.

„Mag ik je voorstellen: meneer De Chaude-Fontaine! (Greetje was zichtbaar onder de indruk). Beter bekend onder de naam Schillenhit!” galmde Berkhage en de Hit bestudeerde op dit ogenblik nauwkeurig haar gezicht.

„O, ja!” zei Greetje. „Dan was u het vriendje van Bim en de Blauwe en de Schele...”¹

„Juist,” zei hij en ontgooide kennelijk. „U bent goed op de hoogte, mevrouw.”

¹ Zie „Spionnage in het Veldleger”.

„Maar gaat u toch zitten, meneer uh...”

„Hit,” voltooide deze. „Die schillen staan er een beetje slordig bij. Trouwens, die zijn er ook maar bij gemaakt door die blauwe meneer, waarvan u zo juist sprak. Oorspronkelijk is het alleen maar *Hit!*”

Ze vond het erg plezierig en zodra het drietal was gezeten, begon zij al spoedig naar de huiselijke omstandigheden van de Hit te informeren.

Van de eerste de beste gelegenheid, zeer terloops en vanzelfsprekend, maakte hij reeds gebruik en lag meteen als een kat op de loer om het effect vast te stellen. Als ze maar met één trek ver raadde, dat ze juffrouw Nipnip wou gaan spelen, zou hij aanstonds zeggen, dat het hem bijzonder aangenaam was geweest...

„U moet namelijk weten, mevrouw, dat ik inbreker van beroep ben en al twee jaar gevangenis opgeknapt heb.”

„Oh, wat *énig!*” kraaide Greetje met stralende ogen. „Wat interessant!”

„Nee,” lachte hij. „Interessant was het *niet*. Zeker niet twee jaar aan één stuk.”

Het ijs was gebroken en de ontslagen gevangene aanvaardde mevrouw Berkhage-Arloff als een mokkel, dat er best mee door kon. Greetje luisterde naar de plechtstatige conversatie van de Schillenhit met meer eerbied, dan ze zou vertoond hebben bij een bezoek van de President van de Hoge Raad der Nederlanden... Het gesprek kwam dan al gauw op de onvergetelijke vierde compagnie...

„Wie had er ooit gedacht,” mijmerde de Hit, toen er al verschillende oude kameraden ter sprake waren geweest, „dat het met de luitenant Piron zo slecht zou aflopen.”

Greetje en Dick kwamen met een schok overeind.

„Wát is er met Piron gebeurd?” vroegen ze verschrikt.

„Nou, u weet toch zeker wel, dat hij bij de politie terecht gekomen is,” antwoordde de Hit somber.

's Avonds op de slaapkamer, toen Greetje de cold-cream op haar gezicht smeerde, zei ze:

„Als ik zo'n soort apache-meisje was, zou ik de Schillenhit als man moeten hebben.”

Haar echtgenoot lag reeds in bed en wenste alleen maar, dat eindelijk het licht uit kon.

„Maar de Hit zou wel wijzer zijn,” veronderstelde hij geeuwend. Ze vloog op en haar ogen fonkelden zo boos in het vettig glimmende gezicht, dat Dick het komiek vond.

„Zeg maar dadelijk dat je me een *monster* vindt!”

„Je bent geen monster,” lachte hij, „je bent een oliebol en schiet op, dat het licht uit kan.”

Toch was ze een beetje beledigd en vast van plan om nu gauw bij Anette te gaan logeren...

„Vader, begrijpt u nou iets van die zaak met Braunenbergr?” vroeg Cita, terwijl ze peinzend in haar kopje zat te roeren.

De firma Julius Staal & Co. vormde een van de weinige niet-Joodse en toch omvangrijke diamantaires van Antwerpen. Het hoofdkantoor was daar gevestigd en verder waren er bijkantoren in Londen, New York, Amsterdam en Parijs. „Vader” was Adolf, oudste firmant van de drie gebroeders Staal, die handel dreven in diamant voor industriële doeleinden.

Cita was twintig jaar en stond stram op een paar stevige lange benen. Ze was groot en zou een statige indruk gemaakt hebben, als ze niet zo'n rond kindergezichtje had en er niet steeds een heimelijk, ondeugend vuurtje in haar ogen gloeide. Vader had het gezicht van een Amerikaanse bisschop volgens Hollywoodse opvattingen, geheel compleet met het zwartzijden lint aan zijn schildpad-lorgnet en de blauw-grijze lokken zorgvuldig achter de oren geborsteld. Hij leefde met het ene been in Antwerpen en het andere in New York. Zoals de meeste mannen van rijpere leeftijd hield hij er een hobby op na en de zijne bestond hierin, dat hij nog Amerikaanser wilde zijn dan een echte Yank.

Cita was op het kantoor . . . Niet voor de grap, maar voor sound work; understand! . . . Cita had een salaris en stond op haar eigen lange benen . . . *Sèlf* supporting, you know! Cita moest op het kantoor niet met één gebaar laten merken, dat ze het geringste verschil maakte met het overige personeel, omdat ze door een samenloop van de meest toevallige omstandigheden nu juist zijn dochter was. Zo gauw het business betrof, was hij a harrd man, hard like steel. Hij had Steel moeten heten in plaats van Staal, vond hijzelf.

Business was één voortdurende veldslag en daarom was hij a harrd man. But sound! Cita was steno-typiste, niet in *zijn* dienst, maar in dienst van Julius Staal & Co. Dat was de enige gezonde basis. Hij deed alles op een gezonde basis, at op een gezonde basis, sliep op een gezonde basis, raasde en brulde op een gezonde basis bij de geringste aanleiding. In business vond hij zichzelf een soort gemoderniseerde, Amerikaanse Iwan de Verschrikkelijke. In werkelijkheid was hij de meest goedgehartige Amsterdamse kwa-jongen, die men zich kan denken, doch dat wist hij zelf niet. Hij was er van overtuigd, dat iedereen groot ontzag voor hem had, zodra het business betrof, dat hij op zijn omgeving een overweldigende indruk maakte en scheen te vergeten, dat er heel wat nodig is om indruk te maken op de Jeugd. Cita vermaakte zich kostelijk met die lekkere schat van een ouwe brulboei, doch ze vermaakte zich volkomen geruisloos, want alle ruiten van het kantoor zouden bersten, als hij zóiets zou merken . . .

's Middags, als ze hem een kop thee bracht, leunde hij plechtig achterover en werd dan voor enkele ogenblikken weer wat menselijk. Zij werd stilzwijgend verondersteld toestemming te hebben om haar thee bij hem op zijn privé-kantoor te drinken, zittend op een krukje dat voor de grote weegschaal stond, zulks

onder de verplichting om haastiglijk te verdwijnen, zodra hij zich weer over zijn werk boog. Die kop thee bracht vijf minuten wapenstilstand, de familieverhouding werd wel niet geheel hersteld, maar het was dan toch maar half business en soms maakte hij zelfs wel eens een grapje!...

„Ik dacht zelf juist aan dat geval,” bromde hij en fronste de stekelige wenkbrauwen, als wilde hij haar te verstaan geven, dat haar denken niets te betekenen had, zodra *hij* dacht.

„Waarom zou hij nooit meer iets van zich hebben laten horen?” vroeg Cita voor zich uit. „Hij leek me toch wel iemand van zijn woord en 's morgens stuurde hij nog dat telegram dat hij naar Amsterdam zou komen voor die conferentie met de ooms...”

„We zullen wel moeten aannemen, dat een concurrent die jonge man heeft ingepikt, ofschoon het vreemd lijkt, want in dat geval zou hij bij een Joodse firma terecht moeten komen en het leek me, dat hij een tik van Hitler beet had, voor zover het Joden betreft. Het is ook mogelijk, dat hij voor eigen rekening aan het werk is gegaan, maar dan toch waarschijnlijk niet hier in Antwerpen, anders zouden we er allicht iets van gemerkt hebben. De hele Diamantclub is één groot ouwewijven-hof. In ieder geval is er niets van te bespeuren op de beurs. Er is niet meer vraag naar ruwe, goedkopere stenen en niet meer aanbod van betere kwaliteiten, alles gaat heel gewoon zijn gang. Hij vond zelf, dat hij het beste terecht kon bij iemand die in industriële diamant doet, omdat die zoveel verscheidenheid heeft... Blumenduft Frères zijn de enigen die meetellen buiten Julius Staal & Co., maar bij hèn is van enige verhoogde bedrijvigheid niets te bespeuren... Integendeel.”

„Ik heb steeds het idee, dat er iets anders tussen gekomen is,” vond Cita. „Hij leek me veel te veel meneer, om zo maar opeens weg te blijven, nadat hij een paar uur tevoren getelegrafeerd had, dat hij zou komen... Wel, hij moet getelegrafeerd hebben, vlak voordat hij in de trein stapte. Ik heb de treinen nagekeken... Als we eens een advertentie plaatsten, of...”

„Ja,” brulde Staal, „dat lijkt me erg businesslike. Om vooral goed te laten zien hoe we zitten te verlangen naar dat deal. Ga zo maar verder! Je zult het vak nog leren op den duur...”

„Ik dacht niet aan een *deal*. Ik dacht aan een ongeluk, of erger nog, aan een misdaad... Hij zei toch immers, dat het bestaan van het systeem nog bekend was aan een grote schurk en dat hij voorzichtig moest zijn. Daarom denk ik dikwijls, dat hij de dupe is geworden van een of andere bandietenstreek... Ik heb er zelfs van gedroomd...”

„O, heeft hij je al het hof gemaakt?”

„Zulke praatjes komen niet te pas in kantoortijd,” zegevierde ze. Hij had zich laten vangen en kreeg nu dezelfde doodoener naar het hoofd, waarmee hij zelf altijd gereed stond. Ze nam haar kopje op en wilde gaan, voordat hij zich van deze schok kon herstellen.

„Wacht even!” riep hij. Meteen zoemde de huistelefoon en hij greep er haastig naar, blij dat hij zich een houding kon geven. „Wie?!” schreeuwde hij in het toestel. „Van Dam? Van Dam?! Kèn geen Van Dam!... Is 't een diamantaire?... Laat maar wachten.”

Hij smeed het toestel neer, zoals Iwan dat zou doen.

„Ga jij eens naar de wachtkamer en kijk wat die meneer van me wil. Houd hem ondersteboven en schud hem uit. Als er potloden, sigaren, stofzuigers of verzekeringen uitrollen, laat je hem maar in de liftkoker vallen. Understand?! Ik heb 't druk, en als je weer een vent binnenlaat, die een aanslag komt plegen op mijn tijd en mijn geld, heb je vijf en twintig frank boete. Got that?!”

„Ja, en een héél goed systeem lijkt me dat. Iemand die een hongerloontje verdient, zoals ik bijvoorbeeld, heeft dan alle aanleiding om voor vijf en twintig frank desnoods een mijnningénieur, die eens komt praten over een boor van dertig karaat, kalm uit wandelen te zenden.” Ze zei het met de knop van de deur in haar hand en verdween, vóórdát hij op adem was.

Even later was ze in de wachtkamer en bezichtigde het jongmens, dat met het hoofd bijna tegen het raam leunde en bij haar binnenkomst scheen te ontwaken.

Ze vond hem nogal „zacht”.

Zo op het eerste gezicht was het geen jood en dat was wel iets bizonders in de wachtkamer van Julius Staal & Co. Hij zat alleen, want het was buiten de uren, dat de zonen Israëls zich verdrongen om partijtjes ruwe diamant, welke de grootste optimist niet wilde slijpen, aan te bieden met een drukte, alsof ze het fortuin van Julius Staal & Co voor eeuwig kwamen vestigen.

„Dag, juffrouw.” Hij stond op en boog als voor een vorstin.

„Dag, meneer. U wenst meneer Staal zelf te spreken? Dat zal lastig gaan, want meneer is op 't ogenblik erg druk bezet.”

„Dat is bepaeld sneu, zag,” meende Van Dam, nam langzaam jas en hoed, die hij netjes op een stoel had geëtaled en maakte aanstalten om te gaan. „Dan zal ik maer eens een keertje terugkomen, als de gelegenheid zich veurdoet.”

Cita begreep er niets van. Ze was niet gewend aan bezoekers die zich zo gemakkelijk lieten afschepen...

„Er is zelfs zéér veel kans dat ik terugkom, zag juffrouw uh... uh?”

„Jansen,” zei Cita. Van Dam had haar met zoveel bewondering aangekeken, dat ze zich voelde blozen en kwaad werd omdat hij daartoe kans had gezien.

„Kom, kom,” zei hij en schudde zorgelijk het hoofd. „Uw fantasie gaat toch zeker wel *iets* verder dan *Jansen!*”

„Wilt u misschien zeggen wat het doel is van uw komst?” vroeg ze zo effen mogelijk.

„Deze hartelijke belangstelling overmeestert me.”

Getikt, dacht Cita.

„Hebt u werkelijk iets ernstigs te bespreken, meneer Van Dam, of komt u alleen maar om ons een beetje te amuseren? In dat

geval moet ik u zeggen, dat ik sta te schudden van pret." Ze trok er een bijzonder verdrietig gezicht bij.

„Ik ben blij met het kleinste suuksasje," zei hij onverstoort en trok vol overtuiging zijn wenkbrauwen op. Nu stonden ze elkaar met grote ernstige ogen aan te kijken.

Zoals ieder meisje van twintig, dacht Cita wel eens aan de stoere, ideale jonkman, die in een verre, vage toekomst met klokkengelui en bazuingeschal zou binnenmarcheren in haar hart. Ze had te weinig tijd om er veel aan te denken, maar als het voorkwam, stond er tussen haakjes bij: (Blauwe Ogen)...

Ze voelde ergens in de buurt van haar onderste ribben een zeer ongelegen en zeer onbehoorlijke lachbui opkomen, ze kreeg het er warm van.

Hij legde zijn jas zorgvuldig over de arm en ging met achterwaartse passen naar de deur. Cita betrapte zich er op, dat ze het jammer vond, tenminste... Ze wilde wel iets meer van hem weten.

„Kunt u niet zeggen wat u..."

„'t Heeft geen haest, juffrouw uh, Jansen." En als iets zeer bijkomstigs zei hij dan langs zijn neus weg: „Ik kwam alleen maar eens praten over een zekere meneer Braunenberg."

Hij scheen niet te zien, dat ze zich aan een stoel vasthield en staarde...

„Mijn hartelijkste groeten aen uw uh, uw patroon, zag," lijsde hij verder. „Zeg hem dat het absoluut geen zin heeft om me met zijn waegen te laeten afhaelen, want ik kan niet op een uur nauwkeurig zagge, wanneer het volgende aengenaeme onderhoud zal kunnen plaats hebbe." Hij opende de deur, boog, lachte vriendelijk en verdween, voordat zij tot een besluit kon komen. Toegevend aan een onverklaarbaar impuls, liep ze hem even later na in de halfdonkere gang van het grote kantoorgebouw en zag nog juist zijn hoedje met de dalende lift in de vloer zinken.

Ze stond enkele seconden na te denken... Hier had ze iemand laten ontglippen, die misschien over waardevolle inlichtingen beschikte betreffende die geheimzinnige affaire, die haar al maanden bezig hield... Ze zou maar niets zeggen aan vader, want dikwijls werkte zijn gebrul op haar zenuwen; ze zou er maar op vertrouwen, dat hij werkelijk terugkwam. Ze was niet erg handig geweest, vond ze...

„Neu, zag!" mompelde ze halffluid en kreeg een lachbui, zo hevig, dat ze een tijdje met de knop van de kantoordeur in de hand moest wachten, voor ze tot bedaren kwam.

HOOFDSTUK III

Het voorjaarszonnetje nam de ingang der Antwerpse Diamantclub onder zijdelings vuur en Israël koesterde zich. Langharige Polen in Oud-Testamentische baarden en rituele oorlokjes, voor kort

weggetrokken uit Galicië met de modder der Karpathen nog op de kaftan, gladgeschoren Hollanders, Duitsers en Engelsen, die niet eens meer voelden hoe weinig orthodox ze afstaken tegen de sprookjesachtige onzindelijkheid der vale massa van vrome Oost-joden in hun sombere uniform, zoals immer stonden ze in rumoerige groepjes bijeen en maakten het voetpad der Pelikaanstraat onbegaanbaar. In Jiddisch, Hollands, Duits, Pools en Russisch werd er stormachtig gesjacherd over steentjes en guldens. De talen verschilden, doch dezelfde nerveuze gebaren, dezelfde gorgelende keelklanken deden zich bij allen voor. Levi Jacobowicz stond daar tegen de muur geleund en schurkte heerlijk de rug van zijn groenverschoten kaftan tegen een regenpijp, terwijl hij met een lange blauwe nagel de gedroogde etensresten uit zijn roestkleurige baard plukte.

Vlak voor zijn gezicht fluisterde de heftige stem van Nico (geboren Nathan) Voorzanger, die een kakelbont pakje droeg en wiens gepoederd gezicht nog strak stond van het scheren. Met een mes! Ze spraken fel maar onderdrukt, want in de Pelikaanstraat zijn alle oren gespist en de vragende zwerversblikken uit de gedrongen oogleden zijn scherp en doordringend. Ze zagen er uit als twee wezens van geheel verschillende wereld en koesterden een diepe minachting voor elkaar, doch ze sjacherden opgewonden en probeerden elkaar „in te leggen” voor dertig cent per karaat van een lotje achtkantjes . . .

André Dubrin wrong zich met slangachtige bewegingen door de dichte haag van diamantaires en hield zijn licht, beige jasje met een vrouwelijk gebaar strak om de wiegende heupen, bang dat het tere kledingstuk in aanraking zou komen met een vette, lui-zige kaftan.

Hij trok een neus als rook hij iets bijzonder onaangenaams. Nu was er wel weinig of geen wind, in ieder geval veel te weinig voor dat gedeelte van de Pelikaanstraat en er hing een zeer pittige lucht van knoflook, ongeluchte slaapkamers en warme voeten. „Boldaut geeft d'r een haup geld fauwr,” zei Bennie Zwartverver . . . van de Amsterdamse Zwartververs. Het was een lucht die weliswaar alleen door kenners te waarden is, doch André had niet de minste reden om zich over dit bonte geuren-gamma beledigd te gevoelen.

Op zijn gezicht was voorts duidelijk te lezen wat hij dacht en dat was: „Allez vous faire f . . . tre, sales youpins!” en daarvoor had hij nog minder reden. Hij moest wel een zeer kort geheugen hebben, zowel op het gebied van Oosterse geuren, als van de heilige regelen van de Talmud . . .

Een paar passen voorbij de Diamantclub wentelde een dikke heer zich uit een rijke wagen, richtte zijn scheefgezakte buik weer in de juiste richting en smeed het portier dicht met een papperige witte hand, waarop veel te veel grote stenen vonkten. Die handen waren niet prettig om aan te zien en zijn gezicht was in overeenstemming met die handen. Er zijn zeer brave burgers die Mephisto

in gekleurd gips op het dressoirtje zetten met een kanten kleedje er onder, doch een papdikke Mephisto met een kaashoedje op het koffiekleurige haar en zware chocolade-kringen onder de ogen blijft iets griezeligs. Daar hij een grote sigaar tussen de tanden had, lag het voor de hand, dat André, die op hetzelfde ogenblik voor hem stond, even zijn hoed oplichtte op die voorzichtige Antwerpse manier — de manier van iemand die een zeer hoofd heeft — en zijn sigaret uitstak om vuur.

De dikkerd tikte de as van zijn sigaar, spuwde een blaadje tabak weg — iets wat André nooit zou doen, als het gezien werd — en liet hem aansteken.

„Komt die man uit Rotterdam vandaag?” bromde hij half verstaanbaar in het Duits.

„Oui, monsieur!” lachte André hardop, alsof er iets geestigs gezegd was. Ruim twintig paar onderzoekende ogen waren op het tweetal gevestigd. „Wanneer kan ik telefoneren?” fluisterde hij dan.

„Vanaf drie uur. Zeg dat je Silberblatt bent.”

„Merci bien, monsieur!” riep André, zette zijn hoed recht en haastte zich verder.

Hij maakte een omweg langs het park en onderzocht zijn geweten. Het zag er niet rooskleurig uit. Er moest hoognodig weer gauw iets te masselen zijn, want er stond een grote kleermakersrekening te schreeuwen.

Het liep hem tegen de laatste weken, het was begonnen met die strop van 2000 frank in „La Pomme d'Or”. Dezelfde avond had hij zijn verlies willen goed maken met Baccarat om er na een halve nacht zwoegen nog 1500 frank bij te verliezen. Van zijn vriendinnen maakte hij maar juist genoeg los voor zijn dagelijkse uitgaven en dat was nogal wat. Hij moest zorgen dat hij een paar zuivere affaires aan de hand had tegen dat Patapatis, die slome Griek, weer in de stad kwam...

Victorine zag er best uit, doch die moest hij bewaren voor een zending naar Rio, want ze was suf gepraat over een dansnummer in Amerika. Zij bedoelde echter de andere helft van Amerika, waar de wolkenkrabbers stonden en iedere kantoorklerk met een grote wagen reed en van de films wist ze, dat daar ieder danseresje, dat er even goed uitzag als zij gewoonlijk trouwde met een zoon van Ford of zoiets...

Hij grinnikte... Onnozel vee toch, achterlijk volk... Dan was er nog een jodinnetje, dat heel de dag haring schoonmaakte, maar als ze 's avonds met haar vriendin — een lelijk paard waarmee niets aan te vangen was — in de Sévigny danste, kon je het haast niet meer ruiken. Maar een jodinnetje vond hij een beetje gevaarlijk, al was ze dan ook reeds zo ver uit het lood geslagen, dat ze in de Sévigny danste, wat heel erg is, want de Joodse meisjes van Antwerpen gedragen zich over het algemeen zeer ingetogen... Jodinnen? Niet idioot genoeg, veel te bij de hand. Ze bleven overigens ook maar een paar jaar mooi, doch dat was zijn zorg

niet, als het zo ver kwam . . . Rachelly had niet veel naaste familie en aanbad hem, maar het bleef gevaarlijk, Joodse vrouwen weten zich in ieder land te redden, want Israël woont overal . . .

Victorine wilde ook niet zo vlot toehappen, ze was de laatste tijd erg terughoudend en hij maakte geen merkbare vorderingen. Zou ze iets gemerkt hebben? Dàt soort was anders stom genoeg om er in te vliegen en hier in Antwerpen had hij er toch niets aan, want toen hij eens vijfhonderd frank „tot morgen” vroeg had ze haar sacoché opengemaakt om te laten zien, dat ze op dat moment maar zjuust twintig frank bezat. Bovendien woonde ze voor dag en nacht in dat cafeetje, zodat ze niet gemakkelijk te benaderen was in haar vrije tijd, buiten de zakelijke verhouding van kalant tot meisje-in-café. Wat hij ook deed, ze bleef koppig een commerciële serveuse-houding bewaren . . .

Het ging slecht de laatste tijd en hij dacht met ergernis aan de grote bedragen, die hij al „verdiend” had en met handen vol weggesmeten. Was het hem dan totaal onmogelijk om te sparen? Hij betrapte zich er soms op, dat hij een taxi nam om van de Haven naar het Statiekwartier te gaan, terwijl op dat traject de trams om zo te zeggen vlak achter elkaar rijden . . .

André had vreselijk het land, hij kon zichzelf wel trappen en op hetzelfde ogenblik lachte hij met een verblindende charme. Voor een flamboyant-rijk huis van de Quinten Matsyslei hield juist een auto stil en een jong meisje in de strenge, verzorgde kledij, die bij haar gravinnenkroontje paste, stapte uit. André viel danig op en onwillekeurig keek ze naar hem, zoals men kijkt naar een treffende reclameplaat. Ze was nog erg jong en lachte beschaamd-ondeugend terug. Er zijn ook heel beschaafde jonge meisjes die niet schijnen te weten, hoe gevaarlijk het is om avances te maken tot een onbekende chicard. Als ze slechts één ogenblik later in de grote ijzeren porte-cochère was binnengegaan, zou André haar met die oneindige, vanzelfsprekende brutaliteit van zijn ras hebben aangesproken, en wat zou ze dan hebben moeten doen, na dat tegemoetkomende lachje? André wist zich op ieder gewild ogenblik zo interessant, excentriek en beminnelijk te maken, dat ook vrouwen met minder opvoeding, doch duizendmaal meer levenswijsheid, zoals Victorieneke, er in zouden vliegen. Het liep nu wel zonder ongelukken af, doch een paar passen verder schreef André de nummers van wagen en huis in zijn blauwleren ring-leaf boekje met platina monogram (fr. 380). Zijn zaken-instinct had hij geerfd van een zeer oude sappelfamilie. Je ken nooit wéééte! . . . Langs de Quellinstraat deinde hij naar het station en op de hoek van de Keyserlei stond hij al in beraad om de tram te nemen voor de paar honderd meter naar de Middenstatie, want zijn dure Tillyschoentjes deden zich al voelen. André had een wit, dun en gevoelig huidje, waarmee hij zeer voorzichtig omsprong en dat schijnt in zijn beroep meer voor te komen. In de stratzaak tegen de politie-ambtenaren, die bij de achtervolging van een paar souteneurs bij ongeluk de Rotterdamse molenaar doodschoten, zei de

waarnemende Officier van Justitie ter zitting, dat alle souteneurs lafaards zijn. Dat was in het algemeen gesproken zeer juist gezegd, doch er zijn natuurlijk uitzonderingen.

André was geen uitzondering. Zijn angst was vroeg ingesteld, werkte met voorontsteking. Maar bange mensen kunnen gevaarlijk zijn, zoals er bange honden zijn, die bijten uit louter angst en op zo'n ogenblik lijken ze erg dapper. André was een bange hond... Op het perron nam hij weer eens zijn koket zakboekje en scheurde er een blaadje uit.

Toen Emile de Chaude-Fontaine uit de trein stapte, had hij André in de verte zien staan, doch negeerde hem zeer echt en liet slechts een handschoen vallen. André was zo voorkomend om hem op te rapen en de Hit las het adres waar hij zijn moest, terwijl hij de trap afdaalde naar de uitgang.

Om indruk te maken op Victorieneke had André besloten het onderhoud met de Schillenhit te doen plaats hebben in Café „Het Nachlicht, bij Jeanneke de Blonde”. Uit het blonde Jeanneke was de Madam gegroeid, die de 90 kilo gepasseerd was, terwijl van haar blondheid nog een touwkleurige, permanent-doodgefriseerde ragebol was overgebleven. Toch was 15 jaar geleden het blonde Jeanneke een der sterren van de Scheldeoever, een meid waarvoor verschillende malen het mes was getrokken en een keer zelfs de revolver, zonne!

De Hit was het eerst ter plaatse. Victorieneke wist dat er voor André een keskop zou komen om over affaires te praten. Ze wist niet goed wat voor houding ze moest aannemen tegenover een Hollander, die voor zaken kwam, want zaken-rendezvous behoorden niet dadelijk tot de gewoonten van het huis. Als hij van Beneden de Moerdijk kwam zou het wel gaan, want die mannekens wisten zich haast even ordentelijk te amuseren als echte Sinjoren en spraken zo uit zichzelf al bijkans goed Vlaams. De anderen waren merendeels hardkoppen; stijf en verwaand waren ze en lieten haar meestal zo heimelijk en ondergronds voelen wat ze was. Altijd even „flaauw plezant”; ze kamden alles af en deden of alles even minderwaardig was, behalve wanneer zij het zelf deden. Victorieneke had verstand van keskoppen en bootste gemakkelijk hun spraak na, behalve die lelijke g's, die net klonken of ze doorlopend op het punt stonden om te gaan braken... Ze hield zich deftig¹ want de Hit kwam haar voor als een officier-machinist van een serieuze boot en ze was al dadelijk geneigd om hem voor een echte meneer te houden, toen ze de schone, grote briljant aan zijn pink zag. Emile de Chaude-Fontaine was vriendelijk en niet stijf, bestelde een filter en zei, dat hij iemand wachtte.

„Ik weet ervan, meneer,” zei Victorieneke en vond dat het redelijk goe weer was. Ze begonnen plezant te klappen en het serveuske voelde zich al spoedig aan hem thuis. De Hit had een van die prettige, rustige gezichten, die een gevoel van onverstoorbare vei-

¹ deftig = fatsoenlijk. In Vlaamse kranten worden „deftige” loopjongens gevraagd.

ligheid afstralen en het meisje vond het jammer, dat André zo gauw kwam met zijn gejaagd gedoe van „Bon-jour chérie! ça biche?” en zijn air of alles van hem was, zijzelf inbegrepen. Ze betrapte er zich zelfs op, dat ze zich een beetje geaffronteerd voelde, omdat hij haar kuste. Neen, dan was die kescop iemand waarmee ze veel beter overweg zou kunnen, ofschoon hij ook wel „nen bietsj-koemer”¹ zou zijn, anders zou hij wel geen affaires hebben met André...

De twee begonnen te fluisteren, zij bracht André zijn Rossi en ging dan een beetje niets-doen in het keukentje, want ze moesten niet denken, dat ze kurieus was...

„Hoe is 't?” vroeg André. „Zijt u daar toch binnengekomen?”

„Nee,” zei de Hit met een vermoeid lachje, „ik ben op de stoep blijven zitten, omdat ik niet bij de bel kon.”

André voelde zich erg klein bij zoveel rustige durf. Op dat gebied presteerde hij niets en hij wist het. Wat een moed was er voor nodig om 's nachts alleen in een donker huis te sluipen, waar een zenuwachtige bewoner bij het geringste alarm maar dadelik zou beginnen te schieten... En als het goed afliep, wat een angst daarna!...

„Maar jullie hangen er een beetje naast, wat dat dossier betreft,” ging de Hit bedaard verder. „Er is één kleinigheidje, dat niet klopt.”

André luisterde met open mond, doch de Hit was niet op zijn kop gevallen:

„Hoe moet dat nu met de betaling? Dat voorschot van tweehonderd piek was goed voor een zieke kip, dat was maar een soort goospenning. Ik heb de opdracht uitgevoerd en heb een paar jaar pensioonaat geriskeerd...”

„Tiens! Als het geen resultaat heeft gehad, kunnen we er natuurlijk niets meer voor geven,” weifelde André. Zijn hersens werkten stormachtig. Duizend gulden zou de Hit krijgen voor de levering der papieren uit het dossier Braunenberg, maar de Pacha betaalde er 20.000 frank voor en het overschot zou André ongevraagd en ongeweigerd maar nemen voor zijn waardevolle tussenkomst...

„Best!” zei de Hit en stak zijn portefeuille, die hij uit de zak had gehaald met een definitief gebaar weer weg. „Heel goed! Zoeken jullie maar naar die paperassen, wie weet vinden jullie ze wel. Bij God en de rechtercommissaris is alles mogelijk... Maar kom mij dan *asjeblijft* niet lastig vallen om inlichtingen. Ik heb m'n werk gedaan op een voorschotje van tweehonderd gulden, 't zelfde werk, waarvoor nou nog duizend Nederlands Dik zou worden bijbetaald. Maar omdat jullie me uitsturen met verkeerde gegevens, word ik niet betaald. Héél goed!... Wat een mooie zomerse dag, hè?”

¹ Volgens een vonnis der Boetstraffelijke Rechtbank van Antwerpen moet dit woord — in casu toegevoegd aan een politieagent — beledigend worden geacht. Waarschijnlijk afgeleid van *beach-comer* of *beach-comber*, steenkool-Engels voor baliekluiver of strandjutter. In Antwerpen wordt er een ongunstige betekenis aan gehecht, ongeveer: iemand die niet eerlijk aan de kost komt.

Hij staarde naar het heldere blauw boven de „CHINESE HAND-WASSING”, terwijl hij met dromerige traagheid een sigaar aanstak. André was ongerust. De vierhonderd gulden, die hij uit dit zaakje dacht te „sleuren” en die hij theoretisch al besteed had, verdwenen in het niet... Maar deze inbreker beschikte over nadere inlichtingen, waarvoor de Pacha misschien zou betalen en dan was André Dubrin er ook bij... Maar hij moest voorzichtig zijn, tot het uiterste marchanderen en de keskop leek hem niet gemakkelijk... Zo vervloekt zeker van zichzelf...

„Dus u hebt het dossier toch in handen gehad?” vroeg hij.

„U zegt? . . . O, ja! . . . Natuurlijk,” zei de Hit verstrooid. „Ik heb er zelfs een korpus deliktus uit meegebracht. Ik vraag geen vertrouwen, ik lever bewijzen en het bewijs waar die papieren zijn opgeborgen, draag ik op mijn weelderige boezem. Nu is alleen maar de vraag, of de heren er nog interesse voor hebben. Zo ja, dan zullen ze eerst moeten weten waar die dingen te vinden zijn... Ik weet het. Als de heren het ook willen weten, kunnen ze twee dingen doen: die advocaat opbellen en vragen of hij zo vriendelijk wil zijn om even te zeggen waar die stukken zijn opgeborgen, of betalen wat ik eerlijk verdiend heb.”

„Awel, ik vind, dat ge gelijk hebt.” André veranderde plotseling van stelling. „Maar ge ziet, ik ben niet alleen de chef. Ik zal over een kwartier een keer telefoneren en dan zullen we zien.”

„Best,” zei de Hit.

André dacht snel na. De gehele affaire Braunenberg was hem van het begin af geen ogenblik uit de gedachten geweest. Ruim honderd verschillende theorieën had hij opgebouwd, doch de ene was precies zoveel waard als de andere. Hij had het zeer onbehaaglijke gevoel, dat hij hier met beide benen in een goudmijn stond en niet kon zien waar hij grijpen moest...

Hij had al maatregelen genomen om de papieren gauw even te laten fotograferen. Als de documenten er waren geweest, was het zijn taak om de Pacha op te bellen, die met zijn auto op de hoek van het straatje zou komen en zich vooral niet aan de Hit zou laten zien. Daar zou hij André de 20.000 frank overhandigen, waarna deze in het cafeetje de stukken van de Hit zou overnemen en ze terstond bij de Pacha brengen, zonder enig oponthoud. Het zou een kwestie van twee minuten zijn geweest en „apenstreken” kon hij er niet bij spelen, want de Pacha bewaarde in zijn safe een paar merkwaardige papiertjes en als hij deze maar even op het Commissariaat liet zien, zou André binnen een half uur in de Beënestraat zitten om er de eerste paar jaren niet meer te vertrekken...

Aan de overkant, in het crêmerieke, zat reeds een sjofele fotograaf te wachten en de man had verzekerd, dat hij ieder vel papier op een halve meter afstand met bliksemlicht in 10 seconden zou kunnen „trekken”. Als er vijf vellen waren, zou dat vijftig seconden nemen. De Hollandse inbreker zou na ontvangst van die 14.400 frank wel meegewerkt hebben om het zo snel mogelijk te doen ver-

lopen en de Pacha zou er niets van gemerkt hebben . . . Crénom! Nu zat die fotograaf daar voor niemandal, moest nog betaald worden ook . . . Maar dat dossier, ook zonder de bewuste stukken, zou hem een heel eind verder brengen in het Braunenbergmysterie. Hier zat een man, die het in de handen had gehad. Het was een gelegenheid, die hij niet mocht laten voorbijgaan . . .

„Luistert, meneer . . .”

„Ik luister!” zei de Hit, die nog niet gewend was aan deze nietszeggende Vlaamse uitdrukking.

„De zaak is deze: Figureert u, dat we u een bedrag betalen. Dan geeft u ons het bewijs, waar de papieren te vinden zijn, als u het geld al ontvangen hebt. 't Is niet voor mezelf, dat ik het vraag!” Hij legde bezwerend de hand op het hart. „'t Is maar om verantwoord te zijn tegenover mijn associés. Kunt u ons niet tevoren garanderen, dat het bewijs werkelijk definitief zal zijn? We hebben geen enkele garantie, we weten niet eens of u dat dossier ooit gezien hebt. Kunt u ons niet zeggen wat voor brieven of andere papieren erin staken? 't Is maar om een idee te hebben.”

Zonder dat hij het vermoedde had hij hier de enige zwakke plek van de Hit geraakt.

„Dus u gelooft nog steeds niet, dat ik er geweest ben?” vroeg deze. „Stel u gerust, zodra u dat papier ziet, zult u niet meer twijfelen.”

„Ik geloof het zeker! Ik ben ervan overtuigd! Maar mijn associés . . .” André wipte vijf uitgespreide grijpvingers even omhoog en trok het bijbehorende gezicht.

„In dat dossier,” fantaseerde de Hit er op los, „was niet veel bizonders te zien. Een paar brieven die ik vluchtig heb ingezien . . . In antwoord op uw schrijven van de zoveelste heb ik de eer u mede te delen, dat ik overeenkomstig uw verlangen de bedoelde stukken in bewaring heb gegeven aan . . .”

„Aan wie?” snoof André, trillend van opwindung.

De Hit keek hem verdrietig en verwijtend aan.

„Dat zult u toch immers kunnen lezen in het stuk, dat ik heb meegebracht! Verder was er in dat dossier niets te vinden, wat enig houvast gaf. Briefjes zonder enig belang, maar een paar regels lang en zo vaag gesteld, dat je er niks wijzer van wordt.”

André was erg teleurgesteld. Hij hoopte nu nog slechts, dat de Pacha het gestolen „bewijs” nodig had en wilde kopen. In dat geval zou hij toch proberen om er een vier duizend frank uit te sabelen. Hij keek op zijn platina-met-briljanten horloge en stond op. „Ik ga een keer telefoneren.”

Bij „Jeanneke de Blonde” hing de telefoon in het smalle oude gangetje en vlak naast het pisjintje, dat met een half klapdeurtje gesloten was en een sterke lucht verspreidde van de kamfer en nog wat, doch de kamfer won het glansrijk, want de Madam was erg op propreit gesteld.

Hij draaide met het cijferblad en kreeg hoofdpijn, want hij kon niet tegen kamferlucht.

„Hier ist Silberblatt. Wer spricht?”

Hij kwam terug in het cafeetje en droeg het gezicht, waarop de wijze Schillenhit al tevoren gerekend had.

„Het heeft voor ons niet veel interesse om dat papier te kopen,” begon hij, „maar” . . .

„Hoor eens hier, waarde heer. Ik sjacher niet. Er zijn mij duizend piek beloofd voor het halen van die papieren. Ik heb het nodige gedaan, zonder dat er een haan naar gekraaid heeft. Kijk maar in de kranten: er is geen enkel berichtje over een of andere diefstal met braak. Geen sterveling buiten u en ik weet, dat ik daar in huis ben geweest. Dat is eerste klas werk en eerste klas kost geld. Dat die papieren ergens anders liggen, is mijn schuld niet. Maar omdat het een tegenvaller is voor de heren, zal ik eens erg schappelijk zijn en er vijf en twintig procent afdoen. Voor zeven honderd en vijftig piek lever ik u een afdoend bewijs, waar die stukken te vinden zijn. En probeer nu niet om er nog één dubbeltje uit te stoten, geachte, want ik mag hier steendood blijven zitten, als ik er nog één halve cent afdoe. Nou u!”

André voelde zijn moed zinken. Dit was geen handelsman, dit was een van die principen-ruiters, die alles moesten hebben of niets. Iemand wiens dwaze ideeën door André niet werden begrepen, iemand, waarop al zijn wringende loven en bieden niet de geringste uitwerking zou hebben . . . De Pacha had hem over de telefoon vierkant uitgelachen, toen hij zei dat de Rotterdammer de volle betaling van 20.000 frank eiste voor die inlichting.

„Bied hem aan vierduizend,” had de hese stem gezegd, „en dan zullen we zeggen, dat voor jou is wat je erafkrijgt . . .”

Hij deed nog een werktuiglijke poging om de Hit te bewerken, doch zonder enige geestdrift.

„Dat is niet rationeel,” begon hij hoofdschuddend.

„Wat is dat niet?”

André moest even zoeken naar het juiste woord, want er verdrongen zich vele talen in zijn hoofd.

„Het is niet redelijk.”

„Kwestie van smaak. Ik werk liever voor niets dan voor een jodenfooi en als ik eenmaal een besluit genomen heb, kunnen geen honderdduizend politieagenten me d'r van af brengen. Ik heb mijn broodje en Antwerpen is een jofele stad, waar ik wel eens meer voor m'n plezier een dag of wat doorbreng. En maak u maar niet bezorgd voor mij, want het spijt me niks.”

„Dat papiertje maakt u toch niets, u zou het ten slotte maar moeten wegwerpen . . . En als u zich hier vanavond eens wilt amuseren, kunt u dat toch beter gratis doen. Voor drie duizend frank, kunt u . . .” Hij zou de Pacha tien duizend vragen . . .

„Ik geef niet eens antwoord,” sprak de Hit zich tegen . . . „Zouden we dat lieve kind niet eens laten komen? Misschien vrolijkt die de zaak wat op.”

André's hersens werkten als een turbine . . . De Hollander dronken maken? Victorine de portefeuille laten gappen tijdens een amoureux oponthoud in het salonneke? . . . Ze zou er niet voor te

vinden zijn. Was Hélène maar hier, die deed het voor een briefje van duizend, zonder er twee woorden aan te verspillen... Zou hij Victorine er toe kunnen bewegen om de portefeuille maar heel even weg te nemen, om hem iets te laten zien, een adres bijvoorbeeld of alleen maar het paspoort, omdat hij vreesde, dat de Hollander hem bedroog? Alleen maar ter geruststelling... Hij zou zweren er niets uit weg te zullen nemen... Rien à faire, ze was er veel te bang voor...

Het kwam niet in zijn hoofd op, dat het serveusken er op de eerste plaats te eerlijk voor zou kunnen zijn.

De Hit geeuwde omstandig.

„Ik ga nog een keer telefoneren,” zei André en stond op.

Victorieneke kwam even achter de toog gedrenteld.

„Zijn de affaires nog niet gedaan?”

„Nee,” lachte de Hit. „Maar het zal toch niet lang meer duren, want het begint me knapjes de keel uit te hangen.”

André had dat ook gevoeld en haastte zich. Drie keer ging hij nog telefoneren en kon wel heel hard vloeken op de taaie kamferlucht van het pisijntje...

Tenslotte overwon Emile de Chaude-Fontaine, zoals André al dadelijk had geweten, doch zijn opdrachtgever was niet zo gemakkelijk te overtuigen. De Pacha had hem de huid vol gescholden, had hem vergeleken bij allerlei smerig ongedierte, maar had tenslotte toch moeten toegeven...

Terugkomende van het laatste gesprek snoot hij wild de kamferlucht uit zijn neus en rekende snel uit: De Pacha betaalde twaalf duizend frank. Zeven honderd en vijftig gulden is tien duizend acht honderd frank... Blijft over twaalf honderd frank... Eine lumpige, dreckige zwölfhundert... Zum kotzen!...

De koop was gesloten, de Pacha zou aanstonds komen met het geld en de Hit zuchtte nog hevig, omdat er zo lang gezanikt was en omdat zijn menslievende korting van vijf en twintig procent zo slecht op prijs werd gesteld.

André beefde van woede, speelde de lieve jongen, presenteerde sigaretten en borreltjes, terwijl hij dacht hoe heerlijk het zou zijn om met een scheermes heel langzaam smalle reepjes te snijden uit de rustige zelfvoldane tronie van de stugge keskop. Victorine kon hij wel uit alle macht met de hakken op het tere, geveerde gezichtje trappen, omdat ze met duidelijke bewondering naar de Hit luisterde, die breedgezellig was geworden, haar een porto had gegeven en nu moppen vertelde. Jodenmoppen, godbeter 't!...

Als dan de „blonde” Madam ook nog kwam binnenschommelen met het vette, doucereuse lachje op haar dooreen gekneet deegmet-bloem-gezicht en hij in hoffelijke opgewektheid haar viezige hand moest drukken, kon hij wel gillen van zenuwen.

Het ergste kwam nog.

Toen hij hijgend terugkeerde met het geld en nog een klein beetje troost vond in de parade, die hij zo zorgvuldig had voorbereid, het neertellen van ruim twaalf duizend frank onder de ogen der twee

hogelijk gestichte vrouwen, nam de Hit plechtig en onschuldig zijn portefeuille en gaf hem een kwitantie, een deftige, degelijke kwitantie van een sekure Hollandse bank met kleurige stempels en decoratieve, karaktervolle handtekeningen. In de linkerbovenhoek was met blauw potlood gekrabbeld: *Doss. Brauenberg*.

André duizelde, de woorden dansten voor zijn ogen... Ontvangen... Edelgestr... Mr. D. A. Berkh... somma van... voor huur safé-loket Nr. ... vanaf 15 Augustus... t/m... volgens contract d.d....

Hij was geslagen.

„Zullen de heren er nu nog aan twijfelen?” De kalme, zegevierende stem klonk hem als in een droom. Wezenloos slenterde hij de deur uit.

„Moment,” prevelde hij machinaal...

„Sie... Sie, Schweineluder!” schimpte de dikke Mephisto in zijn auto, toen hij met open mond een paar seconden de kwitantie had bekeken, doof voor alle opgewonden explicaties van André, die half door het portier van de wagen hing te kronkelen. „Dafür haben Sie mich bezahlen lassen zwölftausend Frank!... Om te ontdekken, dat die papieren zijn onbereikbaar, betaalt Mosjeu Dubring zwölftausend Frank! Sie, Läusehammel, wir sprechen uns noch! Bis morgen!”

Meteen rukte hij de grote Minerva met zo'n onverwachte schok vooruit, dat André bijna tegen de grond sloeg. Langzaam en piekerend liep hij terug naar het gezellige onderonsje in café „Het Nachlicht”... Twaalfhonderd frank uit het ploertige vlees van de Pacha gewrongen waren een schrale balsem op de wonden van die zwarte dag... Hij moest terug naar het kroegje en mooi weer spelen. Als de Hollander zich maar liet dronken maken, als hij hem vanavond op sleeptouw kon krijgen, dan was er weer een groot veld vol mogelijkheden geopend... Zou hij het tempo bevorderen met het offreren van een fles champagne?...

In het cafeetje krijsten de vrouwen van pret en het klonk hem in de oren, alsof zij hem uitlachten, maar het bleek weer een jodenmop te zijn...

André bestelde champagne en Victorieneke rept zich.

„U kunt goed bakken vertellen,” zei ze toen er plechtig geklonken was. „Kent u er nog meer?”

„Jawel,” zei de Hit... „Weet u,” vroeg hij en wendde zich toevallig tot André, „waarom joden een vraag altijd met een andere vraag beantwoorden?”

„Doen ze dat?” flapte André er onbedacht uit.

De volgende dag stond hij op het privé-kantoor van Momon Blumenduft, hetgeen hoogst zelden gebeurde.

„Er moeten andere maatregelen genomen worden,” zei de dikke Pacha. „Die stukken moet ik in handen krijgen, kost wat kost. Ik zal een streep halen door wat gisteren gebeurd is, maar dan zul je nu ook zorgen dat je haar zo spoedig mogelijk hier brengt, op

de gewone manier, zoals je dat voor Patapatis doet... Zodra je haar hier hebt, is de zaak voor jou afgelopen..."

„Ik voel niet veel voor deze zaak,” huichelde André en trok een bezorgd gezicht.

„Wa-at?!”

„Ik begrijp niets van de draagwijdte van het hele geval en u moet me niet kwalijk nemen, Herr Blumenduft, maar ik voel me niet rustig, als ik niet weet waaraan ik meewerk..."

„Wees niet zo *belangstellend*,” sneed de Pacha. „Het maakt voor jou niet het geringste verschil of je voor het een of voor het ander ingesperrt wordt. Overigens word je er behoorlijk voor betaald en er is niet meer gevaar aan verbonden dan aan al die andere gevalletjes, die je al achter de rug hebt. Als je dit geval klappend afwerkt, zal ik je betalen... vijf honderd gulden.” — Blumenduft zuchtte zwaar — „Voor de rest zal ik anderen laten zorgen, lui die je niet kent en die weer van hier verdwijnen, dus je wordt vriendelijk verzocht om je er vooral niet mee te bemoeien... Als je deze zomer in Ostende een beetje handiger was geweest in hetgeen je te doen had, dan in het uitgeven van geld, was de zaak al lang in orde. Die inbreker was een idee van niets, dat heb ik dadelijk gezegd en nu is het duidelijk gebleken. Nu komen we dus op mijn oorspronkelijke plan terug. Je kunt Hélène in de wagen mee naar Holland nemen om nog eens op dat bezoek aan te dringen. Misschien is het nog beter, dat zij alleen gaat, want zij alleen is handiger dan tien van jouw soort... Hoe is de verhouding tussen die vrouwen op het ogenblik? Corresponderen ze nog?”

„Zé schrijft in iedere brief, dat ze binnenkort wel eens komt,” antwoordde André.

HOOFDSTUK IV

„Schreeuw niet zo! Je bent hier niet op de Rechtbank!”

„Dronkemanspartij?! Je moest je schamen! Zeg asjeblieft zo iets *nooit*, als er een contrère bij is, wil je? Er bestaat niets ergers dan een vrouw, die haar man een openbaar figuur laat slaan. *Dronkemanspartij*, zegt ze zo maar even. Natuurlijk! Die kwajongen van een deken, een jurist van internationale bekendheid, is tafelpraeses!... Eén keer per jaar heb ik de brutaliteit om deel te nemen aan een stijfdeftig advocaten-diner en mevrouw noemt het een dronkemanspartij, alleen omdat ze er zelf niet met haar wi... uh, met haar...”

„Wip-neus,” zei Greetje kwijnend, doch nadrukkelijk.

„In ieder geval omdat dit nu de enige gelegenheid is in een heel jaar, waar ze niet met haar neus bij kan zijn, en dan zullen we voorlopig in het midden laten, wat voor speciaal soort neus het is.”

„Waarmee smeert jij je keel toch eigenlijk?”

„Doe me één plezier en behandel de balie van dit arrondissement nou niet als een asyl voor drankzuchtigen, zeg!”

„De vorige keer,” mijmerde Greetje voor zich uit, „had ik een bordje yoghurt gereed gezet voor een speciaal lid van die geheelonthouders-balie. 's Morgens zaten de yoghurt-spatten, verspreid over de vier wanden van de eetkamer. Eén handschoen van die baliekluis... van dat lid van de balie was stijf van de yoghurt. Zonder Piron er bij te halen concludeerde — is dat niet *het* woord? — concludeerde ik dat die baliemeneer met de vlakke hand in het bordje yoghurt gemept had. Zijn rok...”

Berkhage werd onrustig.

„Wat zeur je nou?”

„Enfin, toen die was uitgestoomd, ging-het-nogal. Een paar lompe, bemodderde lakschoenen stonden boven op mijn toilet-tafel. Uit beleefdheid hield ik me slapende, maar het lawaai, dat die meneer maakte met de bedoeling om me vooral niet wakker te maken, was bepaald aandoenlijk. Eerst legde hij voorzichtig zijn kleren — of wat daarvan overgebleven was — op een stoel, smet toen de hele stoel om, riep: „Verrek!” en zei toen: „Ssst!” alsof iemand anders het geroepen had... Waarom drinken jullie niet een paar glaasjes wijn bij dat diner van internationale beroemdheden? Dat versterkt toch altijd een beetje en dan zul je misschien niet zo verschrikkelijk *flauw* tnuiskomen. Waarschijnlijk ben je dan 's morgens ook niet zo *zwáár* vermoed.”

„Ook een prachtidée om yoghurt gereed te zetten voor iemand, die van een fuif komt.”

„Dus...”

„Jááá, je mag wéér gelijk hebben... Maar vind je het zelf niet belachelijk, dat er hier altijd keet is over futiliteiten?”

„Ja, ik weet het wel, ik ben een kat,” zei ze iets zachter. „En het wordt tijd, dat ik er eens voor een paar dagen uittrek. Ik werk op jouw zenuwen en over mijn zenuwen zullen we het maar niet hebben. Ik kan mijn mond niet houden; trouwens, als ik dáármee begin, ben ik helemaal verloren, daar ben ik zeker van... 't Zal voor ons allebei heel goed zijn, als we elkaar een paar dagen niet zien. Dus jij gaat naar dat nuchtere diner en ik ga naar de Delvigne's... Anette verwacht me al. Mocht ik in de loop van de dag opeens een onweerstaanbaar verlangen naar je krijgen — je kunt nooit weten —, dan vind ik wel een voorwendseltje om weer gauw weg te gaan. Anders kom ik Zaterdagavond terug. Zul je 't te boven komen, denk je?”

„Nou draai je de zaak om,” mokte Dick. „Je begon met te zeggen, dat je nu mooi gelegenheid had om naar Antwerpen te gaan, *omdat* ik toch de hele avond op die dronkemanspartij was.”

„Dat komt omdat je zo *waardig* deed over dat ceremoniële diner. Zeg maar gewoon, dat die hele advocatenbent ook eens van de band wil zijn en dan begrijpen we elkaar volkomen, want daar is niets tegen. Ik gun je best een fikse kater... Je bent zoet! Ga nu maar gauw naar je bureau, want meneer Ting heeft al één kwartier geleden naar je gevraagd.”

Reeds bij het slome gebons van de Moerdijkse brug kreeg Greetje een beetje spijt, dat zij de logeerpartij begonnen was. Dick had haar naar de trein gebracht, had snoepjes en prentenboekjes voor haar gekocht en het leek weer dik-aan... Zou hij uit kwaadaardigheid over haar desertie vanavond veel te veel drinken en dwaasheden uithalen?...

Maar dat gekibbel moest eens ophouden, het ging te ver. De vorige keer, toen ze enkele dagen uit logeren was geweest, hadden ze wel een hele maand na haar thuiskomst geen herrie gehad... Gek toch, zo'n huwelijk, je had er de zotste ideeën over, zolang je nog niet getrouwd was... Toen kende ze alleen het verlangen om maar voortdurend en eeuwig bij hem te zijn, toen trilde ze bij de geringste aanraking. En nu was het alsof alles ervan afhing wie het laatste woord zou hebben...

Het was een infectie, die steeds verder woekerde en als het zo doorging, zouden ze tenslotte niet eens meer „gewoon” tegen elkaar kunnen zijn...

Met al zijn geschreeuw was hij toch maar een echte goeie lobbies, die een komische neiging had om tragisch te worden en ze moest zich eigenlijk schamen, dat ze zo dikwijls kattig was en hem aan 't brullen maakte... Ze moest nu toch eens ernstig trachten af te leren om op alles dadelijk vlam te vatten...

Zou die advocatuur wel het juiste vak voor hem zijn? Zo dag-in-dag-uit met zijn neus in het verdriet van anderen te zitten, zou toch onwillekeurig wel wat op zijn humeur werken. Over iedere zaak wond hij zich op, alsof ze hem persoonlijk aanging en onrechtvaardigheid kon hij niet verdragen, maakte hem beestachtig onhandelbaar...

Ze was niet fair, had haar broer Karel gezegd op die avond toen Dick kwaad was weggelopen na een paar heel goeie zetten van haar. „Jij hebt het veel te goedkoop, jij hebt heel de dag niets te doen en zit dus te piekeren welke eisen je aan je man behoort te stellen. Bij hem deinen steeds die rot-procedures door zijn hoofd en als hij in zijn verstrooidheid één poot verkeerd zet, of één aardigheidje verzuimt, zit je er bovenarms op.” En na nog een paar van haar héél goeie zetten was Karel ook kwaad weggelopen...

Wat een pracht-voornemens had ze gemaakt vóór haar huwelijk... Bah, wat had ze soms het land aan zichzelf! Maar... als ze alles toegaf, zou hij zo in zijn zaken verdwijnen dat hij tenslotte misschien eens één keer per week stom verbaasd tot de ontdekking zou komen, dat zij er ook nog was...

Ja, 't was toch wel goed, dat ze een paar dagen wegging...

Of zou ze hem eens verrassen en in Roosendaal rechtsomkeert maken, zodat hij haar vannacht in bed vond?... Nee, hij zou het waarschijnlijk verkeerd uitleggen. Topsy natuurlijk...

En het zou toch ook wel leuk zijn in Antwerpen, ofschoon... Sommige kleinigheden in de manieren van de Delvigne's — wát precies wist ze niet — stonden haar wel wat tegen. Doch over buitenlanders kun je nu eenmaal niet oordelen met Hollandse

keuterbegripjes. Ze herinnerde zich het sjieke restaurant in Brussel, waar een keurig, oud heertje, die een schattig wit krulbaardje had en iets geweldigs in zijn knoopsgat droeg, met zijn handen een vogeltje zat af te kluiven en er heel genoeglijk bij smakte en zijn duimen nalikte.

Toen de patroon hem kwam begroeten, hoorde ze „monsieur le baron” zeggen. Maar toch . . .

Ze zou het in ieder geval niet te lang maken . . .

Toen de trein in Esschen stilhield, was het zo goed als donker.

De wachtmeester der Gendarmerie, die de paspoorten controleerde, zag haar even aan, streek zijn krulsnorretje op en vond, dat hij zich verdienstelijk moest maken. Greetje was ook volgens Belgische begrippen een „schoeën maske”, al was ze bijna niet geverfd. Het was niet zo druk en dit was de laatste coupé.

„Gaot u naor Antwerpen, madammeke?”

„Jawel,” zei Greetje en glimlachte om het trouwhartige „Madammeke.”

„Awel, dan kunt u beter de trein nemen die hier neven stao, zonne. Die is er twintig minuten vruuger. Den deze stopt overal.”

Greetje stond op.

„Zou 't nog gaan?”

„Ah jao, zonne kind. Ge hebt nog 'ne minuut of drij.”

Zij had slechts twee grote handkoffers bij zich.

„Is er een porteur?” vroeg ze.

„Allez, stap maor oit. Ik zal wel efkens helpen.”

Hij droeg de koffers naar de eerste-klas-dames aan de overkant van het slechtverlichte perron en werd heel vriendelijk bedankt.

„'t Is niks gekort, zonne madammeke. Allez, goeie rais!”

Hij salueerde met een vrolijk knipoogje en marcheerde met rinkellende sporen af.

Ze zijn toch wel lief, die Belgen, dacht Greetje en toen viel het haar opeens in, wat een overbodige drukte ze had gemaakt met dat overstappen. Anette zou haar afhalen van de andere trein, dus al de vriendelijkheid van de galante gendarme had slechts tot resultaat, dat ze nu in Antwerpen twintig minuten zou moeten wachten, voordat ze aan de volgende trein Anette kon ontmoeten. Ze hoorde Dick al zeggen: „Jullie denken ook nooit één ogenblik na.” . . .

Greetje had gelijk. Op datzelfde ogenblik dacht en zei Berkhage nog een massa andere onvriendelijkheden.

Toen hij op de slaapkamer kwam, om zich ter ere van het advocaten-diner in feestkleding te steken, bemerkte hij al spoedig, dat hij nergens bij kon.

Greetje had wéér niet nagedacht en het enige wat hij bereiken kon, waren zijn lakschoenen. Smoking, hemd, dasje en de verdere uitrustingsstukken van het uniform des burgers waren opgeborgen in een kast en Greetje had zorgvuldig het sleuteltje meegenomen.

Toen hij eindelijk klaar was met lelijk doen, zocht hij het telefoon-

nummer, dat de Delvigne's destijds opgegeven hadden, het moest ergens in zijn zakboekje staan en hij vond het.

Antwerpen 358.30 . . .

Driftig sigaretten rokend wachtte hij bij het toestel. Vóór het diner kreeg hij het sleuteltje toch niet meer. Misschien als ze het expresse verzonden en het naar de posttrein brachten. In ieder geval zou hij haar eens kalm de waarheid zeggen . . .

Juist toen hij in het spoorboekje begon te bladeren, om te zien of hij de sleutels vanavond nog kon hebben, rammelde de telefoon met interlocale hevigheid.

„Tweehonderdachtendertigdertien?”

„Ja, juffrouw.”

„Hier komt Antwerpen.”

„Ja, hallo! . . . Hallo! Met wie?”

„Allo? . . . Allo?”

„Ja, hallo kan ik ook zeggen. Met wie spreek ik?”

„Société Française,” kweelde een meisjesstem.

(Verdomme, weer verkeerd natuurlijk). „Is dat drie vijf acht drie nul?”

„Jao, menier!”

„Is meneer Delvigne daar?”

„Wie alstublieft, menier?”

„Meneer Del-vien-je . . . Armand Del-vien-je.”

„Awel, die is hier niet, menier. Daar is hier ginne menier Delvigne op den bureau.”

„Met wie spreek ik dan eigenlijk?”

„Met de Société Française de Banque et de Dépôts in Antwerpen, menier.”

„En het nummer is?”

„Drij vijf acht drij zéro.”

Dat klopte.

„Dank u wel, juffrouw,” zei hij lam, hoorde de verbinding verbreken, stond op, liep driemaal zijn kantoor op en neer, stak gejaagd een nieuwe sigaret op, terwijl driekwart der vorige nog lag te stinken op het asbakje. Weer belde de telefoon.

„Klaar met Antwerpen?”

„Ja . . . nee, nee, juffrouw. Juffrouw!”

„Wat wenst u?”

„Juffrouw uh, kunt u me niet verbinden met het kantoor in Antwerpen?”

„Welk kantoor?”

„Het Telefoonkantoor in Antwerpen . . . Waar ze me inlichtingen kunnen geven.”

„Inlichtingen Antwerpen. Wacht u maar even!”

Na nog een hallo-spelletje kreeg hij een Antwerpse telefoniste.

„Ik zal es zien, menier . . . Jao, 't dieë numeroo is van de Frans bank op de Meir . . . Delvigne . . . 's Efkens zien . . . Neeje't menier, daor ies ien 'iel Antwerpen ginnen iene Delvigne aongeslote . . . Da moet 'nen erreur zijn . . .”

Toen zat Dick geruime tijd onbeweeglijk... Moest dan opeens hevig een plasje... Toen hij terugkwam op zijn bureau, was hij in paniek en zoals gewoonlijk kreeg hij een goed idee, wanneer hij erg in paniekstemming was. Greep opnieuw de telefoon, vroeg dringend een nummer in Amsterdam en had geluk. „Ben jij 't Piron?”

„Zo, zo! Hoe is 't er mee? Alles wel? Lang niets van je...”

„Zeg, ik heb een verdomd gek geval, zeg. Ik weet verdomd niet wat ik doen moet, zeg, ik vertrouw het helemaal niet...”

„Dan zul je *verdomd* goed doen *zeg*, om te beginnen met het begin, *zeg!*”

Hij vertelde, sprong eerst halsbrekend van de hak op de tak, maar eindelijk kreeg Piron de draad te pakken.

„... en nou vertellen ze me in Antwerpen, dat dat het nummer is van een bank, waar die vent niet bekend is en dat er geen enkele Delvigne aangesloten is... Waarom fluit je?”

„O, uh, zo maar!”

„Wat vind je, dat ik doen zal? Je kunt nooit weten, ik heb me nooit erg thuis gevoeld met die lui...”

„Hoe heb je ze leren kennen?”

„O, op het laatst van Augustus waren we in Ostende en op de kamer naast ons in het hotel kampeerde dat Belgische echtpaar. 't Begon met kleine attenties en ten slotte maakten we samen tochtjes, want hij moest nogal eens een keer voor zijn zaken naar Antwerpen en bracht dan soms een zware Minerva mee. Als hij weg was, sloot zijn vrouw zich bij ons aan en hij was daar erg dankbaar voor enzovoort. Verder zijn de dames blijven corresponderen.”

„En overigens weet je er niets van? Ben je er ooit in huis geweest?”

„Nee nooit, ze hebben ons wel herhaaldelijk gevraagd, maar ik was niet nieuwsgierig. Wat denk je er van? Wat zal ik doen?”

„Wat moet je doen? Eens kijken, hoe laat is het precies? O ik kan nog juist de Parijse trein halen. Zorg dat je daar op het perron bent met een kaartje voor Antwerpen, dan pik ik je wel op.”

„Dus je denkt ook, dat het niet in de haak is?” vroeg hij hees.

„Dus... ik zal me moeten haasten om de trein te halen. Tot straks!”

Ruim drie kwartier wachten. Op het ogenblik was Greetje al een kwartier in Antwerpen... En Piron... of zou die toevallig juist toch met die trein meemoeten? Nee, want hij zei: neem een kaartje naar Antwerpen...

Zijn tong was heet en zuur van de sigaretten. Hij dronk gulzig een glas water, zijn gedachten maakten de meest zonderlinge sprongen... Als ze 's morgens haar kousen aandeed, ging ze op de grond op een vacht zitten. Gekke gewoonte... En wat was ze blij geweest met het ivoren miniatuurtje op haar verjaardag. Zo mooi ben ik niet, zei ze, maar dat kennen we!... Toen ze nog een heel klein meisje was en wat koorts had, kwam haar moeder met de thermometer en dat vond ze griezelig zei ze, want Moeder zwoer

er bij, dat die rectaal aangelegd moest worden. De eerste keer had ze gegild: Ai! Wat vals van je: je hebt er een gaatje bijgeprikt!... Piron floot zo gemeen. Hij kent die truuks... Staat mijn horloge stil?... Nee, toch... Maar die lui denken altijd direct het ergste. Het is hun vak om achterdochtig te zijn in de meest onnozele dingen. Geen zorgen voor de tijd... Maar Piron had gewoonlijk gelijk. Jezus Maria, als die zijge monsieur Delvigne en zijn delletje het gewaagd hebben om een poot uit te steken naar Greet! Goddomme, als ik hem te pakken krijg, zal ik dat poesmooie smoeltje even in mekaar timmeren, tot... Ja, *als!* Eerst zien, zei de blinde...

Hij kreeg het heet, moest iemand hebben om mee te praten en drukte op de knop van de huistelefoon. Meneer Ting was er nog. Ting-Yi-Tsing was nu al ruim twee jaar bij hem op het kantoor als procureursklerk. Met een aanbevelingsbrief van Roelof Tan was hij zich komen aanbieden, het kleine Chineesje van Medan, dat juist geslaagd was voor zijn kandidaats-examen.

„Ik kom dadelijk bij u,” zei Ting.

Hij was ongelooflijk bij de hand, zou al over een paar maanden zijn doctoraal doen...

Wat zijn wij over het algemeen harken, vergeleken bij zo'n Chinees, vond Berkhage... Werkte in zijn studietijd op een advocatenkantoor en was al driekwart advocaat voordat hij afgestudeerd was. Gewone studenten, ook al promoveerden ze maxima cum laude, moesten aan de deurwaarder vragen hoe een dagvaarding er eigenlijk uitzag, anders was ze hopeloos nietig...

Yi-Tsing betekent: „In de Lente,” dat vond Greetje zo mooi. Eigenlijk waren zijn voornamen: Tao-Yi-Tsing, „Perzik in de Lente,” omdat die dan vol bloemen staat. Doch hij mocht maar twee voornamen hebben. „Dus nu moet u het zonder de Perzik stellen,” had Greetje gezegd en stopte hem de volgende dag zonder iets te zeggen een grote perzik in zijn kleine handje. Toch wel lolliig...

Er werd tweemaal met een nagel getikt op de deur, die dan geruisloos openging. Op de drempel verscheen het kleine, smalle Chineesje en hield zijn hoofd aanminnig schuin.

Wat een kind, dacht Berkhage, en moest zich weer eens herinneren, dat het kind al 26 jaar was. Ting had de gestalte van een jongen van 14 jaar en zijn ovaal gezichtje was niet veel ouder. Toch was hij volwassen, dat was duidelijk te zien, maar je wist niet waaraan dat lag. Misschien aan die wereldwijze ogen, of aan die prachtige, spitse handen, die zo klein waren en toch zo mannelijk gevormd.

Ting luisterde, de mond een beetje open. Er was even een rimpeltje tussen de hoge wenkbrauwen gekomen, doch terstond weer verdwenen. Berkhage was al te veel gewend aan dat onbeweeglijke gezicht, onbeweeglijk onder alle omstandigheden. Hij ergerde er zich nu zelfs niet aan.

Ting begon te spreken.

„'t Hoeft niet zo erg te zijn, meneer Berkhage. U kunt zich vergist hebben bij het noteren van dat nummer.”

De woorden vloeiden even rustig en gelijkmatig als het beekje dat langs het huis stroomt, waar Ting-Yi-Tsing ter wereld kwam als de bloesem der perzik in de lente . . .

„Ja, maar die naam komt in het hele telefoonboek niet voor!”

„Misschien is het een kantoor met een firma-naam, die anders luidt. Of een particulier telefoonnummer, dat op verzoek niet in de gids is opgenomen.”

„Dan weten ze het toch op het telefoonkantoor.”

„Veel mensen, speciaal jonge vrouwen, zijn zeer onnauwkeurig . . . Maakt u zich niet al te ongerust. Uw vriend van de Centrale Recherche beschikt over alle middelen om het geval dadelijk op te helderen . . . Ik heb ook nog vele bekenden, landgenoten in Antwerpen. 't Zal niet nodig zijn, maar anders zou ik die ook voor de zaak kunnen interesseren . . . U lacht daarmee?”

Als Berkhage lachte, dan was het toch een zeer krom lachje.

Hij keek op zijn horloge.

„We zullen zien,” zei hij flauw. „Ik ga alvast naar het station. Wil jij Meester De Ridder opbellen en zeggen, dat ik plotseling verhinderd ben?”

„Zeker . . . En ik zal na het eten hier terugkomen, voor het geval, dat u iets te telefoneren hebt.”

Op deze bescheiden manier gaf Ting te kennen, dat hij zeer benieuwd was naar de afloop . . .

Juist toen Van Dam wilde aanbellen, werd de voordeur geopend door een klein Chineesje.

„Dag meneer. Weet u ook of Meester Berkhage nog op het kantoor is?”

„Goeden avond, meneer . . . Nee, meneer is zo juist uitgegaan.”

„En Mevrouw?”

Ting schudde het hoofd. Van Dam stond een ogenblik na te denken.

„Bent u hier in huis?”

„Ik ben de klerk van Meester Berkhage.”

„O, zag. Weet u of Mevrouw naar Antwerpen gegaan is?”

„Wilt u even binnenkomen?” zei Ting kalm.

Van Dam volgde hem in de gang en in de wachtkamer, waar Ting een stoel aanbood.

„Mijn naam is Van Dam, ik ken meneer en mevrouw persoonlijk.”

„Aangenaam, meneer Van Dam,” zei Ting. „Ja, ik meende u te herkennen van een foto, waarop u met Meester Berkhage staat als officier.” Hij had opeens een kaartje in de hand, dat hij met een buiging overgaf.

Y. TING

Jur. Cand.

„Heel aangenaem meneer Ting. O, u bent zelfs adspirant-advocaet zag!”

Ting drukte buigend de aangeboden hand en grinnikte breed. Hij wist hoeveel verschil een Chinees maakte bij beschaafde Europeanen, zodra deze de tover-woordjes *jur. cand.* zagen . . .

Ze zaten ruim een uur te praten en wisselden sigaretten uit. Ze vormden een eigenaardig paar, de lange, blonde, blanke Germaan en de kleine, okerkleurige Oosterling met de stugge blauw-zwarte haren. Ze schenen erg met elkaar ingenomen. Op het laatst scheurde Ting een blaadje van een bloknoot en begon met veel zorg Chinese letters te tekenen. Hij begon in de rechter bovenhoek, tekende de woordprentjes onder elkaar en het blaadje kwam juist vol.

„Met een penseel gaat het beter,” verontschuldigde hij zich. Hoofdschuddend bekeek Van Dam het papiertje. „Ik zal er heus niets van verklappen, zag,” zei hij en stak het dankend in zijn portefeuille.

„Er moet dan ook de meest strikte geheimhouding in acht genomen worden,” zei Ting peinzend.

„Wees er van overtuigd, zag,” antwoordde Van Dam, stond op en nam afscheid.

Ting liep naar het telegraafkantoor en vulde een formulier in. Het was gericht aan een telegram-adres in Hamburg, doch de inhoud was volmaakte wartaal. Hij besteedde er wel tien minuten aan.

Zo'n gekke code had de telegraafbeambte nog nooit gezien.

„Wa's dat voor bargoens?” bromde hij.

Als enig antwoord hield Ting aanminnig zijn hoofd schuin. Het waren zeer lange woorden, zonder enige betekenis en vol vrouwen begon de ambtenaar van ieder woord de letters te tellen. Zou aanstonds die gore Maleier eens met nobele verontwaardiging op z'n nummer zetten. Hij kreeg een kleur, toen hij ten slotte moest toegeven, dat alle woorden precies het toegestane aantal letters hadden, niet meer en zelden minder. 't Was niet natuurlijk, 't was verdacht en toch kon hij niet chicaneren . . .

De loket-held wist blijkbaar niet, dat de Chinese taal grotendeels uit één-lettergrepige woorden bestaat en dat Chinezen erg zuinig zijn.

Voor de hoofdingang van de Middenstatie fluisterde André onder hoge druk de laatste instructies in het kalme, berustende gezicht van La Belle Hélène. Dan ging hij naar de taxi-standplaats en zij beklom langzaam de trappen, die van de hal uit naar de perrons voeren.

Menige sjofele, gehaaste handelsreiziger hield even de adem in als zijn blik op haar viel en bekeek haar met verlangende en benijdende ogen. Zij droeg een donkerbruine tailleur, die haar zeer voornaam stond en fijn was aangepast bij haar matblonde krullen. Haar maquillage was niet opdringend. Zij was het schone, oude lied, dat nooit veroudert. Haar ogen zouden een belasting-accountant tot betere gedachten brengen. Zoals ze daar op het perron stond, kalm en onbeweeglijk, ver weg en ontoegankelijk voor

het gore geroezemoes om haar heen, leek ze een wezen, dat uit de hemel gezonden was, opdat de aarde er niet al te drabbig zou uitzien. Er straalde onschuld uit haar grote lieve ogen. Onder die ogen waren zachte, weemoedige schaduwen uitgedoezeld, die direct aan het hart gingen. Zij was een engel, ze was geschapen, niet gegroeid. De zachte ronding der wangen, de fijne neusvleugels en de zorgzaam opgebogen bovenlip maakten haar zo heilig als een Madonna. Ze staarde naar de verte, naar de kromming in de spoorbaan, waar de rosse lantaarns van de naderende trein langzaam van de ene lijn op de andere schoven. Ze staarde, als zag ze een verheven visioen en opeens rochelde ze als een verkouden dokwerker en spuwde iets groenachtigs een paar passen voor zich uit op de grond in die kaarsrechte lijn, die van grote virtuositeit getuigt . . .

Greetje, die al twintig minuten in de wachtkamer had gezeten en nu op haar toehuppelde, had het gezien en stond een ogenblik verslagen. Ze was zeer geschrokken en probeerde haar gedachten te verzamelen. Zo iets! . . . Onbegrijpelijk was het! Even flitste door haar hoofd wat Temple-Thurston schreef: „Alle vrouwen zijn dames, behalve zij die vloeken en op de grond spuwen.” Haar instinct luidde de alarmklok, doch ze zou haar gezond verstand gebruiken en niet toegeven aan die dwaze ingeving om ongezien weer te verdwijnen en de eerste trein huiswaarts te nemen. Even wachtte ze, nog even, want ze wilde Anette niet doen vermoeden, dat ze het gezien had . . .

Dan had de begroeting plaats en het was een tamelijk stijf en afgewend kopje, waar Anette zo stormachtig tegenaan kuste.

„Oh, chérie, *comme* je suis contente! Te voilà, enfin!”

Anette kwetterde blij-opgewonden: An- . . . Armand wachtte buiten met een wagen. Greetje verzamelde al haar kostschool-Frans en deed krampachtige pogingen om ook een beetje geëxalteerd te zijn over het gelukkige weerzien.

Haar koffers stonden in de wachtkamer. Anette was springerig actief en charterde een porteur. Zo kwam het, dat ze het station verlieten langs de wachtkamer en de grote hal, waar ze opeens tegenover het brede front van Brusseleers stonden. „Tiens, tiens!” bromde de reus en het vonkte ondeugend onder zijn dichte wenkbrauwen, want het viel hem op dat Héléne, die hij jaren geleden eens bij zich had als getuige van een schietpartij in een bar, erg „geëmbeteerd” deed over deze ontmoeting. „Hoe is 't nog met La Belle Héléne? Alles goed?”

Héléne was woedend, doch een beetje ongerust.

„Ik ken u niet, meneer,” zei ze verontwaardigd in het Frans.

„Kom, kom,” suste Brusseleers. „Zo kort van memorie? De meeste mensen die mij ene keer gezien hebben, vergeten me niet zo rap!” Anette-Héléne treuzelde, ze vroeg zich af, of het slechts toeval was, dat ze die hatelijke baard hier nu juist moest ontmoeten . . .

„Mais Anette, qu'est ce que tu attends?”¹ barstte Greetje uit,

¹ Waar wacht je toch op?

stom verbaasd, omdat haar vriendin waarachtig nog bleef staan luisteren naar die brutale lomperd, die baviaan, die zich waarlijk nog permitteerde om voor Don Juan te spelen.

„En deez mademmeke komt vers uit 'Olland,” constateerde Brusselseers onmiddellijk. Greetje keek hem zo woedend aan, dat hij schudde van pret.

„Ik verzoek u ons niet lastig te vallen,” ratelde Anette waardig. De reus bracht met een overdreven verschrikt gebaar, zijn grote hand achter het oor.

„Oeioeioei! Ik zen al weg, zonne! Ge moet er de poliese nie bij haole. Amaai, amaa!” Hij nam spottend de hoed af en beklom de trappen van de hal.

Hélène liet Greetje voorgaan door de klapdeurtjes van de uitgang en keek hem voorzichtig en vol spanning na, doch Brusselseers marcheerde breed en zonder verdere aandacht aan haar te schenken de trap op naar het perron.

Hélène-Anette schold verontwaardigd op die *dégoutant*, die *saoulard* en zo meer . . .

Greetje luisterde niet. Hoe was 't mogelijk, piekerde ze, dat Anette bleef *staan* om te luisteren naar een onbekende praatjesmaker. Afgaande op de houding van Anette, was ze haast geneigd aan te nemen, dat ze die man wèl kende . . . Hélène, zei hij, La Belle Hélène . . . Zou Dick toch gelijk hebben, zou ze werkelijk in een heel raar *stel* terecht gekomen zijn? . . . Ze kreeg geen tijd om zich verder te verdiepen, want daar kwam Armand aanzwieren en wrong zich in allerlei hoffelijke bochten. Hij kuste haar handschoen, maar Greetje voelde, dat hij zo iets hoogstens één keer per jaar deed, want het ging niet *van zelf*. Een handkus is dan ook voor ongeoeffenden een zeer gevaarlijke manoeuvre en ook Anette ergerde zich even, omdat André het zoals gewoonlijk weer te mooi wilde maken. Zijn das was ook weer zo rumoerig als een reliëfkaart van Zwitserland . . . Triple imbécile! . . .

Op dat ogenblik snoof Brusselseers trillend van opgewonden vreugde door zijn wijde neusgaten, als de ruigharige jachthond, die hij was. Hij had zijn netten overal met de grootste zorg uitgezet en zodra het klapdeurtje achter de dames dichtviel, boog hij zich over de balustrade van de trap die naar de wachtkamer leidt, keek in de richting van het boekenstalletje dat midden in de hal staat. Tegen een der hoeken geleund stond een soort heer, die hem opmerkzaam in al zijn bewegingen gevolgd had, de ogen juist boven het randje van „Le Soir”.

Brusselseers bracht de grote handpalmen even tegen elkaar in een biddend gebaar, als wilde hij zeggen: Dicht! De man vouwde terstond zijn krant op en verdween met grote passen door de uitgang van het Statieplein. De Politie-Officier daalde weer langzaam de trap af en wreef zich de handen . . . Het was nu nog maar een kwestie van uren, alvorens hij zijn buit zou binnenhalen in zijn stoffige bureeltje achter het Stadhuis. Hij had een „goesting” als

nooit tevoren, hij zou er desnoods de hele nacht aan besteden. Zijn baard strekte zich kwaadaardig in het vooruitzicht...

Hij vergiste zich, hij had te vroeg gejubeld...

Het was niet zijn schuld. Alles sloot als een bus en het ongelukkigste toeval, dat zijn wekenlang zorgvuldig voorbereide slag deed mislukken, kan geen mens voorzien. „Noewt mossele roepen, veurda ge aon wal zait, zonne jongens!” zei hij die avond tot zijn teleurgestelde mannekens.

Het was om u de haren uit de baard te trekken, begod!

Greetje was weer tot bedaren gekomen, stapte in de taxi en trachtte aan het gesprek deel te nemen. Toen de koffers geladen waren, trok de taxi aan en reed de Keyserlei af. De auto moest eerst achter een grote meubelwagen aansukkelen en werd nog geruime tijd opgehouden door de verkeersagent bij het kruispunt van de Frankrijklei...

„Ik dacht al, zou ik me zo vergissen?”

Alsof hij beschoten werd, zo plots bleef André steken in de laatste lettergreep van zijn koortsachtige opsomming der „Plaisirs d'Anvers”. De drie in de taxi staarden sprakeloos naar het ontblote, warme hoofd, dat door het portier stak en hijgend lachte.

„Goeien avond samen!” ging de Schillenhit voort, zodra hij weer wat op adem was. „Ik had u bijna gemist, mevrouwtje!” zei hij dan tot Greetje en lachte gelukkig, een beetje jongensachtig trots op zijn vlugheid.

Toen herkende Greetje hem eerst.

„Och, meneer uh...”

„Hit,” zei hij... „Zo, amice,” knipoogde hij dan tot André, „alles wel? All very well? Yes?”

Toen vond André zijn spraak terug.

„Meneer, wilt u ons onmiddellijk met rust laten, *onmiddellijk*, ja? *Chauffeur!*” brulde hij door de voorruit...

Nu wist Greetje, dat ze aan een groot gevaar ontsnapt was. Armand een bekende van de Schillenhit? Armand, die steeds verzekerd had, dat noch hij, noch Anette één woord van dat smerige, ordinaire Vlaams verstond?... Anette voelde de fout en ratelde:

„Monsieur si vous ne désirez pas que j'appelle la police je vous priedebien-vouloir...”

„Non parleevoe!” onderbrak de Hit. „Wat zijn die mensen *zenuwachtig!* Zou u niet eens even wachten tot ik behoorlijk mijn boodschap heb afgegeven aan Mevrouw Berkhage?... Blijf maar staan, kameraad,” zei hij even buiten het raam tot de chauffeur, die was uitgestegen, omdat hij na André's kreet geen verdere opheldering kreeg. „Je staat hier best, alles kan passeren!”

Inderdaad stond de taxi bijna tegen het terras van het Grand Hôtel. Hij stak het hoofd weer binnen en zag met genoegen, dat Greetje zwijgend haar tasje, handschoenen en paraplu verzamelde.

„Mevrouw,” zei de Hit en trok een paar dreigende, starre ogen van

spreek-me-niet-tegen, „Meester Berkhage heeft me u inderhaast achterna gestuurd met een zeer dringende boodschap. Ik had u daarnet bijna gemist aan het station, ik zag u nog net weggrijden . . . U zult goed doen met onmiddellijk terug te gaan naar Holland. Ik zal u aanstonds vertellen wat er aan 't handje is. 't Is niets ernstigs hoor, u hoeft niet ongerust te zijn!” Al sprekende had hij het portier geopend. Greetje voelde zich erg vaag en in de war, doch werktuiglijk maakte zij een beweging van opstaan. André, die op een strapontin zat en haar de weg versperde, was zeer in beslag genomen, roerde niet en beet zenuwachtig op de lippen . . .

„Allez, amice, wees een beetje galant en laat mevrouw eens passeren!” riep de Hit vol gevaarlijke goedmoedigheid. Hij had de verslagen besluiteloosheid van „die mooie jood” voor verzet aangezien en André stapte maar juist op tijd uit, want het volgende moment zou hij met behulp van een taai arm de wagen verlaten hebben. Greetje volgde haastig en ten slotte kwam ook Héléne voor de dag. Zij wist evenmin raad als André. De chauffeur gaapte, begreep er niets van. Zo stonden ze daar in het gedrang van de mensenstroom, die langs het Grand Hôtel slenterde.

„Wat betekent dat toch allemaal?” vroeg Greetje ongeduldig.

De Hit wist raad.

„'t Beste is, dat je met je dame hier gezellig een glaasje bier gaat drinken,” zei hij tot André en wees met het hoofd op de verlichte ramen van het hotel. „Intussen breng ik Mevrouw met de taxi weer gauw naar 't station. We kunnen nog net de laatste trein naar Holland halen.”

Dat klopte. De Hit ging juist naar het station om weer huiswaarts te vertrekken na een paar genoeglijke dagen in Antwerpen, toen hij Mevrouw Berkhage meende te zien zitten in een vertrekkende taxi en in een gezelschap, dat hem volstrekt niet aanstond. Hij was nog een keer, misschien ook twee keer, een glaasje port gaan drinken bij Victorieneke en uit haar gesprekken over de dansplannen van André was hij veel wijzer geworden, dan zijzelf kon vermoeden. Hij had er zijn trein aan gewaagd en de taxi nagehold, die gelukkig opgehouden werd door een grote meubelwagen . . .

„Stapt u maar weer vlug in, mevrouwtje, want . . .”

Op dit ogenblik besloten de twee motorrijders van Brusselaers, dat ze moesten ingrijpen. Dit intermezzo stond niet op hun program, ze wisten zelfs niet, of ze er wel goed aan deden, maar het zou toch wel te gek zijn als de inzittenden van de opgejaagde taxi opeens zouden verdwijnen in de drom voorbijgangers of in het hotel met zijn verschillende uitgangen . . .

Zo werd dus het viertal gearresteerd op de stoep voor het Grand Hôtel door de twee mannen met de leren jassen. Alles moest weer instappen, ook de Schillenhit.

„Amaai,” zei de chauffeur, „'k ebbe kik er begod gin zaokes mee!”

„Allez, verroit!” sneed de oudste motorrijder. „Gienen oitleg! . . . Binnen in de taxi heerste een zeer verdeelde stemming. André was zeer onbeleefd naast Héléne achter in de wagen gaan zitten, de

strapontins overlatende aan Greetje en de Hit. H el ene zag wit, doch verroerde zich niet. André fluisterde hees in 't Frans allerlei dwaze raadgevingen en bezwaren.

„Mais enfin, Zut!” zei ze dan ongeduldig, doch zo zacht, dat André het slechts verstond. „Als je geen b etises begaat, maken ze ons niets. Ik heb mijn huis en mijn geld, jij hebt je betrekking bij de Pacha en we kunnen iedere centiem motiveren. Is het verboden, dat ik een logée ontvang? Ook al vergist die zich een beetje in mijn levenscondities? Wij mogen ons evengoed vergissen. Wij zijn fianc es en dachten een soortgelijk paar te ontmoeten. Toen we de vergissing inzagen, vonden we het beter om die lui niet te choqueren. Omdat we niet getrouwd waren, gaven we in dat hotel een verkeerde naam op en moesten dat natuurlijk volhouden. Dat is alles wat je te zeggen hebt. Compris? We begrijpen eenvoudig niet, wat die idiote politie van ons wil. Stel je niet aan als een natte kip, wees verontwaardigd! Et tais-toi maintenant, veux-tu? . . . *Tu m'emmerdes!*”

Greetje droomde wel eens, dat ze door oneindig lange straten liep en zich dan telkens aan de huizen moest vasthouden om niet te vallen. Dat zelfde gevoel kreeg ze nu, even dwarrelde alles voor haar ogen, ze greep met beide handen en klampte zich vast aan de harde arm van de Schillenhit.

Val in Jezusnaam niet flauw, dacht hij, maar deed alsof hij niets merkte en begon haar op zijn manier gerust te stellen „Ja, ja,” bromde hij zacht. „De politie hier is nog lang niet zo idioot als ik dacht. Weest u maar gerust, mevrouw, van de politie hebt u toch al zeker niets te vrezen . . . En ik zelfs ook niet voor deze keer,” grinnikte hij. „Maar u bent door 't oog van een naald gekropen, ik had u nog maar juist gevangen . . . Ik krijg vast een pluim van de politie, stel je voor! Misschien wel een medaille, want we zijn in België.”

Hij vermoedde in het geheel niet, dat Brusselseers, die toen juist het teleurstellende bericht kreeg, hem wel kon wurgen . . .

De zweetlucht, die in de taxi merkbaar werd, kwam rechtstreeks van André.

H el ene was de toestand volkomen meester . . .

Bij aankomst op het bureel van de Opsporingsdienst werd het viertal direct van elkaar gescheiden. Brusselseers kwam blazend van woede binnen, klapte met de deuren en deed zo lelijk, dat de mannekens vlogen. Zijn laatste hoop viel bij de taxi-chauffeur, die verklaarde, dat het hem opgegeven adres werkelijk het woonhuis van La Belle H el ene was. De man was te goeder trouw, wist van niets en kon inrukken.

Toen moest hij eerst dat Hollandse madammeke hebben. Hij keek haar paspoort na, behandelde haar lief en met onderscheiding, gaf haar een glaasje Spa voor de schrik, zei „kindeke”, en Greetje verloor terstond haar tegenzin in de „baviaan die voor Don Juan wilde spelen”.

Toen ze klaar was met huilen, vertelde ze uitvoerig wat ze te zeggen had, een agent stenografeerde op het hoekje van de schrijftafel en Brusselseers schudde mistroostig het massale hoofd. Ten slotte gaf hij haar een paar maal de hand, feliciteerde haar uitvoerig met haar ontsnapping en beklaagde zichzelf tegelijkertijd. Bracht haar met een reusachtige arm om haar schouder naar een wacht-kamertje en gaf haar kranten.

Door de half geopende deur hoorde ze aan de overkant in een vertrek politiemannen babbelen; één was aan 't woord en de anderen schaterlachten bij tussenpozen. Ze begon zich in te spannen om het verhaal te volgen en dat was niet zo gemakkelijk, want het werd in rollend Antwerps voorgedragen:

„... en zjuust op dieë middag dat Sjaorel op de tore moes klumme, hoeërde z'n vraa,¹ daddem 'n aonhoudster² had... Dà verstaode! Ze ging 'em seffens overal zuken; 't was tòch zo'n fraanke ros, die Rozien... Sjaorel was zjuust bij de pastoeër van de Reinoldus-keirk, ge wet wel, dieën auwe, die altijd zo nerveus was... Daor was verleije jaor al 'ne schollendekker³ van de tore gevallen en de pastoeër bibberde-n-al van schrik, veurda Sjaorel in de keirk was. Naa, 't was tòch 'n donzjereus⁴ zjobbeke, mor och God, Sjaorel zaat er nieks mee in, èh! De pastoeër dierf er niet naor zien en ging vuur de auter⁵ op z'n knieë zitten bidde, omdat Onze-Lieven-Ierke dieën braove jonge toch mor nie zeu laote doeëd-valle... Mor swenst had Rozien heure vent daor boven aon 't kruis zien hange en begos tege de tore op te krèsse, met 'ne kop zoe roeëd als 'n krèft van koleire:

„Valt nor beneeje, lielijke smeirlap!!... Valt kapot, moet-verdoemese schoele!”

André zat nu te zweten in het bureeltje en zijn handen zouden iemand, die minder sterke zenuwen had dan Brusselseers, zinneloos gemaakt hebben. De angst voerde zijn welsprekendheid op tot Olympische hoogten.

Brusselseers zat achter zijn schrijftafel, harkte langzaam zijn baard, koesterde zijn onzichtbare woede en luisterde... Als de vent bleef praten in dit tempo, zou hij misschien bij gebrek aan de juiste woorden tot de verkeerde overgaan en vastlopen. Dat gebeurde meer bij dergelijke prachtedenaars. Maar dit exemplaar was al zo lang aan het woord en bleek zo glibberig, dat het hem begon te vervelen...

„... en opeens komen we tot de ontdekking, dat die lui werkelijk getrouwd zijn en dat die jongen inderdaad...”

„Die meneer,” verbeterde Brusselseers.

„Enfin, die meneer dan...”

¹ vraa = vrouw.

² aonhoudster = vriendin.

³ schollendekker = schaliedekker = leidekker.

⁴ dangereux, gevaarlijk.

⁵ auter = altaar.

„Dat is niet hetzelfde. Heren zijn tamelijk zeldzaam. Als u er zo eens een tegenkomt, moet u er niet te slordig mee omspringen.”

„Enfin, we komen tot de ontdekking, dat hij werkelijk advocaat is, iets wat we aanvankelijk als humbug beschouwden. We waren er natuurlijk een beetje verlegen mee, maar mijn verloofde...”

Hij wachtte even om de uitwerking te zien.

„Ik zeg niets, ga maar verder,” zei Brusselseers ijzig.

„Mijn verloofde was zo op die vrouw gesteld...”

„Evidemment,” bromde de reus.

André deed als hoorde hij niet.

„... dat ze de vriendschap wilde aanhouden. Ik heb er me tegen verzet, ik zeg nog tegen haar: Ecoute chérie, als ze er achter komen, die kleingeestige Hollandse kruidenierszieltjes, dan spuwen ze je uit. Die lui zweren bij een huwelijksacte...”

„Ja, belachelijk!” knikte Brusselseers honend.

„Ieder heeft zijn levensopvatting en zijn eigen overtuiging,” zei André verontwaardigd en richtte fier zijn borst op.

„Maar gelukkig praat niet iedereen er over.”

„Nu zou ik eindelijk wel eens willen weten, hoe het in het jaar 1928 in West-Europa mogelijk is, dat ik met mijn verloofde en mijn logée, haar logée, niets kwaads vermoedend, door een paar politie-mannen als een bende misdadigers word opgepakt.” — Hij zwaaide radeloos met de armen. — „Wat wil de politie dan toch van mij?! Ben ik een moordenaar, of een dief, of...”

„Spaar uw moeite, ik ken alle misdaden uit de Code Pénal.”

André werd gemaakt kalm en berustend.

„Mais voyons, monsieur,” smeekte hij zielig. „Zoudt u de oneindige goedheid willen hebben mij te zeggen, voor welk vreselijk delict ik gearresteerd ben?”

„U moet me niet kwaad maken. U beledigt de politie.”

„??!”

„Mensen die me kwaad maken, betreuren dat later hevig... Meestal!”

André bond zichtbaar in.

„U behandelt de politie als een verzameling idioten. Als idioten, die bovendien blind, doof en gevoelloos zijn.”

André wendde zijn schietende blikken af. Brusselseers zag er verwaarloosd uit, al hield hij zich roerloos als een beeld.

„Laten we ter zake komen,” ging hij koud en onbeweeglijk verder.

„Ik heb het genoeg gehad u hier uit te nodigen, omdat ik hoopte enkele waardevolle inlichtingen van u te bekomen.” Hij sloeg een dossier open, nam er een papiertje uit en wierp dat onder de nieuwsgierige gestrekte neus van André.

Hij kreeg er een akelige, vuilgroene kleur van.

„Kent u die persoon?” dreunde Brusselseers, doch dat was overbodig, want André had zich voldoende verraden.

„Absoluut niet!” riep hij hees. „Nooit van gehoord zelfs!”

„Wat vreselijk jammer,” treurde de Politie-Officier. „Ik had ge-

hoopt, dat u hem zou kennen, goed kennen zelfs. Is het geen naast familielid van u, geen broer of zoiets dergelijks?"

André schudde stom het hoofd.

„Ik geloof, dat u mij voor de gek houdt,” bracht hij er eindelijk uit.

„Pas du tout! Het is zeer ernstig zelfs. De Warschause Politie stelt enorm veel belang in die man. Er staat me zoiets van voor, dat hij gezocht wordt omdat er een grote erfenis voor hem is opengeval- len . . . De erfenis van een zekere Ingenieur *Braunenberg!*”

Het was een schot in de ruimte, het was de grootste onzin, die hij in zo korte tijd aaneen kon rijgen, maar hij zag, dat er iets van bleef haken, want André hield even de adem in en zijn verslagen- heid leek iets groter . . .

„Ook nooit gehoord van een Hendrika van Balen? . . . Een Delphine Vertolen? Neen? . . . Ook niet van een Florentia Silva? . . . Denk eens goed na.”

André slikte met moeite.

„Alles wat u daar zegt, is Chinees voor me,” zei hij met alle min- achting die hij bij elkaar kon toveren.

„Chinees dus! . . . Was het maar Pools.”

André stond op en registreerde verbolgenheid.

„Monsieur, ik ben Frans burger. Wilt u mij zeggen of ik . . .”

„Tot dusverre heb ik weinig Franse burgers ontmoet, die zulk een eigenaardig Frans spraken.” Inderdaad was André meer vlot en woordenrijk, dan correct in zinsbouw en uitspraak. Het Joodse volk ademt iedere taal in tegelijk met de lucht van het land, doch zelfs een geboren linguïst als André leert in twee jaren Parijse stage geen Frans dat zich niet onmiddellijk verraadt.

„Ik ben geboren in Parijs, maar mijn ouders trokken weldra naar Oostenrijk . . .”

„Krakau behoort tegenwoordig bij Polen.”

„Pardon, ik heb bijna voortdurend in Wenen gewoond.”

Brusseleers keek hem zeer dom en verwijtend aan.

„Ziehier mijn paspoort!” riep André ongeduldig, trok de identi- teitskaart uit zijn dure zakportefeuille met gouden boordsels en wierp de groene kaart met een nijdige pats op de tafel.

Brusseleers keek er niet eens naar. Hij wist van André meer en beter dan op de kaart stond en vermoedde meer dan op duizend kaarten geschreven kon worden.

„Wilt u mij nu zeggen of ik hier gevangen word gehouden, ja of neen?”

Brusseleers vloog op van achter de schrijftafel. Zijn grote gestalte boog zich over André, die verschrikt in elkaar kromp. Hij had wel eens gelezen over Amerikaanse politie-methoden en deed zijn mond reeds open om te gillen.

„Gevangen gehouden?!” brulde de Vlaamse reus en lachte dat de ruiten van het oude Gildehuis trilden. Het was een lach waarvan André Dubrin later herhaaldelijk in zijn droom wakker schrok.

„Hoe komt u dáár bij? Het doet me een werkelijk genoegen u hier

eens op bezoek te zien. Un *réel* plaisir! . . . Gevangen gehouden? Gevangen gehouden? Maar, mijn waarde heer, weet u dan niet wat er gebeurt, wanneer u gevangen genomen wordt? Eh bien, dan worden uw vingerafdrukken opgenomen en bewaard als de kostbaarste relieken, dan worden in een groot boek de kleinste bijzonderheden omtrent uw belangrijke persoonlijkheid neergeschreven, dan wordt u liefderijk als een kind uitgeteeld en gewassen in de badcel. Gratis worden er twee zeer duidelijke en scherpe fotografieën van u gemaakt, als blijvend souvenir van uw bezoek. U krijgt zelfs een heel nieuw kostuum aan! Gevangen genomen? Het lijkt er niet op! We hebben nog slechts een aangename kennismaking tot stand gebracht en het resultaat is, dat ik hoop en verwacht u nog eens spoedig hier te mogen zien op mijn schamel, doch gastvrij bureau!"

Hij liet zijn tanden zien in een vriendelijke grijns, doch zijn ogen stonden dodelijk.

André was totaal vernietigd.

Er werd geklopt en er verscheen een agent met een telegram en een paar rapporten.

„Laot menier efkens oit,” zei Brusseleers tot de agent en nam de papieren aan. „Komt dan seffens 'ne keer terug.” Hij opende het telegram.

„Monsieur Dubrin,” zei hij zonder van zijn papieren op te zien, „ik dank u zeer voor uw bezoek. Au revoir!”

André herademde en raapte zich bij elkaar. Haastig, bijna op de hielen van de agent wrong hij zich de deur uit, zonder nog een woord te zeggen, zelfs zonder naar zijn „verloofde” te vragen. Buiten, op de Grote Markt, even voorbij het standbeeld van Brabo liep hij bijna onder een auto en antwoordde niet eens op de hysterische scheldwoorden van de geschrokken chauffeur . . .

Brusseleers gaf het geopende telegram aan de agent. „Geef dat aon Coremans en zegt daddem naor de Staosse gao om menier Piron af te haole en te zeggen dat alles in regel is.”

„Komt ge mij vertroosten in mijn zwarte stonde? Dat noem ik fideel!”

Brusseleers gaf Piron een van de koolzwarte sigaren, die zoveel vriendelijker zijn, dan ze er op het eerste gezicht uitzien.

„Wat is er spaak gelopen? Ik had niet durven denken, dat het zo goed zou . . .”

„Zwijgt, want ik zou in tranen ontploffen! . . . Is de familie Berkhage weer gelukkig herenigd?”

„Dat spreekt! Zij probeert hem op 't ogenblik tot bedaren te brengen met een glaasje water . . . Ik was blij, dat je iemand aan het station had om ons te vertellen, dat alles in orde was. Dank je wel zeg, ik had het hard te verantwoorden met die arme kerel.”

„Het enige lichtstraaltje van deze duistere dag! Ik kan niet tegen cinema, weet ge? Dat klopt me te veel op de nerven, anders ging

Ik eens zien . . . Maar die lelikaard met zijn schone naam had ik wel kunnen de nek breken . . .”

„Waar is de Schillenhit?”

„Hij zit hier nog ieverans te wachten in dit aloude Gildehuis . . . Ik heb hem niet meer nodig. Weet ge wat hij mij durfde zeggen? . . . Dat het geen pas gaf om een onschuldig vrouwke te gebruiken als lokaas bij het hengelen naar bandieten!”

„Ja, de Hit slaat wel eens meer de spijkers op de kop,” lachte Piron.

„Wat?” riep Brusseleers verontwaardigd. „Begint gij ook al? Dat vrouwkje kon niets overkomen, ik had alle maatregelen genomen. Een hele maand heb ik ongeveer niets anders gedaan, ik ben kilometers achter met m'n ander werk. 't Was tot het kleinste bagatel in regel, ze moesten nog alleen maar instappen. Ik heb er zelf een jaar of drij gevang mee verdiend. Ik heb brieven gestolen, openge- maakt en weer op hun plaats gelegd. Ik heb op m'n eigen houtje huiszoeking gepleegd, . . . toen er geen mens in huis was. En wat is de uitkomst?”

Ik ben nog even ver. Ik ken twee of drij van die kleine manne- kens en kan ze niet eens aanhouden, mannekens die niets te bete- kenen hebben. Van de grote bonzen van die sociëteit weet ik zoveel als van 't uur van m'n dood. Amaai, amaai! Voor dat koppel, dat ik hier gehad heb, ben ik op de knieën gaan liggen om verscho- ning te vragen. Toen heb ik ze schoon afgeborsteld en hun ieder ene dubbele frang gegeven om bollekens te gaan kopen. Ik hoop nu maar, dat ze het mij niet kwalijk zullen nemen, dat ik zo vrij- postig ben geweest om ze naar hier te halen!”

Hij boog zo deemoedig de grote leeuwepok, dat Piron alles voor zijn ogen zag dansen.

„Ik ben een voorwerp van bespotting,” knikte Brusseleers gelaten.

„Hier zie, hier hebt ge de resultaten van de vorige week.” Hij haalde een krantenknipsel uit het brievenmandje en gaf het over. Mager en koud stond het rood-aangestreepte berichtje tussen allerlei prullerig Stadsnieuws:

ANTWERPEN

VERDWENEN

— De 18-jarige dienstmeid Maria van den Bruel is uit haar post, Lange Gasthuisstraat 32, verdwenen.

— Uit haar woning, Frankrijklei 92, verdween Florentia Silva.¹

BLEEKE en flauwe jonge dochters, probeert eens Bromatol, gij zult blozen, gij zult verkloeken, gelooft de onder- vinding: In alle apotheken tegen fr. 15 per fles.

Piron smeed ongeduldig het papiertje neer.

„'t Wordt overdreven. Maar ik geloof, dat er iets niet in orde is met het geval van vandaag. Meestal zoeken ze toch hun recruten

¹ Letterlijk uit de „Volksgazet”, Antwerpen, 1932.

onder de arme, hulpeloze wichten, die al min of meer op de brede weg zijn. Het is toch al te brutaal, dat ze nu al jacht gaan maken op eerbare advocatenvrouwen. Vroeger waren ze bang voor meisjes uit beter gesitueerde kringen . . .”

„Ja, maar er is nog een uitzondering. Kent ge het geval Braunen-berg?”

„Alleen uit de kranten.”

„Dat was de vrouw van een ingeni- . . . uh, van een vernufteling.” Piron was te zeer in beslag genomen om deze nieuwe taalkundige ontdekking te bewonderen.

„Zouden ze met deze twee dames een uitzonderlijke bedoeling gehad hebben?”

„Dat is altijd mogelijk. Maar niets zegt me voorlopig, dat ze Madame Berkhage niet inderdaad toevallig in Ostende ontmoet hebben en van de gelegenheid wilden profiteren . . .”

Mevrouw Braunen-berg vertrok in de morgen van Frankfort naar Parijs. In de noon is er een ontploffing in het laboratorium van haar man. Hij krijgt een paar stukken metaal door zijn maag en sterft dezelfde avond. Zij is in of vóór Namen uit de trein verdwenen. Op 't ogenblik is ze dood of . . . propertjes opgeborgen, want niemand heeft er nog iets van gehoord.”

Piron beet op zijn kiezen, dat zijn kaakgewrichten heen en weer dansten. Brusselseers harkte steeds stormachtiger door zijn baard. Ze verwarmden zich aan elkaars woede.

„Wat is dat voor een nummer, die vent, die al bijna met Mevrouw Berkhage weg was?”

„Een schatteke van een dandy. In zijn vrije tijd is hij zakkenroller en valsspeler. Hij loopt hier rond onder een valse naam en een valse nationaliteit. Een wederlandse figuur . . .”

„Nederlandse?”

„Wederlandse!”

„Waar ligt ergens Wederland?” Piron dacht, dat een van de nieuwe staten aan de Oostzee hem ontsnapt was.

„In uw dialect zouden ze zeggen *internationaal*. In het zuivere Vlaams spreken we van wederlands . . . Maar om op die lieve jongeling terug te komen, ik kan niets tegen hem bewijzen. Ik heb zelfs geen reden om hem over de grens te brengen, want dat zou de Franse grens moeten zijn, en met Fransmannen wordt in Brussel altijd wat voorzichtiger omgesprongen. Al zijn papieren zijn in orde, hij moet ze overgenomen hebben van iemand die verdwenen is, want alles klopt, ook het geboorte-register. Hij heeft zelfs een plaats bij een diamanthuis hier in de stad en kan iedere frank verantwoorden . . .”

„Hoe heet hij?”

Brusselseers nam het papiertje, waarvan André zo misselijk was geworden en bromde:

„Denkt ge dat ik mijn leven lang met een *spraakgebek* wil rondlopen? Hier, probeer het zelf maar eens.”

Piron las: Jacob Kopel *Dobrpzynski*. Hij haalde de schouders op.

„Om gezondheidsredenen noem ik hem bij afkorting Doberman Pincher,” verduidelijkte Brusseleers.

„Is het een jood?”

„Ik vermoed van wel. Als het zo is, dan is hij des te gevaarlijker. Misdadigheid komt haast niet voor onder de Joden en de enkele die er toe overgaat, doet het dan uit kalme berekening, want van huis uit weet hij beter. Hij heeft alle kwade eigenschappen van een jood en geen enkele goede. Hij is bang en dat is een bewijs van gezond verstand en maakt het des te moeilijker om hem te vatten. Met doldrieste bravoure-misdadigers hebben we geen last. Als Fransman geeft hij zich natuurlijk voor Katholiek uit, maar zo gauw ik hem in de badcel krijg, zal ik het eens onderzoeken . . .”

„Nou moet je niet obsceen worden . . . Ben je zeker van zijn deelname in dit geval?”

„Absolument, mon cher!”

„Dan heb ik een voorstel. We moeten die lui niet met pas gewassen handschoentjes aanpakken. Ik voel, dat er meer achter zit dan jacht op blank vlees. Laten we het op z'n Amerikaans proberen, zonder lompe Amerikaanse vlekken te maken. Geen *third degree*, waarbij slagen uitgedeeld worden, maar iets veel eleganters. Je zei, dat hij zakkenroller is? . . . Luister!”

Ze staken de koppen bijeen. Piron fluisterde en Brusseleers luisterde met schitterende ogen.

„Foei, foei! . . . Leest gij geen diepe verontwaardiging op mijn gelaat?” vroeg de plechtige Vlaming ten slotte, wel enigszins in strijd met zijn vrolijk, opgetogen gezicht. Piron stond op.

„Ik kan je er een paar zeer betrouwbare mensen van ons voor lenen, zodat je hier op niemand hoeft te vertrouwen. Denk er eens over, werk het eens uit en stuur me dan een telegrammetje . . . Ik heb momenteel niet zo erg veel belangrijks te doen.”

„Gelukkige ziel! . . . Eh wel, in het uiterste geval praten we nog eens over dat sjieke plan, misschien komt ge nog tot betere gevoelens.”

„Nu ga ik mijn vrienden eens opzoeken, ze zullen intussen wel honger hebben gekregen, hoop ik. Mag ik monsieur le baron de Chaude-Fontaine meenemen?”

„Je t'en prie!” riep Brusseleers vol afschuw. „En zeg hem, dat hij me voortaan uit de weg blijft. Hij brengt ongeluk aan!”

„Berkhage zal er anders over denken.”

HOOFDSTUK V

Victorieneke zat weer voor het raam en zag Van Dam binnengaan in het Chinese café aan de overkant. Ze had de keskop vriendelijk toegewenkt, doch hij had guitig vermanend met de vinger gedreigd.

Wat zou die keskop toch bij de Chinezen te doen hebben, dacht

ze, en vond geen antwoord... Misschien was 't iemand van 't Stadhuis of van het Lastenbureau en helemaal geen keskop, besloot ze.

Ze zag hem niet meer terugkomen, doch dat kwam omdat André was binnengevallen en erg vervelend was geweest. Verschrikkelijk nerveus was hij en hij stelde zulke heimelijke vragen. Er was iets! Hij maakte er van, dat de politie tegen hem aan 't chicaneeren was. Dachten dat er iets niet in orde was met z'nen passepoort... Of er helemaal niemand van de politie daar was geweest en over hem had gesproken?... Dan misschien iemand, die wel bij de politie kon zijn, iemand van de Sûreté, van de geheime politie?...

Toen ze hem voor de zoveelste maal had verzekerd, dat er nooit iemand geweest was, die over hem gesproken had, kwam hij wat tot bedaren en drukte haar op het hart om vooral niets te zeggen, als het zou gebeuren...

Zut!

Van Dam stond in de halfduistere gang van de CHINESE HANDWASSING. Het was alsof ergens in de verte een belletje overging, toen hij de deur achter zich sloot. Links voor hem was een deur en aan de bovenkant stak een witgeverfd plankje uit, waarop een dilettant een paar Chinese karakters had geschilderd en daaronder het woord RESTAURANT, als welkome verduidelijking.

Hij wachtte geruime tijd en toen er niemand kwam, opende hij voorzichtig de deur en ging het restaurant binnen.

Het was een tamelijk groot vertrek, versierd met het gruwelijkste décor, dat de smakeloze 19de eeuw heeft nagelaten. In het twijfelachtige licht van de donkere namiddag was het, of alle krulletjes, rozen en slingertjes aan zoldering en wanden, als glibberige padden langzaam door elkaar schoven. Vier prenten in bleekgouden lijst, hardkleurige, niet-bestaande Europese landschappen, van die universele landschappen waarop niets gespaard is, waar gletschers, bergen, meren, rivieren, watervallen, hei, duin, bouw- en weiland Algemene Vergadering schijnen te houden, terwijl iedere denkbare boomsoort een afgevaardigde heeft gezonden.

In een haard met koperen versiersels gloeiden een paar kolen. Op de groen-met-zwarte schoorsteenmantel een pendule in bruine vernist metaal, de blikkere wijzerplaat gemonteerd in de breed fladderende rok van een hurkende maagd met melkborsten. Ze staarde met open mond naar een palmtak, die ze boven het hoofd hield en werd geflankeerd door twee glimmende, bruine Transvaalse krijgers met krulbaarden, het geweer bij de voet en fier van borst. Zes tafeltjes met zindelijk wit papier gedekt, waarop een waterkaraf met glazen, een olie-en-azijn-stel en een fles soya.

Van Dam ging zitten en wachtte geduldig.

Dan zag hij, dat er langs de rand van de rammelende landschappen, buiten op het glas, Chinese zinnen gepenseeld waren, de fijne, fris-rode woordletters onder elkaar. Hij was blij eindelijk iets

Oosters te zien en besloot, dat het spreuken waren, zoals: Waar liefde woont, kan de bakker niet komen, en op hetzelfde ogenblik stond er een Chinees achter hem, die voornaam boog.

„Good day, sir. Tea, sir, please?”

Yes, Van Dam wilde wel een kopje thee.

„Chinese tea of English tea, sir?”

Hij zou het eens met Chinese thee proberen.

„Milk and sugar, please?” Van Dam gebruikte suiker en melk. De kelner-in-civiel haalde een tijdschrift uit de zak en legde het voor de gast neer. Het was een geïllustreerd magazine, uitgegeven in Sjanghai, op de omslag een groot gekleurd portret van Tsjang-Kai-Sjek. Van Dam trok de wenkbrauwen op en de Chinees lachte hartelijk.

„Also English,” zei hij en wees met een spitse bruine vinger onder een van de plaatjes, die een Chinees en Engels onderschrift hadden.

„Oh, I see! Thank you very much.”

De bediende ging buigend weg. Op hetzelfde ogenblik kwamen er vier gasten binnen, die zwijgend knikten tegen de kelner en deden alsof ze de vreemde eend niet eens zagen. Zij zetten zich rond een tafeltje in de hoek en bestelden iets aan de knikkebollende kelner. Van Dam nam zijn portefeuille, zocht het papiertje van Ting en wachtte slaperig, tot de bediende met de thee kwam. Van de vier Chinezen in de hoek begon een gebilde dikkerd rustig en regelmatig te spreken en de anderen luisterden als kinderen naar een sprookje. Als hij even wachtte maakte zijn overbuurman, die een droog professoren-gezicht had, af en toe enkele opmerkingen.

Het viel Van Dam op hoe rustig en dromerig dit gesprek verliep en hoe geanimeerd het toch was, want er werd met hoffelijke spanning geluisterd.

Van in de rede vallen was geen sprake, het klonk alsof ieders spreekbeurt toncelmatig tevoren bepaald was. Er was er één bij, die het gezicht had van een goedige, jonge chimpanseé.

Toen de bediende de thee bracht, tot definitieve teleurstelling in grof, Europees aardewerk, fluisterde Van Dam:

„Can I see Mister Lau?”

Hij zag, dat zijn vraag uitwerking had. De Chinees trok even met de wenkbrauwen, keek hem met vluchtige achterdocht aan en zijn gezicht leek nog wat meer van hout.

Van Dam gaf hem het Chinese briefje, even schoten de zwarte ogen langs de woordprentjes en dan zette de bediende zijn duim op de linker benedenhoek en rukte handig een woordtekentje weg. Het gebeurde met het vanzelfsprekende gebaar van een bioscoopportier, die het controlestrookje afscheurt. De Chinees gaf het verminkte papiertje met een buiging terug aan de kalm geïnteresseerde Hollander, stak het afgescheurde hoekje in een vestzak en ging zonder een woord te spreken weg.

Van Dam wachtte. Het gesprek der vier gasten, die nu de bleke groene thee slurpten, kabbelde met slaperige regelmaat verder.

Dan droeg de gele kelner een grote dienbak binnen, beladen met talrijke schoteltjes, waarvan de inhoud niet te bepalen was, en vier kommen droge rijst.

De eerste maal is een Chinese maaltijd een zeer vreemd gezicht en de Hollander keek zo bescheiden mogelijk toe. Opeens hield ieder der gasten de twee zwarte stokjes tussen de vingers en een kom rijst dicht onder de kin. De tafel stond vol schoteltjes, doch alleen de stokjes, de rijst en een schoteltje soya waren voor particulier gebruik. De rest werd broederlijk gedeeld. De jonge chim-pansé wrikte met wonderlijke snelheid de rijst naar binnen en zette een hoge rug op, als maakte hij een gaatje om hals over kop in de rijst te verdwijnen. Dan schoten de stokjes kruislings over de tafel, klemden een klein stukje vast uit de vreemde schaaltes, doopten het in de soya en wipten de vangst boven de beschermende rijstkom naar binnen. Er werd niets gemorst, er bleef geen rijstkorrel aan de lippen hangen, alle goocheltoeren liepen met verbazende zindelijkheid af.

Op het eerste gezicht deed het de blanke West-Europeeër erg wild aan, tot het hem inviel, hoeveel eeuwen beschaving er nodig zijn, voordat een volk zo kunstig leert eten, want beschaving heeft de verraderlijke eigenschap van zich te uiten in subtiele kleinigheidjes. Hij vroeg zich af, wat deze simpele hofmeester en matrozen wel zouden denken van een Europees diner, van de blinkende messen, die de bloederige biefstuk kerven, van de priemende vorken, die met een ruk in de keel worden gestoken, van het lekkende geslurp uit lepels. Van Dam besloot, dat de Chinezen met hun gemeenlijke zwarte stokjes en kleine poppehapjes het in alle opzichten wonnen, en dat hij zelf wild was . . .

Even later werd hij door de bediende met een buiging uitgenodigd om te volgen. Aan het einde van de lange gang was een keuken, waar een oude verschrompelde Chinees in een schoon, grijslinnen pakje over het fornuis stond en de gele soya-bonen afkookte.

Toen de bediende een paar woorden lispelde, keerde hij zich om, kwam buigend naderbij, bekeek Van Dam enkele seconden nauwkeurig en keerde met een nieuwe buiging tot zijn werk terug. Dan begon er een tocht langs de smalle, half donkere gangen en trappen van het diepe, oude huis, de gids waarschuwde bij ieder stoepje-op en stoepje-af en tenslotte stonden zij voor een dikke, vervelozige, eiken deur met stalen gothieke scharnieren. Alles wat hij gepasseerd was zag er even arm en vervallen uit en Van Dam was wel enigszins verrast toen hij plotseling in een helverlicht vertrek stond met uitzicht op de achterkant van een rij antieke daken, een vertrek waar de zware Oosterse weelde hem van alle kanten toestraalde en waar een met zorg gekleed heer, die er niet zo bijzonder Chinees uitzag, hem in het beschaafde Nederlands verwelkomde met de mededeling, dat zijn naam was Roelof Tan en dat hij zo juist uit Hamburg was aangekomen¹.

¹ Zie „Onbekende Dader”.

De Firma Blumenduft Frères, (Industrial Diamonds, Carbons, Boarts and Ballas), was al ruim twintig jaar in Antwerpen gevestigd. Daar woonde de dikke Momon en zijn oudere broeder Isidor verbleef hoofdzakelijk in Amsterdam, waar een bijkantoor was. Ruim twintig jaar geleden waren zij uit Frankfort gekomen, waar zij tot dusverre hadden samengewerkt als kleine slijpersbazen, die zelf mee aan de schijf stonden. Waar ze het zo plotseling vandaan haalden, was een vraag, die Diamant-Israël lang bezighield, doch zij zal wel nooit opgelost worden. Geheel onverwacht streken de Blumendufte neer in Antwerpen, kochten grote massa's ruw en huurden een der beste kantoorruimten van de Pelikaanstraat. Na een paar jaar konden ze — als het hun lustte — op de Londense Beurs voor een miljoen gulden inkopen. Ze kochten in diamantkringen en verkochten bijna uitsluitend aan particulieren, wat hun aanzien en invloed aanmerkelijk versterkte, want Diamant-Israël had hen nodig en niet omgekeerd.

Momon was de grote schreeuwer van de zaak en iedereen nam hem voor de eigenlijke leider, doch in werkelijkheid was Isidor de stille kracht.

Zo donker en dik als Momon was, zo blond en schraal was Isidor, hij zag er in tegenstelling met zijn jongere broer ook bijna eerlijk en betrouwbaar uit. Hij verstond de kunst om alles te zijn, wat hij niet scheen, maakte de indruk van bescheiden en tevreden te zijn, doch was nog tienmaal meer gier dan Momon.

Momon bepaalde zich geheel tot de ruwe diamant voor industriële doeleinden, doch achter zijn rug sjacherde Isidor in allerhand, in dure geslepen stenen, in tapijten en films, in bordelen en paarden, in failliete boedels en veiligheidsscheermesjes.

Momon had het buskruit niet uitgevonden en Isidor glimlachte vergoelijkend over het lawaai, dat het holle vat maakte om zich belangrijk voor te doen. De dikke Blumenduft wist zelfs niet eens juist hoe de zaak er voor stond, maar Isidor liet hem maandelijks een vorstelijk voorschot op de winst trekken en Momon, die reeds als slijper beneden de middelmaat was geweest, deed alsof hij de zaak volkomen overzag en stelde geen lastige vragen.

De scrupules van Isidor waren steeds juist toereikend geweest voor de meest gebruikte artikelen van de strafwet, doch op een gegeven ogenblik begon hij erg lelijk te doen. Dat was na die vreselijke aderlating, waaraan Blumenduft Frères nu dreigde te verbloeden. Juist toen hij tot over de oren in de gele geslepen stenen zat, liepen, tegen zijn vaste verwachting in, de prijzen in Londen terug. Hij wachtte, wachtte eerst te lang, toen niet lang genoeg, verkocht hals over kop bij dalende markt, zodat hij bijna een paniek verwekte en zag na enkele weken de prijzen weer stijgen.

Momon wist er niet het ware van, voor zover hij kon zien, marcheerde de zaak op rolletjes. Maar hij legde er zich bij neer, toen Isidor het enige deed, wat hij voorlopig doen kon. Deze joeg de verkoopprijzen zoveel mogelijk op, drukte de kwaliteiten en begon te trekken aan de inkomsten der buitenlandse vertegenwoordigers,

de verkopers, waarop de hele zaak dreef, merendeels „gojem”, want niet alleen Duitse groot-industriëlen met gekerfde gezichten hebben rasvooroordeelen en dat is van ouds voornamelijk de schuld der enkelingen van het soort Blumenduft, die het bederven voor de grote meerderheid van een geestelijk groot volk als dat van Israël.

De Amerikaanse vertegenwoordiger schreef: Ik zie dat jullie over there zelfmoord gaan plegen en stuur alvast vijf dollar voor de bloemen, incasseerde zijn saldo en trad in dienst bij Julius Staal & Co. De Duitse had een groot gezin, werd lid der Nazi's, hield zijn mond en werkte de firma ondergronds tegen, waar en wanneer hij het zonder eigen nadeel doen kon. Toen zette Isidor alles op de ene kaart, die hem met één slag aan het hoofd der diamantwereld moest plaatsen en werd uiterst kwaadaardig. De domme, brutale Momon deed aan alles mee wat zijn broer voorstelde en had er plezier in, zolang er maar centjes mee binnenrolden. Sinds de krach der gele stenen kon Isidor slechts met zeer veel moeite de zaak boven water houden en wierp zich als een wolf op alles wat geld opleverde. Momon wist alleen, dat het niet ging zoals het moest, vooral door de sterke concurrentie van Julius Staal en trok een gezicht, zo bedenkelijk, alsof hij het zelf geconstateerd had. Toen hij echter hoorde van het grote plan van Isidor was hij weer een en al onbesuisde geestdrift...

Van Dam scheen zich in het grote kantoorgebouw der Blumendufts zeer goed thuis te voelen. Hij negeerde kalm het drietalig opschrift „Wachtkamer. Hier aanmelden!”, wandelde zacht en langzaam door de gang, passeerde nog enkele „Geen Toegang's” en opende tenslotte een deur, waarop nog wel met ronde Belgische letters het woord *Privé* was geschilderd.

Het was een klein vertrek met één raam, er stond een groen beklede tafel, waarop de grote weegschaal in haar glazen kast. Op de stoel, die het dichtst bij een andere „Privé”-deur stond zette hij zich neer en luisterde, want achter die tussendeur brulde iemand en dat was Momon.

„Besoffen bist du! Géén háár zijn ze beter geworden! Fort mit dem Dreck! Gisteren heb je bedorven vier en twintig karaat lichtbruin en nu probeer je mij wijs te maken, dat ik ben kleurenblind? Nicht um ein Háár sind sie besser geworden. Hoe kan het ook anders, wanneer je steeds bezopen aan je werk staat. Je stinkt om tien uur 's morgens al naar drank.”

De onzichtbare alcoholist bromde wat tegen, sprak over „nieuwe buizen” en „een ander gas”... Het „anheizen” ging gisteren te snel. Kon geen hogere temperaturen nemen voor hij het juiste gas had... Maar hij kwam er wel op. Het moest gelukken...

„Afgelopen is dat geld verknoeien! Je vindt het in geen honderd jaar! Ik kan mijn baard zó wel laten groeien, verdwijnt!”

De tussendeur ging open en een man van ongeveer 45 jaar met een hoogrood gezicht, een slordige baard en beverige handen pas-

seerde, zonder Van Dam te zien, door het kamertje en verdween door de gangdeur, gevolgd door de mopperende Momon, die met een nijldige ruk de deur op zijn hielen dicht smeed.

Toen Blumenduft het volgende ogenblik de roerloze Van Dam zag, die daar zat alsof hij in geen veertien dagen van zijn plaats was geweest, schrok hij dat zijn buik er van op kwakte.

„Was machen Sie hier?!” brulde hij woedend. „Wie heeft u hier binnen gelaten?”

Van Dam stond op, kwam zwijgend op hem toe en wel op zo'n vreemde manier, dat Momon plotseling zweeg en een beetje onrustig werd.

„Ik kom u iets laeten zien,” zei Van Dam zeer lijjig, doch met klem.

„Het is niet de tijd om offerten te maken!” riep Momon, om de vreemde angst, die over hem was gekomen, weg te schreeuwen.

„Ik kom niet om te verkopen, zag... Ik kom u iets laeten zien.”

Uit een vestzakje haalde hij een kleine leren portefeuille en trok er een partijbriefje uit. „Iets wat u nog neuit gezien hebt... U kunt 't niet eens kopen, zag.”

Momon keek met open mond naar het briefje en stak reeds de hand uit.

„Zouden we het niet even beheurlijk op tafel leggen?” vroeg Van Dam met stekende spot.

„Pardong, komt u binnen,” zei Momon, vreemd verwonderd. Toen hij dan nieuwsgierig achter zijn schrijftafel zat en Van Dam, die volgens een der eerste geboden van de diamantaire (Gij zult niet lopen met een geopend partijbriefje!) het papiertje weer had dichtgevouwen, treuzelend en kalm zijn schat ontvouwde, bekeek Momon verstomd de twee stenen.

„Wie? ... Was? ... Lassen Sie mal sehn!” stamelde hij, greep een pincet en een loep, legde de stenen naast elkaar op het witte papier, stak de loep in het oog en tuurde en tuurde, terwijl hij voortdurend de stenen kleine duwtjes gaf, dat ze om en om rolden, tot ze vlak tegen elkaar bleven liggen.

Dan viel de loep uit zijn oog, hij leunde achterover en zijn schietende ogen doorzochten ieder plekje van het onleesbare gelaat tegenover hem. Geen van beiden sprak. Ergens in het kantoorgebouw schreeuwde iemand: „Herr Schamroth! ...

Herr Schamroth!!” Momon likte de dikke, zeer rode lippen.

„Haben Sie das gemacht?” fluisterde hij hees.

„Jae, en ik kan 't nog wel eens dunnetjes overdoen, zag. Zoveel u maer wilt... Misschien interesseert u er zich veur. Jae?” Al sprekende begon hij langzaam de twee stenen weer in te pakken en Momon keek ze na, als deed hun verdwijning hem lichamelijke pijn.

„Bent u zeker van uw zaak? ... Hoe doet u het?” ...

„Neem me nou *niet* kwaelijk, zag... Zag u maer veurlopig of het u interesseert, jae, dan neu. Zo jae, dan levert u de stenen en ik bezorg de rast. Denk u maer eens nae, wat u meent te kunnen

aanbieden — u zult waarschijnlijk eerst met uw compagnon willen confereren — en dan kom ik over een paar daegen eens heuren. Woensdagochtend op deze tijd, schikt u dat wal, jae?"

Momon kon zijn tong nog niet los krijgen.

„Also bis Mittwoch," zei Van Dam zonder het antwoord af te wachten. „Guten Morgen!"

„Moment, bitte, Herr . . ." stamelde Momon, die alles zag draaien van opwinding, doch zijn geluid werd overstemd door de forse ruk waarmee Van Dam de deurknop omdraaide.

Het volgende ogenblik was hij weg, zonder enige haast . . .

Momon vloog op, draafde besluiteloos het vertrek op en neer, kwam dan tot bezinning, greep de huistelefoon en drukte lang en alarme-rend op de schel.

„Ist Sulder da, of Olivier? . . . Olivier! . . . Laat hem direct hier komen! Aber schnell, was!" Dan dribbelde hij naar de erker, die even boven de Pelikaanstraat uitstak en keek op straat.

„Herein!" riep hij en als de dikke Olivier binnenkwam keek hij niet om, doch wenkte driftig met de arm.

„Schnell! Schau hin. De man met de grauwe hoed. Da! Hij wacht bij de tramhalte, der Lange, der Blonde, steckt gerade seine Zigarette an!"

„Ja, ik sien 'm wel," zei Olivier geduldig.

„Ga hem na! Vlug! Verlies hem niet uit het oog. Zie dat je zijn adres te weten komt, al moest je hem de hele dag volgen! Voorzichtig, dat hij niets merkt . . ."

Olivier haastte zich de deur uit. Momon staarde door het venster en waggelde zenuwachtig met de heupen, als moest hij nodig naar de W.C. Trok snel het hoofd weg, toen Van Dam de gevel van Blumenduft Frères nog eens bekeek, en dat was zeer verkeerd van Momon, want achter gordijnen zoals daar hingen, is een snelle beweging het enige, wat men van de straat af kan onderscheiden . . . Hij was een beetje opgelucht, toen hij Olivier onnozel op de halte zag toeslenteren en achter Van Dam in de tram stijgen. Dan schommelde hij door de kantoorvertrekken, liet het personeel schrikken en vroeg dringend een telefonische verbinding met Amsterdam.

Een uur later was Olivier terug. De nijdige Momon zag met één oogopslag, dat het mis was en vloekte al bij voorbaat.

Ja, hij was die man heel voorzichtig nagegaan tot in het bureel van een Antwerps dagblad. Daar had die meneer aan een van de lessenaartjes een formulier ingevuld voor het plaatsen van een kleine annonce en Olivier was naast hem gaan staan en had hetzelfde gedaan. Dacht dat hij het in Keulen hoorde donderen, zo onverwacht kwam het, dat het jongmens doodbedaard en helemaal niet kwaad tot hem zei: „Geef u geen moeite, zeg aan Herr Blumenduft, dat hij het immers vanavond in de krant kan lezen." Onbegrijpelijk was 't, hij dacht dat hij een straal koud water in zijn hals . . .

De persoonlijke gewaarwordingen des heren Olivier boezemden

Momon niet het minste belang in en hij gaf dit te kennen op een manier, die niet in druk kan verschijnen...

Olivier had dan geantwoord, dat hij niet verstond wat meneer bedoelde, had hem eerst weg laten gaan, was op het laatste ogenblik nog in dezelfde tram gewipt en opeens was de Hollander met een fijn lachje op zijn blomzoet gezicht er af gesprongen, op een moment, dat de tram zo'n gevaarlijke vaart had en er zoveel auto's passeerden, dat de conducteur hem nog „moetverdoeme" had nagevloekt...

„En je was hem natuurlijk kwijt?" Van intense minachting sprak Momon nog vochtiger dan anders.

Olivier veegde de spatjes van zijn gezicht.

„Bin ik gebaauwd fouwr soun doudensprong?"

De humor was volkomen verspild aan de Pacha.

„Sprak hij Duits?"

„Ja!"

„Had hij je dan Duits horen spreken tegen de tramconducteur?"

„Wel *nei*, ik sprak toch seiker fessoenlijk Hollans!"

„En toch sprak hij je in 't Duits aan?"

Ja, Van Dam had hem in het Duits aangesproken. Geben Sie sich keine Mühe, sagen Sie Herrn Blumenduft, er kann es ja heut' Abend in der Zeitung lesen...

Momon telefoneerde voor de derde maal naar Amsterdam, Isidor vond het beter om maar gauw even over te komen en toen ze in de late namiddag, in het bijzijn van de dronken en lacherige Léon, met de koppen naast elkaar in de kleine advertenties woelden, wisten ze spoedig dat Van Dam de waarheid gezegd had.

Ingenieur zoekt geheel vrije

WERKPLAATS

voor laboratorium. Niet hinderlijk voor omwonenden.
Gas waterleid. Electr. 220 Volt. Br. 9382.

„Ha, ha!" gierde de dronken Léon. „Natürlich, das ist es! Zweihundert-zwanzig Volt, das braucht er! ... Ha, ha! Gans Antwerpen is aangelegd op 110 volt. Ha, ha! Das *stimmt!* Twee honderd en twintig Volt, anders kan hij niets beginnen... We hebben hem!"

„Halt's Maul!" beet Momon driftig. „We hebben nog niets!"

„Ga slapen, Léon," zei Isidor zacht. „En spreek niet zo veel. Zorg zelfs dat je niet spreekt in je slaap!"

Léon keek hem even flauw en onbegrijpend aan. Dan lachte Isidor, doch zijn lach doofde opeens al de lawaaierige dronkemansvreugde. Léon droop beverig af...

„Ik hoop maar, dat je die man met zijn stenen niet kopschuw gemaakt hebt," zei Isidor tot zijn broer, zodra ze alleen waren. „Als je weer eens een schaduw achter iemand aanzendt, zoek dan een schaduw die niet zoveel plaats inneemt..."

Op woensdagmorgen zoemde er hoogspanning door het privé-kantoor van Blumenduft Frères. Reeds om half tien stond Momon in de erker en trachtte iedere voorbijganger te herkennen, tot zijn ogen begonnen te tranen.

Sigaren in parade-tenue stonden gereed. Er stond zelfs port gereed, ofschoon de vorstelijke bezoeker reeds om tien uur verwacht werd. Isidor zat uiterlijk kalm op zijn plaats, bestudeerde koerslijsten en lachte heimelijk over de kinderlijke gejaagdheid van Momon. Alles was voorbereid als de première van een groot theaterstuk. Isidor zou de besprekingen leiden. Op het juiste moment zou Momon die en die opmerkingen plaatsen en het algemene doel der manoeuvre was die idioot met zijn stenen zo suf te maken, tot hij een contract, dat reeds klaar lag, zou ondertekenen. In ieder geval was alles gereed om de knaap „in te leggen”.

„*Waaah!*” riep Momon. „Ich glaub, da kommt er! Ja, ... ja, ... *jawohl*, das ist er! Isidor! ... Er kommt! Er ist schon bei Lipschütz passiert. Isidor!”

„Ruhig!” zei deze. „Maak niet zoveel beweging. Als je ook zo achter die gordijnen hebt staan dansen, toen hij de vorige keer hier wegging, dan is het geen wonder, dat Olivier zo *schlimm anlieft!*”

Momon kreeg een kleur. Hij herinnerde zich, hoe hij was weggedoken voor de opgeslagen blik van Van Dam, en de raadselachtige juistheid, waarmee deze de verbaasde Olivier had afgekafferd, werd hem opeens veel duidelijker.

„Gar nicht!” gorgelde hij, „Gar nicht! ... Er kommt herein ... Er ist ... Was is das nun?! Er geht vorüber, Isidor! Isidor, hij gaat verder, de schlemiel, weet hij niet de weg? Isidor! En toch is hij even in de portiek geweest, dat heb ik goed gezien!” Hij schudde met al zijn vet en trok een gezicht, alsof hij zo juist getuige was geweest van de meest gruwzame en lafhartige kindermoord. Isidor kwam nu ook haastig toegeschoten en tuurde door zijn rode, schrijnende oogleden ...

Met een verende pas, de hoekige soldatenschouders iets achteruit, marcheerde de slanke grijze figuur door, als was hij zich in 't geheel niet bewust van enige afspraak met de heren Blumenduft ... „Ach Moses!” zuchtte Isidor. „Als ik het niet gedacht had! Van jouw lompe spionage is hij geworden kopschuw. Momon, Momon, das hast du schön verpfuscht! Natuurlijk is hij in de portiek geweest. Juist lang genoeg um einzustecken einen Brief. En ik kan je genau vertellen wat er staat in die brief” ...

Het volgende ogenblik zagen de ontstelde gebroeders de heer Van Dam verdwijnen in de grote ijzeren poort, waarboven op de derde verdieping de kantoren gevestigd waren van Julius Staal & Co ... Ofschoon er een twaalfstal bedienden onder zijn onmiddellijk bereik waren, riskeerde Momon een „Herzschlag”, liep hijgend de trap af, worstelde vloekend en zwetend met zijn vele sleutels, kreeg ten slotte toch de bus open, rukte de enveloppe uiteen en verslond het briefje met zengende ogen.

WelEdele Heren,

Door toevallige omstandigheden ben ik tot mijn spijt verhinderd de op hedenochtend bepaalde conferentie bij te wonen en tevens genoodzaakt om van verdere onderhandelingen met Uwe Firma voorlopig af te zien...

Zijn hart bonsde in zijn keel, toen hij al zijn kilo's weer naar boven had gesleurd. Buiten adem viel hij op een stoel en zwaaide het briefje over de tafel. Isidor was zich weer geheel meester, nam heel even het briefje op.

„Natuurlijk! Handtekening onleesbaar...” Stond op, sloot het geverniste deksel van de kist met feest-sigaren, die door Momon zo mooi geëtaleerd was, zette de fles Sandeman in een kast, droeg voorzichtig de grote, gekleurde Val-Saint-Lambert-glazen op hun plaats, alles met de bewegingen van een oude moeizame huishoudster. Momon zat nog steeds te hijgen.

„Ik ga naar Amsterdam om het een en ander te regelen,” zei Isidor ten slotte. „Dan kom ik volgende week terug om voorlopig hier te blijven en dan zullen we de zaak eens op een afdoende manier aanpakken... Wanneer komt Patapatis?”

„Volgende week.”

„Zie intussen te weten te komen waar dat laboratorium komt, hoe dat ongeluk heet en of hij definitief met Staal anbändelt...”

Cita Staal kreeg steeds meer gewetenswroeging, naarmate Van Dam langer wegbleef. Ze vond het onverantwoordelijk om haar vader onkundig te laten van de belangrijke uitlating, die de blauwogige bij zijn vreemd, vluchtig bezoek gedaan had. En ze overwoog heel wijs, dat het luide geschreeuw van het oudste lid der firma ook niet de juiste efficiency bevorderde, al dacht hij dat... Een paar dagen tevoren had ze zichzelf verrast, terwijl ze in de Hollandse telefoongids de naam Van Dam opzocht en afgaande op zijn spraak was ze begonnen met 's-Gravenhage. Toen ze daar zeven en twintig Van Dammen vond in schakeringen van spekslager tot luitenant-kolonel, gaf ze de moed op en kreeg een vermoeid en leeg gevoel over zich...

Toen op die morgen een der kantoor meisjes giebelend binnenkwam en kakelde: „Amaai ufraa Cieta, daor zit me toch 'ne klinkklaore *zot* in de wachtkaomer! En aa praot zoe raor, sjuust 'n boerke van den boite¹. Aa wil ufraa Jaansen spreke, zeet 'm, en aa wil niet geloeve, dat er 'ier gin ufraa Jaansen op den bureau ies!” wist Cita meteen dat de heer Van Dam had weurd gehouden, zag, en ze werd onbegrijpelijk ongeduldig tegen het verbaasde jufke.

Zo'n vlegel!... Om naar juffrouw Jansen te vragen, hij wist natuurlijk veel beter. Dat was een uitdaging!

Ze stak vastberaden haar kin vooruit en stond een ogenblik later

¹ Een soortgelijk geval is historisch. Ons gemaekte Haegs schijnt de Vlaming erg boers in de oren te klinken!

tegenover de langverwachte. Het eerst nam ze waar dat hij, hoewel stemmig in het grijs, toch met veel meer zorg gekleed was dan de vorige keer en boekte dit hovaardig op haar eigen debet. Toen dacht ze voor de eerste keer in haar leven met schrik aan haar kantoorjurk en wildemensen-haar.

„Dag, juffrouw Jansen,” zei hij en was zo opgetogen als bij zijn algemene sloomheid maar mogelijk was. „Aengenaam u...”

„Mijn naam is Staal,” zei ze met een uitdrukking, die de waarheid van de oude kantoorjurk aanzienlijk behoorde te ondersteunen en tevens de brutale bewondering van de jonge man zou remmen...

„Klinkt al *stökke* beter, zag!” en hij knikte als een bemoedigende schoolmeester.

„’t Spijt me vreselijk, dat u het nog niet voldoende vindt,” stooft ze op.

„Nog *lång* niet voldoende,” zei hij en schudde wijs het blonde hoofd.

Ze was een ogenblik de kluts kwijt.

„Maer u kunt makkelijk veranderen, zag! Wat dat betreft hadde de jonge daemes een reuze veurrecht. Wij *kèreltjes*, zitten er gloeiend aan vast, al hadde we nog zo’n onplezierige naem. Als het zo ver komt, zou ik u aenraede, om...”

Ze voelde dat ze nu gauw iets moest zeggen of doen, want ze kreeg het weer warm. Hij was onbeschrijfelijk lijzig, het was een lijzigheid, die haar een beetje scheen te verlammen.

„... om een echte leuke naem uit te zoeke, zo iets korts, iets genoeglijks en oer-Hollands...”

„Zoals Van Dam!” Cita hoorde haar woorden vertrekken als pistoolschoten en heeft zichzelf nooit duidelijk kunnen maken hoe het gebeurde...

Dat komt meer voor. Pratende over strafrechtelijke toerekeningsvatbaarheid, vertelde me een Capucijner-pater, een zeer evenwichtig mens, dat hij eens tijdens een grote plechtigheid in een hele rij collega’s voor het altaar zat. Hij was in vol ornaat en de hele stampvolle kerk staaarde hem aan, want het was tijdens een heel bijzondere preek van een der grootste kalibers van het land. Vlak voor hem zat een pater met een reusachtig kaal hoofd. Een kwartier lang heeft hij er tegen gevochten, het zweet brak hem uit en ten slotte was hij maar juist op tijd naar de sacristie gevluucht, want één seconde later zou hij met onafwendbare zekerheid de vlakke hand op de kale knikker gekletst hebben. Dat kale hoofd had hem zo afdoende gemagnetiseerd, dat hij zijn hand al uit zichzelf voelde *gáán*...

Het liep beter af dan Cita dacht... Hij bloosde! Niet veel, maar duidelijk genoeg. Heel even zag ze, dat er nu voor het eerst wat eerbied en zelfs wat schuchterheid in zijn ogen stond. Hij deed zijn mond weer open, doch door dit succes aangemoedigd, was zij hem *vóór*.

„Ik zie dat u ontzettend veel haast hebt,” zei ze met een laaghar-

tige toespeling op zijn lizigheid, „dus ik zal gauw even horen of Meneer Staal u kan ontvangen,” en weg was ze.

Ze klopte aan, kreeg geen gehoor en ging zacht naar binnen. Adolf Staal, die juist met klimmende woede de onkostennota's van zijn Zuidamerikaanse vertegenwoordiger optelde, plantte zijn gouden pen in het papier, gluurde even over de schildpadranden en brulde: „Verdwijn!”

„En die meneer, die u wil spreken over de zaak *Braunenberg*?” vroeg ze zoetig. „Maar in de liftkoker laten vallen?”

Het werkte; hij kwam met zulk een ruk overeind, dat hij op zeer onplechtige wijze naar zijn lorgnet moest vangen en er bij ongeluk zo'n harde tik tegen gaf, dat ze aan het lint tweemaal rond zijn hals zwerde en op zijn rug bleef hangen.

„Wát zeg je?”

Cita stond op springen, doch verbeet zich dapper.

„Er is een zekere meneer Van Dam hier,” zei ze genietend, „een Hollander...”

„Al was 't een *Samojeed*!” Hij grabbelde driftig naar zijn lorgnet, kon haar niet vinden, trok in alle richtingen aan het lint, dat hem de keel snoerde, tot eindelijk het vermiste instrument over de kruin van zijn hoofd naar voren kwam glijden, groot oproer veroorzakend onder de zorgvuldig geborstelde, blauwgrijze lokkenpracht. „... een ... een ... Holla-a-aa-ha-Haa!” Ze zocht steun. „Zeg, als je iets leuks weet, laat me dan meelachen!”

„Om u te spreken over de zaak *Braunenberg*,” besloot ze in tranen. „Laat binnenkomen!” zei hij zonder haar aan te zien en ze maakte zich haastig uit de voeten. Zodra de deur dichtviel, zat hijzelf toch ook even te schudden.

Uit pure coquetterie liet Cita door het jufke de „klinkklaore zot” naar het privé-kantoor brengen, had er op het zelfde ogenblik hevige spijt van en suste haar geweten met de overweging, dat ze zich toch niet had kunnen vertonen met haar behuuld gezicht...

Van Dam kwam binnen met een „Dag meneer Staal”, dat klonk alsof hij kind aan huis was. Hij had zijn overjas uitgetrokken en droeg een rosette van het Mobilisatiekruis in het knoopsgat. Staal, die een hevige afkeer had van lintjes — hij bezat er dan ook geen enkel — werd hard but sound.

„Gaat u zitten, meneer uh... Van Dam!” Een kolonel zou het hem niet verbeteren.

„Waerveur ik kom,” teemde Van Dam, „zal mejuffrouw uw dochter al met een enkel weurd...”

Geen *pèp*, had Staal al vastgesteld, ab-so-luut-geen *pèp*...

„Dochter?” riep hij dan. „*Juffrouw Staal* bedoelt u waarschijnlijk: Ik heb hier op 't kantoor geen dochter!”

„Vreselijk sneu veur u, zag!... Die moderne meisjes ook tegenweurdig!... En ze heeft toch waerempel geen ànkele reeeden om zich veur haer vaeder te gèneeere, zou ik zo zagge... 't Is me totaal onbegrijpelijk, waerom ze tegenover u zo'n afkerige houding zou aenneme, zag!” Staal zat te gapen. „Maer ik gelóó-oof,” zong

hij en dreigde pietluttig met de vinger, „dat u een beetje jukt... Ik dörf wadde, dat ze u daer even nog heel guitig en ondeugend deur uw haer heeft gewoeld, zag!”

Staal greep verschrikt naar zijn haardos, voelde de aangerichte wildernis en verloor zijn ferme Yankee-houding... Die jongen is stapel mesjogge, of hij belazert me, dacht hij in vulgair Amsterdams... Maar Van Dam lette gelukkig niet op. Hij had zich dadelijk over de tafel gebogen en ontvouwde het partijbriefje met de twee wonderlijke stenen...

Het onderhoud was om twaalf uur nog niet afgelopen en Staal had iedere poging tot stoornis achteruit gebruld. Er waren geen feest-sigaren gerookt en er was nog minder port gedronken...

Toen klokslag twaalf het personeel losbrak, stond Cita een ogenblik te weifelen. Zou ze wachten en met vader in de wagen naar huis gaan? Dat was een uitzondering, want ze had er zich een sport van gemaakt om even businesslike te zijn als hij en daarom ging ze gewoonlijk op de fiets heen en weer naar kantoor en vertrok dan juist op tijd zonder naar hem om te zien.

Ze besloot te wachten vanwege een veronderstelde lekke band en had er geen spijt van. Om half één kwamen de heren voor de dag. Vader had een kleur en zijn ogen stonden geestdriftig. De vlegel was even koel als altijd.

„Hier hebt u nou die ontaarde dochter!” galmde Staal en kneep haar in de wang. Beneden op straat werd spoedig afscheid genomen. Hij was bescheiden en vriendelijk, zelfs een beetje verlegen, dacht ze. Toen ze bij vader in de wagen zat voelde ze zich zeldzaam prettig, zo prettig, dat ze haar arm door de zijne stak...

Ze wil het goed maken, dat ze me uitgejouwd heeft, dacht hij verwaand en verkeerd. Het kostte haar onzeglijk veel moeite, maar ze vroeg niets. Lang geleden had ze al geleerd, dat hij op vragen dadelijk zijn schelpen sloot. Hij zou ook wel uit zichzelf beginnen, want zijn ogen tintelden en zijn lippen bewogen bij het herkauwen van de wijsheden, die hij in die urenlange bespreking ook nog had moeten uitspreken...

Hij begon inderdaad te vertellen. Ze trilde van belangstelling. En hoe meer hij vertelde, hoe dwazer ze zich gelukkig voelde...

HOOFDSTUK VI

„Denk eens goed na,” zei Piron. „Weet je zeker, dat je geen kleinigheden over 't hoofd hebt gezien? Want op kleinigheden komt het gewoonlijk aan.”

„Nee, ik zou niet weten wát,” zei Greetje. „Er was niets bizonders aan dat stel, alleen dat ze *ongelofelijk charmant* waren, zowel tegenover ons, als tegenover elkaar. Als iets ons verdacht was voorgekomen, zouden we er natuurlijk niet over gedacht hebben om daar te gaan logeren...”

„Zeg, spreek niet zo in 't meervoud,” onderbrak Berkhage. „Ik heb altijd gevoeld, dat er iets niet in de haak was en die plakkerigheid van die lui was op zichzelf al verdacht genoeg. Het is niet normaal, dat getrouwde mensen zo *aapachtig vervelend* doen tegen mekaar . . .”

„Hoor je nou dat ongedierte, Piron? Een harrt van *goud* heeft-ie, de lekkere *hond!*” zei ze en schudde lieverig met het hoofd, de ogen kozend dichtgeknepen.

Piron amuseerde zich.

„Jullie maken die fout in ieder geval niet,” zei hij.

„Ik heb eens van een hotel-portier gehoord,” ging Berkhage ongestoord verder, „dat het hele hotel-personeel dadelijk ziet, welke koppels niet getrouwd zijn. Naar trouwringen kijken ze niet eens. Die ongehuwde waaghalzen lopen in de gaten, omdat ze veel te veel notitie van elkaar nemen en er zoveel werk aan besteden om getrouwd te schijnen, dat niemand het meer kàn geloven.”

„Zo, zo,” zei Greetje. „Maar dan zul je toch een uitzondering moeten maken voor onze huwelijksreis. Wat moet het hotel-personeel toen overal gechoqueerd zijn geweest van jouw aapachtig vervelend gedoe! Ik herinner me . . .”

„Daar hebben we 't nou niet over,” haastte Berkhage. „De ware reden van je verblinding was, dat je toen steeds Monsieur et Madame Delvigne als een voorbeeld van een stichtelijk huwelijk boven m'n hoofd gezwaaid hebt. Ik alleen moest zorgen voor ook zo'n onbestaanbaar Volkomen Huwelijk. Je deed net alsof dat Volkomen Huwelijk een nieuwe hoed was, en omdat dat delletje er een had, moest jij er natuurlijk ook een hebben.”

Greetje keek hem stralend aan.

„Als je eens wist, hoe *zielsveel* ik van je hou!”

„Luister nu eens,” zei Piron, die zichzelf met moeite tot bedaren bracht. „Greetje, met jou ben ik klaar, je hoeft je niets meer aan te trekken van alles wat die vent zegt.”

Hij wendde zich tot Berkhage. „Ik zal je even zeggen waar ik heen wil. Over het algemeen worden door dit soort schoften slachtoffers gekozen onder de vrouwen en meisjes die al half of helemaal over de schreef zijn, in ieder geval uit een milieu, waarvan ze weinig of geen navraag verwachten. Er zijn natuurlijk uitzonderingen, maar dat is toch vrijwel de algemene regel. Nu hebben we hier een poging tot zo'n zeldzame uitzondering en ik zou graag weten of er misschien iets anders achter schuilt. Of ze Greetje alleen wilden vasthouden om je tot het een of ander te bewegen. Ik zou natuurlijk kunnen aannemen dat het om een losgeld te doen was, vooral omdat Greetjes vader nogal gefortuneerd is, maar zoiets komt hier in ons dichtbevolkte Europa al zéér zelden voor . . . Kun je geen enkel verband aanvoelen met zaken van je kantoor? Een of andere zaak, waarin jouw medewerking, als ze die konden afdwingen, van het grootste belang zou zijn?” Berkhage dacht terstond aan het vreemde verhaal van de Schillenhit. Ja, de Hit zei immers dat er „veel kapitaal” moest zitten achter

zijn „buitenlandse combinatie”... Mogelijk was het natuurlijk, maar toch erg vaag. Hij kon er niet met Piron over spreken, want hij wilde de Hit als dank voor diens kameraadschappelijke Veldleger-houding niet in moeilijkheden brengen. Bovendien was het immers ambtsgeheim! En als Piron de Hit ging ondervragen, zou deze toch niets loslaten, die lui hebben ook hun point d'honneur... Hij overwoog, dat de stukken veilig genoeg opgeborgen waren, zelfs volgens de veeleisende opvattingen van de Schillenhit en besloot te zwijgen... Piron smeet er toch maar met de pet naar en hoogstwaarschijnlijk was het een gewoon gevalletje, zonder meer. Toeval!... Het „stel” had de ontmoeting in Ostende eventjes rendabel willen maken, dat lag voor de hand.

„Al mijn zaken zijn doodgewone procedures, die in 't openbaar behandeld worden. Erg waardevolle stukken bezit ik ook niet, niet meer dan enig ander advocaat. Als je zo begint kunnen alle confrères hun vrouwen wel in ijzeren kooien opsluiten en onder gewapend geleide laten luchten...”

„Wat zou je lachen!” veronderstelde Greetje.

„Nee, zeker?... Buitengewoon kostbare documenten worden gewoonlijk aan notarissen in bewaring gegeven...”

„Heb je ooit iets te maken gehad met diamanten?” vroeg Piron.

„Met diamanten?!”

„Heb je ooit zaken gehad uit de diamanthandel?”

„Nooit,” zei Berkhage verbaasd. „Heeft Greetje iets met de diamanthandel te maken?”

„Ik weet het niet,” zei Piron, „maar het zou niet zo gek zijn. Heb je de naam Blumenduft ooit gehoord?”

Berkhage zag inderdaad geen enkel verband met diamanten of bloemengeur, doch als hij verteld had van zijn avontuur met de Schillenhit, zou hij Brusselseers en Piron een hoop werk bespaard hebben...

Bij stukjes en beetjes kwamen de berichten binnen bij Blumenduft Frères:

De man was tot half één bij Staal geweest. Hij had aan de ingang van het kantoor afscheid genomen van Staal en die dochter, ge weet wel, die door de ouwe op het kantoor geëxploiteerd wordt...

De man heette Van Dam, hij woonde in een familiepension in Berchem... Daar wisten de mensen alleen, dat hij op tijd betaalde en dat was hun het beste, zonne! Hij was zowat heel de dag uit, ontbeet alleen op zijn kamer. Er was geen andere kamer vrij in dat pension...

Van Dam kocht een vélo!... Reed naar verschillende adressen en bezichtigde garages en andere beschikbare ruimten... Ging op reis richting Roosendaal, maar kwam dezelfde avond weer terug...

Van Dam bracht een hele voormiddag door in de Entrepôt op het Noord en probeerde *zèlf* een paar kisten in te klaren... Sjouwde van loods naar loods, van winkeltje naar winkeltje, vulde

ontelbare formulieren in, die volgens de half-gewassen meneer van het zoveelste loket, die eerst doodbedaard een appel schildte, „op nieks trekken”, zonder verdere uitleg . . . Begon er toen plezier in te krijgen om ieder winkeltje en iedere held-in-kaki kwaad te maken, wat hem wonderwel lukte . . . Staakte het pretje om 12 uur 's middags en huurde een der talrijke experts, die tegen een kleine vergoeding de gehele papierstapel overnam en beloofde, dat het morgen, of anders zeker overmorgen „in regel” zou zijn . . . Inhoud der kisten was aangegeven als machineonderdelen en elektrische apparaten en kwam uit Duitsland . . .

Ging weer op reis en bleef twee dagen onvindbaar . . . Verscheen toen tweemaal kort achter elkaar op het kantoor van Staal . . . Huurde een werkruimte op 't Noord, niet ver van de haven, op de Arme-Duivelsrui, tegenover het café „In 't Heilig Huiske” en sjuust naast Loo, de Ship-Chandler, een halve Chinees, die getrouwd was met die rossige dochter van Jef de Minister uit „De Drij Pinten”, maar zij was er weer vandoor met 'ne natiebaas . . . Liet een nieuw slot op de deur maken en bracht verschillende bezoeken aan het bureau van de Compagnie Electrique Anversoise in de Nationale straat . . .

Bij Blumenduft steeg de spanning met de minuut.

Dan was ieder spoor gedurende drie dagen verloren, totdat Van Dam opeens weer verscheen bij zijn werkplaats, even voordat de werklieden van de Elektriek een kabel begonnen in te graven . . . Van Dam ontmoette herhaaldelijk de dochter van Staal 's avonds om 6 uur, als ze van 't kantoor kwam en fietste dan met haar mee tot dicht bij haar huis in Wilrijck, bij het Nachtegalenwerk . . . André Dubrin werd zoveel mogelijk buiten dit speurderswerk gelaten, want de gebroeders hadden gemerkt, dat hij àl te nieuwsgierig was. Hij kreeg slechts zo nu en dan een opdrachtje om inlichtingen te verstrekken over dingen, waarvan hij de draagwijdte en de samenhang in het geheel niet kon overzien. Maar André had het toch druk genoeg, want Patapatis was in de stad en had een partij Rio-stenen meegebracht, die hij zoals gewoonlijk bij Blumenduft kwam vertonen . . .

Isidor had de organisatie zelf ter hand genomen, was er 'n paar weken voor in Antwerpen gebleven en Isidor werkte zuiver . . . Hij trok er zelf op uit om dingen te onderzoeken, die hij niet door anderen kon laten nagaan, zonder zich te veel bloot te geven. André Dubrin moest het adres van de Rotterdamse inbreker opgeven aan Momon. Isidor bemoeide zich met niemand . . .

Bij al deze bedrijvigheid geraakte Brusseleers danig in de war. De rapporten van zijn mannekens maakten de gekste sprongen, maar zo gek sprongen ze niet, of er was maar al te vaak een draadje, dat leidde naar de Pelikaanstraat, naar Blumenduft Frères, Industrial Diamonds, Carbons, Boarts and Ballas . . .

Piron en Brusseleers stonden na de brutale aanslag op Mevrouw Berkhage bijna voortdurend met elkaar in verbinding en hitsten elkaar ongemerkt op tot een hevige jachtlust. De Politie-Officier,

die draad begon te zien, verzocht Piron om uitgebreide, doch voorzichtige inlichtingen nopens de Hollandse bedrijvigheid der firma Blumenduft.

Piron had het een en ander bij elkaar gekregen, waardoor hij in 't geheel niet gesticht was, doch enig houvast gaf het niet. Toen hij dan bericht kreeg van zijn Vlaamse collega, dat Momon in Amsterdam bij zijn broer was, besloot hij van een gelukkig toeval gebruik te maken om de heren eens te gaan bezoeken. Hij wist te goed, dat een schurk, ook al voelt hij zich nog zo veilig, onvermijdelijk hartkloppingen krijgt bij de onverwachte verschijning van 'n inspecteur der Centrale Recherche. Hij zou trachten de harts slag van de heren eens op te nemen . . .

Het toeval was, dat hij bij zijn minutieus onderzoek tot de ontdekking was gekomen, dat 'n langvingerige jongeman, die op dat ogenblik te Amsterdam gedetineerd werd, vroeger bij Blumenduft werkzaam was geweest. Daar bij een strafzaak, vooral als de Reclassering zich er mee bemoeit, het verleden van de verdachte nauwkeurig uiteengerafeld wordt, was het zeer aannemelijk, dat hij met een aktentas en een onheilspellend gezicht die avond een bezoek zou brengen aan het alleenstaande huis achter het Rijksmuseum, waar Isidor op dat ogenblik Momon te logeren had.

Wanneer Emile de Chaude-Fontaine een operatie voorbereidde, zei hij altijd, dat hij „in training” was. Hij nam zijn vak zeer wetenschappelijk op. Gewetensbezwaren kende hij evenveel als de meeste rijke lieden, tegen wie zijn operaties gericht waren. Om voor een dergelijke operatie in aanmerking te komen, was het eerste vereiste dat men zeer rijk was. Als rijk beschouwde hij ook de Verzekeringsmaatschappijen en meestal vergewiste hij zich, dat de buit verzekerd was. Inbraakverzekering bestond volgens hem slechts bij de genade en krachtens de verdiensten der inbrekers. Wanneer er in het geheel niet of zeer zelden werd ingebroken, overwoog hij, zouden de maatschappijen de premie gratis ontvangen en zou de winst aan het einde van het jaar immoreel hoog zijn. Ze zouden er echter natuurlijk geen ogenblik aan denken om de premie te verlagen en dat vond hij niet juist. Zodoende beschouwde hij zich als een soort oprichter, medewerker of controleur van iedere verzekeringsmaatschappij, in ieder geval iemand, die een belangrijke plaats innam bij hunne Afdeling Publiciteit.

Zijn training was nogal ingewikkeld en begon met niet-roken, niet-drinken, vroeg opstaan, vroeg naar bed en lange wandelingen. Er kwam ook veel gymnastiek bij, want hij wist, dat een snelle, handige sprong door een tevoren opengeschoven raam een buitengewoon gelukkige oplossing kan te weeg brengen bij een of andere onaangename ontmoeting. Hij oefende zich in geruisloos lopen, wijdbeens, opdat zelfs de broekspijpen niet bij iedere pas over elkaar zouden schuren. Hield luisteroefeningen. De gummi-handschoenen aan, bleef hij uren bezig met het snel en onhoorbaar neerleggen van stalen werktuigen. Hanteerde de snijder als een

virtuoos. Studeerde in slotenmakershandboeken, prospectussen van sluitwerkfabrikanten.

Wanneer een plan vaste vorm aannam, wanneer de situatie goed bestudeerd en in kaart was gebracht, richtte hij zich af op het bepaalde karweitje. Alléén in zijn kamer en met gesloten ogen, bootste hij alle vereiste bewegingen na: het openen van een deur, het binnensluipen in een vertrek, het uitwijken voor een stoel, het plaatsen van de lamp en honderden dingen meer, kleinigheden, doch belangrijke kleinigheden, alles in oneindige herhaling, tot het van zelf ging en hij er niet meer bij behoefde te denken.

De Hit was in training.

Het was de tweede „opdracht” in korte tijd, doch ze had niets met de vorige te maken. Hij was uitgenodigd door iemand in Amsterdam, die van een bekende 's Hits geacht adres had ontvangen en hem verzocht te willen overkomen voor een bespreking omtrent een zeer voordelige transactie. Tien gulden voor reiskosten waren ingesloten en maakten het geval voor de Hit nogal interessant.

In Amsterdam trof hij op het aangegeven adres een beverig oud heertje, dat erg wanhopig deed. „Zo'n echte pessimist,” vertelde de Hit later, „je weet wel, zo iemand die een opgezet vogeltje nog in een kooitje zou zetten.” Deze pessimist was het slachtoffer geworden van een oplichter, een deugniet, die bij hem als boekhouder in dienst was geweest en die hij ruim een maand geleden had moeten wegsturen. Kort daarna had hij ontdekt dat hij bestolen was. Of diefstal was het eigenlijk niet, want die jongen had er niets aan, kon het gestolene toch niet te gelde maken, kreeg er van niemand één cent voor. 't Was maar louter kwaadaardigheid, sabotage, waardoor enorme schade werd aangericht.

Het waren papieren, een paar oude schuldbekentenissen, een notitieboekje en enkele losse vellen met aantekeningen, nummers en bedragen en allerlei woorden, die geen betekenis schenen te hebben, doch geheimschrift vormden, dat hij alleen verstond.

De oude heer was geldschietter, pandhuishouder, en op die papieren stonden de nummers van de panden, de omschrijving en de namen van de klanten waar ze aan toebehoorden. De panden waren veelal juwelen, honderden, en heel dure erbij, want hij had hoofdzakelijk sjieke klanten . . .

Als er een pand werd afgelost — dat was inmiddels gelukkig nog maar een paar keer gebeurd — dan moest hij maar op het eerlijke gezicht van de cliënt vertrouwen en het hem zelf laten zoeken. Dat moest spaak lopen. Hij had een goede naam, hij had dan ook heel nette klanten, maar onder ieder koren is kaf. Er waren broches bij van honderd gulden en parelsnoeren van tien duizend, oude familiestukken en zelfs dingen van historische waarde. En hij wist niets meer, wist niet eens of iemand honderd gulden had gehad op een briljante armband of op een miniatuurtje, wist zelfs in vele gevallen niet meer het juiste bedrag, dat de cliënt verschuldigd was, want alles wat je niet opschrijft, vergeet je en als je het niet vergeet begin je zo te twijfelen, dat je er toch niet op af durft gaan. De

cliënten hadden de panden maar voor 't uitzoeken en de bedragen, die ze schuldig waren, ook . . .

De hele zaak liep in de war, hij zou de grootste onaangenaamheden krijgen, als iemand met een verkeerd pand wegliep. Dan zou hij immers zelf voor verduistering de gevangenis indraaien . . .

De tranen biggelden over zijn wangen.

En de politie in de arm nemen was niks gedaan. Te bewijzen viel er niets en zo gauw die deugniet in de gaten kreeg, dat hij vervolgd werd, zou hij natuurlijk dadelijk de boel verbranden en dan was het nog veel erger. Misschien was dat al gebeurd, want . . .

Snikkend haalde de oude stakker een krantenknipseltje uit de zak, het was een kleine advertentie van het soort Kom-terug-alles-is-vergeven:

Louis M. 500 gld. tegen teruggave papieren B.

„B. dat is mijn naam,” verduidelijkte de oude heer.

„Die wil ik niet eens weten,” zei de Hit.

„Ik heb er niemandal op gehoord. Ik heb ook zolang gewacht, omdat ik hoopte, dat die jongen door een handlangster of een tussenpersoon me de papieren zou laten terugkopen, maar er kwam niks . . .”

„Als u nou eens een algemene vergadering belegt van al uw klanten,” grinnikte de Hit, „en u laat ze allemaal hun pand aanwijzen.” De pandjesbaas schudde bedroefd het hoofd.

„Ach, meneer! Het eerste gebod in onze bransje is: Laat uw rechterhand niet weten wat uw linkerhand doet. Wat denkt u, wat voor klanten ik heb? U zou ervan staan kijken! Namen, die klinken als een klok. Denk u alleen maar eens aan die sjeke dames, die buiten medeweten van d'r man bij mij komen om hun japonnen te kunnen betalen. Alleen omdat mijn klanten weten, dat ik hoogst betrouwbaar ben en er nooit iets uitlekt, durven ze te komen. Dáárom durf ik ook de politie er niet in te halen, als het niet heel hard nodig wordt. Dáárom werkte ik altijd met cijfertjes en geheimschrift, zodat mijn boekhouder, die nooit een klant te zien krijgt, ze ook niet aan de galg zou kunnen praten.”

„Ja,” gaf de Hit toe, „dan wordt 't verdomd lastig.”

„Nu wou ik nog een laatste poging wagen. Ik wanhoopde er wel aan . . .”

„Nooit wanhopen,” zei de Hit. „Doe ik ook niet.”

„Als u bij die vlegel, want meer is-ie niet, al doet-ie zich voor als een hele meneer, die spullen, die mijn eigendom zijn, zou kunnen weghalen, dan zal ik u goed betalen. En het is toch niet slecht, wat ik u voorstel, het gebeurt toch met de beste bedoelingen . . .”

„O, ja!” knikte de Hit. „En met de beste bedoelingen huppel ik naar dat mooie gebouw in Scheveningen . . . Ik zal de zaak eerst eens moeten bestuderen. Als uw papieren in de goudkelders van de Nederlandse Bank gevallen zijn, kan ik u al dadelijk vertellen, dat ik niet meespeel.”

De pandhuishouder grabbelde zenuwachtig in zijn portefeuille. „Ik heb al zeer goeie inlichtingen bij mekaar, want ik heb hem laten nagaan. Vorige week kreeg ik deze brief van een informatiebureau en daar staat zo wat alles in wat u nodig hebt. Luister maar eens even: Thans zijn wij tot ons genoegen er in geslaagd u nader in te lichten omtrent het verblijf en de bezigheden van de bevragee. Hij verblijft momenteel in Antwerpen en heeft een werkplaatsje ingericht in het pand Canal du Pauvre Diable 22. Naar verluidt zal hij zich daar bezighouden met diamantbewerking en enkele werktuigen daartoe zijn reeds in het pand ondergebracht. De werkzaamheden zijn echter nog niet begonnen en het komt ons voor dat er niet veel haast wordt gemaakt. In deze werkplaats brengt bevragee gewoonlijk de dag door. Er is verwarming en er staan enkele waardeloze meubelen. Waarschijnlijk is er boven de werkplaats een slaapgelegenheid, want een ander adres werd niet gevonden . . . Wat denkt u ervan?” vroeg hij tenslotte met bevende lippen.

De Hit kreeg medelijden met de arme sukkelaar.

„Nou, dat ziet er niet slecht uit voorlopig. Als uw spullen dáár opgeborgen zijn, dan garandeer ik u, dat u ze in de kortste keren terug hebt. Dat wil zeggen, als we 't eens worden over de condities. Als u pandjesbaas bent, kunt u goed betalen, lijkt me . . . Ik zal u het vel niet over de oren halen,” voegde hij er bij, toen hij het verschrikte oude-mannetjesgezicht zag, „maar voor een krats werk ik niet. 't Is allemaal heel mooi wat u zegt, maar als ik geknipt word, vlieg ik tegen de tralies en dat is een paar centen waard, dat verzeke ik u. U begrijpt dat ik een hoop voorbereidingen moet treffen, ook al lijkt het me eenvoudig, want gewoonlijk loop je op de eenvoudigste manier tegen de lamp. Ik begin met een voorschot van 200 gulden voor mijn eerste uitgaven.” — Hij zei het op een toon, alsof hij een lang bestaand, dagelijks gebruikt tarief uiteenzette. — „Ik moet daar logeren, ik moet de omgeving bestuderen en het juiste moment weten te kiezen, vooral als die jongen veel thuis is en daar slaapt . . . Ik neem alle papieren mee, die ik kan vinden, want ik ga die daar niet op mijn gemak zitten sorteren. Wat er te veel is, kunt u makkelijk terugsturen, zonder dat er iemand wijzer van wordt. Of die spullen van u er bij zijn, kan ik niet beoordelen en daarom zullen we afspreken, dat ik u de hele papierinventaris overhandig tegen betaling van acht honderd gulden.”

„Ik heb 't er graag voor over,” zei de grijsaard, maar . . .”

„Maar u hoeft mij niet te vertrouwen, evenmin als ik u. Wie zegt mij, dat u niet een stille bent, die me daar ginds eens zal laten knippen? Als u me dat voorschotje van twee honderd pop betaald hebt, ben ik ten minste wat dat betreft een beetje gerustgesteld, want zóveel geld hebben die gala-tuten er niet voor over.”

Toen was de benarde pandhuishouder akkoord en betaalde het voorschot.

Bij aankomst te Antwerpen constateerde de Schillenhit, dat zijn terrein van actie slechts een paar straatjes verwijderd was van café „Het Nachtlucht”, ging even goeden dag zeggen bij Victorieneke en dronk er koffie en spa. Zij was blij verrast en legde haar serveuse-houding in zoverre af, dat zij niet meer zo rechtstreeks op „consommaosses” aandrong. Hij had een doos pralienekens meegebracht en was 'ne lieve jongen . . .

Eerst 's avonds ging de Hit eens kijken naar de werkplaats van Van Dam, want hij wist, dat het een grote fout was, wanneer hij zich veel in de buurt liet zien. De eerste maal bepaalde hij zich tot het aansteken van een sigaar in het beschuttende hoekje van de deur, de lucifer vlak bij het nieuwe slot in de oude, groengeverfde deur. De volgende dag kocht hij in een zeemanswinkelje aan de andere kant van Antwerpen, bij de Zuid-Statie, een tweedehands blauw pak, trui en zeemanspet.

In deze maskerade slenterde hij tegen het vallen van de avond, even voordat de lichten aangaan, naar de Ship-Chandler, bekeek de etalage en in het bijzonder een oude prismakijker, die voor het raam lag. Ging weifelend naar binnen en begon in Rotterdams Haven-Engels te onderhandelen met Loo, de half-Chinees, wiens strak gezicht er uitzag als geolied palmhout. Ging buiten staan om de kijker te proberen in de schemering, bekeek zodoende nauwkeurig de omgeving en het uitzicht der huizen, dong af en werd het tenslotte eens.

Toen hij betaald had, verzocht hij even te worden toegelaten tot de Zekere Plaats en van daar uit nam hij waar, dat de werkplaats een deur en een raam had aan de achterkant, die uitkwamen op het binnenplaatsje van de Ship-Chandler. Van Dam's werkplaats was vroeger ongetwijfeld een tamelijk brede inrijpoort geweest en later veranderd in een optrekje van één verdieping met zolder. Reeds de vorige dag was hij prettig verbaasd tot de ontdekking gekomen, dat in Antwerpen nog steeds de aloude lantaarnopsteker zijn ommegang doet — zelfs door de voornaamste straten — om de goede poorters te verlichten, want schuin aan de overkant stond een lantaarn, die hem pijn deed aan de ogen.

Dan besloot hij er niet lang over te zeuren. Het was kinderwerk . . . Zijn zintuigen waren gespannen tot in hun kleinste vezelen toen hij twee dagen later in een nacht van uitgezochte duisternis door de geheimzinnige straatjes sloop naar de Arme Duivelsrui. Het was zo donker, dat hij geheel verdween tegen de donkere vlek van de deur der werkplaats. Na twee minuten stond de deur op een klein spleetje . . . Na drie minuten was ze zover open dat hij er, zonder er aan te raken, juist doorheen kon schuiven. Het ging zo stil en zo langzaam, dat iemand die binnen was, zou moeten denken dat de deur bij beetjes openwaaide. Toen hij binnen was ging de deur zonder één geruchtje millimeter na millimeter weer dicht, bijna dicht. Dan liet hij plotseling een lichtbundel rondcirkelen, die alleen de vloer belichtte, want aan de overkant was het raam, dat uitzag op het binnenplaatsje van Loo, de Ship-Chandler. Doch zo snel ging

het niet, of hij wist nu op een paar centimeter nauwkeurig waar alles stond. Twee grote, witte pakkisten stonden op elkaar achter de zoldertrap. Daar moest hij voor oppassen, want die konden gemene reflexen geven, als zijn licht er op viel.

De buitendeur werd nu gesloten met een zelfgevonden instrument dat hem in staat stelde om met één ruk de deur van binnen te openen, zonder dat iemand van buiten erin kon.

Een halve minuut stond hij roerloos te luisteren, hoorde het doffe gebrom van een scheepssirene, het verre gelal van een dronkeman, het knagen van een muis. Dan schoof hij zonder iets aan te raken naar de overkant, sloot de achter deur met eenzelfde instrument. Keek door het raam en dekte de onderste helft af met een zwart, zijdeachtig stofje, dat hij van onder zijn vest trok.

Ergens achter het huis weeklaagde een krolse kat. Hij gleed als iets onlichamelijks naar de ouderwetse schrijftafel en had dan pech met zijn lamp.

Die lamp was ook een eigen maaksel, een speciale lamp „à la Maison de Chaude-Fontaine”, ze was met meesterlijk vernuft geconstrueerd, doch weigerde. Hij wilde haar in de zak steken en zijn reserve lamp nemen, want de Hit brak niet de nek over één lamp. Terwijl hij de beweging maakte, schoot de lamp plotseling aan en stak hem recht in het gezicht. Hij schrok, schold zich zonder geluid voor Koperen Johannes, deed de lamp uit en luisterde . . .

Hij meende iets gehoord te hebben, kon het niet bepalen, het was als voelde hij de luchtverplaatsing van een naderend gevaar . . . Het bleef stil.

Dan nam hij de tweede lamp, deed haar aan. Een mooi rond lichtschijfje ter grootte van een sinaasappel viel tegen de opstand van de schrijftafel. In die opstand was rechts een kastje, links daarvan twee laatjes, verder links een ruimte voor boeken. Hij voelde onder het blad een grote la over de hele breedte.

Het was erg gemakkelijk.

Hij plaatste de lamp zó, dat het lichtschijfje op het slot van het kastje viel, en ontvouwde het donkerblauwe, vilten foudraal waarin ieder stukje gereedschap was opgeborgen met een zorgvuldigheid, die deed denken aan chirurgische instrumenten, met dit verschil dat het staal geblauwd was, want de Hit hield niet van geschitter bij zijn arbeid.

Plots greep hij de lamp en het foudraal vast, doch wachtte nog even. Er stoorde iets op de veelvertakte antenne van zijn gealarmeerde zenuwen, hij voelde gevaar, doch kon het niet gronden. Stond een tijd te luisteren en moest zichzelf met bruut geweld vooruit pressen.

Juist toen hij het blauwe instrumentje in het slot wilde steken, spanden zijn spieren zich tot de sprong naar de deur, de linkerhand greep de kostbare instrumenten, zijn rechter klauwde zich reeds om de patentsluiting te grijpen, doch verder kwam hij niet.

„Bovenste laetje moet je zijn, Hitje.” Het werd zacht en lijsig gezegd, doch het beukte hem op de luid vibrerende zenuwen, als

was het de Maastreechter Staar op volle kracht. Wat hem midden in zijn sprong neersloeg, heeft hij nooit juist geweten. Was het de elektrische verlichting, die tegelijk opbliksemde, of was het die bekende, onvergetelijke stem? In ieder geval zat hij nogal komiek op zijn achterste midden in de werkplaats en staarde naar de kisten en het grijnzende hoofd, dat er boven uit stak. Zag dat het schudde, dat er tranen in de ogen stonden en dat er een paar krullen houtwol aan het linker oor hingen. Die draden aan dat oor hinderden hem verschrikkelijk, hij werd heet en wilde driftig roepen: „Doe toch die dingen van je oor, verdomme!” Het volgende ogenblik dacht hij aan het portret van Koning Fouad van Egypte, dat vanmorgen in de Telegraaf stond en dat portret beviel hem helemaal niet. Een koning met zo'n vette, opgedraaide circus-snor, hoe komt-ie d'r bij!...

Het licht danste een paar maal en de Hit kwam weer wat tot zichzelf.

„Wil je even aen de schaekelaer draaien, Hitje? Ik zit hier twee draeden tegen elkaer te houden. 't Is maer 'n primitief leidinkje, zag!”

De Hit deed wat hem gevraagd werd, draaide zich om en zei:

„Als ik misschien *ongelegen* kom, luitenant, dan...”

„Intééegendeel,” zei de „luitenant”, klom uit de kist, onhandig en half machteloos van pret. „Ik zat juist op je te wachten, zag kèrel... Ben er stijf van geworden. Gae zitten, o Hit der Schillen!” Er waren precies twee stoelen, tweede-handse, publieke-verkoopstoelen. Van Dam rekte zich, maakte een paar diepe kniebuigingen, stampte met een slapende voet.

Zodra de Hit gezeten was, viel de werkelijkheid op hem neer, die snotterende ouwe farizeeër in Amsterdam, die de vloer had gedweild met niemand minder dan Emile de Chaude-Fontaine zelf! Zijn hoofd dwarrelde nog een beetje, hij moest zich met geweld vastklampen aan de laatste woorden van Van Dam, likte zich de lippen.

„Zat u op me te *wachten*, luitenant?” vroeg hij draaierig.

„Jae, dat wil zagge: ik wist niet dat *ji* nou juist zou komen, Hitje... Wil je een glaesje waeter?”

De Hit werd verlegen.

„Als 't niet te veel moeite is, luitenant... Vanavond vis gegeten,” mompelde hij beschaamd.

Van Dam draaide zich beleefd half om, toen hij de rustpal van zijn pistool op „veilig” zette en stak het wapen in de zak. Vond achter het prullerige schrijftafeltje een fles Vigna, kreeg een glas van onder het boekenrekje en schonk het bruisende water in met manieren, alsof de Hit werkelijk heel eenvoudig op bezoek was. De Hit dronk dat zijn neus er van schroeide en was de schok nu helemaal te boven.

Van Dam ging zitten, trok behoedzaam de stramme broekplooiën over de knie en presenteerde een sigaret.

„Zie zo!” zong hij. „Jae, 't kwam onverwacht. Toen ik even je

gezicht zag, had ik me bijna verraeden, je hebt 't zalfs gemarkt, geloof ik, want je deed de lamp uit. Net lampje," zei hij en speelde er mee.

De Hit kon de grote vraag niet langer bedwingen.

„Hoe wist u, dat er bezoek kwam, luit?" vroeg hij dol van nieuwsgierigheid.

Van Dam trok zalvend de wenkbrauwen op.

„Toeval zag... Vanaevond zag ik de lantaernopsteker worstelen met die lantaern aen de overkant. Hij was er een paer minuten mee bezig, maer de illuminatie ging niet deur. Hij sprak zeer verbolgen over verdoemde snotters of zoiets, die nergens af kunnen blijven. Kun je je aentrekken, Hitje!"

De Hit keek hem eerbiedig aan.

„Vertel nou eens wat ze je allemael hadde wijsgemaekt, zag!"

Het was een zware taak voor de Hit, doch hij hield zich dapper en kwetste met haast wellustige zelfvernietiging zijn gevoelige eigenliefde... Als een blinde vink was hij erin gevlogen. De pandjesbaas met zijn sjieke klanten en zijn nummertjes en zijn woorden in geheimschrift zonder enige betekenis. Om van te spuwen!

Aan het einde van zijn grimmig verhaal smeerde Van Dam wat zalf aan de wonden.

„Dat was niet slecht op tou gezet deur die leu, zag! Daer zou ik zelf ook ingefladderd zijn, Hitje. Dus ik was de weggejaegde pandjesbaes-leerjongen? Verduveld leuk gevonden, hoh? Maer dat jij het bent, Hitje, vind ik zaelig! Dat maekt veur mij de zaek veel eenvoudiger. Ik heb hier alles gedaen om die leu uit te nodigen die papieren te komen afhaelen, ze laegen klaer. Om het niet verdacht mooi te maeken, heb ik nieuwe sloten laeten aenleggen en toen waeren ze tevens overtuigd, dat er hier inderdaed iets belangrijks te vinden zou zijn."

De Hit knikte somber. Van Dam stond op, liep geeuwend en benen strekkend heen en weer. Stond dan opeens belangstellend te kijken naar de sluiting op de achterdeur.

„Hé, zag Hitje, waer heb je dat gekocht?"

„O, dat?" zei de Hit met valse bescheidenheid. „Heb ik zelf even in elkaar gezet."

Van Dam hanteerde het ding.

„Reusachtig, zag! Fenomenael! Je bent een genie, kèrel..."

Hij exerceerde met het instrument en zijn bewondering steeg voortdurend. „Maer Hitje! Dat moet je in de handel brengen, zag!"

De Hit kleurde tot achter zijn oren.

„Jae, verdomd, zag. Ik vind het een zéér waerdevol object. Moet je patent op nemen... Kijk, je maekt dit wat lichter en opvouwbaer, zodat het niet meer plaets inneemt dan een vulpanhouder..."

„O, er kan nog veel aan verbeterd worden," zei de inbreker-uitvinder met zeer gedwongen onverschilligheid. Hij wist dat zijn apparaat goed was en dit was de eerste keer dat hij zijn trots kon luchten. „Dit is maar een eenvoudige ruwe uitvoering voor eigen gebruik," zei hij hooghartig.

„Daer zit een kapitaal in, m'n waerde! Denk eens aan al die leu, die in hotels moeten overnachten en zich neuit veilig genoeg kunnen opbergen!”

„Maar om het te lanceren is er veel te veel kapitaal nodig. Al die reclame!”

„Ik zal je met genoeg helpen om het ding te laeten patenteren, zag. Ik heb de laetste tijd nogal te doen met patenten en uitvindingen,” zei Van Dam met een grimmig lachje. „Ik zit er zo'n beetje in . . . Dus je dag is goed. Zo'n past-Hitje! Moet je 'm daer zien zitten! Hoofd op, borst veuruit, buik in, kèrel! ¹ Bovendien toucheer je morgen acht honderd scherpe patronen nummer één. Laet ik eerst een pakje maeken van de papieren, want je moest immers alles meebrengen? Ik zal eens kijken wat ik heb,” grijnsde hij en grabbelde in de la onder de schrijftafel. „Het komt er niet op aen. Wat waslijstjes. Maek er maer wat van. Een paer facturen . . . Als ze *dit* zien, zullen ze niet veel aendacht besteden aen de emballage,” en hij sloeg op de tafel met een bundel papieren beschreven met technisch uitzierende aantekeningen in het Duits en in paarse inkt . . .

„Maer laet ik je één ding op het hart drökken, kameraed!” zei hij dan met ongewone ernst. „Als je nae ontvangst van de koopsom je slechte wraekneigingen niet onderdrökt en maer met één gebaer laet merken, dat je het spal van die eerbiedwaardige grijsaerd deurziet, dan ruïneer je heel mijn prachtige combine.”

„Dat is voor mij het ergste,” knikte de Hit.

„En nou moeten we hem één voor één smeren Hitje, want het zou geen wonder zijn als dit straetje bewaekt wordt. Gae jij maer eerst en doe het licht uit. Kijk of je gevolgd wordt, zo niet, marcheer dan naar Café Flandria in de Breydelstraat, dat is heel de nacht open en de koffie is draeglijk. Ik kom zo snal mogelijk bij je, als er geen onraed is, want ik heb nog een massa dingen met je te bespreken, zag! . . . Lukt het niet, dan zie ik je morgenmid-dag om twaelf uur in het postkantoor op de Groenplaets . . .”

HOOFDSTUK VII

Het was kort na etenstijd, dat Piron die avond aanbelde. Het was een doods huis en het duurde enige tijd, voordat de ganglamp scheen en het deurluikje werd geopend door een grijze dienstbode met een stalen bril op.

Piron zei, dat hij noodzakelijk meneer Blumenduft moest spreken en de deur ging open op zijn vertrouwd gezicht.

„Wie kan ik zeggen . . .”

Piron gaf zijn naam, zonder zijn ongemoedelijk baantje er bij te vermelden. Dat was nog vroeg genoeg, wanneer meneer verhinderd zou zijn . . .

¹ De algemeen geldende formule, waarmee een recruit de militaire houding wordt geleerd.

Het was zacht, bijna zwoel voorjaarsweer en de centrale verwarming deed zeer onaangenaam aan. De inspecteur werd in een zijkamertje gelaten, de gediensstige meldde een heer die er erg netjes uitzag en Isidor's nieuwsgierigheid was groot genoeg om hem te ontvangen. Hij hield er van mensen te ontvangen, je ken nooit wééte! Met bedelaars maakte hij zonder enige pijnlijke gewaarwording zeer korte metten en met leunders amuseerde hij zich, zonder ooit iets te kopen, in loven en bieden, uit louter sport, om eens te zien hoeveel hij er ten slotte afkreeg. Hij wist graag prijzen, van welk artikel ook . . .

Even later verscheen Isidor. Piron stelde zich voor en als de gastheer enige hartversnellingen ondervond, dan werden ze toch uiterlijk zeer goed verborgen gehouden.

„Pfui, wat is het hier heet,” zei Isidor. „Gaat u even mee in de salong?” Hij draaide in het voorbijgaan de radiator dicht. Piron volgde hem in de gang en hing zijn jas aan de kapstok. In de salon was het even warm, doch Blumenduft scheen het niet meer te voelen en Piron vroeg zich af: Moet hij zich een houding geven of wil hij pronken met de „salong”?

Het vertrek was een van die vele gelegenheden, die onbewoonbaar zijn en dan ook alleen dienen om even bekeken en weer zo spoedig mogelijk verlaten te worden. Wat zonder gevaar tegen de muren gespijkerd kon worden, hing er, zelfs een groot, overladen wapenrek. Als men alle reepjes aan elkaar paste, was er ongeveer één vierkante meter van de kostbare wandbekleding zichtbaar.

Piron lette op. Ja, er kwam ontspanning, zodra hij over de gedetineerde begon te spreken, dat was duidelijk te zien. Nu zou hij wachten tot Isidor geleidelijk geheel was opgegaan in zijn stralende houding van smetteloos burger, die deugdzaam de politie voorlicht, haar met graagte zijn gewaardeerde hulp verleent . . . Op het meest ongelegen moment zou hij een naam in het gesprek laten vallen, die zou werken als een steen in een kikkerpoel.

Doch zover kwam het niet.

„Mijn broer Momon herinnert zich misschien nog meer daarvan,” zei Isidor, die reeds te pas en te onpas over het Antwerpse kantoor op de dikke trom geslagen had. „Hij is juist even in zijn slaapkamer om zijn goed uit te pa . . .”

Een afgrijselijk gehuil scheurde door de holle stilte van het grote huis en brak dan al te plotseling af. Beiden zaten even verstijfd en gaapten elkaar aan. Vlak daarop een doffe bons, die dreunde tot in de vloer van het vertrek . . . Ergens in een der volgepropte, popperige kastjes trilde een dun, porseleinen prulletje nog lang en helder na . . .

Piron had de deur reeds open, toen Isidor zijn verlamming nog niet meester was.

„Waar is de slaapkamer?! Rechts achter?” Hij wees omhoog in de richting van waar het geluid gekomen was. Isidor knikte herhaaldelijk en dom, krabbelde overeind, uit zijn te laag zeteltje.

Als Piron de gang in rende naar de brede trap, werd aan het

andere eind van de gang een deur geopend. De oude dienstbode kwam te voorschijn en toen ze hem zag aankomen, gilte ze wild en hysterisch, afwerend met beide handen.

„Stil! Gebruik je verstand! Hou je mond en laat me luisteren!” beet hij nijdig, terwijl hij met onverminderde vaart rechts af zwaaide en de trap opvloog. „Maak licht hierboven!” snauwde hij nog over de trapleuning. „Ik ben van de politie!”

Dat had ik eerder kunnen zeggen, dacht hij nog snel . . .

De sukkel was ervan overtuigd dat het háár beurt was, toen ze me zag aanstormen . . .

Blumenduft was hem nagelopen en draaide van onder het licht op. Het gejang der oude stierf weg, toen ze haar patroon zag. Piron zag licht onder een deur schijnen, beende er op af, greep de knop en de deur ging open . . .

Isidor verscheen hijgend op de overloop.

„Was ist es? Was hat er? Momon! Momon, wo bist du?!”

Piron stond op de drempel, hield de deur half dicht en las bliksemsnel de gebeurtenissen uit de slaapkamer.

„Niet binnengaan!” beval hij kort.

„Momon, was hast du?! Ach Gott, ach Gott, was hast du gemacht?!” Met gestrekte arm hield Piron hem tegen. „Ren naar beneden!” commandeerde hij. „Zie of alle deuren gesloten zijn. Bel dan de politie op. Vlug!”

Ik zal hem zoveel mogelijk aan 't werk houden, dacht hij.

Isidor ging op een geiten-drafje en herhaalde steeds, langzaam en weloverwogen: „Wer hat das getan? Wer kann das getan haben . . . Wer hat . . .” Hij sprak werktuiglijk, los van zijn gedachten, die rondsuisden en zich reeds even vasthaakten aan de vele mogelijkheden die staken achter het plotselinge sterfgeval van de jongste firmant van Blumenduft Frères . . . Uitstel van crediteuren, wegens drukte, begrafenis, overname kantoor Antwerpen, spoedbalans . . . Minstens een maand uitstel . . . Hoe is dat mogelijk? . . . Wie heeft dat gedaan? . . . Begrafenis in Putte bij de Belgische grens . . . Heel de Antwerpse Diamanthatel aanwezig . . . Trok reeds het gezicht dat er zou bijpassen. Baard laten groeien . . . Momon was een belangrijke schadepost. Altijd geweest. Nu was er kans om de zaak er bovenop te halen. Ja, ja, 't was nu veel eenvoudiger geworden, Momon's huis in Antwerpen, zijn persoonlijk vermogen . . . Niet te verwaarlozen . . . Wer hat das getan? Wer kann das getan haben . . . Piron begreep er ook niet veel van . . . Gekleed in hemd en pantalon lag de dikke man in het midden der kamer. Ook zonder te zien naar de grote bloedvlek rond de hartstreek, wist hij dadelijk, dat de samenleving zich voortaan in stand zou weten te houden zonder de bijstand van Momon Blumenduft. Het gezicht was te stil voor een eenvoudige bezwijming, te zeer ontspannen . . . De anders zo felrode onderlip hing slap en verbleekt . . . Ja, hij was inderdaad aan het uitpakken, er lag een geopende koffer op het bed.

Voorzichtig wipte hij op de tenen naar het raam. De overgordijnen waren niet geheel dicht en de twee vensterdeurtjes stonden op een

smalle kier, aan de binnenkant vastgehouden door een paar witgelakte, solide ijzeren haken.

Van buiten krijgt niemand die haken weer op hun plaats, dacht hij, nam de kleine, doch gevaarlijke Baby-F N. 6.35 in de hand, opende snel de ingebouwde hangkasten, de spiegelkast, keek onder het bed en rende dan naar beneden. „Heet van de naald!” fluisterde hij tot zichzelf. „Heet van de naald. Zie dat je er bij bent . . . Een moord vlak boven je hoofd!” Beneden in de gang liep hij pardoos op Isidor, die steeds zijn machinale vraag mompelde. „Zijn de deuren op slot? Alle deuren . . . Waren ze op slot? Aan de binnenkant?” Isidor bleef knikken bij iedere vraag.

„Waar is de telefoon?” De gangtelefoon stond overgeschakeld op de werkkamer van Isidor, gelijkvloers aan de achterkant van het huis.

Piron werd driftig, drong zich voor, greep naar de telefoon. „Let op de uitgangen, houd de trap in de gaten, doe de voordeur op slot, zodat niemand er uit kan. Wees een beetje vlug en handig, de dader is waarschijnlijk nog boven op een van de kamers. Sluit alle toegangen af. Staat het huis vrij? Langs beide kanten?”

Isidor knikte, trok zijn sleutelbos, ging vlug met een vreemd, kalm en peinzend gezicht. Wer hat das getan? . . . Léon had eens in zijn roes tegen de Blumendufts gezegd: Als ik eraan ga, dan jullie ook . . . Maar Léon had er de fut niet voor . . .

Intussen telefoneerde Piron, gaf orders, drong op de grootste spoed aan: „Plak onmiddellijk het huis langs alle kanten dicht! Stuur alle motor- en wielrijders die je krijgen kunt. Vlug!”

Dan trok hij het gordijn weg voor het venster der werkkamer. Het had dezelfde vorm als dat der kamer waar het lijk lag en de raamvleugels stonden ook op een kier, hoogstens tien centimeter, beide vastgemaakt met dezelfde soort haken. De warmte!

Hij opende het venster, boog zich naar buiten, liet de lamp schijnen, keek langs de gevel. Vlak, absoluut vlak, drie verdiepingen en een zolder, hoge, ongezellige verdiepingen. Geen behulpzame uitbouw-tjes, geen richels, slechts een tamelijk wankele regenpijp. Een klimpartij langs buiten was zo goed als uitgesloten.

Hij besloot buiten te gaan zoeken, sloot eerst de deur der werkkamer van binnen af, keek even het pistooltje na en stapte door het raam naar buiten.

De zolder had een gebroken kap, een zolderdeur, waarboven een katrolbalk uitstak. Doch voor zover te zien was, ontbrak ieder spoor van katrol en koord. Beneden een keukendeur en een gangdeur, uitkomende in de tuin.

Links was de tuin afgesloten door de hoge, gladde zijgevel van het belendende perceel, ongeveer geheel met klimop begroeid. Rechts een tuinmuur gewapend met ijzeren punten. Hij voelde de zwakke regenpijp schudden in zijn hand.

Vanaf het dak kan geen overstapje genomen worden naar de burens, besloot hij, stelde zich voorlopig tevreden, klom weer in de werkkamer en plaatste de ramen zoals hij ze gevonden had. Als hij zich

dan omkeerde zag hij het en schold zich uit voor dooie sufferd. Had het veel eerder moeten zien . . .

De divan stond langs de wand tegenover het raam. Het afhangende kleed was ingedeukt en in die deuk lag op de vloer iets langwerpigs en ivoorachtigs, dat onder het divankleed uitkeek, als was het er in der haast ondergeschoven. De ivoren knop had aan het zichtbare uiteinde een snavelvormig uitsteeksel.

Kan het intussen bezorgd zijn? vroeg hij zich een ogenblik af en wenste zich dan terstond geluk, dat hij de deur der werkkamer had afgesloten, voordat hij naar buiten ging. Weer een twijfel minder . . .

Voorzichtig lichtte hij het divankleed op, knielde neer en lichtte bij met de lamp. Half uit de druk versierde en met gekleurde stenen bezette schede geschoven, lag daar een Turkse Yatagan, belachelijk kostbaar uitgevoerd, doch venijnig bruikbaar. De gedamasteerde kling stak nauwelijks tien centimeter uit de schede, doch ver genoeg om te tonen, dat er verse, glinsterende bloedsmeuren aan kleefden. Hij liet het divankleed vallen.

„Ik laat me hangen, als die niet in het wapenrek van Isidor thuisheert . . . En dat maakt de zaak veel duidelijker,” mompelde hij langzaam en voorzichtig, als tastte hij naar de woorden . . .

Dan sloeg hij zich voor het hoofd, rende de kamer uit en de gang in, waar Isidor nog liep te prevelen.

„Maak de voordeur open!” brulde hij. „Vlug! De daders zijn toch nog ontsnapt!”

Buiten blies hij woedend op zijn politie-fluit. Onder de lantaarn op de hoek glinsterden uniformknopen en de agent begon terstond te sprinten.

„Heb je iemand uit dit huis zien komen?”

„Nee, meneer, ik was maar net op de hoek toen u floot.”

„Dus u had dit wapen in het geheel niet gemist?”

„Neen,” antwoordde Isidor, „ik heb er niet meer op gelet.”

Piron kon het zich voorstellen, als hij het wapenrek bekeek. Het was zo overladen, dat men moest zoeken naar elk willekeurig onderdeel.

„Het is wel toevallig,” ging Isidor verder, „want dat is het duur . . ., uh, het mooiste ding van mijn collectie en daarom wordt het nogal eens in de hand genomen en bekeken. Het staal is met goud ingelegd, zult u wel gezien hebben.”

„Wanneer was het er nog?”

„Ik kan alleen zeggen, dat het er zondag nog was. Toen kreeg ik bezoek en heb het nog in de hand genomen.”

„Dat is drie dagen geleden,” overdacht Piron . . . „U komt zeker zelden in dit vertrek?” vroeg hij tamelijk overbodig.

„Zelden. Alleen als bezoek daar is.”

„Wie hebt u hier het laatst ontvangen?”

„Ach, dat is waar ook! Gisteren kwam er een Japanner of een Chinees of zo iets aan de deur met tapijten en kleedjes. Ik uh had juist zo'n kleedje nodig voor het kontor . . .”

Dat lieg je, dacht Piron, die zeer goed op de hoogte was van Isidor's tijdverdrijf met leurders.

„... en liet hem hier binnen, omdat er meer plaats is om de kleedjes uit te leggen.”

„Een Chinees,” peinsde Piron.

„Ja. Maar het is mij niet klaar, hoe hij zo gauw dat wapen zou kunnen wegmaken. Ik heb hem geen ogenblik alleen gelaten.”

„Hij zal wel kans gehad hebben om de yatagan tussen de kleedjes te rollen. U keek waarschijnlijk meer naar de tapijten, dan naar de Chinees.”

„Ja, dat is zeer goed mogelijk,” gaf Blumenduft toe.

„Dus u bent er van overtuigd, dat er sinds zondag door u niemand binnen gelaten is dan die Chinees en ik.”

Isidor knikte nadenkend en vaag, als waren zijn gedachten elders. Ik zal hem even wakker maken, besloot Piron.

„U hebt verbazend veel geluk gehad,” zei hij dan plotseling.

„Ongelooflijk zelfs!”

Isidor werd wakker.

„Hoe meent u?!”

„Maar mijn waarde heer, hebt u er dan *niets* van begrepen? Ziet u helemaal niet in, dat deze aanslag evenzeer tegen u gericht was als tegen uw broer, zelfs méér tegen u? Als ik een half uur later was gekomen, of als u beter had gevonden om niet-thuis te geven, dan was u nu al in verzekerde bewaring, verdacht van moord, subsidiair doodslag op uw broer. Een bebloede yatagan is op uw kamer gevonden, slordig en haastig weggegooid onder de divan. En op die yatagan — daar ben ik nu al van overtuigd — zal niets gevonden worden, dan een complete verzameling hand- en vingerafdrukken van meneer Isidor Blumenduft, die zo graag met het mooie wapen pronkte als er bezoek was. U bent alleen hier in huis met een oude dienstbode, die haar hoofd helemaal kwijt is, die onsamenhangende nonsens vertelt en dus als deeg zo kneedbaar is in handen van een vlijtige substituut. U begint terstond met elkaar tegen te spreken en de rechter-commissaris is dan meteen ook overtuigd. Uw broer was ongehuwd en bij het overlijden van een der firmanten, krijgt de overblijvende immers de hele zaak voor zich? Beter motief vragen we niet! Van buiten is men niet in de slaapkamer gebroken, want de vensters stonden vast. Uw achterdeuren en uw huysdeur waren aan de binnenkant gegrendeld, overeenkomstig de ingevreten en onfeilbare gewoonte van een bangelijke oude huishoudster, die meestal moederziel alleen thuis is en behalve de bijbel alleen maar moorden leest... Tot dusverre is noch buiten, noch binnen één vreemd spoor gevonden. Het was alles even prachtig in elkaar gezet. Gelukkig verklaart me uw huishoudster, dat ze juist boven was om meneer Momon handdoeken te brengen, toen ik aanbeldde. Anders zou ik zelfs nog moeten nagaan, of u die gil en die bons niet kunstmatig verwekt hebt, terwijl ik hier was. Met andere woorden, of Momon Blumenduft nog wel in leven was vóór die suggestieve gil...”

Isidor zag er nu ziek uit.

„Dus u d-d-denkt . . . ?” stotterde hij.

„Ik denk? Ik *weet*, dat u een of meer onbeschrijflijk gevaarlijke kennissen hebt, die niets ontzien om u te nekken. Momon Blumenduft is al gesneuveld en u bent gered door het meest blinde toeval. Die kennissen moeten wel erg veel van u houden en de gebroeders Blumenduft moeten zich wel buitengewoon verdienstelijk gemaakt hebben jegens die kennissen!”

Isidor was lelijk geschrokken, doch zodra het om zijn huid ging, had hij zijn vernuft snel ter beschikking.

„Wat u daar zegt, meneer de inspecteur,” begon hij plechtig, „komt volstrekt niet te pas. Vijanden heeft iedereen, daar kan niemand vóór zijn. Maar er is op de hele wereld niemand, die kan bewijzen, dat hij door mij ooit voor één cent bestolen of benadeeld is. U mag gerust naar mij informeren. De hele beurs zal u zeggen, dat ik behoor tot de fatsoenlijkste kooplieden en dat er weinig vakgenoten zijn, die over een groter vertrouwen beschikken. Ik moet tegen uw uitlating protesteren en zal er ook bij de aangewezen autoriteiten tegen protesteren, bereid u daar maar op voor!” Het maakte niet de minste indruk. Piron bekeek hem, zoals men kijkt naar een zeer vreemd dier in een terrarium. De schlemiel vermoedt het een en ander, dacht Isidor met angst en begon zich te dekken achter de dode rug van Momon.

„Vijanden, vijanden? . . . Momon misschien? . . . Ja, dat zou natuurlijk mogelijk zijn, *ik* weet 't niet. Het is mij wél ter ore gekomen, dat hij daar in Antwerpen buiten mij om en buiten de zaak om zich inliet met zaken, die hij beter kon laten rusten en met mensen, die helemaal niet van zijn standing waren en die zijn reputatie geen goed zouden doen. Of 't waar is, *ik* weet het niet. Als het zo is, dan hield hij er mij in ieder geval zorgvuldig buiten en overigens wist hij wel, dat hij daarmee bij mij niet moest aankomen. Maar het zijn maar losse, vage geruchten die ik opgevangen heb en ik wilde hem juist vanavond daarover eens onderhouden . . . Momon was in de grond een beste jongen, maar ja! hij had zijn gebreken zoals een ieder, was erg launenhaft, grillig, snel driftig en trad nogal autoritair en bruto op, nu en dan. 't Is mogelijk, dat hij onvoorzichtig is geweest en de dupe geworden van grote bandieten . . .”

Hij liet zijn vragende handpalmen zien.

Je bent een doortrapte ellendeling, dacht Piron. En uitgeslapen! Al het fraais dat Brusseleers en ik nog kunnen opgraven, wordt natuurlijk geboekt op de zalige nagedachtenis van de dierbare overledene.

„Wat sprak die Chinees met u?”

„Slecht Engels en een paar woorden Hollands.”

„Was er iets bijzonders aan hem? Aan zijn kleding?”

„Ik kan me zijn gezicht niet eens meer voorstellen. Ik weet niet of het een Chinees of een Japanner of een Maleier was, die mensen lijken zoveel op elkaar. In ieder geval iets in die richting.”

Piron hoorde een auto stilhouden, stond op en verliet de salon. In de gang patrouilleerde een agent op en neer.

„Zijn de verlichtingsmiddelen er al?”

„Ja meneer, ze zijn in de tuin gezet.”

„Nog niet klaar boven?”

„De heren zijn nog bezig, ze zijn juist aan 't fotograferen.”

In de dodenkamer floepte het magnesium-licht. De fotograaf pakte haastig zijn spullen bij elkaar en vroeg zich af of het nog de moeite waard zou zijn om naar de repetitie van de Mandoline-Club te gaan, als hij nu eerst even de platen in het bad deed...

De volgende morgen was Piron kort na het aanbreken van de dag weer in het huis van de moord.

„Iets bijzonders?” vroeg hij aan twee mensen die hij op wacht had gezet.

„Geen bijzonderheden, meneer,” rapporteerde de oudste.

„Alleen schijnt die meneer Blumenduft het een beetje op zijn heupen te hebben. Drie keer is hij er vannacht uit geweest om te kijken of alles in orde was. Dacht zeker dat ze nog eens terug zouden komen.”

Ofschoon de vorige avond alles met helle schijnwerpers was nagezien, begon Piron nog eens zorgvuldig de tuin te onderzoeken.

Op het tuinpad stonden ontelbare voetstappen van Isidor, die steeds voor het ontbijt een tijdje door het tuintje ijsbeerde om zijn eetlust op te wekken.

In de vroege middag van de vorige dag had het nog flink geregend en daarom vond hij veel te weinig stof op de raamdorpels en het zwartgeverfde ijzeren hek, dat aan de voorkant, links en rechts van het huis, de tuin afsloot. Stof was altijd behulpzaam. Een veeg over een bestofte raamdorpel sprak boekdelen. Piron vond het Nederlandse volk, voor wat zijn vak betrof, dan ook veel te zindelijk. Doch de zindelijkheid, waarmee hier gewerkt was, verbijs-terde hem. Ook aan de achtermuur vond hij geen enkele aanwijzing en hij beëindigde zijn onderzoekingstocht even wijs als hij begonnen was.

„We klimmen op het dak,” zei hij tot de slaperige rechercheurs, die bij de tuindeur stonden te geeuwen. „Ga jij even mee, Vlasakker.”

Boven gekomen opende Piron de zolderdeur en zocht bij het scherpe licht, dat nu scheen, zorgvuldig rond. „Ik zoek om niets te vinden,” zei hij raadselachtig tot de jonge rechercheur. „Als ik binnenshuis iets vind, ben ik er naast.” Dan bekeek hij de katrolbalk, die midden boven de zolderdeur uitstak. Een roestige haak was het enig aanwezige onderdeel. Hij trok de jas uit.

„Gaat u op het dak, meneer? ... Laat u mij dat maar doen,” zei Vlasakker gediensig. „Ik heb een oud pakje aan en ik kan klimmen als een eekhoorn ... Mensen die mij zagen klimmen noemden me de ... de ...” Zijn fantasie scheen niet op een doorwaakte nacht berekend.

„Dakhaas?“ informeerde Piron.
 „De Man Zonder Zenuwen,“ verbeterde Vlasakker verwijtend.
 „Juist,“ knikte de inspecteur. „Er bestaat dan ook de nauwste samenwerking tussen de zenuwen en de hersens... Wrijf eerst de slaap eens goed uit je ogen.“
 „Er zal me niets ontsnappen, meneer,“ zei de jonge rechercheur, stapte uit de deur in de dakgoot en trok zich op aan de rand van het dak, dat boven de deur mansarde-vormig was uitgebouwd...
 „Jasses!“
 „Wat heb je?“ vroeg Piron. Vlasakker stak een zeer vies gezicht buiten de dakrand.
 „Er zal mij *niets* ontsnappen,“ herhaalde hij plechtig en veegde zijn hand af aan een dakpan. „Ik heb zo juist de hand weten te leggen op een hoopje katten... dingetjes,“ zei hij netjes.
 Piron scheen zeer blij verrast en klom hem terstond na.
 „Als u hier pakt, meneer,“ zei Vlasakker bemoedigend en wees met zijn voet een plaatsje aan op de loden dakrand, „dan kunt u het niet missen.“
 Boven gekomen, bekeek Piron het vieze hoopje, als was het een juweel, dat in zijn ogen blonk.
 „Reusachtig!“ riep hij verheugd. „Voelde het nogal vers aan, Vlasakker?“
 „Op mij maakte het een zéér frisse indruk, meneer. Als u zichzelf even persoonlijk wilt overtuigen, zult u...“
 „Vlasakker,“ zei Piron streng, „ik twijfel geen ogenblik aan de ambtsedige verklaring van een opsporingsambtenaar... Deze belangrijke vondst nemen we voorzichtig en zorgzaam mee. Heb je niet een oud proces-verbaal of zoiets in je zak? Maak er maar eens een nette surprise van...“
 „De Stads-Reiniging,“ begon Vlasakker zuchtend...
 „En de Brandweer om er bij te klimmen?... Niet overdrijven, Vlasakker. Heb je kinderen?“
 „Nog niet, meneer.“
 „Dan kun je nu al vast oefenen.“
 Terwijl Vlasakker zich zuchtend aan zijn taak wijdde, klom Piron verder het dak op en bekeek het aan alle kanten. Vooral de dakgoten boezemden hem blijkbaar veel belang in. Dan kwam hij terug op het platte dak boven de zolderdeur en waagde zich knielend op de uitstekende katrolbalk.
 „Meneer, wilt u even wachten tot ik wat meer dienstjaren heb?“ waarschuwde Vlasakker vriendelijk. „Ik ben nog te jong voor een opengevallen inspecteursvacature.“
 „Te jong is niet het grootste bezwaar. *Dat* wordt iedere dag beter.“ Hij eindigde de bestudering van de balk. „Was het niet gisteren vóór de middag dat de laatste regen is gevallen?“
 „Ja,“ zei Vlasakker, die nu het pakje tussen duim en wijsvinger een eind van zich af hield. „Tot een uur of elf heeft het geregend en toen werd het zo loom... Vannacht was het nogal fris,“ voegde hij er onnodig aan toe met een blik op zijn polshorloge.

„Ja, je mag naar bed. De bewaking wordt opgeheven.”

„Mag ik u dit dan aanbieden als bewijs van...”

„Op zolder ligt wel steviger en dikker papier,” zei Piron ernstig.

„En ik heb een zelfstandige opdracht voor je, iets interessants.”

Vlasakker spitste zijn oren. „Maak eens een nauwkeurige studie over de mogelijkheden voor een gewone huis- of tuinkat om hier op 't dak te komen. Ga alle toegangswegen zorgvuldig na en maak er een *model* rapport van. Als je zover klaar bent...”

„In een lijstje zetten?” hielp Vlasakker teleurgesteld.

„Als je in zoverre klaar bent, dat je de kat op het dak geredeneerd hebt, onderzoek dan eens, *hoe ze er weer af gekomen is*, na die verse surprise onder je hand gedeponereerd te hebben!”

Er vonkte plotseling begrip in de ogen van de jonge Vlasakker. Hij keek snel naar links en rechts en mat de afstand tot de naast-bijzijnde daken.

„O, je wordt toch wakker! Een modèl rapport, Vlasakker, zonder geestigheden! Je bent politie-ambtenaar en geen-redacteur van een flauwe-moppen blaadje. Maar ga alsjeblieft eerst slapen.”

Vlasakker bloosde.

„Zo'n hele nacht gedwongen niets doen valt niet mee, meneer. Mijn hersens zijn ingesteld op grote snelheden...”

„Veel te grote snelheden,” vond Piron. „Ze raken geen grond meer.” Terug op de zolder, wees hij Vlasakker het pakpapier, moedigde hem zolang aan tot het pakje zo groot was als een turf en ging toen naar beneden.

„Omdat je me nogal handig lijkt,” zei Piron, „mag je me nog even helpen bij het laatste experiment. Ga maar even mee.”

Piron verbrak de zegels der moordkamer en ging binnen. De kamer was nog in dezelfde toestand, alleen het lijk was weggenomen.

„Heb je een duimstok, Vlasakker?”

Deze tastte in zijn vestzakken.

„Kan het met een nagelschaar?” vroeg hij hoopvol.

Piron trok minachtend een stalen meetlatje uit de zak, een van die handige dingen, waarvan de opgewonden marktkoopman de onbreekbaarheid demonstreert door het in kleine deeltjes op te vouwen. Met een vingerdruk liet hij een halve meter buigend staal uit het rolletje schieten, nam de bewonderende blikken van Vlasakker in ontvangst, doch vertelde niet, dat hij die morgen er wel een kwartier naar had moeten zoeken en alles overhoop gegooid had.

„Als je werkelijk op promotie aanstuurt, Vlasakker, moet je op alles voorbereid zijn.”

Hij mat de wijde van de kier waarop het raam stond, wanneer de haken vastgezet waren. Mat de afstanden der haken van verschillende punten uit en schreef die op. Daarna ging hij, gevolgd door Vlasakker, naar beneden, naar de werkkamer van Isidor, deed dezelfde opmetingen en vergeleek die.

„Er gaat niets boven een timmerman met vaste beginselen,” knikte hij goedkeurend. „Het klopt wonderwel... Wil je eens buiten voor het raam gaan staan?”

Toen Vlasakker buiten stond, had Piron de raamvleugels met de haken vastgezet.

„Steek je hand er eens door en probeer die haken los te maken.” De jonge man wurmde zijn arm door de spleet, bleef haken, ging terug en trok zijn jas uit. Ofschoon hij lange, dunne jongensarmen had, gelukte het hem eerst na enkele pogingen om met de vinger-toppen de haken los te wippen en het raam te openen. Hij maakte de bekende gracieuze handbeweging van de circus-artiest, die een zware toer volbracht heeft.

„Bravo!” zei Piron. „Maar je bent er nog niet. Probeer nu eens of je de haken er weer op krijgt en als je dat lukt, geloof ik dat je rijp bent voor bevordering.”

Terstond wierp Vlasakker een lang, dun been over de raamdorpel om binnen te klimmen.

„Van *buiten!*!” brulde Piron hem terug.

Door met het bovenlijf ver naar binnen te leunen en een hand op de grond te steunen, gelukte het de droge rechercheur om één haak vast te maken.

Er was echter geen sprake van, dat de andere raamvleugel op de zelfde wijze kon worden vastgezet...

... klopte aan en op het geroep: „Binnen!” van de verslagene ging ik in de slaapkamer en zag dat hij, gekleed in pantalon, hemd, boord en das, bezig was zijn koffers uit te pakken. Een koffer lag geopend op het bed en de verslagene liep heen en weer tussen bed en wastafel en legde zijn toilet-artikelen op die wastafel. Er was niets bijzonders aan hem te zien en het scheen mij toe, dat hij in goede stemming was.

Op het ogenblik dat ik de handdoeken aan het rekje hing, hoorde ik dat er aan de voordeur gescheld werd. De verslagene vroeg mij schertsend, of er geen zachtere handdoeken in huis waren, doch daar hij zeer slecht Nederlands sprak, verstond ik hem de eerste maal niet en hij moest zijn vraag herhalen. De juiste bewoordingen van deze vraag kan ik niet weergeven, om de reeds vermelde reden, dat de verslagene zeer onduidelijk sprak. Ik antwoordde hem: „Er zijn geen andere handdoeken, mijnheer, dit zijn onze beste.” Hierop zeide hij, dat deze handdoeken veel geleken op „schuierpapier,” waarmede hij, naar ik geloofde, schuurpapier bedoelde. Ik antwoordde hierop: „Uw velletje zal te dun zijn, ik zal eerst maar eens naar de bel gaan zien,” waarop ik mij naar de voordeur begaf. Deze afstand heb ik zonder veel haast, doch ook zonder enig oponthoud, rechtstreeks afgelegd. Aan de voordeur gekomen, heb ik eerst het luikje opengemaakt, om te zien wie er was. Het was een heer, die mij later werd bekend gemaakt als zijnde de Inspecteur Piron van de Centrale Opsporingsdienst en die mij vroeg: „Is mijnheer Blumenduft thuis?” en daar deze persoon mij niet verdacht voorkwam, opende ik zonder meer de deur. Daartoe moest ik eerst de grote koperen beugel omdraaien, die de voordeur als een grendel aan de binnenzijde afsluit. Het is mijn vaste gewoonte

om telkens als ik de deur dicht doe, deze grendel weer te sluiten. Toen ik de bezoeker had binnengelaten, heb ik dan ook weer de beugel omgedraaid, zodat zonder hulp van binnen niemand, zelfs niet iemand met een passende sleutel, had kunnen binnenkomen. Na de bezoeker in het zijkamertje gelaten te hebben, heb ik aangeklopt op de deur der werkkamer van mijn patroon. Binnenkomende zag ik, dat hij een krant las. Ik zeide: „Er is een mijnheer Piron om u te spreken.” „Piron”, zei hij en scheen even na te denken. „Zei hij niet waarvoor hij komt?” vroeg hij vervolgens. Ik antwoordde ontkenkend en hij vroeg toen: „Wat is het voor iemand?” Waarop ik wederom antwoordde: „Een heel nette mijnheer.” Daarop ging mijn patroon naar de wachtkamer, terwijl ik mij naar de keuken begaf. Toen ik daar ruim een kwartier, misschien ook vijftientig minuten gezeten had, hoorde ik een hevig geschreeuw, gevolgd door een doffe slag, waarvan het gehele huis dreunde. Ik was zeer geschrokken, liep snel door de keukendeur in de gang en zag dat de bezoeker op hetzelfde oogenblik uit de salon kwam en zeer snel op mij toeliep. Denkende dat hij mij wilde aanvallen, riep ik luidkeels om hulp, doch de bezoeker liep de trap op en riep iets tegen mij, waaruit ik slechts verstond, dat hij van de politie was. Terstond daarop verscheen mijn patroon, die het licht van de trap aanstak en de bezoeker volgde. Ik acht het volstrekt uitgesloten, dat in de tijd, die verliep tussen bovengenoemd geschreeuw en het oogenblik dat ik uit de keuken in de gang kwam, iemand, die kwam van de slaapkamer van de verslagene, langs de trap zou kunnen afdalen en langs een der deuren verdwijnen, zonder door mij en/of de bezoeker te worden gezien. De gang was op dat oogenblik helder verlicht. Ik verklaar uitdrukkelijk, dat ik de keuken niet heb verlaten, van het moment af dat ik de bezoeker bij mijn patroon heb aangediend, tot op het oogenblik, dat ik op het geluid van het bedoelde geschreeuw afgang. Ik heb in dit tijdsverloop noch binnen in het huis, noch buiten in de tuin enig verdacht gerucht gehoord. Ik ben er zeker van, dat de gehele avond de achterdeuren aan de binnenzijde gegrendeld waren, totdat deze door de politie geopend werden. Het is mijn vaste gewoonte om alle deuren, ook overdag, gegrendeld te houden. Het gebeurt wel eens, dat ik, alleen thuis zijnde, mij zeer ongerust gevoel en dan begin te twijfelen of de deuren wel gesloten zijn. Wanneer ik mij alsdan ging overtuigen, bevond ik steeds, dat de deuren inderdaad gegrendeld waren. Reeds voor de middag, zodra het ophield te regenen, heb ik de ramen der slaapkamers open gezet en de haken bevestigd. Daar de centrale verwarming te veel hitte gaf, heb ik omstreeks zes uur namiddags het raam der werkkamer van mijn patroon op dezelfde wijze open gezet, doch de gordijnen geheel gesloten. Toen mijn patroon de werkkamer verliet om naar de bezoeker te gaan, liet hij in dit vertrek het licht branden. De ijzeren poort in het tuinhek is steeds open, daar het slot al sinds jaren defect is, hetgeen voor mij een reden te meer is om

de achterdeuren steeds gegrendeld te houden. Daar mijn patroon wegens de steeds gegrendelde deuren zich met de huissleutel geen toegang kan verschaffen, is het zijn gewoonte om langs dit poortje naar de keuken te lopen en daar op het raam te kloppen. Meestal heb ik hem dan al horen aankomen over het grint van het tuinpad. Iemand die over de grasranden langs dit pad loopt, kan ik in de keuken niet horen. (Ik, verbalisant, heb circa 11 uur namiddag, bij voldoende stilte, de declarante in de keuken doen plaats nemen en heb verschillende personen over de bedoelde grasranden naar de keuken doen lopen.)

Ik heb nooit iets gemerkt van een vijandelijke verhouding tussen mijn patroon en de verslagene. Deze laatste kwam slechts zelden logeren, naar schatting hoogstens vier of vijf maal per jaar. Mijn patroon daarentegen ging — naar hij mij zeide — wel zeer vaak zijn broeder te Antwerpen bezoeken en bleef dan soms enkele weken weg. Aanvankelijk heb ik wel eens gemeend, dat mijn patroon en zijn broeder met elkander twistten, omdat ik hen vaak luid en opgewonden hoorde spreken. Als ik dan echter op zulk een ogenblik iets bij hen binnen moest brengen, bemerkte ik spoedig, dat zij in het geheel niet vijandig tegenover elkander stonden, dat het heftige gesprek over zaken ging en dat deze opgewonden luidruchtigheid slechts een gewoonte was van de verslagene. Ik heb later steeds de indruk gehad, dat zij over het algemeen zeer goed met elkander overeenkwamen. Ik heb nooit een afkeurend woord van de een over de ander gehoord.

In de maand juni van dit jaar zal ik gedurende zeven jaar bij deze patroon in dienst zijn. Gedurende al die tijd is mij nooit iets verdachts opgevallen. Er kwamen niet veel kennissen op bezoek en de meesten er van ken ik persoonlijk. Op jongstleden dinsdag, des middags tussen één uur en half twee is er een koopman in tapijten in huis geweest. Mijn patroon heeft deze waarschijnlijk zelf binnen gelaten en ik heb de koopman slechts gezien van achter uit de gang, toen mijn patroon hem uitliet. Ik zag alleen, dat de koopman tapijten over de schouder en over de arm droeg, zijn gezicht heb ik niet gezien en ik kan niet zeggen dat hij een Chinees was. Hij droeg een slappe hoed en was tamelijk klein en mager. Mijn patroon heeft daarop terstond hoed en jas genomen en is uitgegaan, waarbij ik hem heb afgeborsteld en uitgelaten en waarna ik de deur weer terstond heb gegrendeld. Ik zeide toen: „Wat heb u er toch aan om al dat rare volk binnen te laten, u koopt toch nooit iets.” Hierop antwoordde hij lachend: „Koop jij dan wat.”

Het wapen, dat ik hier zie, (ik, verbalisant, toon declarante de in beslag genomen Turkse dolk) herken ik, als behorende tot het wapenrek van mijn patroon, dat in de salon hangt. Ik heb niet gemerkt dat dit wapen vermist zou zijn geweest sinds het bezoek van de koopman in tapijten, doch het is wel mogelijk dat zulks het geval was, daar ik er niet in het bijzonder op gelet heb. De salon wordt door mij gewoonlijk op alle vrijdagen geheel schoongemaakt en overigens kom ik zelden in dit vertrek en bijna uitslui-

tend om de rolluiken te openen en te sluiten. Het wapenrek wordt door mij slechts met een plumeau afgestoft, daar mijn patroon niet wil dat ik de wapenen er uit neem. Toen hij vroeger eens bemerkte, dat ik zulks toch had gedaan, is hij kwaad geworden en heeft hij gezegd dat er vergiftigde pijlen en lansen bij waren. Sindsdien heb ik nooit meer een wapen in de hand gehad...

Overeenkomstig de vererende opdracht van de inspecteur E. Piron (van voldoende bekendheid), gegeven en ontvangen de vierde maart 1900 acht en twintig op het dak van het perceel Korte Museumlaan 6, heeft ondergetekende verbalisant (Vlasakker J. A. M.) een uitgebreid en diepgaand onderzoek ingesteld naar de mogelijkheden ter plaatse aanwezig, welke een gewone, normale huiskat (*felis domestica*) in staat zouden stellen om op voor katten gevoeglijke wijze voornoemd dak te betreden, daar enige tijd te verwijlen en ten slotte dit dak wederom te verlaten.

Aanleiding tot dit onderzoek was het door verbalisant (Vlasakker J. A. M.) gevonden overtuigingsstuk, bestaande in dierlijk uitzienende *fæcaliën*, welke door hem werden gevonden, kort na zijne aankomst op bovenvermeld dak en hij stelde terstond door persoonlijk contact vast, dat bedoeld overtuigingsstuk nog redelijk vers en nieuw, althans niet oud en verdroogd was, ofschoon van enige latente, animale warmte niets meer was te bespeuren. Tegen zijne gevestigde gewoonte in — ene gewoonte die hij steeds en zeer terecht als heilzaam aan zijne minderen voorhoudt — verenigde voornoemde Inspecteur zich aanstonds met de conclusie van verbalisant (Vlasakker J. A. M.) zonder zichzelf eveneens op bovengenoemde wijze persoonlijk en daadwerkelijk van de juistheid dezer conclusie te overtuigen. Dit slechts ter illustratie van het vertrouwen, dat door superieuren wordt gesteld in de scherpzinnigheid van verbalisant (Vlasakker J. A. M.).

Op de desbetreffende vragen verklaarde de in voormeld pand residerende Wijnanda Hildegonda Drilstok, huishoudster, 69 jaar:

- a. dat zij gene huiskat (*felis domestica*) hield;
- b. dat zij in bovenvermelde woning nooit ene vreemde kat (*felis extranea*) had ontmoet;
- c. dat slechts zeer zelden een dergelijke vreemde kat zich in de tuin van bedoeld huis vertoonde;
- d. dat de zolderdeur, welke toegang verleent tot het dak, gedurende X maanden niet geopend was geweest;
- e. dat de deuren, welke bij een tocht naar de zolder moeten gepasseerd worden, als regel gesloten zijn.

Gewapend met deze vijf punten, heeft verbalisant (Vlasakker J. A. M.) terstond zijn onderzoek voortgezet. Inwendig was van de begane grond af tot op de zolder, althans bij gesloten deuren, geen enkele opening aanwezig, voldoende om gemeld dier, zij het van nog zulk een geringe omvang, acces te verlenen. Inderdaad waren de sleutelgaten de grootste openingen van dit kattenloze huis. De zolderdeur, hoewel van een meer stevig dan elegant maaksel, ver-

toonde een zeer bevredigende dichtheid, evenals de lichtbronnen welke op de zolder aanwezig waren in de vorm van ronde dakvensters (œils-de-bœuf).

Zodoende restte voor verbalisant (Vlasakker J. A. M.) nog de pijnlijke vraag, of het voor de kat mogelijk zou zijn geweest om het dak te beklimmen met voorbijgaan der inwendige obstakels, d.w.z. langs de buitenkant van genoemd huis! Allereerst zij vastgesteld, dat een koene sprong, uitgevoerd door ene kat van een der twee naburige daken af in de richting van het hierbedoelde dak, onvermijdelijk, zelfs voor de best geoefende springkat, de noodlottigste gevolgen zou hebben. Met deze suppositie behoeft dan ook geen rekening te worden gehouden, tenzij in geval van zelfmoord, wanneer de kat, reeds op het dak zijnde, dit op deze funeste wijze zou verlaten. Echter is deze casus relatief irrelevant, daar omnium consensu het dier eerst een dak behoort te betreden, alvorens dit te kunnen verlaten. Na grondige bestudering der vier gevels van bovengenoemd gebouw kon verbalisant (Vlasakker J. A. M.) constateren, dat dit laatste, hoewel niet van zeer jonge datum, is gebouwd door een architect, die zijne decoratieve hartstochten kon of moest bedwingen. De enige aanwezige uitsteeksels worden gevormd door de afvoerbuis en de raamdoorpels. Zo onze theoretische kat dan al een raamdoorpel kon beklimmen, een hoger gelegen dito lag ten enenmale buiten haar bereik. Blijft de afvoerbuis! Aangenomen, dat een normale, respectabele kat deze gladde regenpijp (± 10 cm diameter) tot boven aan het dak kan beklimmen, hetgeen verbalisant (Vlasakker J. A. M.) uiterst twijfelachtig voorkomt, dan zou zij, boven gekomen, stuiten tegen een horizontaal vlak van ruim 35 cm breedte, (uit de afvoerbuis gemeten 22 cm), gevormd door de dakgoot, waarin deze afvoerbuis verdwijnt.

HOOFDSTUK VIII

Amsterdam's Diamant-Israël was springerig van oproerige nieuwsgierigheid en het kantoor van Blumenduft Frères werd op de morgen na de moord bijna stormenderhand genomen. Isidor, die de gehele nacht niet geslapen had, was reeds lang voor kantoor-tijd aanwezig. Zodra het personeel binnen was, blokkeerde hij alle toegangen en de telefoon, die reeds een half uur onafgebroken rammelde. Dreigde met massa-ontslag als er één jood binnengelaten werd. Alleen de allergrootste kanonnen van de Diamanthatel zou hij over de telefoon te woord staan, als ze erg aandrongen. Begon toen geslepen brieven te dicteren aan de crediteuren, waarin zijn hochseliger Bruder voor de grote man figureerde, wiens plotseling verscheiden enige stagnatie zou veroorzaken in de gewone gang van zaken... Toch werd er op die voormiddag één bezoeker toegelaten en dat was de „ouwe snotterende farizeeër" van Emile de Chaude-Fontaine.

De pseudo-pandhuishouder betuigde zijn deelneming in het zware verlies, Isidor zette even het nodige gezicht en onttrok zich aan het leveren van verdere bijzonderheden met een energiek: „Spaar mij het verhaal!” Dan vroeg hij al spoedig wat voor nieuws er was. De oude heer knipoogde zo zedig als de omstandigheden het voorschreven.

„’t Ging op rolletjes, meneer Blumenduft. Ik zei toch immers, laat dat maar aan mij over.”

Al sprekende haalde hij een pakje uit de zak en begon het open te maken. „Dat verhaal over dat pandhuis ging er in als zoete koek. Die jongen is er nu nog vast van overtuigd, dat . . .”

„Laat zien!” zei Isidor ongeduldig en trok hem het pakje uit de vingers. Haastig doorzocht hij de inhoud, vond spoedig de bundel technische aantekeningen in paarse inkt en er glom triomf in zijn ogen.

„Bent u d’r mee geholpen?”

Isidor bedwong zich.

„Ik kan het nog niet met zekerheid zeggen. Moet eerst vergelijken. Ik geloof wel, dat we een goede kans hebben.”

„Gelukkig maar! Verbee-je, dat u zo maar twaalf honderd gulden voor niets had uitgegeven,” zei de oude man vroom. „Eerst twee honderd voorschot en dan nog eens duizend . . .”

Isidor vloog er niet in, hij wist zeer goed, dat hij bedrogen werd, dacht zelfs nog aan een hoger bedrag dan twee honderd gulden . . . Na zichzelf nog eens geprezen te hebben en na nog enkele vermakelijkheden over die linke inbreker, die er zo fijn tussen genomen was, kreeg de oude een chèque van honderd gulden.

„Dat was geen slechte affaire, wat?” vroeg Blumenduft zoet.

„Maakt dat niet samen vierhonderd?”

„Bij *mijn* gezondheid,” begon de oude man driftig.

„Ssst! ’t Is maar een grapje.”

De gewezen pandjesbaas ging weg en dacht zich meester van het slagveld. Hij voelde zich verheven en gesticht. Hèm zouden ze zo niet rollen, dan moesten ze wat vroeger opstaan . . .

Geen ogenblik vermoedde hij, dat het onschuldige verhaal, dat Isidor hèm op de mouw gespeld had om de bestelde inbraak te motiveren, nog veel fantastischer was dan het Avontuur der Gestolen Pandhuis-Papieren, hetwelk trouwens ook in hetzelfde rijke brein was ontsproten.

Ter zelfder tijd zat Piron op zijn bureau, speelde met een formulier waarop hij enkele regels had geschreven en debatteerde met zich zelf.

„Ik ben verplicht om te wachten tot het lab gesproken heeft, dacht hij. Tenminste, ik ben volkomen gedekt, *als* ik wacht tot het lab gesproken heeft . . .”

Reeds de vorige avond was door de Centrale Opsporingsdienst een order verspreid, die alle Nederlandse opsporingsambtenaren deed uitzien naar een Chinees, of daarop gelijkend manspersoon,

klein en mager van gestalte, dragende een grijze hoed en die tapijten ventte of gevent had. Kort daarop meldde Eindhoven de aanhouding van een Chinees, die aan het signalement voldeed. Bij telefonische navraag bleek, dat de man die stad niet in drie dagen verlaten had en er bekend was. Zijn papieren waren in orde, hij kende natuurlijk geen enkele andere Chinees, die met tapijten leurde en werd in vrijheid gesteld. In de vroege morgen werden van verschillende zijden nog enkele stoere Marseillaanse en Noordafrikaanse tapijtenventers aangeboden, doch beleefd geweigerd.

Thans moest de order zeer belangrijk worden uitgebreid, doch Piron treuzelde, ofschoon hij er zeker van was, dat het laboratorium hem niets nieuws zou vertellen. Wat hem er toe bracht, wist hij niet, misschien kwam het doordat ook hogere politie-ambtenaren hun sympathieën hebben voor bepaalde soorten van boosdoeners, doch daartoe behoren vooral geen vrouwenhandelaars...

„Of u even bij de Chef wilt komen,” meldde een klerk. Hij besloot eerst zijn ambtsgetuigen te bedaren met een telefoontje naar het laboratorium.

„Hoever zijn jullie met die welriekende kostbaarheden? Kunnen ze van een kat zijn?”

„We kunnen er nog niet veel van vertellen, misschien van uh...”

„Van een kater!”

„Huh, huh, huh. Ik kan je alleen zeggen, dat het me zou verbazen als het van een olifant is.”

„Dus je hebt er toch al aan geroken, dat schiet al op.”

Even later kwam hij in het sanctum van een der meest verantwoordelijke ambtenaren van het Koninkrijk. Deze hief een vel papier op uit een dossier; hij hield het tussen duim en wijsvinger als was hij er vies van.

„Morgen, Piron! *Wie* is Vlasakker J. A. M.?!”

„O, dat is een vergissing,” lachte de inspecteur. „Dat papier hoort niet thuis in het dossier. Het was maar voor mijn persoonlijk gebruik.”

„Hier, amuseer je er dan mee! Maar wat is dat voor 'n ... vergissing?”

„Dat is de gymnasiast, die van Pa niet voor apotheker mocht gaan studeren als hij het niet „uit” maakte met een bepaald meisje. Hij trouwde er mee en lag buiten. Ten einde raad kwam hij bij ons...”

„Natuurlijk! *De* aangewezen inrichting voor zwakzinnige, getrouwde gymnasiasten!”

„Hij is iets minder gek dan hij zich voordoet. Met dat papier heeft hij toch zijn doel bereikt, zie ik.”

„Welk doel?”

„Dat hij besproken wordt... Maar als u zich de moeite geeft om dat schotschrift helemaal door te lezen, zult u opeens met verbazing tot de ontdekking komen, dat er alles in staat wat ik weten moet. Stel u gerust, met hem komt het wel in orde. Hij is een wijs man, die voor gek spelen kan.”

„Je moet hem mij eens aanwijzen,” zei de Chef en nam een ander

papier. „Hier heb ik een verrassing voor je: De Commissaris van Amsterdam stuurt me een briefje door van de overlevende meneer Blumenduft . . .”

„Aha!” zei Piron. „Hij is er bijtijds bij!”

„Hij beklagt er zich over in verontwaardigde germanismen, dat je hem en de dierbare overledene lasterlijk hebt beticht deze moord te hebben uitgelokt, omdat de onbekende daders grote *nedertrachtigheden* van de firma Blumenduft zouden hebben ondervonden.”

„Nou, zó heb ik het niet gezegd,” lachte Piron. „Ik waarschuwde hem voor zijn huid en veronderstelde dat de gebroeders Blumenduft zich wel erg verdienstelijk moesten gemaakt hebben jegens de daders.”

„Geef je officieel toe, dat je dit gezegd hebt?”

„Ja, geeft u me maar het ambtelijke katje.”

„Dat *krijg* je. Bij deze. Ik zal het je nog schriftelijk bevestigen en aan die meneer meedelen, dat ik je aan de oren getrokken heb . . . Of heb je aanwijzingen tegen die heren?”

„Niet genoeg voorlopig. Vriend Brusselleers is er van overtuigd, dat zij de hand hebben in die talrijke vrouwelijke verdwijningen van de laatste tijd.”

„En het motief van de moord?”

„Wraak.”

„Dat past dan in jullie theorie. Maar wat weet je op het ogenblik van deze moord?”

„Ik weet hoe hij gepleegd is, maar niet door wie. Misschien komen we het te weten als u deze order uitgeeft, want het signalement is nogal begrensd. Maar hoogstwaarschijnlijk komen we te laat.”

„Vertel eens.”

„Ik ben er in gevlogen op deze manier: Zodra ik zag, dat de ramen van de slaapkamer onaangeroerd waren, nam ik aan dat de dader zich in het huis verborgen hield, op een van de bovenverdiepingen, want hij had volstrekt geen tijd gehad om langs de trap naar beneden te gaan. Ik ben toen in die salon onmiddellijk opgesprongen, toen ik het gehuil hoorde. Bij de reconstructie is dat ook afdoende gebleken. Ik heb een van de vlugste mensen op de slaapkamer laten schreeuwen, terwijl ik in de salon zat. Dan moest hij eerst nog de kamerdeur achter zich sluiten en een sprint doen naar beneden. Ik telde tot tien, vóór ik opsprong, maar ik was toch al in de gang, toen hij nog maar halfweg de trap af was. De manoeuvre was vrijwel overbodig, want we vonden immers de ramen en de grendels intact . . . En eerst toen het te laat was, bleek me, dat de dader zelfs in het geheel niet in het huis was geweest . . .”

„Wel, de moord kan alleen gepleegd zijn door een eerste klas messenwerper en door iemand die kan omgaan met een aap, die gedresseerd is op het beklimmen van gevels. U kent dat hartverheffende schouwspel! De aap heeft een tuigje aan en wordt aan een lang dun koord tegen de gevel opgestuurd. Op een bepaald commando of op een rukje aan het koord springt de aap — in het volste vertrouwen, dat de baas hem opvangt — van een grote

hoogte naar beneden en begint meteen centen op te halen. Het is zo goed als uitgesloten, dat de apendresseerder en de messenwerper in één persoon verenigd waren, maar dat komt later . . . Deze twee artiesten zijn de tuin binnen gegaan en de aap was in géén tijd langs de afvoerbuis boven in de goot geklommen. Er zijn richels in de verticale betimmering van die goot en wat volgens Vlasakker J. A. M. onmogelijk is voor een kat, moet wel mogelijk zijn geweest voor een aap, anders hadden we die surprise niet gevonden. Mensen die zo'n dier houden weten maar al te goed, dat het net als een kind op de zotste ogenblikken naar de W.C. moet. Boven in de goot hebben ze met het koord de aap naar het midden gedirigeerd tot op het platte dakje boven de zolderdeur, waar de katrolbalk uitsteekt. Ze lieten het dier deze balk enkele meters passeren, terwijl ze met het koord achter de balk bleven. Misschien hebben ze ook twee touwtjes gebruikt, een dat achter de balk bleef hangen en een ander waarmee ze het beest vooruit dreven. Dan hebben ze de aap laten springen of hebben hem eenvoudig naar beneden gerukt, als hij de hoogte een beetje overdreven vond en dat konden ze rustig doen, want het touwtje was nu om de katrolbalk geslagen, zodat het dier — opgehangen in zijn tuigje — heel plezierig bleef zweven en kalm naar beneden werd gelaten." De Chef knikte met eerbiedige hulde.

„Toen de aap beneden was, hadden ze aan dat dunne koordje een hijsgelegenheid voor een dikker koord of voor een touw ladder, en hier begin ik te veronderstellen, dat de heren met z'n tweeën waren, omdat ik anders niet goed begrijp, hoe een van die uiteinden van dat loshangende koord zou zijn vastgemaakt. Zodra dan het dikkere koord over de balk getrokken was, kon dus de een er inklimmen en de ander vormde een tegenwicht. Zo bereikte de messenwerper met zijn yatagan het raam van de slaapkamer van Momon Blumenduft, want het touw hing vlak naast dat raam. Hij knielde waarschijnlijk op de raamdorpel, die breed genoeg is, terwijl hij zich nog kon vasthouden aan het gedeeltelijk openstaande venster en wachtte het juiste moment af. Dat juiste moment was zeker het ogenblik, dat Momon hem zag, zich naar hem toekeerde en brulde . . .

Hij moet erg knap zijn geweest, iemand van het soort, dat de messen werpt tussen de uitgespreide vingers van de waaghals die tegen de plank staat. In het hele systeem van de moord paste slechts een worp, die direct dodelijk was. Het wapen is zwaar en kan met grote kracht aankomen. Ik denk dan ook, dat Momon geschreeuwd heeft vóór de worp, want als het sectie-verslag komt zult u zien, dat de beste chirurg of de knapste spekslager het niet had kunnen verbeteren."

„En die yatagan . . .?" bedacht de Chef.

„Ja, het is wel een touwtjes-drama! De ivoren greep van die yatagan heeft zoals de meeste van die dingen aan het bovineinde een uitsteeksel om het wapen meer houvast te geven. Daar was ook weer een koordje aan vast gemaakt om het wapen terug te trekken,

want door die spleet van tien centimeter kon hij niets terug gaan halen. Momon moet op de zelfde plaats in elkaar gezakt zijn en hij lag maar goed drie meter van het raam, dat is voor zo'n artiest een afstandje om mee te lachen, op drie meter raakt hij desgewenst het boordenknoopje.

Ze rekenden er op, dat als Momon nog alarm kon maken, iedereen naar boven zou hollen en dat gebeurde ook... Toen staken ze de bebloede dolk in die prachtige schede, pasten zorgvuldig op voor vingerafdrukken en mikten het wapen door het openstaande raam van de werkkamer onder de divan en voordat ik het daar zag liggen, dacht ik dat de dader nog in huis was..."

„Het was prachtig in elkaar gezet,” zei de Chef. „Zeldzaam! Als de aftocht even mooi gedekt is...”

„Ik maak me niet veel illusies,” onderbrak Piron. „We zullen wel te laat zijn.”

„Niet zo somber! Over die aap zullen we het niet eens hebben, maar zulke fameuze messenwerpers liggen toch zeker niet gezaaid en genieten nog al enige publiciteit. De eerste de beste directeur van een variëteiten-theater kan je wel een volledige adreslijst overleggen.”

Piron schudde een duister hoofd.

„Op de eerste plaats moet u niet vergeten, dat er waarschijnlijk Chinezen meespelen. En wat messenwerpers betreft, hebt u gelijk, dat er niet zoveel professionals rondlopen, maar op de amateurs hebben we niet het minste overzicht...”

„A-ma-teurs!” zei de Chef vol geringschatting.

„Moet u niet zo min over denken... U herinnert zich dat tijdens de Mobilisatie ons Legerbestuur alle pogingen deed om er even gevaarlijk uit te zien als de oorlogvoerende partijen. Een van de resultaten waren de stormtroepen. Bij elk bataljon werd — zoveel mogelijk met vrijwilligers — een stormsectie opgericht, waarin de meest ruige beren van de troep elkaar terugvonden. Ze werden bewapend met handgranaten en dolken... Tot de oefeningen behoorde ook het werpen met de dolk... Ik heb zelden zo'n rage gezien! 's Avonds na de dienst, tot het donker werd toe, vlogen de dolken door het dorp. De kerels hielden onder elkaar wedstrijden en ik geef u de verzekering, dat er sterke staaltjes vertoond werden. Bij ons bataljon ontzag de commandant van de stormsectie — een zekere Farellé — zich niet om het voorbeeld te geven bij deze nobele sport en hij was zelf een van de beste messenwerpers. Op tien pas afstand, of misschien nog meer, smet hij zijn dolk haast onfeilbaar in een boompje van tien centimeter dikte en dan moest het wapen er met geweld uitgetrokken worden. Toen er gedemobiliseerd werd, ontbraken de dolken bij dozijnen. De naweeën bleven niet uit, voor wat ons bataljon betreft, want een jaar na de oorlog heeft een van deze stormers in het Ruhrgebied een nachtwaker en een Schupoo overhoop gestoken met een van onze legerdolken... Ik geef toe dat dit staaltje niet direct amateurswerk is, maar we moeten toch rekening houden met diletantanten. Ik heb wel amateur-

pistoolschutters gezien, die op de planken een schitterend figuur zouden maken. Er zijn zo van die eigenaardige liefhebberijtjes!"

„Ja het *is* niet eenvoudig. Maar je klaagt er immers altijd over, dat er nooit eens iets moeilijks is? Nu kun je je hart ophalen! . . . Hoe kwam het eigenlijk, dat je daar zo mooi met je neus in de boter viel? Wat ging je daar doen?"

„Ik ging de heren eens de pols voelen, ik had een goedlopend voorwendseltje. U weet toch dat Brusselseers om inlichtingen vroeg?"

„Wat heb je bij elkaar gekregen?"

„Niet veel zaaks. Maar er *is* veel! De Blumendufts gedragen zich in de diamanthandel nogal tamelijk correct, voor zover dat mogelijk is, en ze zijn commercieel wel in aanzien. Ze betalen hoge inkomstenbelastingen. Maar ze doen nog in allerlei vreemde handeltjes. Ik kan het nog niet bewijzen, maar ik weet toch al zeker, dat een van de twee, waarschijnlijk Isidor, financieel geïnteresseerd is in een zeer luxueus bordeel in Marseille, dat er zich op beroemt pensionaires te hebben van alle nationaliteiten en rassen. Isidor gaat dan ook nog al eens naar de Rivièra, zonder op het juiste seizoen te letten en mijn vermoeden is bevestigd door enkele plakbriefjes van Marseillaanse hotels, die ik gisteren op zijn koffers vond. . . Ik weet niet, wat Brusselseers op 't oogenblik bij elkaar heeft, ik ga hoofdzakelijk op zijn vermoedens af, maar ik ben toch al zo ver, dat ik niet zal schrikken als blijkt, dat hij gelijk heeft. . ."

„Dus je schrikt toch wel eens?"

„Dikwijls! Op het moment ben ik erg geschrokken van het feit, dat er op twee pas afstand van mij een moord is gebeurd en dat ik de daders nu — veertien uur later — nog moet gaan zoeken. . . Maar wat Brusselseers betreft: Deze moord past goed in zijn overpeinzigen. U hebt zeker wel overwogen, wat er zou zijn gebeurd, als ik niet op het juiste oogenblik daar op bezoek was geweest?"

„Ja! . . . De snelste advocaat van 't land zou er een taai stukje aan gehad hebben om je vriend Isidor uit deze *schlemassel* te halen. Zonder een lange voorlopige hechtenis was hij er zeker niet afgekomen. 't Is bijzonder schilderachtig!"

„Juist die schilderachtigheid geeft te denken, dat de gebroeders Blumenduft hier met gelijke munt betaald werden. En omdat het zo schilderachtig is, ga ik geloven, dat er door de daders naar gelijkenis gestreefd werd. Ik bedoel, dat de gebroeders zelf iemand uit de weg geruimd kunnen hebben en een ander onschuldig hebben laten veroordelen, waarvoor ze nu hun trekken thuis krijgen. Dat ze Isidor wilden compromitteren, ligt er dik op. Waárom zouden ze anders gewacht hebben op een van die zeldzame gelegenheden, dat Momon in Amsterdam logeerde? Het toeval is er waarschijnlijk ook wel enigszins tussen gekomen. Ik neem aan, dat ze achter in de tuin waren om de nacht af te wachten, toen ze Momon al vroeger naar zijn slaapkamer zagen gaan, terwijl Isidor even later zijn werkkamer verliet, wat hun de gelegenheid gaf de toeren met het slappe koord ongemerkt tot stand te brengen. Dat zou namelijk wel

wat riskant geweest zijn vlak bij het open raam van Isidor's kamer, al waren de gordijnen dan dicht. Van de andere kant geloof ik echter niet, dat hij de ontdekking van de twee artiesten lang zou hebben overleefd . . .

Het ambtelijke katje heb ik verdiend, maar dat katje heeft me geleerd, dat ik waarschijnlijk niet zo heel ver de plank mis sla. U had dat gezicht moeten zien, toen ik Isidor even attent maakte op zijn gevaarlijke tegenstanders! Best een katje waard . . ."

„Over katten gesproken; wat ga je doen als ze op het lab beweren, dat het werkelijk katten-dito is?"

„Dan sla ik al hun glazen tuig kapot," zei Piron en stond op.

„Dus je gaat naar Antwerpen?"

„Ja, ik ben er van overtuigd dat deze elegante moord van daaruit is ondernomen en nu die vlugge jongens me met een voorsprongetje van anderhalve meter ontglipt zijn, moet ik de zaak aanpakken van die kant en eerst eens zien wat Brusselseers aan materiaal bij elkaar heeft."

„Ik wens je veel succes. Je hebt dit geval als van ouds netjes opgelost, Piron! Ik kan er geen enkele losse steek in ontdekken en ik geloof, dat je de enige juiste oplossing te pakken hebt. Als je gelijk hebt wat die Bloemenluchtjes betreft, wordt het katje plechtig ingetrokken."

De Chef stak reeds de hand uit tot afscheid, toen er geklopt werd.

„Van het laboratorium voor Inspecteur Piron!"

Piron gaf de gele „Dienst"-enveloppe door aan zijn Chef.

„Wilt u even kijken of ik geslaagd ben?" vroeg hij zeer kalm. „Ik sidder te veel."

De Chef scheurde het couvert open. Het chemische abracadabra der analyse sloeg hij over en keek terstond naar de conclusie aan het slot van het deskundigenrapport.

„Ik feliciteer je, je kunt de glaswinkel wel met rust laten," zei hij en las: „. . . omdat deze onmogelijk kunnen zijn van een kat of enige andere vleeseter. Het staat daarentegen vast, dat deze excrementen afkomstig zijn van een klein planten-etend zoogdier, hoogstwaarschijnlijk van een aap."

Als Piron groetend de deur opende om weg te gaan, deinsde hij achteruit . . . Op de drempel stond een lang en mager jongmens, een lijvig pak in bruin papier gewikkeld onder de arm. Piron wenkte hem en hij kwam buigend binnen met bewegingen, die de indruk gaven, dat hij rammelde.

„Vlasakker J. A. M.!" presenteerde Piron ernstig en langzaam, als was de gehuwde gymnasiast de trots van zijn leven.

De Chef zette zijn bril af en bekeek de jonge man als iets ongelofelijks.

„Deze casus lijkt me inderdaad relatief irrelevant," mompelde hij dan.

„Mijn heren," zei J. A. M., „ik hoop, dat ik niet stoer. Ik heb het genoeg u een overtuigingsstuk mede te delen, formidabile visu!"

De Chef en Piron gaapten elkaar sprakeloos aan. Vlasakker had

intussen het pak op de grond gelegd en opende het met een oorverdovend gekraak van stijf papier.

„Het enige wat ik niet kan verdragen in onze ambtenaren, is overdreven bescheidenheid. Wel jááá! Doe maar alsof u...” zei de Chef, doch kwam niet verder, want nu staarden ze alle drie naar een groot kluwen bruin koord, dat de dikte had van een padvinderslasso. Vlasakker beschouwde zijn vondst met kalme tevredenheid en viste dan een der uiteinden uit het kluwen. Aan dit einde was een stukje dun koord geknoopt, een stukje van ongeveer tien centimeter, dat duidelijk was afgesneden. De jonge man hield het dunne touwtje gracieus tussen duim en wijsvinger, de pink omhoog.

„Dit zal dus een fragment zijn van het koordje, dat meneer Piron zoekt, het koordje, waarmee de rest over de katrolbalk getrokken is...”

Piron zat met een smak weer op zijn plaats.

„... door de aapvormige kat, die mij hedenmorgen dat andere overtuigingsstuk om zo te zeggen ter hand stelde...”

„Vlasakker J. A. M.!... Vlasakker J. A. M.!” dreunde Piron dwaas. „Vlas-ak-ker J... A... M.!” Bij de M. sloeg hij grimmig met de vlakke hand even op de schrijftafel.

„Wat bedoel je?” vroeg de Chef hem verbaasd. „Bedoel je dat hij... hij?!”

„Ja, meneer, dat is juist het verdwazende van deze situatie... U bent namelijk de enige met wie ik het genoeg had van gedachten te wisselen over apen en touwen... Vlasakker J. A. M.!”

De Chef zette met een zwaai zijn bril weer op, zag niets, want het was een leesbril, en rukte hem weer af. Vlasakker bloosde nu op eens en zei:

„Ja maar, menéér! Ik kwam er eerst op, nadat ik u zo naar die bal had zien staren... En ik had de hele nacht tijd om te piekeren...”

„Zwijg, Vlasakker! Heb je niet gehoord, dat de Chef geen bescheidenheid kan verdragen? Vertel in de Nederlandse omgangstaal, hoe je aan die kabel komt!”

„Deze tros is door de gezagvoerder van een mosselenvaarttuig, dat aan de De Ruyterkade ligt vastgemeerd, aangegeven als Gevonden Voorwerp. De schipper zegt, dat hij anti-revolutionnár is, dat hij zich niet laat inenten en overigens de Here nooit verzoekt. Dit koord vond hij bij het aanbreken van de dageraad, ik weet niet meer uit mijn hoofd of het was op de *voorplecht* of bij de *achtersteven*...”

„Bedwing je, Vlasakker!” haastte zich Piron.

„... maar ik heb het genoteerd, meneer! Het koord behoorde hem niet toe en hij bracht het naar de politiepost van het Centraal-Station...”

„Prachtig!” zei de Chef. „Maar hoe komt u er aan?”

Vlasakker bloosde ten tweeden male.

„Ik vond, dat tweemaal de hoogte van de gevel een lengte aan touw vertegenwoordigde, die men niet in een vestzakje steekt en

dat de daders het wellicht spoedig kwijt wilden zijn. Dat bracht mij langs lijnen van uh, dat bracht mij op het idee om eens te gaan kijken in de bureau's van Gevonden Voorwerpen."

"Ik ben op alle fronten geslagen!" riep Piron.

"Nee," lachte de Chef en nam het formulier, waarmee Piron was binnengekomen. „Dat koord staat in deze order."

"Maar de Gevonden Voorwerpen! ... Vlasakker J. A. M.!!"

"Zal ik," vroeg deze bedremmeld, „van een en ander een proces-ver..."

"Een *model*-pro...!!" riepen de Chef en Piron als een salvo.

"Pardon," zei de inspecteur.

"Nee, ga je gang."

Dezelfde ochtend keek het vrachtschip „Glenapp" met de neus om het hoekje van de Schelde bij Austruweel, waar voor de binnenvarende schepelingen het gordijn van de linkeroever plotseling wegschuift en Antwerpen daar ligt als een sprookje van gemoedelijke grootsheid, provinciaal en cosmopolitisch, middeleeuws en modern, het grijze geheel rozig overgoten van nevelig zonlicht, als een vriendelijk welkom in het goede land van Vlaanderen, de fijne Lieve-Vrouwentoren als uitroepeten. Het grote schip volgde gedwee maar bedachtzaam aan de strakgespannen kabels der twee keffende slepers, als wilde het zeggen: Ja, ja, maakt niet zo'n drukte, ik kom wel!

Bij de Pilotage klom de bovenloods aan boord, doch dat gebeurde maar voor de vorm, want de Glenapp kwam te liggen aan afdak 25, naast de Congo Belge, waar twee mannen in blauwe truien reeds het motorbootje aansloegen en de lijnen gereed legden om behulpzaam te zijn bij het meren.

Midden in de rivier, vlak bij de vaarlijn van de Sint-Anekensboot, die angstig toeterde, liet de Glenapp een anker naar beneden ramelen. Het gevaarte begon langzaam te zwaaien, omgetrokken door de twee sputterende slepers, en stak al spoedig de neus weer naar zee. Een der blauwe kerels in het motorsloepje stond rechtop, zwaaide hevig heen en weer op de deining van de woelige sleepboten, doch met meesterlijke juistheid deed hij zijn lijn opvliegen tegen de hoge scheepswand en precies in de grijpende handen van de lange Cantonnees, die op het achterschip met gillende stem de bevelen doorgaf aan een ploeg Chinese matroosjes, de bevelen, die hij ontving van een officier, die daar de manoeuvre commandeerde, een van die Engelse koopvaardij-officieren, die in hun vrije tijd dienst schijnen te doen als reclameplaat voor Navy-Cut-sigaretten. Hij had een blozend priestergezicht, een klein, vrouwelijk, precies mondje en was erg spaarzaam met zijn bewegingen. Droeg zijn klatergoud en zijn vrolijk wit petje met de waardigheid van mijter en koormantel, commandeerde met twee zegenend uitgestoken vingers en spaarde zijn stem. Na iedere zachte, zalvende aanwijzing sneed de snerpende stem van de lange Cantonnese voorman over het achterschip, boven het geratel der donkey's. Dan wipten

de matroosjes als sprinkhanen over de trossen, sleurden en wikkelden de kabels in glundere bedrijvigheid op het vooruitzicht van de afwisseling aan wal.

Boven op het wandel terras aan de Noordzijde van het oude Steen verzamelden zich de bietsjkoemers, de pensionaatmeisjes op hun uitstapje onder de hoede der breedgerokte maseurkens, brave renteniers met veelkleurige decoraties en meerschuijmen pijpen en een viertal pleziervrouwen, die kwamen aandraven uit de antieke straatjes rond het Vleeshuis, de blote kuiten onder de slechtverzorgde bontmantel.

Aanvankelijk een beetje teleurgesteld over de gele bemanning, die niet eens naar hen keek, begonnen ze dan te ginnegappen tegen groepjes blank personeel, dat luiierend over de borstwering leunde.

„t Is maor chinezera!“ zei een gebeitste blonde, die koude blauwe benen had en opengewerkte schoentjes, waar de bloederig-roodgelakte nagels der tenen doorheen staken en meteen wuifde ze naar de brug, waar een jonge stuurman zijn kijker richtte op het groepje. De donkey ratelde op de maat der zegenende vingers en onzichtbaar naderend vlijde het gevaarte zich zonder één schokje tegen de kaaimuur.

Een der gele matroosjes staakte even het wikkelen van een tros en keek op naar het wandel terras, waar een landsman verlaten stond toe te kijken. De zeeman maakte een tekenje met de rechterhand, kreeg van de wal een kort knikje terug en werkte weer naarstig door. Hij had het gezicht van een goedige jonge chimpansee en iemand die niet beter wist, zou hem dadelijk herkennen als een der vier gasten, die zo smakelijk dineerden in de CHINESE HAND-WASSING, onder de bescheiden opmerkzaamheid van de heer Van Dam.

HOOFDSTUK IX

In de namiddag, terwijl Piron bij Brusseleers zat en zich zwiijgend door het lijvige dossier met de springerige rapporten der manekens werkte, beklommen aan de overkant der Gildekamerstraat twee Chinese heertjes de trappen van het Stadhuis, tot onder de zware, drukkewerkte binten van het glazen dak. Daar patrouilleerde een oude hoofdagent achter zijn blikken lorgnet aan het bordes op en neer en geeuwde met officiële bescheidenheid voor zover hij geen praatje kon maken met een bekende Sinjor. Maar Sinjoren waren hier zeldzaam, want zijn verantwoordelijke taak bestond in het op de bank zetten van buitenlanders, die zich kwamen aanmelden op het bureau van de Vreemdelingendienst. Hij deelde genummerde kartonnetjes uit en zodra de deur van het bureau open ging om een vreemdeling uit te laten, riep hij luidkeels: „Numero negen... neuf... nine!“ Daarvoor ging hij midden op het bordes staan met de rug naar degene, die vooraan

op de bank zat en die onmogelijk iemand anders kon zijn dan nummer negen. Toch scheen hij zeer verrast als deze het kartonnetje naar hem toe droeg, bekeek het achterdochtig, na eerst zijn lofgnet recht gezet te hebben, en gaf dan met een royaal gebaar toestemming om naar binnen te gaan. De twee Chinezen werden op de bank gezet; zwijgend en stil zaten ze daar als zoete schooljongens naast de twee Algerijnen en het Hongaarse Jodinetje. Toen het hun beurt was schoven ze even rustig binnen in het grote lokaal, waar twee rijen geüniformeerde agenten aan de lange tafels zaten en met houten penhouders zwaaiden. Hun werd een stoel gewezen door een grote agent met weelderige, blonde krullen, die op de hoek van een der tafels zat.

„I came as interpreter, sir,” zei de gebrilde dikkerd met een buiging. „He speak very bad.”

„That's nice,” zei de agent droog.

De mollige gele tolk knikte, lachte hemels, reikte de twee paspoorten over en kreeg dadelijk het zijne weer terug. De agent begon het andere paspoort over te schrijven in een groot boek, vol kolommen, rubrieken en gedrukte vragen van het bekende ambtelijke genre: Heeft hij (zij) haar? Zo ja, zijn deze haren blond? Zo ja, zijn deze voorgewend- of overtuigend blond?

„Have you got three photographs?” vroeg de agent-schrijver zonder van zijn werk op te zien. De jonge chimpansee hield reeds de drie Photomatons in de hand. Of hij Shanghai had verlaten om politieke redenen? . . .

Neen, om economische redenen, zei de tolk gewichtig . . . By which way? . . . Met de Glenapp als afgemonsterde deckhand . . . Of hij langer dan drie maanden in België bleef, wat hij er kwam doen, welk beroep hij er zou uitoefenen?

„Artist . . . Knife-thrower.”

Hier hield de agent even op met schrijven en bekeek de jonge artiest-messenwerper met bijzondere belangstelling. Doch deze merkte het niet eens, hij vouwde een stijf papier open, het contract van een variëteiten-impresario. Zou de volgende week al optreden, hier in de Scala . . .

De agent stond op, stak de penhouder met een martiaal gebaar achter het oor en liep naar het hoofd van de tafel, waar de dubbelgesterde Politie-Officier zat. Boog zich over de tafel en fluisterde, liet de papieren zien.

„Eh wel, houd ze maor aon de praot, swenst dat ik naor de Opsporingsdienst telefoneer.” De agent keerde terug naar de twee houten beelden en schreef verder.

„Your address here in Antwerp?”

„Hotel Asia, Canal des Teinturiers 22.”

„And your name is Chow-Mun-Fan?”

Twee statige huigingen, die de agent zeer sceptisch lieten, want hij zat daar reeds lang genoeg om te weten dat een Chinees, die zich respecteert, in het bezit moet zijn van minstens drie verschillende paspoorten. Bovendien kunnen de subtiele klankverschilletjes der

Chinese namen, die zulke grote verschillen in de betekenis veroorzaken, door geen enkele Europese taal juist worden nagebootst en de consuls die daarginds de visa verlenen, slaan er maar een slag naar.

Het telefoontje van de Vreemdelingendienst deed de twee studenten in het stoffige kantoortje achter het Stadhuis opvliegen en een ogenblik later beenden zij naar de overkant, terwijl Brusselseers in het voorbijgaan een paar mannekens aan zijn gevolg verbond.

Op het Stadhuis gekomen, had Brusselseers in een ogenblik de hele vreemdelingendienst klaar wakker, en de twee Chinezen zagen alles met vriendelijke kalmte gebeuren. Lijvige boekdelen werden op de tafel gesleurd. Alle ingeplakte Chinezen-portretjes werden vergeleken. Men kwam niet veel verder...

In stoet ging het dan naar afdak 25 en de quarter-master van de Glenapp bracht het gezelschap naar de salon, waar de priesterlijke eerste-officier verscheen en zei: „Yes!” Dit was de man die zo juist afgemonsterd was, to be sure! Was meegekomen uit Shanghai had daar gemonsterd voor één shilling, om zijn passage te verdienen...

De monsterrol werd erbij gehaald. Yes, hij had vroeger al gevarieerd. De priester meende er iets van te hebben opgevangen, dat hij nu varié-artist was en in de music-halls zou optreden als knifethrower. Had hem op het dek al eens bezig gezien, quite *uncanny*, hoe die jongen met messen kon gooien. Zijn naam?! Don't ask me too much, *die* namen waren niet te onthouden zonder gevaar voor je gezondheid... De quarter-master verwonderd: Yes, dat was Chow, and a very nice and quiet fellow *too*; wat mag hij wel gedaan hebben?

De lange Cantonese voorman: Chow-Mun-Fan? ... Yes ... Knifethrower? ... Yes.

Gisteravond omstreeks 8 à 10 uur? ... Op de Noordzee, ter hoogte van het lichtschip „Wandelaar”, in a bit of damned thick mist. En Chow-Mun-Fan was aan boord. Of course he was! Sure! Without *any* doubt!

Brusselseers harkte in zijn baard, wenkte een van de mannekens en fluisterde:

„Gao naor den bureau en zeg dat alles clair gemaakt moet wurre vur 'n raffle in de Chinese lozementen. Det er nie te veul tam-tam gemaakt wordt, *zunne!*”

Als de stoet afdaalde van het schip, zei Piron:

„Je wilt de dubbelganger vinden, die werkelijk aan boord was? Dan zijn we nog even ver. Wat heb je aan twee kerels, waarvan je weet dat één 'n moord gepleegd heeft, als je niet kunt uitmaken wie van beiden?”

„We weten dan tenminste, dat we niet verder moeten zoeken... Misschien vinden we nog een aap!”

Bij zijn bureel wenste Brusselseers de mollige tolk het beste.

„You not want interpreter?” vroeg deze bezorgd.

„We hebben zelf een dozijn tolken, thank you all the same!”
„Thank you, sir,” zei de Chinees en groette voornaam, terwijl hij snel enkele woorden lispelde tot de gearresteerde Chow.
Op een behoorlijk afstandje stond reeds een manneke te wachten om de afgedankte tolk te volgen...

's Avonds trokken Brusselseers en Piron het Schipperskwartier in om toezicht te houden bij het leeghalen der Chinese logementen. Op een zelfde tijdstip zouden een vijftal van dergelijke huizen overrompeld worden.

Juist toen ze om de hoek van de Arme-Duivelsrui kwamen, moest op het smalle trottoir aan de overkant een voorbijganger opeens zijn schoenveter vastmaken, zette zijn voet op de drempel van een huisdeur en boog zich met de rug naar de straat diep over deze bezigheid. Piron was juist afgeleid door zijn druk gesprek en bekeek de eigenaardige, oude geveltjes.

„... als ik maar wist hoe de Blumendufts zich meester hebben gemaakt van de algemene antipathie der Chinezen. Als ik eens naar Marseille telegrafeerde?”

„Eigenaardig,” zei Brusselseers, „hoeveel mensen opeens hun gezicht ieverans wegsteken, als zij mij zien afkomen!... Toch kan ik me niet bepeinden dat heerschapp ooit gezien te hebben.”

„Wie bedoel je?”

„Zaagt ge niet, dat die meneer opeens behoefte gevoelde om zijn nestels vast te binden, toen we om de hoek kwamen?”

Piron keerde zich snel om en zag nog juist de gestalte verdwijnen om de hoek van het schemerige straatje. Zij kwam hem vagelijk bekend voor.

„Kende jij hem niet?”

„Neen, daarbij zag ik hem maar toen hij al wegdook.”

„Dan is hij misschien voor mij weggekropen en in dat geval is het me wel de moeite waard...” Hij liep haastig terug naar het einde van het straatje, doch de gezochte was nergens te zien, ofschoon hij slechts een voorsprong van een goede veertig meters had gehad. Brusselseers, die ook een eindje teruggelopen was, raapte iets op.

„Verdwenen?” vroeg hij, toen Piron een beetje beteuterd bij hem kwam. „Laat hem maar, we moeten verder. Ik heb hier iets gevonden wat daar uit zijn zak gevallen is, toen hij bukte.” — Hij toonde een kleine leren portefeuille, iets groter dan een visitekaartje. —

„Spoed u, we hebben niet veel tijd meer.”

Piron nam het gevonden tasje over en bekeek het.

„Uit zijn vestzak geschoven bij het bukken. Hij moet wel haast hebben gehad, dat hij het niet eens zag... Even kijken...”

Voortgaande in het verdwijnende daglicht, vond hij een stukje papier beschreven met Chinese karakters, 85 frank in klein bankpapier, enkele Hollandse en Belgische postzegels, een wit pakje, zorgvuldig gevouwen als de poeders van een apotheker, en daarin twee ruwe stukjes glas...

„Ruwe diamant,” zei Brusselleers haastig voortgaande. „Laat ze niet vallen.”

Roelof Tan stond in het keukentje der CHINESE HANDWASSING en sprak met de oude man in het grijslinnen pakje.

„Verlenen licht, wanneer Sung komen?” vroeg Tan.

„Sung daar zijn, vroeger-geborene.”¹

Het scheefgedrukte keukendeurtje werd geopend en een jonge man, die moest weggelopen zijn met het goedige chimpansee-gezichtje van Brusselleers' arrestant, kwam buigend binnen.

„Tan vroeger-geborene, geëerd lichaam ongeveer welke wijze?” groette hij.

Tan dankte ernstig, zei dat hij het goed maakte en dat hij daarbij steunde op het geluk van de vroeger-geborene Sung. Daarop nam de oude kok een olie-lampje en de twee volgden hem op een tocht langs de trapjes, stoepjes en overloopjes van het oude, scheve huis. Boven, op een der slaapkamers, knielde de kok neer bij de schoorsteenmantel, waarvan het binnengedeelte bedekt was met Delftsblauwe tegels, greep iets vast onder het mantelblad, waarmee hij het achterstuk opzij schoof. Nu bleek dat de blauwe tegels waren bevestigd op een luik van zwaar eikenhout, en dat was niet slecht „bekeken”, want iemand die op de tegels klopte, zou van de klank niet veel wijzer worden.

„Wederzien, wederzien,” zei de oude man. Tan ontstak een elektrische zaklamp en kroop in de schoorsteen, gevolgd door de vroeger-geborene met het aapachtige uiterlijk. In de niet-gebruikte schoorsteen klommen zij omlaag langs ingemetselde ijzeren krammen, zoals men die vindt in fabrieksschoorstenen. Beneden kwamen zij in een hechtgemetselde kelder, met pijnlijke zindelijkheid schoongemaakt. Er stonden twee rustbanken en wat schamele meubelstukken. De enige opening in de grote, geweldige kelderruimte werd gevormd door de schoorsteen, waarlangs zij waren binnengekomen en die als ventilator diende. Zij sloten deze luchttoevoer echter voorlopig af met een houten luik, want van onder een der rustbanken klonk driemaal het zachte gezoem van een buzzer, waarmee bewezen was, dat Roelof Tan goed gerafen had, toen hij het bezoek der politie meende te mogen verwachten kort na de aanmelding van Chow-Mun-Fan op het Vreemdelingenbureau. Hij was zelfs niets te vroeg . . .

Toen Brusselleers de CHINESE HANDWASSING doorzocht, kwam hij wel op de kamer, waar de onschuldig-uitziende schoorsteenmantel stond, doch hij vond niet het betegelde luik. Als hij het wel gevonden had, zou de smerige rook, die vanuit de keuken nu opeens door de propere schoorsteen trok, hem hebben doen hoesten . . .

Hij kwam ook in de kelder . . .

¹ Mijnheer. (Ook al is men ouder dan de aangesprokene.) *Here I take the opportunity to thank my friend Mr. Choy-Yee-Ching at Antwerp, for the very interesting things he told me.* R.

„Dit is oorspronkelijk een gothisch huis geweest,” zei hij tot Piron.

„Ziet ge die gewelfbogen en die kleine baksteentjes? Zulk een prachtig metselwerk vindt ge niet meer in latere kelders... En wat een geweldige kleuren hebben die steentjes... Maar de ruimte lijkt me wel wat klein voor een gothische kelder, de andere zijn meestal even groot als het huis zelf, want destijds kwamen de mepsen veel ruimte te kort binnen de stadsmuren van Antwerpen.” Hij sloeg met een stuk hout tegen de wanden, doch kon even goed tegen een rotswand geslagen hebben...

„Is there anybody who keeps a monkey?” vroeg hij, toen hij alles vergeefs naar zo'n dier had afgezocht. De gele restaurant-bediende die hem begeleidde was zeer ernstig.

„Monkey? ... No animals can come in this hotel, sir.” Hij zei het, als was hij Chef de Réception van Ritz, Astoria, Savoy, Adlon en Carlton tegelijk...

Beneden, in de kelder, zaten de twee verstekelingen op hun rustbank en rookten kalm een sigaret.

„Jongere zuster hoe ongeveer?” vroeg Tan en Sung liet het zwarte ronde hoofd verdrietig zakken.

„Niet groot goed. Zij hebben ziek-zijn, hebben ziek-zijn van groot thee-huis.”

„Zij niet uit de wereld gaan. Zij beter worden.” En Tan beloofde, dat Ling, de waterlelie, het mooiste meisje van heel Tsi-nan, die met behulp van Tan en haar broeders, de simiëske tweelingen Sung, ontsnapt was uit het luxueuze bordeel in Marseille, zou behandeld worden door „zeer groot dokter”.

„Danken veel dank,” antwoordde Sung. „Tan-vroeger geborene verkwisten hart, verkwisten hart...”

„Nee, eerbiedwaardige profetenbaard, ik wéét wanneer ik geslagen ben... Deze zaak is voor ons verloren, de moordenaars van Momon Blumenduft zullen nooit gestraft worden en ik zal er geen traan om laten!”

„Quel défaitisme! ... Ik geef toe, dat de Chinezen op ons zaten te wachten, want vroeger vonden we altijd wel enkele mensen die niet in regel waren tegenover de Vreemdelingendienst. Deze keer is iedere Aziaat, die we opgevangen hebben, ingeschreven met prachtige krulletters, voor zover dat nodig was. Er kan niet eens een proces-verbaal wegens banbreuk worden opgemaakt.”

„Laten we ons niet blind staren op de moord,” zei Piron. „Waren we niet op zoek naar vrouwenhandelaars? We zijn nu een heel stuk verder. Het verband tussen Blumenduft en de Chinezen, dat eerst nog maar steunde op een toevallige tapijten-koopman, begint zich al meer op te dringen, want we vinden diamanten en een Chinees briefje in één zak. Ik ben erg blij met die vondst en verwacht er veel van.”

„We zullen door een willekeurige burger de vondst in de gazet laten adverteren. Het bureel van de Gevonden Voorwerpen is al

gewaarschuwd. Als de eigenaar er achter komt vragen, moet hij heel eventjes wachten . . .”
Er werd een kaartje binnengebracht.

HATANAKA
Translateur Juré

„Hier is onze tolk,” zei Brusselseers. „Laat hem maar binnenkomen . . . Goed dat 't een Japanees is, want die Chinezen waren allemaal familie van elkaar, geloof ik.”

Verscheen een katachtige, rondkoppige, Japanner met het gewone houten glimlachje. Brusselseers gaf hem het Chinese briefje, dat gevonden was op de Arme-Duivelsrui.

„Monsieur Hatanaka, wilt u ons alle bijzonderheden vertellen?” verzocht hij.

„Dit is een soort introductie-briefje,” zei de beëdigde tolk in vloeiend Frans. „Een laissez-passer, of hoe u het noemen wilt. Het is geschreven in drukletters, wat zeer veel tijd neemt en daarom geloof ik, dat de schrijver bang was, dat zijn handschrift zou herkend worden . . . In het gewone cursieve schrift kan bijna ieder woord in een of twee halen geschreven worden, het gaat ongeveer even vlug als Europees schrift en is even gemakkelijk te herkennen . . . Op het hoekje dat weggescheurd is, heeft ongetwijfeld de handtekening gestaan, want dat hoekje vormt het einde van het briefje. Die handtekening was zeer zeker in lopend schrift toegevoegd, niet alleen omdat een naamtekening in geschilderde drukletters geen waarde heeft, maar ook omdat er op het ontbrekende hoekje wellicht geen plaats meer was voor de drie woorden in drukletters, waaruit een Chinese naam bestaat. Het briefje is geschreven met de pen, ofschoon dit soort letters zich veel gemakkelijker laat schilderen met een penseel, zodat de schrijver waarschijnlijk al zo vereuropeest was, dat hij geen Chinees schrijfmateriaal bij de hand had . . . De letterlijke vertaling is: *Dit is een vriend alstublieft help hem alle hulp, bij voorbaat dank . . . Dat is alles.*”

Toen werd Chow-Mun-Fan gehaald en de ondervraging door middel van de tolk begon. Chow bekeek de Japanner met ogen die alle diepte verloren hadden, doch men wist niet wat dat betekende, domheid, indolentie, verachting of koude haat. Als de tolk het wel wist, dan liet hij er zich niet over uit. De Chinees sprak langzaam en voorzichtig.

Hoe lang hij al messenwerper was? . . . Twee jaar . . . Waar hij was opgetreden? . . . Peiping en Shanghai . . . Dat slechts in twee jaar? . . . Eén jaar duurde het trainen. Familie? . . . Vader en moeder gestorven, drie broeders en één zuster . . . Waar? In China . . . Had eerst enkele jaren gevaren op Europese schepen en was toen gaan trainen . . . Welke havens de Glenapp had aangedaan? Ze werden opgedreund als het A-B-C, de Japanner kon ze niet bijhouden en vroeg nog eens. Ze werden nog een beetje vlugger

opgedreund, de laatste voor Antwerpen waren Marseille (Ha-háá! zei Piron) Lissabon en Le Havre... Niet Barcelona?... Neen, niet Barcelona... De kapitein van de Glenapp?... Captain Taylor... Alle vragen, die betrekking hadden op het schip, de reis en het leven aan boord, werden afdoende beantwoord. Als hij iets niet wist, was daar een reden voor: Heb ik niets mee te maken... Ik was bij de vuren, toen dat gebeurde... Men heeft het mij niet gezegd en ik heb er niet naar gevraagd... Welk weer het was bij vertrek uit Lissabon? Regen en weinig wind... Was hij al eens in Holland geweest, Amsterdam, Rotterdam?... Nooit!

Kende hij nog andere messenwerpers?... Ja, in China. Zijn jongere broer leerde nu ook het vak, doch kende nog niet genoeg om in het openbaar op te treden...

„Juist!” zei Piron. „Daar wachtte ik al op. De komst van de dubbelganger wordt al voorbereid en dat moest wel, anders zou een van de twee voorlopig zijn beroep niet kunnen uitoefenen... Zouden we niet ophouden en hem eens laten tonen of hij het vak even goed kent als zijn broer?”

Het gaf niets... De messen werden gehaald uit Hotel Asia, er werd een oude tafel overeind gezet op het binnenplaatsje van het oude Gildehuis en Mister Chow smeedt vliegensvlug van de gang uit een mooi, regelmatig en rechtlijnig kruis in het tafelblad, de laatste drie messen wierp hij gebukt tussen zijn benen door, een en ander tot groot vermaak der mannekens. Na afloop keek hij de Japanner weer eens aan met de zelfde dode uitdrukking en deze knipte even verward met de ogen...

„Zeg maar da-da met het handje,” lachte Piron. „Dit is àf! Dit is bewonderenswaardig in opzet en afwerking... Ik ken iemand, die het even netjes zou doen.”

„Die moet ge me dan eens aanwijzen,” verzocht Brusseleers.

„Hij is een halve Chinees, een vriend van me.”

„Dat is niet zo erg als een hele, lijkt me.”

„Erger! Bovendien is hij een half-broer van Mevrouw Berkhage.”¹

„Nu wordt ge interessant!”

„Zijn naam is Tan, Roelof Tan, en als je hem vindt, ben je nog even ver... Laten we nu maar ophouden, ik stel meer belang in de diamanten.”

„Ja, ik geloof, dat die gele broeders Onze-Lieve-Heer nog 'nen valse baard zouden aanbinden,” zuchtte Brusseleers, die het nu ook opgaf en met Piron naar het bureau terugging.

„Hou jij tenminste je baard maar vast, o, homo naturalis barbarus, anders zijn ze er ook nog weg mee!”

„Maak u geen zorgen over mijn baard, o homo quasi latinus,” zei Brusseleers plechtig. „Daar kan niets mee gebeuren. Eén keer heeft iemand er steun in gezocht, iemand, die het erg op de zenuwen moet gehad hebben, anders was hij wijzer geweest. Dat

¹ Zie „Onbekende Dader”.

is nu 5 jaar geleden. Nog op de dag van vandaag, telkens als hij zit te eten, denkt die knaap hoe verschrikkelijk verkeerd het was." „Hoe zo?" lachte Piron. „Naar het schijnt moet de dokter zijn kaak niet goed gerepareerd hebben... Praat niet van mijn baard, zelfs Frans van Cauwelaert ziet er altijd naar met schele ogen... Ik ben 'ne mens alsof ik mijn eigen zelf gemaakt heb," besloot hij tevreden en zette een borst op als een haverkist.

Het is een bekend feit, dat de politie dikwijls op de meest onnozele manieren op het spoor komt van een misdrijf. Bij het onderzoek van een delict tegen de Vleeskeuringswet, vindt zij toevallig iemand, die niets met het vlees te maken heeft, in het bezit van een horloge, dat toebehoorde aan iemand, die al enige tijd vermist wordt. Bij een inval in verband met vermoedelijke overtreding der Arbeidswet struikelt de politie haast over de gehele buit van een onvindbare manufacturendief. Een agent die na volbrachte dienst op weg naar huis even een doosje sigaretten wil kopen in een onaanzienlijk winkeltje, ziet door de gordijnen iemand haastig en verschrikt wegluchten uit de achterkamer en bij nader onderzoek blijkt, dat deze verdachte vlucht werd ingegeven door de deelname aan een éclatante roofoverval.

Doch omgekeerd gebeurt het natuurlijk ook, dat de politie er op uittrekt om een olifant te schieten en thuiskomt met een konijntje...

Op de tweede dag van zijn verblijf in Antwerpen, toen de Chinese messenwerper in vrijheid was gesteld, vond Piron het raadzaam om nog eens plotseling bij de Chinezen binnen te vallen en Brusselaars was het dadelijk met hem eens. Daags na een inbraak verwacht men gewoonlijk alles, behalve inbraak. Een sprekend voorbeeld daarvan speelde zich voor enkele jaren af in een Nederlands provinciestadje. Kort bij het kruispunt van enkele stille straatjes met een voorname winkelstraat woonde een horlogemaker-juwelier. 's Nachts wordt zijn grote vitrine stukgeslagen en na het alarm blijkt, dat er inderhaast voor enkele honderden guldens meegenomen is. Het gat in de ruit wordt voorlopig gedicht, heel het stadje komt kijken en van deze onverwachte publiciteit maakt de eigenaar gebruik om zijn étalage flink aan te vullen. De plaatselijke bladen vertellen dat men de dader op het spoor is. De volgende nacht geschiedt precies hetzelfde, alleen is er nu geen hele vitrine mee gemoeid. De daarop volgende nachten stond de politie natuurlijk bij het tweemaal verdronken kalf op de uitkijk en gebeurde er niets. De dader is nooit gevonden en dat is eigenlijk jammer, omdat wij nu weer een psycholoog minder kennen... Toen de duisternis door de antieke straatjes trok, liepen de twee detectives weer naar het Schipperskwartier en vielen pardoos de CHINESE HAND-WASSING binnen. In het restaurant zat een zestal gasten, waaronder ook de vrijgelaten messenwerper, met de stokjes te toveren, ze stoorden zich niet en aten smakelijk verder.

Overigens vertoonde het gehele huis een onschuldige, klassieke, Oosterse rust.

Roelof Tan was een zeer wijs man . . .

De twee autoriteiten verlieten het Chinese huis en hadden geen grote indruk van zichzelf. De olifant liet zich maar niet schieten.

„Hier aan de overkant is een van de regelmatige pleisterplaatsen van Doberman-Pincher,” zei Brusselseers.

„Er zit een diensterke in die bar en ik moet een beetje er op passen, anders is hij er ook mee weg.”

De lijst der „Verloren Voorwerpen” was inmiddels gestegen tot het bedenkelijke getal van 16 stuks in vijf maanden . . .

„Als we er eens op bezoek gingen?”

Victorieneke, die, zoals bijna ieder Antwerpenaar, Brusselseers van gezicht kende en wel eens angstig van hem droomde, had terstond, zodra de twee bij de voordeur van het Chinese café verschenen, haar observatiepost verlaten en het gordijntje dicht geschoven. Toen ze hen naar het café zag komen, sloeg haar het hart in de keel, doch ze stond erg zakelijk in een witte jas achter de toog, spoelde glazen die niet vuil waren, en Brusselseers wist meteen, dat hij zoals gewoonlijk herkend was. Het kind zag zo wit onder haar verf, dat ze wel ieder ogenblik kon flauw vallen, dacht hij. Bang voor 'nen boek, de sukkeleer; hier zullen we niet veel opsteken . . . „Eh wel ufraake, ies André vandaog nie gewiest?”

„André?! Welken André astublieft menier?” Het stemmetje schudde, doch het antwoord was goed en hij verkende de erbarmelijke sluwheid van het kind uit de goot, dat veel slaag heeft gehad.

„Amaai, me kieneke, 'k kom 'kik niet om aa op te eten, zunne! Ge wit goe genoeg wie ik bedoel.”

Of het dan misschien meneer Dubrin was, waarachter meneer kwam vragen? . . . Zjuust! . . . Nee, die had ze al een paar dagen niet gezien . . . Of ze hier in huis sliep? (Zoals meer lieden van het vak, hield Brusselseers er de tactiek op na om bij zijn vragen van de hak op de tak te springen en zodoende de tegenpartij te dwingen haar aandacht telkens op iets anders te bepalen.)

Ja, boven had ze een eigen kamerke, waar ze sliep; ze konden komen zien als ze goesting hadden en dit zei Victorieneke, omdat ze in haar angst de gevreesde kaart al voor haar ogen zag zweven. Haar kamerke zag er in het geheel niet mondain uit . . .

Brusselseers ging er dadelijk op in en boven gekomen vroeg hij weer eerst of André Dubrin een vriend van haar was, wat ten sterkste ontkend werd; 't was 'ne kalant, meer niet . . .

„Zoe, zoe! En meugen we ook 'ns zien wat er in die kas steekt?” vroeg hij en wees op het geverfde ladenkastje, waarop Notre-Dame-de-Lourdes troonde naast een groot portret van Marcelleke.

Victorine ontsloot de laden en begon zich al gerust te stellen: André zou het een of ander hebben „scheef geslagen” en nu kwamen ze bij zijn vriendin — zoals ze dachten — zoeken of er iets van de buit te vinden was. Ze kwam weer wat tot bedaren en wilde er al een grapje van maken, toen ze zich moest vastgrijpen

aan de ijzeren stang van het smalle, armelijke bedje, want Brusseleers hield nu het papiertje in de hand, het stukske uit de gazet over het kind van H  l  ne, waarvan het lijkje was gevonden in de Middenstatie . . . Brusseleers las het berichtje aandachtig door en wees dan op het portret van Marcelleke.

„Is dat aa kieneke?”

Marcelleke werkte zoals altijd, gaf haar opeens een geheimzinnige kracht en nu voelde ze zich plotseling zeer koel en bij de hand. Nu ging het er op of er onder, en ze zou kunnen vechten met de oerkracht van de eerste aller mensenmoeders.

„Ah jao, menier!” zei ze trots . . . En hoe oud of 't al was? . . . Twee jaar en acht maanden. (O, ze dachten dat ze haar eigen kind naar de Statie gebracht had!)

Ook de geboorte-akte lag bij het schamele archiefje van Victorieneke, bij de spaarzame briefjes van de Zjos, haar eerste liefde, die — zoals de andere jongens zeiden — in Las Palmas van boord was gegaan en nooit, nooit meer van zich had laten horen. Zjos zou wel dood zijn, want hij was de enige jongen, die het goed met haar gemeend had . . . Haar eerste-communie-prent, de doopbrief van Marcelleke, waarop — Jezus van marante! — ook de naam van H  l  ne voorkwam, want die was peetje geweest over het doopkind . . . Doch ze keken er gelukkig niet naar om . . . Ruim driehonderd frank in briefjes van 20 en 5, pourboires en procentengeld van fleskens, tezamen bijna het kostgeld van Marcelleke voor de komende maand . . .

Brusseleers deed zijn mond al open om haar te verzoeken mee naar het bureel te gaan, maar bedacht zich snel en had gelijk. Hij kwam weer terug op Dubrin, doch stak ondertussen het krantenknipseltje zorgvuldig in zijn brieventas en het serveusken voelde haar hart zinken. Wat André zoal kwam doen? Niets bijzonders, een glas drinken . . . Waarvan sprak hij wel? Van alles en nog wat, niet de moeite waard om het zich te rappeleren . . .

Brusseleers was te goed gewend aan de bescheidenheid der Antwerpse café-meisjes ten opzichte der gedragingen hunner kalanten om het nog lang te maken. Buiten vond hij een der mannekens.

„As da triemsterken oit 't Nachtilicht ieveraans heene gao, zie dan waar ze bleft, zunne!”

Brusseleers had gelijk. De camaraderie der uitgestoten vrouwen, het tezamen gedragen levensleed was ook ditmaal weer sterker dan de kleine afgunst, de vervreemding en de persoonlijke afkeer. Zo gauw Victorieneke haar verslagenheid met een paar glazen Amer-Picon wat te boven was, dacht ze dadelijk aan H  l  ne. Niet alleen dat ze haar gewezen vriendin zo iets ergs niet gunde, maar H  l  ne was ook uitgeslapen genoeg om haar uit de embarras te halen, nu ze er zelf zoveel belang bij had. Ja, ze zou seffens als Madam thuis kwam vragen of ze eventjes weg mocht.

Emile de Chaude-Fontaine kwam binnen en in haar eerste opwelling vertelde ze hem alles. Hij scheen haar vertrouwen zeer op

prijs te stellen, vond het niet zo erg, niets om zich dik over te maken . . . Steeds maar volhouden dat ze er niets van wist, dat ze het papiertje had uitgeknipt om het in een brief te doen aan een vriend in het buitenland, die graag nog eens wat Antwerps nieuws hoorde . . . Dat ze zelfs niet eens meer wist, dat het papiertje nog in haar schuif lag, zeker vergeten om het in de brief te doen . . . Voor één ding moest hij haar waarschuwen: Als ze die Belle-Hélène er bij mochten halen — en dat zou makkelijk genoeg gebeuren, omdat ze maar hoefden na te gaan waar ze woonde en met wie ze omging in de tijd, dat 't kind geboren was — dan zouden de linkmiegels van de politie haar ineens op het lijf vallen met het gijntje, dat Hélène alles al bekend had en ze dus maar zo verstandig moest zijn om toe te geven. Dan moest ze nòg volhouden en zeggen, dat ze er Hélène dan maar eens bij moesten halen, dan zou ze die Madam eens in haar gezicht zeggen wat een leugenaarster ze was. Sloegen ze daar niet op aan, dan wist je meteen dat ze je probeerden te vangen met een vuil truukje, dat al hèèl oud was, maar steeds nog marcheerde . . .

„Zo gaat het altijd,” besloot de Hit wijsgerig. „Je hebt het gedaan uit goeiigheid en nou heb je er natuurlijk de beroerdigheid van . . . De deugd wordt zwaar gestraft. Als iemand je ooit heeft wijsgeemaakt, dat de deugd beloond wordt, moet je mij die man eens aanwijzen.”

Niettegenstaande al haar beslommeringen was Victorine het toch niet met hem eens. Ze beloofde bij zichzelf vijftig frank in de offerblok van de Broden van Sint Antonius en een beeweg naar 's-Lievrouwke van Scherpenheuvel, als alles maar goed mocht aflopen . . .

De Hit ging weg voordat Madam kwam. Hij mocht in geen geval zijn porto betalen. Met vochtige ogen kuste ze hem drie keer op de wangen. Hij kreeg er een kleur van . . .

Als ze hem echter had gezegd, dat ze van plan was om dadelijk als een kip zonder kop naar Hélène te lopen met haar alarmerend nieuws, zou hij haar desnoods hebben vastgebonden.

De volgende dag werd Victorine Ceulemans afgehaald door een manneke, dat haar bij Brusselseers bracht. Deze had reeds vastgesteld, dat de geboorte van Marcelleke, drie maanden voor de vermoedelijke geboorte van het dood-gevonden kind, haar ontsloeg van de verdenking, dat ze haar eigen kind had weggebracht.

De zaak was al twee en een half jaar oud en uit het bestofte dossier, dat hij had laten halen op het parket, bleek dat de wets-dokters een negatief resultaat hadden gemeld. De doodsoorzaak kon wegens vergevorderde staat van ontbinding niet met zekerheid worden vastgesteld. „Ze rieken ook liever aan 'nen goeien bourgogne,” bromde hij. Daarmee viel de bodem uit de strafzaak, voor zover het kindermoord betrof. Bleef nog slechts een kleiner delict: niet-aangeven der geboorte en overtreding der wettelijke bepalingen omtrent begrafenissen. „Récel de cadavre” kon alleen gestraft

worden in geval van manslag en die was hier niet te bewijzen. De vorige avond was Victorine nog op pad gegaan, had bij H  l  ne drie keer gebeld en geen gehoor gekregen. Het manneke, dat bijna aan haar rokken hing, rapporteerde en Brusselseers lachte zich krom. Vond op het bevolkingsbureau de adressen van H  l  ne en Victorine in hetzelfde huis, juist in de tijd, dat het feit gepleegd moest zijn.

Het oude zaakje kon hem niets schelen. Dat het dienststerke uit Het Nachtlucht deze vriendendienst zou bewezen hebben, kon hem niets schelen. H  l  ne moest hij hebben! Moest haar in een soepele toestand hebben, een beetje soepeler dan de vorige keer, toen zij als een beledigde pauw was weggegaan. Dat nam niet weg, dat Victorieneke doodsangsten uitstond, waarbij vergeleken alle smarten van Satan slechts kinderspel waren.

Terwijl ze zo tegenover hem zat, viel zijn blik toevallig op een plekje opzij in haar witte hals. Dat plekje klopte zichtbaar en zo snel, dat hij er een beetje „aardig” van werd. Hij was in de eerste plaats een Vlaming en dan nog een veel te grote, grofgebouwde lummele en dat deed het . . . Het deed hem denken aan het jonge muizeken dat hij thuis in de val vond, heel lang geleden, toen hij nog maar een klein snotterke was van de nonnekensschool. Dat muisje had hem aangekeken met dezelfde ogen, waarin een donkerrood vonkje trilde. En vooraan op het bollige, ineengekrompen buikje klopte het ook zo als in die witte hals, misschien wel even rap. Hij was toen het diertje gaan voeren. Toen het geen brood wilde eten stal hij een koekje uit Moeder’s dozen en dat wilde het ook niet. Daarop had hij de muis mee naar school genomen in een zakdoek en had ze laten lopen in de gang, die naar de refter van de maseurkens liep . . . Hij deed een greep achter zijn schrijftafel, waar altijd een paar flessen Spa stonden, want hij was een groot waterdrinker. De dokter zei, dat het kwam van het vele roken, maar zelf dacht hij, dat zijn nieren niet zo sterk waren als zijn lange armen. Hij schonk twee glazen vol. Begon te praten, alsof hij op visite was . . . Hoe oud was Victorine nu al? Ze slikte en zei twee en twintig. Kom, ze moest hem betrouwen. Hier kon niemand haar horen en zolang ze haar naam niet onder een papier zette, was er niets gezegd. Wist ze wel wie H  l  ne was? . . . Ja, die kende ze nog van vroeger . . . Maar hij kende ze beter: Ze was de vriendin van André, wist ze dat wel? . . . Tot zijn verwondering had deze zet niet veel uitwerking . . . En die twee deden het gemeenste wat een mens ooit doen kon . . . Hij legde het lang en breed uit.

Victorienneke dacht nu eerst aan de „numero” die ze met André zou geven in de theaters, tot in Amerika toe, waar immers zoveel danseuses te kort waren . . . Even stond ze op het punt, doch bijtijds dacht ze nog aan de vermaningen van de Schillenhit . . . t Was toch niet zjuust dat die andere keskop, die zo zot praatte, hem Schillenhit noemde, terwijl hij toch zo’nen schonen naam had. Doch dit flitste heel snel door haar hoofd en later vond ze het

erg zot, dat ze op zonen ogenblik nog dáaraan had moeten denken . . .

Brusseleers kreeg er niets uit en bewonderde haar.

„Peinst er nog eens over,” zei hij ten slotte. „Ge doet er een goei werk mee.” Ze kon gaan en gerust zijn. Maar dat ze gewaarschuwd was voor André, zonne!

Victorieneke vertrok haastig en opgelucht, maar hij dacht toch te zien, dat ze in tweestrijd was.

Dan werd Héléne binnengebracht. Ze keek uitdagend, veel te uitdagend om gerust te zijn, constateerde hij met genoegen. Er was geen plekje in haar hals, dat zo rap hamerde, en dat zou hem trouwens koud gelaten hebben. Héléne schrok hevig, toen die hatelijke barbu de oude historie, die ze al bijna vergeten was, begon te vertellen, alsof hij er zelf bij geweest was, le salopard. Stukje bij beetje herinnerde ze zich dan de geruststelling van de jonge advocaat, die haar had verteld dat ze niet erg gestraft kon worden, die door middel van een pourboire aan een parket-klerk was te weten gekomen, dat de wetsdokters niets gevonden hadden op het lijkje. Dat volgens artikel zoveel van de Code Pénal Victorine eigenlijk de enige strafbare was, omdat die als aanwezige bij de bevalling geen aangifte gedaan had bij de Burgerlijke Stand. En dat was ook nog dubieus, omdat ze toch immers bij de eigenlijke bevalling niet geassisteerd had . . . Voor een kleine overtreding zou Héléne misschien gevat kunnen worden: het doen begraven zonder autorisatie van de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand, tenminste als dit begraven kon genoemd worden . . .

Maar Héléne vreesde lawijt, de sjieke oude heer met de witte krulsnor en de witte slobkousen zou er schichtig van kunnen worden als er veel tam-tam over haar gemaakt werd; de liberale of de socialistische gazetten zouden er misschien zijn lange, historische naam bij kunnen sleuren en dan was het te laat. Ze was nu juist zo goed onder dak . . .

La Belle Héléne sribbelde lang tegen, maar moest ten slotte toch door de korf vallen, want Brusseleers kon verschrikkelijk lelijk dgen, als hij wilde. Hij begon eerst de vellen papier vol te schrijven, liet haar dan tekenen en zei opeens dat ze het op een akkoordje kon gooien, als ze wilde; dat ze geheel vrij uit zou gaan, als ze inlichtingen wilde geven over die affaire Madame Berkhage en de andere gevalletjes die ze wel kende . . .

Ze nam het voorstel met beide handen aan. Momon Blumenduft was immers dood en de schuld van alles? Allons soit, ze werd door hem betaald voor allerlei onschuldige karweitjes, waarvan ze niets begreep. Ze had nooit kunnen denken dat er iets verkeerd achter stak. Toen met Mevrouw Berkhage was ze er van overtuigd dat het een „affaire de coeur” was van Momon, een simpel gevalletje van koppelarij: Hij wilde uit verliefdheid op deze manier met die dame in contact komen, terwijl ze in Antwerpen logeerde bij lui, waar Momon als vriend des huizes op bezoek kon komen . . .

De andere Blumenduft had ze nooit gezien, ze wist niet eens dat

hij Isidor heette. Ze had overigens alleen maar met André te doen gehad, die evenals zij er niets van begreep. Andere medewerkers kende ze niet...

Brusseleers wist wel dat hij bedrogen werd, doch liet niets merken. La Belle Hélène moest zich volkomen gerust gevoelen... tot de volgende gelegenheid. De grote vellen papier, die ze ondertekend had, scheurde hij dan ook met een zeer plastisch gebaar voor haar ogen in stukken en was haar zeer dankbaar voor de rensenimenten...

Zijn vermoeden, dat de Blumenduffs in de vrouwenhandel waren, was bevestigd, en dat was winst.

Dat was het konijntje.

HOOFDSTUK X

Piron mocht de gevonden portefeuille ter leen hebben en nam haar mee naar Amsterdam. Brusseleers vond het ook beter, dat de twee rare stenen niet te Antwerpen vertoond werden. Hij wist het een en ander van diamant en luchtte zijn kennis.

Het partijbriefje zag er niet normaal uit. Het was vuil van onherkenbare vingerafdrukken, want deze afdrukken zijn erg plezierig, zolang ze niet overdreven worden en er geen sprake is van een laag vingerafdrukken. Chesterton zei immers, dat men een blad moet verbergen in een bos en een lijk op het slagveld?... Hier was het alsof de eigenaar er een kwartiertje aan besteed had om alle tegenwoordige en toekomstige vingersporen te verbergen op een bodem die krioelde van vingerafdrukken, die zo in en over elkaar grepen, dat geen enkele nog te herkennen was. Hetzelfde eenvoudige systeem bleek te zijn toegepast op het Chinese briefje. Voorts staan er op een normaal partijbriefje steeds enkele potloodkrabbels, op dit lot zou moeten geschreven zijn: 2 14,35, hetgeen wil zeggen: twee stenen, tezamen wegende 14 karaat en 35 honderdsten. Dan was ook niet normaal, dat een fel gele en een zuiver witte steen tezamen het lot uitmaakten, want stenen worden gesorteerd volgens hun kleur...

Bij aankomst in Amsterdam vond Piron een telegram van de Préfecture in Marseille: *Naam hier onbekend. Uit bedoelde huis is sinds 2 dezer verdwenen de Chinese pensionnaire, Sung-Qew-Ling, hetgeen wilde zeggen, dat Isidor Blumenduff zijn aandeel in het luxueuze huis te Marseille goed had gecamoufleerd en dat inderdaad een Chinese slavin de inzet was geweest van de moord, doch niet de gehele inzet. De rest zouden de twee slecht gesorteerde stenen hem moeten leren. Hij deelde het Marseillaanse resultaat mee aan Brusseleers en vroeg dan belet bij de Firma Benjamin Hartman & Zoon, een der grootste diamanthuizen van Amsterdam en van de wereld. Hij kon terstond terecht en werd even later reeds toegelaten tot de werkkamer van de man met het aristocratische witte hoofd, de zoveelste Benjamin, die thans aan het hoofd stond*

van de eeuwenoude dynastie der Hollands-Joodse diamantfamilie, een man met adellijke rustige gebaren, die zijn aanleg en gevoel voor juwelen had geërfd van een lange rij wijd-beroemde vaklieden. Piron verzocht onder geheimhouding zijn mening te mogen horen over de twee vreemde stenen. Het eerste gebaar gold de loep.

„Dit is werkelijk de moeite waard,” zei de diamant-koning en legde met geoefende beweginkjes de stenen naast elkaar. „Ze zijn zeer verschillend van kleur, zoals u gezien hebt. Ze zien er allebei gezond en normaal uit . . . Kom nu eens even kijken.”

Piron keek door de loep.

„Ze hebben oorspronkelijk één steen gevormd!” riep hij.

„Dat hebt u goed gezien,” prees Hartman. „Het is één steen geweest van ruim veertien karaat, schat ik. De breuk is een natuurlijke breuk; ik kan u met zekerheid zeggen dat hij niet gekloofd is. Zoals dat wel meer gebeurt bij grotere stenen, is hij, waarschijnlijk bij het afkoken in vitriool uit zichzelf gespleten, misschien had hij op de breuk een gles . . . Daar behoeven we ons echter niet in te verdiepen; u kunt zelf zien, dat geen mensenhanden in staat zijn om twee verschillende stenen zo te vormen, dat ze op dezelfde ingewikkelde manier als deze aan elkaar zouden passen . . . We moeten wel aannemen, dat het één steen is geweest en daarmee wordt het buitengewoon interessant wat u me hier laat zien. Diamant is een organische stof en kan zeer vreemde bokkesprongen maken wat kleur en vorm betreft, maar nooit heb ik gezien, dat een steen als deze vanzelf in een witte en een gele helft uit elkaar sprong en dat nog wel juist op de grens van de twee kleuren. Ik heb zelfs nooit een steen gezien, die voor de ene helft zuiver wit en voor de andere helft egaal geel was. Ik heb er ook nooit van gehoord, maar ik weet slechts heel weinig van diamant . . .”

Piron glimlachte over deze valse bescheidenheid.

„Wat u er niet van weet, zal ik niet aan iemand anders vragen,” zei hij. „Hoe is dit fenomeen ontstaan? Wat denkt u van deze steen?”

„Wat ik denk brengt u niet veel verder,” zei de aristocraat met wetenschappelijke voorzichtigheid. „Ik zeg u liever wat ik weet. Ik weet dat men zich voor kort in Amerika bezig hield met het kleuren van diamant. Men deed het zelfs nogal grootscheeps. Prachtige, grote, loepzuivere, witte stenen werden fel blauw, of groen, of rood, of violet-gekleurd. Dat was erg mooi! U moet weten, dat egaal gekleurde diamant slechts in een paar tinten voorkomt, hoofdzakelijk geel, bruin, vuilgroen en zwart. De overdonderende meerderheid van alle gedolven stenen is geel en bruin. Zuiver witte, grotere stenen zijn al zeldzaam en duur. Maar als u mij een goede, echte rosa-steen brengt van dit gewicht, dan betaal ik u een net burgermans-kapitaaltje . . . In het Louvre zijn een paar tamelijk mooie rosa-stenen te zien . . . Maar deze kleuren zijn dan echt, ziet u, niet gemaakt in Amerika . . . Toen ik als opgeschoten jongen in het vak kwam, heb ik mijn overgrootvader, Jacob Hartman,

nog over diamant horen praten. Hij was 87 jaar en geboren in 1786. Hij kon met één oogopslag zeggen uit welke mijn een steen afkomstig was en vergiste zich nooit. Ik kan dat niet, maar er zijn tegenwoordig ook veel meer mijnen dan toen. Hij vertelde mij nog in kleuren en geuren, wat hij van *zijn* overgrootvader geleerd had en ik weet niet precies uit mijn hoofd in welk jaar die geboren is . . .”

„Was dat niet tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten?” vroeg Piron peinzend.

„Nou moet u niet overdrijven, het zal ongeveer in de tijd van de Kaninefaten zijn geweest,” pareerde de hogepriester der edelstenen en bevestigde zijn waardering voor dit ondeugende intermezzo met een sigaar.

„Ik zie dit kleurtje bijzonder graag, al schijnt het bij diamantaires niet erg in trek te zijn,” zei Piron met een bewonderende blik op het zilverachtige, bruine dekblad.

„In ieder geval,” ging de oude heer dan verder, „heeft deze opvoeding me behoed voor dit gekleurde Amerikaanse avontuur, want deze vinding bleek tenslotte een fiasco en er zijn grote verliezen mee geleden. Diamant laat niet met zich sullen. Die mooie felle kleuren begonnen te verbleken en de stenen zagen er ten slotte zo vaal en ziek uit, dat ze geen tien procent meer behaalden van hun waarde vóór de behandeling . . .”

„Dus u denkt, dat de ene helft kunstmatig gekleurd is?”

„Niet helemaal,” lachte de diamantaire. „Dat zou opzettelijk geld verknoeien zijn. De witte helft van de steen ziet er bijzonder mooi uit, ze is loepzuiver, heeft een gunstige slijpvorm en is een paar duizend gulden meer waard dan de gele helft . . .”

„Hoeveel?!”

„Ja, ik heb de stenen niet gewogen, maar zo op het oog geschat zal de witte helft ruim twee duizend gulden meer opbrengen dan de gele,” zei het sympathieke witte hoofd. „De andere helft is wel wat brutaal geel, haast te geel om geslepen te worden, wij beginnen deze kleur al bijna bruin te noemen. Het is een grensgeval; bij het slijpen wordt iedere steen veel lichter van kleur . . . *Ik* wil hem niet slijpen, maar er zijn grotere optimisten dan ik in Amsterdam . . . Ik denk — maar zoals gezegd, hebt u daar niets aan — ik denk, dat de eigenaar van deze stenen een poging heeft gedaan om de ene helft, die oorspronkelijk ook mooi wit was, een dure kleur te geven, en dat het experiment verkeerd afliep. Misschien wilde hij een onbetaalbare rosa-tint bereiken en kreeg dit slechte kleurtje voor zijn straf . . . U kunt zich zekerheid verschaffen door de gele steen een paar dagen te laten bestralen door een kwartslamp en als het kleurtje kunstmatig is, zal het niet lang bestand zijn tegen ultra-violette stralen. De steen zal dan niet weer wit worden, maar vuil, grijs, verschoten geel, dof en dood . . . Was de kleur authentiek, dan zouden geen duizend jaar hoogtezon er iets aan veranderen.”

„Ik sta een beetje te kijken van dat enorme prijsverschil tussen die

twee stenen. Twee duizend gulden, het is om van te schrikken! Ik heb me nooit veel rekenschap gegeven van diamantprijzen . . .”

„En van diamant over het algemeen. Dat is juist ons ongeluk. Werkelijk beschaafde mensen spreken het woord niet eens uit, laat staan dat ze diamant willen dragen . . . Onze beste klanten beginnen bij de Balkan en verder afwaarts van de Beschaving: Noord-Amerika en Azië . . . De gekroonde hoofden zullen we uitschakelen, die dragen diamant voor dienst. Joden dragen het veel, uit solidariteit, want het is een zuiver joods bedrijf. Uit solidariteit en uit een instinct, dat nog steeds niet verouderd schijnt te zijn, het instinct om rijkdom te beleggen in kleine voorwerpen, waarmee ze gemakkelijk konden vluchten, wanneer er een jodenvervolgung losbrak . . .”

„Mijnheer Hartman, ik dank u vriendelijk voor uw hulp, ze is me van zeer veel waarde.”

„Ik dank u voor het laten zien van de interessante stenen, meneer Piron. Het is mij ook wat waard te weten, dat er nog van dergelijke kleurende grappenmakers aan 't werk zijn. Zoals afgesproken, zal ik er ook met niemand over spreken, nu dat in het belang van uw onderzoek is. Ik zal alleen, als het geval zich mocht voordoen, mijn vrienden aanraden om de kwartslamp niet te sparen . . . Ik mag u ook nog wel waarschuwen voor het onuitputtelijke aantal sprookjes, dat over diamant verteld wordt. Als één diamantaire u een extra-sterk avontuur heeft verteld, staan er direct tien anderen klaar om u nog iets sterkers te vertellen. Wij onder elkaar vinden dat wel amusant . . . Ik heb een zeer braaf diamantaire in alle ernst horen vertellen, dat hij in Zuid-Afrika diamant had zien smelten, maar dat kwam omdat hij een beetje laat op de Beurs was en niet eerder aan 't woord kon komen. Als iemand anders hem vóór was geweest met die smelterij, zou hij waarschijnlijk verteld hebben, dat hij in Brazilië een lange steen had zien versmeden tot een ronde . . . Wij nemen dat elkaar niet kwalijk, ziet u? Maar u als buitenstaander zou een verkeerde kijk kunnen krijgen op ons vak. Wat humor betreft, zijn we allemaal familie . . .”

„Dat klopt,” lachte Piron. „Al mijn joodse kennissen beweren dat ze nauw verwant zijn aan Freud, aan Einstein en in de laatste tijd ook aan Emil Ludwig.”

„Dat is nog niets,” zei Benjamin Hartman. „Ikzelf behoor tot de naaste bloedverwanten van Christus.”

De Heer Patapatis was in Antwerpen en deed zaken. Hij verscheen nu en dan op de Diamantclub als introducé van Blumen-duft Frères. Isidor, die na de begrafenis van Momon voortdurend in Antwerpen was, ontving hem herhaaldelijk en dat was zeer goed te verklaren, want Patapatis stond bekend als iemand die rechtstreeks, buiten het Londense Syndikaat om, Rio-stenen leverde aan Antwerpen en Amsterdam. Zijn prijzen werden over het algemeen veel te hoog gevonden en van een redelijke omzet was niets gebleken, doch daar hij al verschillende malen persoonlijk uit Brazilië

was overgekomen om de Antwerpse Beurs te bezoeken, moest hij toch wel zaken doen, waarschijnlijk in de goedkopere industriesoorten, Balas en Black Brazilian, zodat hij met de grote menigte der Antwerpse Schmuck-diamantaires niet zo veel contact kreeg. Kyrië Patapatis moest ongetwijfeld een Griek zijn, doch hij was zo definitief ontworteld, had zo vele woonplaatsen en sprak zo vele talen vloeiend, dat men hem onmogelijk een bepaalde nationaliteit kon opplakken. Hij was voortdurend op reis, doch ging op gezette tijden naar Parijs. Zijn gezicht was dofbruin, zijn slapen werden sympathiek grijs, zijn ogen stonden goedig en vaderlijk, zijn wenkbrauwen bezorgd. Hij was dan ook volstrekt niet zonder vaderlijke gevoelens, want in een zeer duur Parijs pensonaat werden de allernieuwste pedagogische uitvindingen ingeënt op een gitzwarte Mademoiselle Constantina Patapatis, een vroegrijpe Griekse schoonheid, die door haar vader met overdreven zorgen werd omringd. Dezelfde vaderlijkheid paste hij echter toe op de dochters van anderen, die deze lieve, zachte man van middelbare leeftijd op het eerste gezicht vertrouwden en dan, aanvankelijk hysterisch, later dof berustend, hun kinderlijk vertrouwen betreurden. Zodra het dochters betrof, kende de vaderlijkheid van Patapatis geen grenzen.

André Dubrin had zijn eigen gedachte omtrent deze vaderlijkheid. Kort na het begin van hun aangename zaken-relatie had de Griek hem eens een nikkelen doosje met naalden laten zien, waarvan iedere naaldpunt voorzichtig in een klein glazen buisje met watten stak. Had hem ook in vertrouwen verteld hoe, jaren geleden, iemand die hij verdacht van loslippigheid, zich bij ongeluk aan een van die naalden had geprikt. Dat was in een Zuidamerikaanse havenstad, in een druk café en op klaarlichte dag. Eerst twee uren later waren de kelners tot de ontdekking gekomen, dat de bezoeker die daar zo rustig aan zijn tafeltje zat te slapen, in het geheel niet ademde en ook niet meer wakker werd... Het was een betreurenswaardig toeval geweest, dat die man nu juist die ene naald had moeten treffen, want er waren ook heel onschuldige bij, van deze bijvoorbeeld werd je slechts tijdelijk versuft, maar dan ook zo suf, dat iedereen je dadelijk voor een verpleegde imbeciel hield...

Sindsdien had André een heilige vrees voor Patapatis en bij iedere ontmoeting, als de bezorgde Griek hem zijn vaderlijke hand toestak, drukte André deze op de manier van een kind, dat aan een olifant een koekje geeft. Na iedere handdruk, die hij niet ontwijken kon zonder beledigend te worden, zocht hij tersluiks zijn handen af naar een schrammetje...

André had zich slechts langzaam weten los te maken uit de angst-psychose waarin Brusselaars hem bij de laatste ontmoeting had weten te brengen, doch nu was hij weer geheel „bei der Sache”. Van Victorine had hij een beeld opgehangen, dat Patapatis, als hij minder sceptisch was geweest, moest hebben overtuigd, dat de lopende Miss Universe bij háár vergeleken wel kon indrukken. Hij

hernieuwde zijn pogingen bij Victorieneke, die alles aanhoorde zonder veel te zeggen, doch deze zwijgzaamheid kostte haar zoveel moeite, dat ze na zijn eerste toespeling op de Amerikaanse dansplannen zou gebarsten zijn, als ze niet een paar uur later haar gemoed had kunnen luchten bij de Schillenhit, die thans bijna dagelijks, staande voor de toog, zijn porto dronk en Antwerpen maar niet scheen te kunnen verlaten. Als hij daar dan verrast werd door een lawaaierig stelletje kalanten, ging hij terstond weg met een gezicht, dat Victorieneke bezorgd maakte. Bezorgd en . . . Ze wist niet zjuust wat het was, maar enfin, ze moest zich geen zotte streken in de kop halen, want dan was ze *gezien* . . . Onbeweeglijk, doch met opengesperde neusgaten luisterde de Hit naar haar verslag en rapporteerde het terstond aan de „luitenant”, die op zijn beurt een onderhoud had met Roelof Tan.

Dadelijk bij zijn aankomst in Antwerpen had Isidor de „Pandhuispapieren” ter hand gesteld aan de dronken techniker-ovenbouwer Léon Dautzinger, liet hem de drie paarse vellen doorlezen en bestudeerde, vechtend tegen een voortdurend opkomend ongelooft, het steeds sneller en nadrukkelijker hoofdknikken van de alcoholist. „Ganz richtig!” zei Léon dan, zo plechtig en overtuigd, dat Isidor het tegelijk komisch en ergerlijk vond. „Das ist es, was ich immer gesucht habe . . . Nu moet het gelukken . . . Binnen het jaar zijn we allebei miljonair, mein lieber Herr Isidor!” De lieve Isidor lachte zuur-zoet en zon al op een middel om Léon op een onschadelijke manier kwijt te raken en te vervangen door een ernstiger vakman.

In een achterkamer van de grote kantoor-étage, een kamer die steeds op slot was en waar niemand van het personeel ooit gelegenheid had gehad om eens binnen te gluren, werkte Léon. Hij werkte er meestal 's avonds na kantoortijd en 's nachts, terwijl hij overdag beurtelings zich bedronk en zijn roes uitsliep in een kamertje er naast, dat slechts te bereiken was langsheen de werkkamer, die was volgepropt met technische instrumenten, een paar stalen bonbonnes met koperen inhoudsmeters, zuurstof en waterstofgas, een pyrometer, een paar kleine elektrische ovens, waarvan de lange weerstanden waren uitgespannen over withouten planken. Op andere planken waren glazen buizen bevestigd, die gevuld waren met een korrelige kalkachtige stof. Er was van allerlei glazen laboratoriumgerief, gasflessen en retorten. Er was van alles, doch wat al bij de eerste oogopslag mankeerde, was die fijne wetenschappelijke orde, die pijnlijke zindelijkheid, het angstig systematische tot in de kleinste futiliteiten, dat de echte laboratoriumwerker kenmerkt. De gehele inrichting zag er wat de Duitsers noemen erg „provisorisch” uit.

Isidor kwam meestal na kantoortijd terug om toe te zien bij het werk van Léon, maar soms was hij verhinderd . . . tot zijn geluk. Op die morgen ging hij vóór kantoortijd naar het kamertje, zag onder de deur het licht branden en schold op de slordigheid van

het dronken zwijn. Hij was zeer benieuwd, want Léon had gisteravond voor het eerst een proef genomen aan de hand van de gestolen papieren en tot zijn grote spijt had Isidor er niet bij kunnen zijn. De deur was zoals gewoonlijk op slot. Hij klopte en kreeg geen antwoord. Met stijgende onrust ging hij naar het privé-kantoor van Momon, dat hij thans in bezit genomen had en vond in de schrijftafel de duplicaat-sleutels. Als hij dan na enig peuteren de sleutel van de binnenkant uit het slot gedrukt had en de deur openmaakte, sloeg een benauwde chloorlucht op zijn keel. Dat was niet het enige wat hem deed terugdeinzen. In de werk-kamer brandde licht, doch de elektrische lamp in het plafond was zo ongeveer het enige wat er aan glaswerk nog heel was. De vloer lag dik bezaaid met glasscherven, een der cilindervormige stalen ovens was uit elkaar gerukt en vertoonde opstaande, uitgebogen flarden, scherp als granaatsplinters. Stukken van porseleinen buizen, hier en daar nog opgehangen in de wikkeldraad, puilden er uit. De gehele oppervlakte der kamer was bedekt met een laag asbest-poeder en witte korrels uit de verbrijzelde glazen buizen. In het raam, dat buiten afgesloten was met een stevig houten luik, was om zo te zeggen geen stukje glas achtergebleven... Doch het eerst van alles trok zijn aandacht het ding dat daar midden op de vloer lag, vuil en bloedig, bedekt met glasscherven en asbest-poeder, het griezelige ding, dat gisteren nog van plan was om binnen het jaar miljonair te worden...

Zodra het om zijn huid ging, had Isidor Blumenduft zijn vernuft snel ter beschikking. Hij keek op zijn horloge: nog drie kwartier voordat het personeel zou komen. Hij sloot de deur achter zich. Hoestend van de vuile chloordampen liep hij dan door de knarsende glasscherven om het lijk heen naar het raam, maakte zo zacht mogelijk het luik los en duwde het behoedzaam op een kier. Een frisse wind sloeg hem weldadig op de tranende ogen, hij tuurde naar buiten. Zou het mogelijk zijn, dat de ontploffing niet opgemerkt was? Aan de overkant van een rommelige achterplaats keek hij tegen de levenloze achtergevel van een pakhuis. Links en rechts werd het kantoor aangeleund door andere kantoorgebouwen, die 's nachts onbewoond waren... Zou daar aan de overkant niemand iets gemerkt hebben? Het moest een geweldige slag gegeven hebben; gelukkig, dat het houten luik had stand gehouden... Hij zag een paar arbeiders lopen over de binnenplaats en bestudeerde hen als waren zij wondermensen... Die lui keken niet eens op, wisten blijkbaar van niets... Onzichtbaar onder de openstaande poort stampte een ongeduldig paard. „Allez Guust, ik zain d'r mee weg, zonne jongel!” riep een der kerels en daarop volgde het nerveuze ketsen der ijzers van het aantrekkende paard... Alles leek hem zeer normaal en in een ogenblik was zijn plan gevormd... Hij zou de chloorlucht weg laten trekken, het licht zelfs aanlaten... Tot twaalf uur wachten of de politie zou komen om een onderzoek in te stellen, voor het geval er aangifte was gedaan door bemoeizieke idioten uit de buurt. Als ze kwamen wist

hij natuurlijk niets, als ze aandrongen, zou hij daarachter eens gaan kijken en onbeschrijfelijk verbaasd zijn... Dat komt er van! Daar heb je het nu!...

Momon zaliger geloofde stellig dat die man iets uitgevonden had, iets waarmee dode stenen meer leven kon worden gegeven... Onzin natuurlijk! Had er nooit aan geloofd en er zich nooit voor geïnteresseerd, wist bij God niet wat ze van plan waren, had er steeds om moeten lachen, maar Momon wilde zijn zin hebben... Momon, Momon, und kein Ende... Had juist de zogenaamde uitvinder gezegd, dat hij voor de volgende week moest oprassen met zijn rommel, de kerel was bovendien doorlopend dronken... In dit vooruitzicht had de sukkelaar zeker gisteravond extra zijn best gedaan om eens te laten zien wat hij wel kon, en daar had je nou de resultaten! Momon, Momon!

Was? ... had Momon geen toestemming gevraagd om hier in het kantoorgebouw zo'n gevaarlijk laboratorium te hebben? Grosser Gott, das ist die Höhe! Jaaa, hij zat in Amsterdam en kwam natuurlijk niet iedere dag kijken wat zijn broer uitvoerde. Momon, Momon!...

De politie kwam niet. Om twaalf uur liet hij het personeel vertrekken, sloot het kantoor af en begaf zich weer naar het verbrijzelde laboratorium. Hij doorzocht het vunze slaapkamertje, het bed, de rondslingerende kleren, zocht tot in de zakken van het lijk, hij zocht een half uur, doch de paarse papieren waren niet te vinden. Der gottverdammte Sauhund had zijn maatregelen genomen! Had hij al gevoeld, dat hij op het punt stond te worden uitgeschakeld bij het fabriceren der miljoenen?...

Toen eerst dacht hij verder. Wat betekende dit alles? Hoe kwam het dat de lijken zich voor zijn voeten opstapelden? Was er opzet? Was dit niet de tweede keer, dat hij op het nippertje ontsnapte? Hij kreeg een rilling, heel even maar, want er was nu geen tijd voor dwaze veronderstellingen...

Tegen de avond liet hij Olivier en Sulder komen. Vertelde hun ongeveer, wat hij in het andere geval aan de politie zou gezegd hebben. Léon was verongelukt, dat kwam van dat gezuip en van die fantastische plannen van Momon... Ze moesten maar eens even komen kijken...

De dikke Olivier en de droge Sulder stonden hoofdschuddend bij het lijk en de aangerichte verwoesting.

„Krankiaurum,” zei Olivier wijs. „Wie ken er nauw dauwje steine leifend maoke!” Ja, en nu zat Isidor met de last. Dat was een plezierig erfenisje van Meneer Momon, die zo buitengewoon verstandig was geweest om niet eens een aanvraag te doen voor het houden van een laboratorium, hier in een kantoorbuurt. Isidor zou een bende „onaannemelijkheden” hebben met de politie, daarom had hij tot dusverre gewacht met de politie...

„Nauw, as t'r iets mee te ferdiane is,” zei Olivier en keek Sulder aan, die met de ogen een veelzeggend antwoord gaf.

Isidor veinsde te weifelen. 't Was te gevaarlijk... Nee, hij zou

toch verstandiger doen met de politie haar gang te laten gaan. Hij stond er toch feitelijk buiten. Momon . . .

Hij deed het zo goed, dat de twee hem op het laatst nog moesten overtuigen van de massale beroerdigheid die hem zou treffen en hoe handig zij waren in het opknappen van zo'n doodeenvoudig gevalletje, waarvan ze spraken met een minachting, waaraan ze haast zelf geloofden . . .

„En as dat gedaan is,” zei Olivier, toen ze het eens waren geworden omtrent de salariskwestie, „kom ik de volgende afond effe de ruiten insette.”

Op *hun* verantwoording, gaf Isidor aarzelend toe . . .

Cita begon vreemd te doen volgens Cita. Op een avond was ze de stad in gegaan om elastiek te kopen voor haar broekjes en ze was thuis gekomen met een nieuwe jurk voor het kantoor.

Waarom scheen de avond bedorven, wanneer hij om 6 uur niet ergens opdook in de buurt van het kantoor? Waarom stond ze soms verloren in een spiegel te gapen? Hij was toch veel te onmogelijk; ze kon toch niet ernstig van plan zijn om haar verder leven te slijten aan de zijde van een clown! . . . Er zou wel iets van hem te maken zijn; o ja! Het grondmateriaal was overvloedig aanwezig, figuur, kleding en algemeen aspect waren meer dan voldoende. Maar iemand die al vooraan in de dertig is, laat die zich nog wel veranderen? Niets was hem ernst, hij spotte met alles en op de eerste plaats met zichzelf, wat ze eigenlijk nog het ergste vond . . .

„Zo, erfdochter der Staelse miljoenen, leest gij geen laege berekening in mijne begerige blikken?” En vlak daarop in één lijzige adem: „Je moet je haar achterover draegen, zag, dat zal je veel beter staen.” En zo ging het verder, soms was ze te lam om hem van antwoord te dienen.

Op deze zaterdagavond was ze flink. Zonder dat hij er iets van wist, ging ze dansen in Chantilly, in gezelschap van een kostschoolvriendin met bijbehorende broer. Heimelijk zat ze vergelijkingen te maken tussen Van Dam en de broeder. Deze was normaal, kleurloos, belangstellend, gauw in verrukking, misschien een tikje te gauw . . .

Toen begon de herrie.

Een aangeklede en aangeschoten jongeman van om en bij de 18 jaar, die met een viertal rumoerige kornuiten rond een tafeltje zat aan de overkant van een der kleinere dansvloeren, kwam haar moedig vragen, doch werd bedankt vanwege zijn slappe, onbetrouwbare benen. Het kind werd geestig en was niet van het tafeltje weg te krijgen. De broer zei: „N'insistez pas, monsieur,” keek boos, zweeg, en deed verder niets. Het sprinkhaantje deinde dan toch terug naar de andere helden en bracht onder grote kwajongenspret verslag uit . . . Het mannetje kwam nog tweemaal terug en werd steeds geestiger, door het dolle heen aangemoedigd door de proestende makers met de regenboogdassen. De aandacht was hinderlijk op Cita en haar gezelschap gevestigd, de kelners uit de omgeving

hadden het opeens erg druk, want in Antwerpen heeft men een oneindig geduld met mensen die zich dronken voordoen. Er werd heimelijk gelachen. Alleen een paar dikbloedige Antwerpse matrones-met-dochters ergerden zich, de dochters niet, die vonden het wel lollig dat concurrenten een figuur sloegen. De elegante broer zat boos voor zich uit te kijken en zei dat negeren het enige was wat ze doen konden, hetgeen juist en normaal was. Gaan dansen kon niet, want dan was een der meisjes alleen overgeleverd . . .

Toen het jongmens voor de vierde maal kwam aanzwaaien over de dansvloer onder aangroeiende vrolijkheid der omgeving, stond Cita op het punt om voor te stellen dat ze maar zouden weggaan en juist kwam Van Dam als een schaduw van achter een pilaar gegleden, liep heel onnozel en verstrooid de originele oorwurm tegemoet, passeerde hem rakelings en op dat ogenblik was het alsof Van Dam op de gladde vloer bijna het evenwicht verloor, doch het resultaat was, dat de lastige jongen plat op de rug lag, de benen dartel in de lucht en onder het knallende gelach, dat reeds te lang was ingehouden en nu plotseling van richting veranderde. Niemand zag hoe het gebeurde, Van Dam schrok er eerlijk van! Hij wilde met verontschuldigende haast de gevallen flinker helpend opstaan, maar deed het zeer onhandig, legde hem eerst op de zij, pakte hem bij het kruis van de broek, zodat hij hem heel dom ondersteboven hield, zag dan met ware Buster-Keaton-ernst de vergissing in, draaide het object, dat een speelpop leek in zijn taaie, dunne armen, weer om zonder dat het grond raakte, kreeg na enig zoeken toch het juiste eind te pakken. Hij geleek veel op iemand, die aan een garderobe zijn overjas verkeerd in handen krijgt en deze met een verveeld gezicht om en om draait, tot hij eindelijk de kraag gevonden heeft . . . Er ontstond een rumoerig oplooptje vanaf de andere dansvloeren . . .

Toen tenslotte de duizendpoot weer op zijn benen stond, begon Van Dam met een bezorgd gezicht zijn rug af te kloppen, doch de jonge man was totaal ontnuchterd, droop haastig af naar zijn tafeltje en toen werd op zijn afgestofte rug het kaartje „Réservé” zichtbaar, wat bij het toch al goedlachse Sinjoren-publiek gevaarlijke krampen verwekte . . .

Wit en ademloos had Cita het toneel gevolgd, doch Van Dam scheen het geval weer vergeten, toen hij buigend voor haar tafeltje stond, haar de hand gaf en verzocht te mogen worden voorgesteld. Verstomd bestudeerde ze zijn gezicht, ze zou tevreden zijn geweest met het geringste spoortje van opwinding, of bevredigde verontwaardiging, of verborgen trots over het uitbundige succes, dat telkens weer opflakkerde, wanneer iemand te lang naar het dromerige gezicht keek van „ce vrai type de cinéma” . . . Niets! Het was onbegrijpelijk, onmenselijk. Ze voelde zich beledigd! . . . Dan bemerkte ze plotseling, dat haar vriendin tot hem sprak met ogen die gloeiden van bewondering en ze vond deze vriendin opeens onuitsprekelijk kinderachtig en aanstellerig.

Cita deed inderdaad vreemd, maar toch niet zo vreemd als ze zelf

wel dacht; het was allemaal zeer goed verklaarbaar en *wij* hebben het natuurlijk al dadelijk begrepen.

Huh!

„Je hebt nieuws, Hitje,” zei Van Dam en keek even op van het grafiet stampen waarmee hij bezig was. „Ik zie het aen je neus, zag!”

De Hit was zo juist binnengekomen en droeg het zeemanspakje, dat hij voor de inbraak gekocht had.

„Ik zag ons mooie joodje lopen met z'n oom of zoiets en ik heb eens gekeken waar ze bleven.”

„Was die oom een beetje bont?”

„Bont?”

„Heb je nooit een bonte koe gezien? Witte en zwarte vlakke?”

„Ja,” zei de Hit verwonderd. „Hij was grijs bij z'n slapen, op 't witte af.”

Van Dam stond voor zijn doen nogal vlug op en trok zijn overall uit.

„Waer gingen ze heen?”

„Dat kon ik niet lezen; er stond Russisch op de ramen... Maar ik kan 't huis wel aanwijzen.”

Even later stonden ze op de hoek van een der vele „ruien”, waarmee het schipperskwartier gezegend is en de Hit wees op een huis schuin aan de overkant.

„Daar naast dat scheerwinkeltje... Waar dat Neger-Engels op de glazen staat.”

Van Dam las het Griekse opschrift:

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗΣ
ΑΔΕΛΦΩΝ Ε. ΑΝΔΡΟΣ

„Enig, zag!” zei hij met lijjige geestdrift. „Hypodêmata betekent schoeisel, en Technês zal zijn handwerksman of bedrijf... Samen maakt dat ongetwijfeld schoenlapper, zag!”

De Hit was niet onder de indruk.

„O, dáárom ligt het hele raam vol schoenen?... Ik dàcht al...”

„Stil, Hit!” zei Van Dam verwijtend. „Je weet niet wat je doet, jonge!... Dit is een mijlpael in mijn veelbewogen leven... Vijf lange jaeren van mijn zonnige jeugd hadde ze me gedwongen om Grieks te leren... Ik ben twee en dertig jaer geworden en dit is nou de allereerste keer, dat ik er enig genoeg van beleef en nou wil je me deze maegere troost veur vijf jaer bitter leed nog ont-nemen... Hypodêmata Technês, Adelfhôn E. Andros!” dreunde hij zangerig, als was het een versregel van Homerus. „Ik wil geen schoenen zien! Daer staet het! Hypodêmata Technês! Hit, nu kan ik rustig sterven... O, edele schoenlapper van Athene, ik dank u!” Hij nam ontroerd zijn hoed af.

„Als u dáár verzot op bent,” zei de Hit minachtend. „Een paar straatjes verder staat het vol met dat soort letters.”

„Laeter, kameraed... Te veel geluk in eens is niet gezond, zag!”

„Wat gaan we nou doen?”

„We gaen deze grote gebeurtenis vieren met een borrel bij Victorieneke, zag! Hab je er al over gesproken of ze ons een handje wil halpe? Het wordt *nu* tijd.”

De Hit trok nogal erg onverschillig de schouders op...

Die avond, toen hij wegging uit het „Nachtlicht” en reeds de deurknop in de hand hield, zei hij even onverschillig, dat hij wel eens een keer mee wilde gaan naar Hemixem om dat bizondere kind te zien, waarvan zijn oren nog tuitten... Als 't goed was, tenminste...

Victorieneke zei dadelijk, dat het goed was... En als de Hit dan meteen haastig verdween, zat ze een hele tijd onbeweeglijk en met grote ogen voor zich uit te staren.

EEN MISDAAD?

Het geheimzinnig Geval aan de Haven

HOE HET LIJK OPGEVIST WERD

Zoals onze lezers weten werd Maandagavond aan de Bonapartesluis het lijk van een man opgevist. Daar er twijfel bestond aangaande de kwestie of de man, die gevonden werd, vermoord werd of niet, wilden wij er meer van weten en gingen daarom de man spreken, die het lijk ontdekte.

Het is de genaamde Frans Deijns, die wij op zijn post aan de Bonapartesluis ontmoetten.

— Ja, mijnheer, zei hij, ik ben het die het lijk boven gehaald heb. Bij het manoeuvreren der sluis, Maandag namiddag, rond vijf uur, voelden wij dat er iets haperde. Ik ben duiker en ging in het water om de reden dezer hapering te zoeken. Gij kunt u voorstellen hoe ik ontstelde, wanneer ik, beneden gekomen, zag, dat er een lijk in het „verlaat” stak. Gij moet weten dat het „verlaat” een soort van venster in de sluis is. Het is ongeveer 25 centimeter hoog en 50 centimeter breed. Ik zag daarin het lijk van een man steken, het hoofd vooruit. Ik trachtte dit los te maken, doch dit ging niet. Ik moet er bijvoegen dat ik schrik had een been of een arm van het slachtoffer los te trekken! Ik kon toch niet weten of dit lijk reeds lang in het water lag of niet! De drukking van het water was zo groot dat het lijk geen centimeter

verroerde en steeds het „verlaat” bleef toestoppen. Ik kwam dan terug naar boven, dook opnieuw en bond een lijn vast aan het lijk. Drie mannen, die boven stonden, trokken er zo hard aan dat de lijn brak! Weer ging ik dan naar beneden om een tweede lijn vast te maken... En er werd opnieuw getrokken. Eindelijk, om zeven uur, dus na twee uren werken, gelukten wij er in het lijk boven te halen en kon de sluis gemanoeuvreed worden.

— Het lijk zat dus niet tussen de twee deuren geklemd, zoals gezegd?

— Neen, het zat in het „verlaat”.

— Maar men vertelt dat het mogelijk is dat de man vermoord werd. Hebt gij iets opgemerkt dat dit zou kunnen doen geloven?

— Natuurlijk kan ik daar geen bevestigend antwoord op geven; ik ben geen dokter en kan dus moeilijk de natuur, of beter gezegd, de oorsprong ener wonde vaststellen¹, doch de man had een grote snede aan de hals, een snede waarin men gemakkelijk een vinger leggen kon. Was dat een wonde hem toegebracht door de schroef van een schip, of bekwam hij haar voor dat hij in het water viel... of er in geworpen werd? Voor mij blijft die vraag steeds open.²)

PAL

¹ Niet slecht voor Frans Deijns van de Bonapartesluis!
² Letterlijk uit de „Nieuwe Gazet”, Antwerpen 1932.

HOOFDSTUK XI

Piron was op het laboratorium en een witgejaste geleerde schakelde de kwartslamp uit.

„Zie jij enig verschil?”

„Geen haar,” zei de geleerde. „Dat heb ik toch immers dadelijk gezegd. Iets wat verkleuren kan, heeft geen driemaal vier en twintig uur nodig. Wat verwachtte je wel?”

„Misschien lees je dat later nog wel in het antwoord van de betrokken minister op de vragen van een zuurstinkende Kamer-knul,” zei Piron geheimzinnig. Hij rolde de gele steen, die nog even geel was, in een papiertje, op een manier, die iedere fatsoenlijke diamantair in tranen zou doen uitbarsten. Peinzend liep hij naar het bureau, piekerde intens en toen hij op zijn kamer kwam, sprong hij. „Ik weet het!” jubelde hij en wist onder andere, dat de grijze diamantkoning een kleinigheid over het hoofd gezien had. „Een rose kleur is bijzonder duur, maar de witte is veel meer waard dan de gele!”

„Ik wist niet, dat u óók in postzegels deed,” zei Vlasakker, die met een bundel papier was binnengekomen, zonder dat de inspecteur het eigenlijk gemerkt had.

„Wat kom je nu weer doen? Wat wil je?” riep Piron, gestoord in zijn gedachtengang.

„Ik kom u de resultaten meedelen van de nasporingen, waaraan ik de laatste dagen al mijn krachten heb gewijd, de jacht op de Chinese tapijventers, de lieden die apen doen opstijgen...”

„Maak het *asjeblijft* kort!”

„Negatief resultaat,” zei Vlasakker met een korthed, die Piron de adem benam.

„Hoe, wie, wat, waarom?”

„De wispelturigheid van het genie,” zuchtte Vlasakker. „Negatief resultaat, meneer Piron, wil zeggen, dat geen enkele Chinees kan worden teruggebracht tot het salon van den huize Blumenduft en dat alle befaamde gevelapen en messenwerpers een betrouwbaar alibi hebben, zodat...”

„Mijn dank is onuitsprekelijk,” onderbrak Piron. „Lever je rapporten maar in en ik waarschuw je, dat ze deze keer ongetwijfeld naar het parket gaan. Dus ik maak van deze gelegenheid gebruik om je een schitterende carrière toe te wensen in je volgende betrekking.” Toen ging hij naar de Chef.

„Mag ik naar Frankfurt?” vroeg hij zonder enige hoop.

„Met de vakantie?... Ja zeker!... Maar de Zuidkust is veel aardiger, zeg!”

„Dus ik moet het weer schriftelijk afdoen.”

„Is het voor de moord?... Als je me kunt aannemelijk maken, dat jij, en jij alléén, in Frankfurt de moordenaar bij z'n lurven kunt pakken, zal ik eens zien.”

„Het staat in zijdelings verband met de moord.”

„Je weet precies hoe royaal we bedacht worden bij de begroting.

Ik wacht al zolang op een paar legaatjes van bangelijke en dankbare ouwe dames, maar voorlopig zijn het nog steeds de honden, de katten en de kerk, die alles voor zich opeisen... Schrijf maar wat je weten wilt, dan stuur ik tegelijk een briefje naar Berlijn om eens speciaal de aandacht te vestigen op je verlanglijstje." Piron schreef een lange brief aan de Kriminalpolizei te Frankfurt, een brief die hem was ingegeven door de kwartslamp en de twee stenen.

Isidor Blumenduft liep met bedachtzaam afgemeten pasjes zijn kantoor op en neer. Zo juist was hij bij de ingang van de Diamantclub Staal en Van Dam tegen het lijf gelopen en ze hadden het vreselijk druk met elkaar. Iets in de groet van Staal had hem tot nadenken gestemd en nu hij liep te piekeren, kregen zijn vermoedens steeds meer vaste vorm...

Dat hij daar niet eerder aan gedacht had!... Werd hij oud en wilden zijn hersens niet meer mee? Of kwam het door de drukte van de laatste dagen?... Wat zei die Inspecteur daar in Amsterdam?... Gevaarlijke kennissen, en de gebroeders Blumenduft moeten zich wél verdienstelijk gemaakt hebben... Die jongen had gelijk!... Momon dood; hijzelf bijna in de gevangenis voor iets waaraan hij toevallig juist helemaal onschuldig was... Klopte dat niet precies met die jongen, die nu nog in Breda gevangen zat voor het stelen van Olivier's portefeuille? En dan die ontploffing bij Braunenberg in Frankfurt!... Ach Moses!... Léon Dautzinger was precies op dezelfde manier aan zijn einde gekomen...

Dus er werd revanche genomen?... Dat was eigenlijk meer dan duidelijk... Maar door wie??... Moment! Léon had zijn nek gebroken aan de hand van de paarse papieren van Van Dam... Aber *freilich!* Die papieren, waarvoor al zoveel geld verknoeid was, waren immers pasklaar gemaakt om juist dezelfde catastrofe te verwekken als vorig jaar in Frankfurt... En dáárom had hij die papieren zo vlot in handen gekregen... verdacht vlot! Maar wie in Teufelsnamen was Van Dam?

Dus hij werd aangevallen... Ha, hää! Isidor Blumenduft werd aangevallen! Bong, hij zou zich niet onbetuigd laten. Wie was ook weer die generaal, die zei, dat de enige goede manier van verdedigen de aanval was?... Ganz richtig! Hij zou ze vóór zijn, de heren Van Dam en consorten; ze zouden hem leren kennen... Hij zou niet wachten op hun volgende manoeuvre, want dan kon het wel eens te laat zijn... Driemaal is scheepsrecht, sagt der Holländer. Trouwens hij moest wel tot drastische maatregelen overgaan... Het lijk van Léon was hij succesvol kwijtgeraakt. De politie kon lang zoeken naar de identiteit van iemand, die zich zonder permisie in Antwerpen had schuil gehouden en hoogst zelden op straat kwam. Sulder had tien gulden extra gekregen om het lijk de baard af te scheren... Met al deze successen was hij nog even ver als in het begin. Hij zou er nu maar dadelijk met de botte bijl aan gaan... De onvindbare papieren konden hem nu

niets meer schelen... Dat hij er niet eerder aan gedacht had! Hij telefoneerde naar Hotel Astoria en vroeg monsieur Patapatis, kamer 34... Patapatis kwam dadelijk naar het kantoor, doch meldde zich bescheiden in de wachtkamer en gaf zijn kaartje... Isidor trok geringschattend de schouders op, toen het hem gebracht werd en zei: „Niet thuis!” Bedacht zich toen de bediende al bijna weg was en liet de bezoeker een kwartier wachten. Als de Griek dan eindelijk in het privé-kantoor werd toegelaten, hoorde de begeleidende bediende zijn patroon nog zeggen:
„Ach, Herr Patapatis, doe toch geen vergeefse moeite. Bij zulke prijzen kunnen we toch geen zaken doen...”
De bediende behoorde tot het Volk Gods. Isidor kende niet God, doch het Volk des te beter...

Marcelleke had een lekkere, opgewonden kleur in haar nachtpajonnetje. Met vrome gebaartjes en aandoenlijke onhandigheid werd de kleine ondergestopt door de geverfde serveuse uit „Het Nachtlucht”, die dapper tegen haar tranen vocht. Toen ze dan voor de allerlaatste keer was gekust en er een gejaagd afscheid was genomen van de dikke nourrice, die in een duizelingwekkende woordenjacht van haar goede zorgen getuigde, stelde de Hit voor om maar een eindje te wandelen, want hij vond, dat Victorieneke lucht te kort kwam.

Buiten gekomen sprak ze eerst erg druk en met een stem die een beetje schel was van zenuwen. Als er dan geen enkele bijzonderheid van het bijzondere Marcelleke meer overbleef en ze langzaam in de nevelachtige schemering door de akkers liepen, kwam het gesprek op Van Dam...

„Is'em wel goed bij z'n verstand?” vroeg Victorieneke.

„Hij heeft zoveel verstand, dat ik nog wel wat van hem kan leren,” zei de Hit met een gezicht waaruit duidelijk bleek, dat dit het uiterste der uitersten was.

„Waarom doet'em dan zo zot?” vroeg het serveusken, dat gewend was op de feiten af te gaan.

„Hij maakt een beroerde tijd door,” zei de Hit wijs. „Als ik in zijn plaats was, zou ik misschien aan de drank gaan, of alles kapot slaan wat er voor m'n voeten kwam, of iemand vermoorden, een brave huisvader bijvoorbeeld, die alleen maar bij ongeluk even tegen me aanliep en dan nog pardon zei, of weet ik veel... In plaats daarvan speelt hij voor pias, en dat is veel verstandiger, dat zul je toch moeten toegeven, voor dat je hem gek verklaart.”

„Maar wat heeft 'm dan toch?” vroeg ze verschrikt.

„Ja kind, dat is haast niet te geloven... Of jij eigenlijk wel, jij kunt het begrijpen. Denk er maar eens over na, wat er met je gebeurd zou zijn, als je met dat mooie jodenjochie was meegelopen. Dat heeft zelfs die galarus¹ met zijn baard je nog wel duidelijk kunnen maken.”

¹ Rus = dieventaal voor rechercheur. Het praedicaat „gala” is van de Hit en slaat ongetwijfeld op de hogere rang van Brusselsers.

Zij dacht aan Marcelleke en kreeg een rilling waarvan haar schouderbladen klapperden.

„Nou dan, wat jou háást overkomen is, dat is zijn zuster helemaal overkomen.”

Victorieneke stond stil in het karrespoor.

„En waar is die zuster dan?”

„Als we dat wisten, waren we ver genoeg. Maar *hij* komt het te weten en hij brengt haar weer naar huis, zo zot is *hij* nou, zie je, al is het dan om zo te zeggen nog nooit gelukt om zo'n wegge-moffelde vrouw terug te vinden... En dan moet je niet vergeten, dat het voor zo'n meisje als zijn zuster nog heel wat anders is. Jij en ik, wij hebben allebei al wat meegemaakt, en wij kunnen een stootje verdragen, als 't moet. Maar zij was een rijke-lui's-kind, pas getrouwd met een ingenieur, niks dan rozengeur en maneschijn, zei de dokter... Nou, ze was zes maanden getrouwd, toen ze geknipt werd en op dezelfde dag stierf haar man, maar dat weet ze mis-schien niet eens... Bij ongeluk, zoals het heet, maar dat zullen we voorlopig maar blauw-blauw laten... Je moet er niets van verder vertellen...”

Victorieneke beloofde het.

„Dat is nog lang niet alles. Kort daarna werd zijn broer door een paar komieken van dezelfde troep de bajes ingedraaid...”

„Wáár ingedraaid?”

„De Begijnenstraat, maar dan de Hollandse Begijnenstraat,” ver-duidelijkte de Hit. „In de trein hebben ze een portefeuille in zijn zak gegoocheld, de politie er bij gehaald en met z'n drieën de eed afgelegd. Hij zit nog vast, komt de volgende maand vrij...”

Victorieneke had zich nooit zo kwaad gemaakt, zelfs niet in de cinema, toen ze gereed stonden om met gloeiende ijzers de voeten van Tom Mix te verbranden, wat op 't lest toch nog goed afliep.

„En dat alles is uitgegaan van één en hetzelfde stelletje.

Toen zijn broer ingerekend was, moest hij alles alleen opknappen. Hij heeft er acht maanden aan gewerkt en het zo ver geschopt, dat hij nu weet wie hem al die koopjes geleverd hebben...”

„André?” vroeg ze, wit van haat.

„An-dré!” zei de Hit met oneindige verachting. „Wat is André nou in godsnaam? De loopjongen van de grote bonzen, die er achter zitten; hij weet niet eens waar het over gaat, telt niet eens mee...”

Afijn, nou weet Van Dam al een hele tijd wie of hij moet hebben en nou zou je zeggen dat hij er dadelijk boven op kruipt, of ten-minste de politie waarschuwt? Nee, jufvrouw, hij doet alsof er geen vuiltje aan de lucht is, speelt voor clown en laat de politie voor wat ze is, want *die* kan hem niet helpen. Maar één voor één krij-gen die patjakkers d'r beurt, en wát voor een beurt! Kind,” lachte hij grimmig en rekte wellustig de armen uit, „je kunt geloven, dat het er binnenkort gaat spannen! Daarom ben ik hier gebleven, ofschoon mijn zaken al lang afgedaan waren, want toen hij me vroeg of ik wilde meewerken, heb ik dadelijk ja gezegd, niet alleen

omdat we ouwe kennissen van de troep zijn, maar ook omdat 't zo'n lollige zot is, zie...

„Zij toch voorzichtig,” zei ze bezorgd.

„Laat dat maar aan ons over. Wij brengen zijn zuster naar huis, Victorieneke, en als dat achter de rug is, dan, dan... dan zullen we verder zien,” zei hij een beetje verlegen en Victorine kreeg hartkloppingen.

„'t Is toch maar te hopen,” zei ze heel gewoon.

„Als je wilt kun je ons een heel eind op weg helpen.”

„Ikke?! Hoe dan?”

„Net doen of je wel oren hebt naar die prachtplannen van André.”

„En dan?”

„Dan kunnen we zien waar ze met je heen willen... En dan zullen we d'r even bij zijn.”

„Ja maar...,” zei ze angstig.

„Je hoeft geen ogenblik ongerust te zijn, kind. Wij letten op je en dan kan je niks overkomen, je blijft steeds met ons in verbinding, we verliezen je natuurlijk geen moment uit het oog... Als je mee wilt werken, zul je er nooit spijt van hebben. Bovendien zijn we niet de enigen die op je passen... Weet je wie ook?... Je overburen.”

„Allez, gene ziever!... Die Chinezen?”

„En niet zo'n beetje. Laat ze maar tippelen, die verlaten kinderen! Toen de politie bij ze binnenviel, konden ze niet eens een verbaaltje maken voor piesen langs de openbare weg...”

„Emiel, ik vertrouw op u, zonne jonge. Als ge me dan maar 'ns goed explikeert wat ik te doen heb.”

De Hit schoof zijn arm onder haar oksel en lichtte haar bijna van de grond.

„'t Wordt tijd voor de bus,” zei hij.

Het was al bijna donker, toen Cita het tweetal ontmoette in de lange gang van het kantoorgebouw. Die mensen waren ongetwijfeld op een verkeerde verdieping uit de lift gestapt en ze bleef even staan om hen terecht te helpen.

Het waren een verpleegster en een heer, die „dokter” over zijn wezen droeg, ook zonder de zoete hospitaallucht en de stethoscoop, die uit de zak van zijn overjas kwam kijken. Ze bekeken zoekend de opschriften der talrijke matglazen deuren.

„C'est pour une mademoiselle...” De verpleegster haalde een papertje uit haar mantelzak. „Une mademoiselle Cita Staal.”

„C'est moi,” zei Cita verbaasd... O, dat was getroffen! Of ze direct mee wilde gaan, want ze werd geroepen door een monsieur Van Dam, die... hier stelde monsieur le docteur Van Averbekke zich voor en zei dat er haast was. Een Monsieur Van Dam, die mademoiselle waarschijnlijk kende, had een accident d'auto gehad en was in het Stuivenberg-Gasthuis opgenomen. De patiënt had dringend naar mademoiselle gevraagd. Als ze gelegenheid had om dadelijk mee te gaan, zou hij haar in de auto meenemen...

Cita werd wit, ze voelde een ogenblik haar gedachten wegtrekken. Er was haast, zeiden ze . . . Haast?
„Est-il blessé?” stamelde ze.
„Venez vite, mademoiselle,” zei de dokter een beetje ongeduldig . . . Had nog meer te doen en keek op zijn horloge.
Ze liep een beetje slap en duizelig naar de vestiaire en nam haar hoed en mantel . . . Zodra ze naast de verpleegster achter in de auto zat herhaalde ze haar vraag. De dokter sprak over zijn schouder, terwijl hij de wagen door de drukte van de Pelikaanstraat stuurde en mompelde iets van „fractures”, van „lésions internes” en „on ne sait jamais” . . .
Daar straks was hij nog bij kennis, zei de verpleegster bemoedigend, en misschien liep het nog wel beter af dan ze dachten . . .

Toen Van Dam, die met de fiets in de hand stond te wachten onder het viaduct aan de overkant der Pelikaanstraat, de lichten zag doven achter de vensters van Julius Staal & Co, doch Cita niet zag verschijnen, toen reeds de laatsten van het personeel het gebouw verlaten hadden, vond hij dat vreemd, zag.

Na nog enkele ogenblikken wachten, ging hij naar de overkant en drukte lang en nadrukkelijk op de bel van Staal.

Dan sprong hij op de fiets en ging het jufke achterna, dat hij had zien verdwijnen in de Vestingstraat. Achterhaalde haar in de Appelmannstraat en zij wist alleen, dat ufraa Cita vroeger weggegaan moest zijn, want hare frak hing niet meer in de vestiaire . . .

„Menier Staal was toch naor Amsterdam, ziede menier,” verduidelijkte ze ondeugend . . . Om hoe laat jufvrouw Cita dan al gegaan was? . . . Wist ze niet, „vermits” Cita het ongeziens had afgetrapt. Naar het scheen was ze heel onverwachts vertrokken, want de factuur, waar ze aan bezig was, stak om 6 uur nog half klaar in de machine . . . Het jufke vond het zelf ook vreemd, nu ze er over nadacht.

Van Dam reed naar de Londres, belde het woonhuis van Staal op en kreeg Mevrouw . . . Nee, Cita was nog niet thuis. Meneer was naar Amsterdam en logeerde bij zijn broer, Meneer Louis Staal . . . Dat en dat telefoonnummer.

Die avond laat, toen Staal eindelijk het politiebureau verliet, ontmoette Van Dam hem volgens afspraak op de hoek van de Grote Markt.

Adolf Staal, die om iedere kleinigheid brulde, sprak nu zo zacht, dat men hem bijna niet herkende . . . Ja, de politie had eigenlijk nog niets bereikt. De vrouw die de „Nieuwe Gazet” verkocht op de hoek van de Ploegstraat meende, dat ze het meisje van Staal, dat ze kende omdat deze wel eens blootshoofds van het kantoor kwam gelopen om een krant te halen, had zien voorbij rijden in een auto met een verpleegster en een meneer, die ze voor Staal aangezien had. Hij was in ieder geval niet zo jong meer en al grijs . . .

Zodra Staal weg was, sloeg Brusselseers met de vuist op de tafel, dat het kraakte: As 't naa mor gedaon is, *zonne!* En hij schreef een telegram voor Piron.

Toen Cita in een onbekende, stille straat uit de auto stapte, keek ze vergeefs uit naar een gebouw, dat er uit zou zien als een ziekenhuis. Ze kende het Stuivenberg-Gasthuis niet, wist niet eens in welke buurt het moest liggen. Ze stond al in het schoenwinkeltje, voordat ze begreep, dat ze er niets meer van begreep, wilde iets zeggen, doch te veel vragen verdrongen zich in haar hoofd... Was hij hier binnengedragen, niet in het Gasthuis?... Hij mocht dus niet vervoerd worden, dan was het toch al heel erg. Ze werd zacht door de verpleegster vooruit geduwd in een achterkamertje, ze bemerkte vagelijk, dat achter haar het licht uitging. Dan werd ze brutaal van achteren vastgegrepen, ze voelde een warme, vochtige hand op de mond, werd achterover getrokken en zonk op de knieën. Een ogenblik later had ze een stekende pijn in haar bovenarm, een pijn die ze haast niet voelde van schrik...

Toen werd het helemaal anders.

Alles ging nu tergend langzaam, zo loom en lamlendig, dat je er driftig van werd en toch niets doen kon...

Lichten zwierven in lange, felkleurige slingers traag voor haar ogen, dat duurde en duurde oneindig lang... Ze voelde koude, harde vingers op haar huid en nu wist ze het...

Ze was op het pensioonaat en lag in haar couchette en ergerde zich over die lompe, koude vingers van Mère Clothilde. Tevoren was het steeds Mère Emérence geweest, die kwam wekken... Die streek altijd zacht over je voorhoofd en als je dan wakker werd, lachte ze om je bête gezicht en zei: „Dicu soit loué!” Dat was prettig, je lachte dan ook en zei: „Bonjour Madame” en je dacht meteen dat de hele dag goed was...

Maar de laatste tijd was het die pesterige Clothilde, die altijd haar ijzeren boeren-knokkels in het halsje van je nachtpon stak en dan zo vals kon stompen op het knobbeltje van je sleutelbeen, dat je wel kon gillen... En dan moest je nog heel schijnheilig „Bonjour Madame” zeggen, ofschoon je veel moeite had om niet „Verrek, wijf!” te schreeuwen op haar misselijk Tieu-soit-loueye...

Maar het leek wel of het maanden duurde voordat ze zich dit alles herinnerd had, want telkens zat ze voor een grote berg facturen, die ze moest tikken en ze dacht, dat ze in het begin ergens de karaten verkeerd had opgeteld en dan was alles fout en moest alles weer opnieuw. Het ging vreselijk traag... Ze kon zich niet meer herinneren waar de fout gemaakt was en om 6 uur *moesten* de facturen klaar zijn, anders zou vader brullen en niemand die haar hielp... Ze sloeg er ieder ogenblik naast en telkens schrok ze van die oude non, die aan haar bed zat en haar geen ogenblik uit het oog verloor... Hoe was dat nou mogelijk?... Ze durfde niet goed te kijken, maar ze wist toch zeker, dat het Mère Innocence was, ofschoon die al lang gestorven was... Alle meisjes hadden

moeten defileren door de donkere kapel langs de kist, waarin de 87-jarige griezel lag te grinniken onder de dansende kaarsvlammetjes... In de kapel had er al een kind gebrakt... En 's nachts, op de dortoir van de kleintjes, was er een kind aan 't gillen geslagen, had heel het klooster op stelten gezet en drie hadden het in hun bed gedaan... En Adèle had woedend boven alles uitgeschreeuwd: „Zie zo, nou hebben ze hun zin, die idiote nonnen met hun belachelijke parade macabre... Les voilà complètes!” Ze hadden het goed genoeg gehoord, doch Adèle was er nooit voor gestraft...

De lichtslingers kronkelden zich kleurig en fel, eindeloze slierten van violet, groen en rood... Op de T van haar schrijfmachine brandde een rode vonk, die telkens oversprong naar de U en steeds moest ze door een groene slinger de A zoeken, want die stond ieder moment op een andere plaats... Dan was het AZERTY en dan weer QWERTY... Op het kantoor in New York was alles QWERTY...

En als ze doodmoe haar ogen sloot, zag ze de lichtslingers nog beter...

Dezelfde avond vertelde Victorine Ceulemans aan Emile de Chaude-Fontaine voor de derde maal en in nog rijker kleuren wat André allemaal gezegd had:

Dat dansnummer, zei hij, werd niets. Maar als ze toch zo graag uit het Schipperskwartier weg was, zoals ze altijd zei, en serieus werk wilde doen, had hij misschien een baantje voor haar. Luistert! Ene meneer, een kennis van André uit Griekenland zocht een garde-malade voor zijn dochter... Maar die dochter was toquée, wel niet bepaald gek, maar imbécile, zo erg, dat ze steeds bewaakt moest worden, anders zou ze zich misschien een ongeluk kunnen aandoen... Ze was niet gevaarlijk gek, dat niet; het was alleen maar alsof ze evenveel verstand had als een kind van een paar jaar... Het was een zware taak voor een verpleegster, want de patiënte mocht dag en nacht haast geen moment alleen gelaten worden. Eigenlijk moest zo iemand in een gesticht zijn, maar de vader kon dat niet van zich verkrijgen, le pauv' type. Hij had hier in Europa een rondreis gemaakt langs alle grote specialisten — hij was erg rijk — en tenslotte was dan uitgemaakt, dat ze nog een kansje had met een behandeling in een warm droog klimaat, ergens in Noord-Afrika, in de Maroc of zo... Enfin, die Griekse meneer zocht een garde-malade en had André zelfs gevraagd of die er geen wist, want ge begrijpt, dat gewone verpleegsters niet gepassioneerd waren op zo'n karweiken. De arme kerel kon met zijn dochter zelfs niet eens in een fatsoenlijk hotel terecht, omdat de andere gasten natuurlijk reclameerden tegen een idioot in de buurt. Hij was dan ook naar Antwerpen gekomen in afwachting van de reis naar Afrika, omdat hij hier een Griekse familie kende, waarvan de man vroeger zijn knecht geweest was en die familie had nu zijn dochter opgenomen... Het reizen was ook lastig,

altijd een gereserveerde coupé en aan boord moest ze overdag steeds in haar cabine blijven met de verpleegster en kon alleen in het donker dan even gaan wandelen. De vader loste de verpleegster dan wel eens af, maar hij had nog affaires te doen ook en kon er natuurlijk niet altijd bij zijn. Dus het was wél een carotte voor zo'n garde-malade...

„En veul is nie genog!” besloot Victorieneke met een zware verontwaardigde zucht. Ze had dan geantwoord, dat ze er toch veel meer goesting voor had dan voor danseus; 't leek haar veel serieuzer... André zei, dat was wel zo en het werd goed betaald ook, dat verstaat ge, want wie wil er nou dag en nacht met een gek leven... Maar ze moest zich eerst nog maar eens goed bedenken, het was geen bagatel en bovendien... ging Victorieneke dan weg uit Antwerpen en zagen ze elkaar god-weet hoe lang niet meer.

Op dat ogenblik had ze zich in moeten houden om hem niet op zijnen fijnen, geslepen smoel te slagen, zunne! Morgen zou hij nog eens komen horen, hoe ze er over dacht...

De Hit vond, dat ze het moest accepteren. Ze kon het rustig doen. Hij en Van Dam en als 't nodig was nog enkele anderen, zouden haar overal volgen... Victorieneke vond het goed, maar... Als haar toch maar niets overkwam, want hoe zou dat dan moeten met Marcelleke?... Haar lip begon al te trillen.

„Er overkomt je niets!” zei de Hit fel... En veronderstel, dat er iets scheef zou gaan, wat uitgesloten was, dan, dan... zou hij steeds voor Marcelleke blijven zorgen...

Maar hij had dadelijk spijt, dat hij het gezegd had, want ze begon zó lelijk te doen tegen zijn linkerschouder, dat hij een ogenblik dacht: Ze blijft er in.

Toen de Hit de volgende ochtend bij Van Dam in de werkplaats kwam om verslag uit te brengen zag hij dadelijk, dat er iets mis was. De „luitenant” zat stil op zijn kiezen te bijten en als maar met harde vuisten tegen elkaar te stompen. De knokkels waren al vuurrood en 't klonk alsof er twee stukken hout tegen elkaar klopten. „Wat hebt u vandaag?” vroeg de Hit. Van Dam begon te vertellen, hij was hees en speelde niet voor carnavalszot en de Hit wist nu dat de onderneming gevaar liep. Als Van Dam ernstig begon te worden, liep de zaak spaak, dat voelde Emile de Chaude-Fontaine instinctmatig...

Aan het einde van het verhaal zat de Hit er even verslagen bij... Dat was bedondersteend beroerd, maar alle hoop was toch niet verloren. Had juist bedacht, dat ze een stuk verder waren, want... Hij vertelde van Victorieneke en tot zijn verwondering was Van Dam opeens weer de oude.

„Kèreltje, Hitje! Dan zijn we er mee klaer, zag. Laet maer verzaemelen blaezen!”

„??!”

„Nu kennen we 't systeem, Hitje. Natuurlijk, zo gaet het! De ene is idioot en de andere verpleegt haer. Iedereen keert zich in sym-

pathieke bescheidenheid van zo'n tragedie af en zegt: Ocharme! De gekheid van de ene is kunstmatig opgewekt met een of ander vuil spuitje. Als de laeding binnen is, gaet die gekheid van zelf weer over en de verplegerij natuurlijk ook. Twee vliegen in één klap, zag! De ontknoping naedert snal, Hitje! . . . Victorine brengt ons op de juiste plaats. Reusachtig is dat kind, zag. We hebben veel aen haer te danken. Zouden we haer na afloop een plezier kunnen doen met het Witte Mobilisatiekruis, denk je?"

De Hit vond het helemaal niet geestig.

„We gaen daedelijk op mars, Hitje, Tiedeldiedom! . . . Met énen . . . mááársj!! Toetoedeloe!" Hij ging de Hit voor naar het achterplaatsje van Loo, zwaaide zich met een zeer dartele acrobaten-sprong, waarvan zelfs de palmhouten Ship-Chandler moest glimlachen, over het achtermuurtje en stond daarmee op het benauwd ingemuurde achterplaatsje van de CHINESE HANDWASSING. Roelof Tan deed nooit iets half.

Victorieneke had zich schoon aangekleed en volgde André naar Hotel Astoria. Ze voelde zich goed in haar rol, 't was zjuust cinema . . .

De Hit was in zeemanskostuum en ze zag een stukje van zijn rug tussen de reclame-plaatjes door op het voorbalkon van de tram. Van Dam fietste ergens achteraan.

Op de hotelkamer pakte ze met haar beste Frans uit en voelde dat het gaan zou, want door het raam zag ze daar beneden aan de overkant Emile, geleund op de velo van Van Dam, voor de pijpenwinkel staan. Overigens voelde ze wel, dat haar niets kon overkomen en ze speelde daarom heel goed.

Haar pré vond ze heel schoon, 1500 frank met kost en inwoning en alles wat er verder kwam kijken . . . Maar ze wilde eerst die zieke eens zien. Niet, dat ze monsieur niet vertrouwde, maar als vader zou hij allicht geneigd zijn om het gunstiger voor te stellen dan het was en dat was hem natuurlijk niet kwalijk te nemen . . .

Patapatis begon te schreien. De tranen rolden van zijn bruin vaderlijk gezicht . . . Victorieneke zag het ademloos gebeuren en vroeg zich af wie er nu zot was, zij alleen of heel de wereld. Ze keek tersluiks naar André en zag dat deze in stomme bewondering voór Patapatis zijn mond liet open hangen . . .

De oude heer bracht zich met een ruk tot bedaren. Bon, als mademoiselle gelegenheid had, zouden ze elkaar om 6 uur hier beneden in de vestibule treffen en samen een bezoek brengen aan de arme Mademoiselle Patapatis, die hij helaas slechts in een tamelijk armelijke omgeving had kunnen onderbrengen, want hij had het hier in Antwerpen nog erg druk met allerlei vervelende affaires. Ieder ogenblik dat hij vrij kon maken was hij echter bij zijn dochter . . .

André verontschuldigde zich, kon tot zijn spijt niet van de partij zijn. Hij vond dat hij reeds genoeg in de gaten had gelopen. Om dezelfde reden liet hij Victorieneke alleen naar huis gaan.

Een half uur later hadden Tan, Van Dam en de Hit hun plan klaar. Tan begon een briefje te schrijven waarbij hij kunstig de letters natekende van een ander briefje, een nietszeggend beleefdheidsbriefje, dat indertijd door de zogenaamde Armand Delvigne aan de familie Berkhage was gestuurd en dat aan Tan op verzoek was toegezonden... langs Hamburg, want Roelof Tan keek altijd zeer ver vooruit.

Het nabootsen van André's schrift gelukte hem zo goed, dat bij een deskundigenonderzoek er evenveel stemmen voor als tegen de valsheid zouden zijn uitgebracht, doch dat overkomt onze schriftkundigen dikwijls, vooral wanneer ze met velen zijn.

Piron kreeg het telegram van Brusseleers juist toen hij de dikke gele omslag van de Frankfurter Kriminalpolizei had opengescheurd.

Hij knikte tevreden... Het geduld van de Vlaamse reus was dus ten einde en het snode plan, dat al in de week was gelegd op de avond van de aanslag op Greetje Berkhage, zou thans worden uitgevoerd...

Dan verdiepte hij zich in het verslag der Kriminalpolizei en na vijf regels zat hij kaarsrecht. Het stond er duidelijk: seine Ehefrau Else Brautenberg, geb. Farelle, eine Holländerin...

Farelle?... Had hij niet na de succesvolle worp met de yatagan moeten denken aan Farelle?... De sullige reserve-luitenant Farelle, die nooit zijn koelbloedigheid verloor en destijds in Brabant, bij de Lage Moeren, een eind had gemaakt aan de zaak Gurgel?¹

Zodra hij de drie dichtbeschreven vellen had doorgelezen werd hem alles weer wat duidelijker. Jawohl, Herr Kriminal-polizei-oberkommissar!

De Ingenieur Brautenberg had op zijn sterfbed zeer onbestimmt en onsamenhangend — hij stierf onder grosse Schmerzen — het vermoeden uitgesproken, dat de elektrische oven, die hij had ingeschakeld, tevoren opzettelijk met een gevaarlijk explosief gas moest gevuld zijn geweest, anders was het ongeluk niet verklaarbaar. Dezelfde dag verdween uit Frankfurt een Leon Dautzinger, Laboratoriumgehilfe, afkomstig uit Wenen, sindsdien adres onbekend. Werd opgespoord... Farelle, de commandant der dolkenwerpende stormsectie... Neen, het was te dwaas, de Chinezen waren de daders. Marseille! De twee gele broeders, die allebei messenwerpers waren en elkaars alibi dekten... Dus daarom kwam het silhouet van de man, die verdween in de schemering om de hoek van de Arme Duivelsrui, hem zo bekend voor... Wilde niet door zijn vriend Piron herkend worden en vond direct het onnozele middel, de losse schoenveter... In een honderdste seconde, waarschijnlijk... Echt Farelle!

Hij ging naar het Centraal Archief en zocht in het kaartsysteem.

¹ Zie „Spionage in het Veldleger“.

De naam Farelle kwam er niet in voor, dat sprak eigenlijk van zelf. Zoals gewoonlijk begon hij voor tijdverdrijf wat andere namen op te zoeken en gedachteloos zoekende kwam hij op het kinderlijke idee om eens bij de B te kijken naar een Braunenberg. En toen zag hij tot zijn grote verbazing, dat de naam Braunenberg, Wilhelm Friedrich, in het luguber archief vereeuwigd was . . . Hij zocht het dossier, nam het mee naar zijn bureau, vergeleek het met de brief van de Kriminalpolizei en kwam tot de eigenaardige ontdekking, dat één en dezelfde Wilhelm Friedrich Braunenberg, geboren te Mahenge in Duits-Oost-Afrika, in September van het vorige jaar door de Rechtbank te Breda was veroordeeld wegens diefstal tot een gevangenisstraf van 9 maanden met aftrek der voorlopige hechtenis, ofschoon hij reeds in Juli van hetzelfde jaar te Frankfurt was overleden.

Dan raadpleegde Piron het bekende „Officiersboekje”, telefoneerde naar het Mobilisatie-Bureau van een Infanterie-Regiment en vond zodoende het adres van Mevrouw de Weduwe Farelle in Den Haag . . . Als oud Veldleger-kamaraad van Albert kon hij gemakkelijk zonder in het oog te lopen of vermoedens te wekken een toevallige visite brengen aan de zwaar getroffen oude dame . . . Het zou hem dan spijten dat hij Albert niet thuis trof en vragen hoe hij het maakte . . .

Het bezoek bracht hem weer een paar stappen verder, maar een prettig bezoek was het niet.

Zoals Van Dam en de Hit reeds hadden verwacht, ging de heer Patapatis met Victorieneke in een taxi van Astoria naar het huis van Adelfhôn E. Andros, de Schoenlapper van Athene.

Ze stonden op twee verschillende hoeken te lanterfant en in het straatje langs de achterkant van het huis stond Tan met een Chineesje te praten. Hij had de Hit opgedragen om er voor te zorgen, dat Van Dam geen dwaasheden beging ingevolge de gevaarlijke nabijheid van een zekere Juffrouw Cita Staal . . . Er was echter geen gevaar meer voor, meende de Hit. Vanochtend wèl; maar nu was de luitenant weer even kwasterig als ooit te voren en dat was een goed teken . . .

Victorieneke kwam na een half uurtje weer te voorschijn en alles spoedde zich langs verschillende wegen naar de Arme Duivelsrui, waar ze opgewonden verslag uitbracht, na een glas water voor de zenuwen. Ja, begod, de ufraa zat boven op een achterkamertje doodstil in een rieten leunstoel met een wijf er bij, een echte toverkol met een gezicht als van leer en heel zwart haar, goed vet en met witte strepen er in. Die sprak slecht Frans en een paar woorden Vlaams . . . Cita had haar aangekeken, of aangekeken eigenlijk niet, ze keek door haar heen en zat altijd maar heel langzaam in zichzelf te praten, zonder dat ge iets hoorde. Patapatis had haar aangestoten en gezegd dat ze Victoriene een hand moest geven. Dat deed ze heel gewillig, maar heel langzaam . . . Hoe dikwijls Victorieneke niet op het punt had gestaan om te gaan

bleiten en schelden! ... Maar ze had zich kloek gehouden, zonne, en ze had zich niet verraden ...

Hoe zag ze er uit, vroeg Van Dam.

Bleek en zo maar slordig aangekleed en d'r haar zat ook slecht, maar verder was ze heel kalm en zat maar stillekens voor zich uit te mummelen ... Het wijf voerde haar havermout of zo iets, net of 't een klein kieneke was en Cita slikte het heel gedwee, maar pas als ze de lepel tegen haar mond voelde en toen ze zeker genoeg had, sloeg ze de lepel weg, heel onnozel en zonder koleire, zjuust een klein kieneke ...

Zoals was afgesproken had Victorieneke aan Patapatis gezegd, dat ze eerst eventjes terug moest naar het café waar ze diende, want ze moest van haar Madam zien gedaan te krijgen, dat ze overmorgen al weg kon en dan zou ze dadelijk weer terugkomen en besliden ...

Toen ze klaar was met vertellen, moest Victorine onmiddellijk terug naar het schoenwinkeltje om een brief af te geven aan monsieur Patapatis, doch eerst moesten weer alle posten uitgezet zijn. „Tiedeldiedom,” zei Van Dam en charlestonde de deur uit. Terug bij Patapatis vertelde ze, dat Monsieur Dubrin juist in het café zat en haar een brief had meegegeven, waar haast bij was. Ze meende dat hij monsieur Patapatis dadelijk wou spreken ...

Hetzelfde stond in de brief, die in voorzichtige termen gesteld was, doch voor de Griek duidelijk genoeg. Er was gevaar, de politie zocht al in de goede richting, vreesde André en Patapatis moest zo gauw mogelijk met Victorine meekomen naar het café, want er moesten terstond maatregelen worden genomen. Hij durfde niet zelf te komen, want er was kans, dat de politie hem volgde, omdat hij vroeger al eens bijna tegen de lamp gelopen was en verdacht werd, zodat hij vooral niet de aandacht op de schoenwinkel wilde vestigen ...

De Griek keek nog een beetje meer bezorgd dan gewoonlijk, zei iets tegen de schoenmakersfamilie, wat Victorieneke niet verstond, trok zijn hoed diep in de ogen en ging mee. Buiten op straat nam hij vaderlijk haar arm, waarvan ze „kiekenvlees” kreeg en zo wandelden ze kalm weg. Hij was op dit ogenblik volstrekt niet achterdochtig, maar uit louter gewoonte nam hij zijn pistool uit de achterzak en hield het gereed in de zak van zijn overjas.

Bij „Het Nachtlucht” gekomen vergiste Victorieneke zich plichtmatig in de huisnummers en Patapatis liep de CHINESE HAND-WASSING binnen als het Bijbelse schaap, welks vacht hij droeg. Zijn pistool maakte niet het geringste verschil, want dit wapen was reeds lang voorzien, zoals nog een massa andere kleinigheden ...

De rest was tamelijk gemakkelijk. De enige zorg, die Tan de twee anderen inprentte was stilte, kalmte. Geen o ploopjes! Als de politie er tussen kwam, ontstonden er dadelijk een menigte onplezierige vragen ...

Het werd een mistige, regenachtige avond. Op een tiental meters

afstand van de Griekse schoenwinkel wachtte een oude, onooglijke auto. De gele chauffeur, die weggedoken achter het wiel zat, scheen te slapen. Misschien was het wel de Chinese taxihouder, die later de kleine garage hield in de buurt van de Veemarkt...

Het was omstreeks 8 uur, toen het driemanschap Tan, Van Dam en de Hit onverwacht en op een stil moment het winkeltje binnenviel.

Adelphôn E. Andros droeg de dikke zwarte krullen laag over het brede voorhoofd en daarmee zag hij er niet erg vriendelijk uit. Hij maakte zich al een beetje ongerust over Patapatis. Toen hij van de huiskamer uit drie mannen in de winkel zag komen, schrok hij even, doch zag dan direct dat het geen politie was: de twee voorsten waren te veel dandy en de derde was een schipper. Hij opende de winkel deur, zag dat ze dadelijk brutaal op de huiskamer toeliepen, voelde dat er iets niet pluis was en greep het stuk gasbuis, dat altijd achter de deur gereed stond. Hij had een korte stierennek en stond zijn mannetje. Van Dam liep voorop en was vrolijk. „Eurêka, o, edele schoenlapper van Athene! Thalatta, thalatta, zag!”

„Geef hem een *doodschop*, luitnt!” zei de Hit, maar kwam te laat met zijn advies. Van Dam had reeds een voet hoog tegen de muur gezet en zijn rechterarm schoot uit als de cylinderstang van een stoommachine. Het was véél te hard, de hele stuwkracht van het linkerbeen was er bij inbegrepen en van evenwicht was geen sprake meer, Tan kon hem nog maar juist opvangen. Wetenschappelijk bekeken was het een slag van niets, geheel in strijd met de eerste regelen der bokskunst, maar Adolphôn A. Andros lag voor evenveel achter de toonbank onder een ris pantoffels en bleef liggen onder het toezicht van de Hit.

Tan was nu voorop, schoof vlug de huiskamer binnen, precies op tijd om de gil te onderscheppen van Mevrouw Andros, die verschrikt uit de keuken kwam gelopen. In een glijdend sprongetje was hij bij haar, ze sperde haar mond ver open en hij stak er bijna de loop van zijn pistool in.

„Tais ta gueule, ou je te tue!” zei hij venijnig en ze geloofde hem aanstonds. „We komen alleen maar eens kijken naar de zieke dochter van Monsieur Patapatis.” Hij liet haar gaan zitten en hield zijn pistool dreigend gereed.

Van Dam likte zijn bloedende knokkels en vloog met grote sprongen de trap op... Sprak niet, toen hij Cita daar zag zitten in de stukkende rieten leunstoel. Hij nam haar bij de arm, ze stond langzaam en gewillig op, staarde vragend langs hem heen...

„Toetoedelo!” zei hij slechts, wierp haar mantel over de arm, nam haar hoedje van de tafel en zette dat dwaas boven op haar hoofd. Stijf gearmd liep ze machinaal de trap af... Roelof Tan stond eerst op, toen hij buiten de rammelende wagen hoorde wegrijden.

„Monsieur Andros moet behandeld worden met veel koud water,” zei hij bezorgd, sloot de deur van de huiskamer, grijnsde breed

tegen de Hit, die in de winkel de gasbuis liet zweven boven de overblijfselen van Adelpôn E. Andros en daarmee was Cita na ruim 24 uur aan de Griekse gastvrijheid onttrokken . . .

Van Dam voerde slechts de besluiten uit, welke de Raad van Drie had genomen. Hij reed naar het Nachtegalenpark, naar de villa van Staal, begeleidde Cita voorzichtig door de donkere voortuin tot in de portiek, zette haar — zoals hij het later oneerbiedig uitdrukte — „aan rotten” tegen de voordeur, drukte op de schel en verdween gezwind.

Op behoorlijke afstand keek hij toe, hoorde de gil van het dienstmeisje, dat opendeed en rammelde dan met het onaanzienlijke wagentje terug naar de stad, „Tiedeldiedom!”

„Yes, suh!” antwoordde de gele chauffeur met veel overtuiging. Roelof Tan dacht aan alles. Nu kon Staal immers de politie inlichten, zonder daarbij leugens te moeten vertellen.

De dokter deed geleerd en zei aan Brusselseers, die spoedig ter plaatse was, dat het meisje in haar onderbewustzijn de weg naar huis had teruggevonden.

„C'est juste ça, docteur,” zei Brusselseers met een sarcasme dat de medicus volkomen ontging. „Zjuust gelijk de postduiven!” Intussen verlangde hij hevig naar een ontmoeting met die astrante gastjes, die dit zjobbeke zo schoon hadden opgeknapt en het kind al thuis brachten, voordat hij de baker had kunnen roepen . . .

De Hit verkleedde zich in zijn beste plunje, begaf zich met een koffer naar Hotel Astoria en bracht de nacht door op de kamer, die 's middags door Van Dam besteld was. Niet de hele nacht. Toen hij de volgende morgen op de Arme Duivelsrui de koffer opende en de papieren van Patapatis uitpakte, zei hij, dat het kinderwerk was geweest.

HOOFDSTUK XII

André zat in zijn voormiddags stamcafé op de Keyserlei, toen het paar binnenkwam. Het was een jong, verlegen, en onhandig paar. Zij bloosde, hij droeg het koffertje en iedereen wist dadelijk, dat ze op de huwelijksreis waren. Een beetje bedeesd gingen ze op de lange beklede bank tegen een der wanden zitten aan het tafeltje naast dat van André. De meeste Belgische cafés lijken wel wat op een weeshuis of patronaat, want alles zit netjes op een rijtje, liefst met de rug tegen de muur. Zitjes rond een tafeltje ziet men zelden. De jonge echtgenoten fluisterden en André spitste zijn oren. Dat het kesskoppen waren wist hij zo wel, daarvoor behoefden ze niet eens te praten. Ze droegen fonkelnieuwe trouwringen en kropen dicht bij elkaar. „Hij” had aan de Statie een Telegraaf gekocht, het avondblad van maandag, en zei dat Ajax verdomme verloren had.

„Nou moet je toch dadelijk ergens geld wisselen, schat,” zei ze en moest even de krant hebben om de plaatjes te zien.

„Waar heb je het Hollands geld opgeborgen?” vroeg ze dan weer, plaatjes kijkend. André gluurde langs zijn GRINGOIRE en zag dat de schat enigszins verschrikt zijn portefeuille uit de zak haalde en schuin in het vakje keek, waar een bundeltje Hollands bankpapier zat, dat André recht in de ogen stak. De schat kreeg nu zijn krant terug, legde in zijn wittebroodshaast om het blad aan te nemen de portefeuille op de tafel en de krant er boven op. André zag de kans, stak de GRINGOIRE in de zak, verontschuldigde zich hoffelijk, toen hij zich door de nauwe ruimte tussen de tafeltjes wrong, wat de twee parkieten verrast deed opzien, en vlug liep hij het café door naar de Cour. Aan de overzijde, vlak voor het raam, legde een heer zijn krant neer, keek naar buiten, zag daar een paar kennissen passeren en wenkte hen naar binnen. In de toiletten gekomen, vloog André snel een der W.C.'s binnen, sloot de deur, klom op het meubel en schoof de portefeuille achter het waterreservoir.

Hij was even te laat. Op het ogenblik, dat hij de W.C.-deur achter zich dichtsmeet en reeds de handen uitstak naar het lavabo, verschenen de twee niet bijzonder gedistingeerde heren op de drempel. André voelde, dat er moeilijkheden in aantocht waren en zijn twijfel kreeg niet veel tijd.

„Eh wel, maakt mor gienen ambarras, zonne jonge, ge zait *gezien!*” zei de oudste der twee. De andere verdween aanstonds in de W.C. en André werd duizelig.

„Plait-il?” zei hij hees.

„O, wilde 't nog 'ns in Fraans hoeëren? Ne faites pas d'embarras, vous êtes *vu!* Avez-vous compris ça, ou dois je le dire encore chinois?”

André wist dat al zijn kracht was gelegen in een blanco strafregister. Hij was vreemdeling in België, zou na zijn straf onvermijdelijk over de Franse grens gebracht worden, waar hij ook niets te maken had, en stond dan zonder één sou in de kou. Hij was zeer verontwaardigd en wond zich kunstmatig op, doch zijn ogen weken telkens af naar de half openstaande W.C.-deur, waarachter het andere manneke aan 't stommelen was. De rechercheur hoorde hem gelaten aan, begon hem al zeer zakelijk te fouilleren en trachtte nu en dan de woordenstroom van de arrestant te sussen met een geduldig: „Puisque je vous dis, que vous êtes vuuuu . . .” Het gestommel in de W.C. hield op, het manneke kwam te voorschijn, zwaaide een paar maal met de portefeuille door de lucht en André zwaaide op zijn benen.

„Venez avec!” zei de rechercheur in slecht doch duidelijk Frans. Met één dievenvanger voor en één achter zich zwijmelde André door de lange pijpenla. Bij het tafeltje van de jonge tortelduiven stond de heer die de politie geroepen had.

André's konvooi hield halt.

„Is dit uwen brieventas?”

Ja, knikten de twee, zeer verbaasd.

„Eh wel, u zult ze moeten afhaalen op 't Commissariaat in 't Stadhois, zonne menier!” en het konvooi trok verder.

„Nou Vlasakker,” zei Piron, die de bruidegom even apart nam, „dat heb je heel netjes gedaan. Ga straks even naar het Stadhuis en amuseer je dan verder maar een beetje hier in de stad. Ik moet weg, ik heb nog iets te doen in Breda . . . Weet je vrouw er van?” „Mijn vrouw weet niet het juiste van de zaak,” zei Vlasakker, „maar in het belang der Gerechtigheid doet ze alles, zelfs spiritus in de rode kool in plaats van azijn . . .”

Toen Piron door het luikje van de celdeur keek, zag hij Brau-
enberg met de rug naar de deur over zijn werk gebogen. Zodra cel
193 ontsloten werd, zag de inspecteur nog juist, dat de gevangene
snel zijn bril opzette. Piron viel letterlijk en figuurlijk met de deur
in huis:

„Meneer Farelle, ik ben de inspecteur Piron . . . Waarom hebt u
zich eigenlijk meester gemaakt van de identiteit van de overleden
ingenieur Brau-
enberg?”

De ogen gingen wijd open achter de vergrotende brilleglazen, en
het effect was wel dom, doch het antwoord kwam zonder enige
vertraging.

„Ich verstehe nur Holländisch wenn es langsam gesprochen wird.”
„Het ras Farelle verloochent zich niet,” lachte Piron. „Wees maar
niet zo weerbarstig, meneer Paul Farelle, u kunt niet blijven
figureren voor uw overleden zwager, de ingenieur Brau-
enberg,
die een paar weken vóór uw aanhouding is gestorven te Frankfurt
en . . .”

„Ik ken geen ingenieur Farelle en heb überhaupt geen familie,”
onderbrak Nummer 193 hem in een Duits, dat zelfs zeer Duits
klonk.

„U hoeft geen komedie tegen me te spelen. U doet het heel mooi,
maar het is niet nodig en ook niet in uw voordeel. Op 24 juli is
Wilhelm Friedrich Brau-
enberg in Frankfurt gestorven en . . .”

„Dat kan ik niet geweest zijn,” zei de gevangene droog en logisch.
„Wanneer het is zoals u zegt, dan moet die man een onbekende
naamgenoot zijn geweest of iemand die zich valselijk van mijn
naam bediend heeft, en dat is zeer wel mogelijk, want ik heb voor
een jaar een paspoort verloren.”

Ja, dacht Piron, dat is de enige uitweg . . . Niets tegen in te
brengen voor het ogenblik . . . Goed, als u niet wilt meewerken, zal
ik de zaak laten rusten, maar ik vind het eerlijk gezegd niet ver-
standig van u. Ik ben zeer goed bevriend met uw broer Albert en
ik wil u helpen . . . Eerst hebt u bij de Marechaussee verklaard,
dat de portefeuille in uw zak gestopt was. Dat was de waarheid . . .
Toen werd Meester Berkhage aangezocht om als gekozen verde-
diger voor u op te treden. Waarom Meester Berkhage? Hij is van
een ander arrondissement, een veelbelovend advocaat, maar nog
niet dadelijk een beroemd strafpleiter. Hij is wel een goede vriend

van uw broer, zoals ik. Eén keer heeft hij u bezocht in het Huis van Bewaring en na zijn bezoek heeft hij zich weer aan de zaak onttrokken. Even later hebt u het feit bekend en op de zitting heeft uw toegevoegde verdediger zich gerefereerd aan het oordeel der Rechtbank... La mort sans phrases!... De zaak werd bijna niet opgemerkt, kwam niet verder dan de plaatselijke pers van Breda en omstreken... Waarom hebt u zich zo mak laten veroordelen?"

„Louter voor mijn genoegen natuurlijk,” glimlachte Nummer 193... „Herr Doktor Berkhage zei mij, dat het getuigenbewijs volledig was en dat ik sowieso zou veroordeeld worden. Er was niet aan te ontkomen en ik voelde dat zelf ook wel... Als ik bekende, zou de straf lichter zijn, veronderstelde Doktor Berkhage. Also...”

„Droeg Braunenberc een bril?”

„Braunenberc draagt een bril,” verbeterde Nummer 193.

„Ik zal het u niet lastig maken met een doktersbezoek om vast te stellen, dat deze bril u helemaal niet past en zelfs zeer schadelijk is voor uw gezonde ogen... De foto van het paspoort is erg vaag, maar de bril staat er duidelijk genoeg op...”

Nummer 193 trok de schouders op.

„Ik begrijp niet wat u wilt.”

Piron dacht na. Sinds zijn bezoek aan de Weduwe Farelle in Den Haag was alles hem weer veel duidelijker geworden... Deze Paul Farelle was in Duitsland tijdens of na het ongeluk van zijn zwager, miste zijn paspoort om naar België te gaan en gebruikte dat van Braunenberc. Bij de grens zette hij diens bril op om alle bedenkingen uit te sluiten. In deze maskerade werd hij overvallen door de bende der Blumendufte... De naam Braunenberc kon niet meer geschaad worden. De man was dood, kwam uit Oost-Afrika en had geen naaste familie in Duitsland... De naam Farelle was vlekkeloos en zou het blijven. De moeder der Farelle's, die reeds gebukt ging onder het oneindige leed van haar verloren dochter, moest deze nieuwe catastrofe bespaard blijven. Daarom slikte de jongste Farelle dapper negen lange maanden hel... Berkhage had gelijk. Tegen drie „belangeloze”, eensluidende getuigenverklaringen was geen advocaat, zelfs geen Rechtbank opgewassen... Thuis las Mama niets dan gelukkig nieuws in de troostende, hoopvolle brieven van haar jongste zoon. Brieven die door Albert op de schrijfmachine waren geschreven en vals getekend met „Paul”. Brieven waaruit bleek, dat Paultje het zeer druk had en in Antwerpen grote zaken deed, maar nu toch zeker de volgende maand er eens uit zou breken om Moeder te bezoeken. Het bezoek was al zo dikwijls uitgesteld, telkens kwam er iets tussen, telkens moest hij plotseling op reis, ook voor de opsporing van Elsie, waarmee Albert en hij al goede vorderingen maakten... En daar stond die jongen in zijn boevenpakje en in zijn stinkende cel en het geduld straalde van zijn bleek gezicht...

Piron had al veel beleefd, doch nu werd hij toch even wit om de neus. Als een waar sportsman accepteerde hij de nederlaag...

Geslagen op alle fronten . . . Hij had koppig Hollands gesproken en de lelijke kerel was geen ogenblik uit zijn Duitse rol gevallen . . . Fijne vent!

„U bent een echte Farelle,” zei hij en gaf hem de hand. „Ook al wilt u het compliment niet aanvaarden.”

„Auf Wiedersehen, Herr Inspektor,” zei Nummer 193 en knikte vriendelijk.

Zodra de celdeur weer was gesloten zette hij de bril af en wreef de pijnlijke ogen.

Het was inderdaad een draak van een bril, waarmee Braunenberg in zijn tijd had rondgelopen.

Brusseleers deed alsof hij André niet eens zag en liet hem opsluiten. Een paar uur tijd geven om gaar te stoven, dacht hij. Dan liet hij de arrestant voorgeleiden en verwelkomde hem met een luidruchtige vrolijkheid, die de gevallen vrouwenheld weerloos maakte. Stelde eerst een plechtig proces-verbaal op en begon dan voorzichtig op zijn voorstel te zinspelen. De diefstal, die zo immoreel was uitgelokt, kon hij immers niet vervolgen, deze diende slechts als koopsom voor de uitlevering der leidende figuren van de vrouwenhandel. André vreesde wel dat hij bedrogen werd, was er half van overtuigd dat de diefstal toch zou doorgezet worden als hij toegaf, maar wist zeer goed, dat hij er alleen bij kon winnen en niets verliezen. Doch het naaldenkokertje van Patapatis hield hem geruime tijd in bedwang. Hij drong zelfs aan op politiebescherming en bedong, dat hij bij de verdere behandeling van de zaak geen ogenblik met de vaderlijke Griek zou worden alleen gelaten.

Zo werd het vier uur in de namiddag voordat André door de mand viel. Het daderschap van Momon Blumenduft stond nu vast, maar van Isidor wist André in werkelijkheid niet veel te vertellen. Dat Mademoiselle Staal was vrijgekomen uit het Griekse schoenwinkeltje leek André zo onverklaarbaar, dat hij het zelfs niet kon geloven. Het nieuws had niet in de ochtendbladen gestaan en hij was ervan overtuigd, dat Brusseleers hem om een of andere duistere reden voor de gek hield . . .

Brusseleers verdeelde de mannekens in twee ploegen en overviel tegelijkertijd de schoenwinkel en de hotelkamer.

De Hypodémata Technès was gesloten en nadat de deur geforceerd was, bleek dat de inventaris voor een groot deel mankeerde evenals Kyriè en Kyria¹ Adolphôn E. Andros . . . In het hotel was de volledige bagage van Patapatis aanwezig, met uitzondering van ieder stukje papier en Brusseleers moest woedend toegeven, dat het snode plan van Piron was uitgelopen op een fameuze „bec-de-gaz” . . .

Toen Patapatis tot bewustzijn kwam, bevond hij zich op een rust-bank en in zulk een volslagen stilte en duisternis, dat iemand met

¹ De Heer en Mevrouw.

minder nuchterheid zich zou hebben kunnen voorstellen, dat de begrafenis zo juist had plaats gehad.

Maar Patapatis wist, dat hij niet droomde, hij vloog op en had terstond al zijn capaciteiten verzameld. Wat er gebeurd was stond hem scherp voor de geest. Het meisje was hem voorgegaan in de gang van het eigenaardige café, waarvan hij eigenlijk niet eens wist hoe het er uit zag, want eerst op de drempel had ze gezegd: „We zijn er.” Ze had links in de gang een deur open gemaakt en op hetzelfde ogenblik kwam er iets uit de rechter-gangdeur gesprongen. Een dier, had hij het eerste ogenblik gedacht... Zijn pols, die reeds het wapen trok, werd met de onweerstaanbare kracht van een jiu-jitsu-greep in zijn zak teruggeduwd en meteen waren zijn benen onder zijn lichaam weg. Reeds half verdoofd van de harde val, had een stuk hout zijn kin geraakt, juist op het bedoelde plekje, en daarmee was voorlopig alles gedaan geweest... Dat sletje, die idiote gans, die hij om zo te zeggen al verkocht had, werkte natuurlijk in opdracht van Dubrin... Chantage?... Haha, ze zouden het zich berouwen... Hij tastte naar het doosje met de précieuze naalden... Het was weg, alles was weg, hij bezat alleen nog zijn kleren. Ook zijn bretels en zijn das mankeerden. Toch moest hij lachen... Ze behandelden hem als een officiële gevangene, die geen kans mocht hebben om zich te verhangen... Haha, dat zie je van hier: Patapatis hangt zich dadelijk op als hem een kleinigheid tegenloopt! Dan moest er nog wat anders gebeuren... Er gebeurde wat anders.

Hij kreeg een schokje, toen hij opeens in de verte een ketting hoorde ramelen; er viel een deur dicht en plotseling galmde er een langgerekte angstkreet door de zwarte stilte van de kelder. Het resoneerde langs de gewelven, de geluiden vermenigvuldigden zich tot een helse cacaphonie. Het gillen hield aan, zover de adem van het tot doodsangst gekwelde wezen reikte. Het was dierlijk, het raspte hem over de zenuwen en hij werd woedend op zichzelf omdat hij zich betrapte op een rilling... Hij zou zich niet laten intimideren sacré dit en dat; dachten ze hem bang te maken als een kind? Die flauwe boeman-streken maakten op hem niet de minste indruk... Hem schrik aanjagen met een beetje doorzichtig theater?... Haha!

Maar Patapatis was al reeds bang voordat hij het zelf geloofde, hij tastte naar de rustbank waarvan hij was opgestaan en ging weer zitten. Doch hij zat niet erg gemakkelijk, hij zat kaarsrecht en met gespannen spieren, als een Pruisisch cavalierist op het bevel „Stil-gesessen”. Het gillen hield aan, nu en dan steeg het op tot zo'n intense overspanning, dat hij voelde: nu houdt het op, nu is de grens overschreden, nu zinkt het gekwelde wezen stil en machteloos weg in een barmhartige bezwijming. Het hield niet op. Na enkele seconden van dodelijk vermoeid gekreun als het stervende weeklagen van een overreden hond, afgebroken door wanhopige snikken, gierde onverwacht de doodsangst weer langs de ondergrondse gothische gewelven van de CHINESE HANDWASSING. Als het

theater was, dan was het onovertroffen... Hij gaf er zich al geen rekenschap meer van, deze bijgedachte was volkomen uitgeschakeld als van geen belang. Slechts het geluid op zichzelf telde mee en vormde een geraffineerde tortuur... Wanneer in een helverlicht vertrek iemand zo geschreeuwd had, zou hij zo iemand alles naar het hoofd gegooid hebben, zou hem kunnen doden, als hij niet ophield... De marteling hield niet op... Toen het onmenselijke geschreeuw overging in een waanzinnig schaterlachen, hield Pata-patis de oren dicht, doch spoedig liet hij de handen weer zakken, want het gesluierde geluid dreunde nu zo geheimzinnig door zijn schedel, dat het nog ondraaglijker was... Na een half uur, dat hem een eeuwigheid toescheen, hoorde hij de slag van een zware deur die dichtviel en het rammelen van de ketting. Het navrante gehuil zakte geleidelijk weg tot een uitgeput, nasaal gekreun, nu en dan onderbroken door een kinderlijk gesnik, totdat er weer een deur gesloten werd en de algehele stilte terugkwam.

Het ontwikkelde zelfvertrouwen en de onverstoorbare koelbloedigheid van de Griek hadden een lelijke tik gekregen. Hij zat nog steeds in militaire houding te paard op het randje van de rustbank en spande zich in om te luisteren. De zwarte duisternis deed zich ook gelden. Hij meende ergens vlak bij zich geritsel en beweging te horen, als van ongedierte. Hij wilde opstaan en de omgeving verkennen, de muren betasten... Er moest toch ergens een opening zijn... Het was volstrekt noodzakelijk dat hij het deed... Toch kon hij niet uit zijn verstijfde houding loskomen, de stilte en de duisternis drukten hem terug en hij meende weer geritsel te horen, maar hij hoorde slecht, want zijn hart bonsde luid en in zijn oren gonsde nog het dierlijke angstgeschreeuw, dat, gedragen op de gruwelijke stilte, nog rondzwierf langs de pilaren en gewelfbogen...

Er moest wel ruw aan zijn taaie zenuwen gerukt zijn, want toen opeens het licht opflitste, kon hij wel hard schreeuwen van schrik. Met pijnlijk knippende ogen zag hij de zware kolommen, die de oude bogen droegen, het prachtige metselwerk, dat Brusselseers een paar dagen tevoren nog bewonderd had... Nu hoorde hij toch duidelijk een naderend gerucht... De slag waarmee het zware houten luik wegviel, daar in die schemerige hoek, deed hem opspringen, doch toen hij keek viel hij weer terug. In de smalle, lage opening stond iets ongelofelijks, het stond gebukt en glimlachte. Die lach was het merkwaardigste van de gehele verschijning... Er lag een oprechte gemoedelijkheid op de dikke, ronde Mongolenkop, die scheef was weggedrukt tussen een paar atletenschou-
ders. Die onweerstaanbare gemoedelijkheid deed het; in deze omstandigheden was ze fnuikend voor de zelfbewuste Griek, die toch al wat beleefd had... De mond grinnikte breed, een eenzame voortand glinsterde komiek in de bovenkaak. Er smeulde een vonkje in de inktzwarte ogen, dat even gemoedelijk was als onbeschrijfelijk wreed. Het geheel glom als een reusachtige, glinsterende pad. De kale kop leek wel geolied en lag scheef op een versleten

kimono van glanzende, zijdeachtige stof, waarin zich een geweldige spierenvoorraad attekende . . .

De Griek had een zeer sterke wil, doch nooit te voren had iets hem zoveel moeite gekost als de houding, die hij nu aannam. Hij schudde langzaam en vergoelijkend het vaderlijke hoofd en trok een minachtende grijns, die moest beduiden, dat het luidruchtige grapje aan hem volkomen verknoeid was . . . Doch de Mongoolse gemoedelijkheid won het al spoedig van de Griekse, toen Patapatis opeens zag, dat de bezoeker bezig was zijn handen af te veegen aan een twijfelachtig witte vod. De dappere glimlach van de Griek zakte weg tot iets erbarmelijks en die van Mongool werd breder. De glimmende cipier beëindigde dan het reinigen van zijn in bloed gedrenkte handen, bukte zich in de duisternis van de nis, waar hij was verschenen, en droeg vrolijk een kruik naar binnen, een grijze kruik en een waterglas . . .

De Griek sprak hem aan met een poging om zijn stem te beheersen. Eerst in het Frans, dan in het Engels. Vroeg hoeveel geld de spierbundel moest hebben. Bood een bedrag aan en verhoogde het . . . Maakte met duim en wijsvinger het internationale teken Geld . . . Het enige resultaat was, dat de stille, gemoedelijke, geheimzinnige vreugde van de Mongool zichtbaar steeg. Toen hij dan zonder een woord of gebaar wegging, scheen hij te popelen van een plezier, dat de Griek tot wanhoop bracht . . . Totdat het licht uitging staarde hij gebiologeerd naar de kleine bloedsmeur op de grijze waterkruik . . .

Zo verliep de eerste avond van Patapatis' gevangenschap in de CHINESE HANDWASSING.

„Hij is een groot artiest, die dikke oliebol,” zei Tan tot de twee anderen. „Ik heb nog geen enkel geluid kunnen bedenken dat hij niet zuiver nabootst. Hij kan je vioolspel laten horen, zo zuiver, dat het aan waanzin grenst. Ik heb hem ontdekt op een reis in Mongolië, waar hij de enige merkwaardigheid van zijn dorp was. Voor een paar dollarcenten ging hij bij een weiland achter de struiken zitten en bootste het geblaat van een nuchter kalf na, zó volmaakt, dat alle koeien uit de buurt op hem af kwamen. Ik heb hem hierheen gebracht, want er is een prachtkans voor hem. Als de geluidsfilm een succes wordt, wat ik wel geloof, dan is hij onbetaalbaar.”

„'t Was bepaald mooi,” zei de Hit, die met de zakdoek over het klamme voorhoofd wreef. „Zo mooi, dat ik de volgende voorstelling niet zal bijwonen. Die gore sijsjeslijmer daar beneden mag best wat hebben, maar *ik* ben onschuldig.”

„Ik heb de heren tevoren gewaarschuwd,” zei Tan.

Op dat ogenblik waren er in Antwerpen enkele lieden waarmee de angst niet zoveel werk had als met de taai Griek. Zodra hij vernam, dat de dochter van Staal geknipt was, had Isidor

de handen gewreven en een paar walspasjes gemaakt, zo lichtzinnig als zijn stijve benen het slechts toelieten.

Nu even wachten! Wachten tot bij Staal alle moreel vernietigd was, tot de wanhoop zich hevig had genesteld en dan zou hij met zijn listige, onschuldig-uitziende voorstellen komen. Hij was maar een tussenpersoon, de ontvoerders hadden hem op zeer voorzichtige manier aangezocht om met Staal te onderhandelen. Deed het om Staal als collega een plezier te doen, om zo mogelijk zijn dochter nog te redden. Het eerste vereiste was natuurlijk geheimhouding... Toen hij in het avondblad las, dat de vermiste Juffrouw S. weer terecht was, viel hij bijna flauw, kon het dan niet geloven... Als hem dan bekend werd, dat Patapatis zich voorloptig in veiligheid had weten te stellen, kwam hij weer een beetje tot bedaren, maar een doffe, slopende angst verliet hem niet.

André Dubrin was er niet beter aan toe.

Op het bericht dat de Griek ontsnapt was had hij moeten braken op de cour van het oude Gildehuis, waar een der mannekens hem haastig heen gedirigeerd had. Tot zijn verbazing had Brusseleers woord gehouden en hem vrijgelaten...

Als die hatelijke baardaap hem niet zo smakelijk had uitgelachen om zijn doodsangst, zou hij verzocht hebben om toch maar te worden opgesloten en vervolgd wegens de diefstal...

Sidderend bereikte hij zijn kamer, die zo tactisch gelegen was op de neutrale grens van het Schipperskwartier en een brave, kleinburgerlijke buurt. Iedere drie passen had hij schichtig omgekeken, als zat de gevaarlijke Griek, die door de gehele politiemacht van België gezocht werd, hem nu reeds op de hielen.

Hij durfde zijn kamer niet verlaten, liet kranten komen en vervloekte de lawaaierigheid der Antwerpse pers, die ellenlange commentaren gaf en uit het grijs verleden soortgelijke gevallen had opgegraven... Victorine zou het lezen, en al las ze het niet: heel Antwerpen tuitte van de zaak... Zo „stoem” was ze niet, of ze zou nu toch wel ontdekt hebben hoeveel twee maal twee was. Aan de ontvoering van Cita had hij geen werkzaam aandeel gehad, de politie had op dit ogenblik niets tegen hem, maar als het haar bekend werd, dat hij bezig was de verpleegster te leveren...

Ook Héléne kreeg haar zorgen.

Met een volmacht tot huiszoeking viel Brusseleers zeer laat op de avond binnen. Hij zocht slechts naar een verpleegsterscostuum en vond het niet, maar het tijdstip had hij met onchristelijk gebrek aan tact gekozen. Hij trof La Belle Héléne op haar mooist en in gezelschap van de chicard met de witte krulsnor, doch van witte slobkousen was — onder meer — geen sprake... De oude gentleman was tot walgens toe geëmbêteerd, moest — Bon sang de bon Dieu! — zijn lange, historische naam met al de ae's en ck's opgeven, deed hartroerende pogingen om zijn aanwezigheid te verklaren en Brusseleers luisterde sympathiek toe. De witte snor kleurde fel tegen een achtergrond die beangstigend paars werd... Ten slotte stak hij de witte slobkousen haastig in de zak van de weelderige

bontjas en verdween op weinig grafelijke wijze, want Brusselseers was zo beleefd om hem zijn bretels na te dragen in de gang. „Il n'y a pas de quoi, monsieur le comte.”

Dit bekoorlijke, doch wreedaardig verstoorde tête-à-tête benam monsieur le comte de lust voor alle volgende, zoals Héléne al aanstonds met grote verslagenheid had begrepen... Ze was erg verwend. Ze had wel een aardig duitje bijeen, maar niet genoeg om van te leven op haar manier, ze zou het in korte tijd opsouperen... Herinneringen aan de tijd, dat ze met Victorine de dancings afliep, hadden niets opwekkends...

De volgende dag werd ze geconfronteerd met de vrouw die de Nieuwe Gazet verkocht op de hoek van de Ploegstraat. Deze herkende haar niet, kon zelfs met enige zekerheid zeggen, dat ze *niet* de gezochte was, want die was zwarter van opslag, bruiner van huidskleur en veel dikker. Later, toen in het Marollenkwartier te Brussel de familie Adolphôn E. Andros werd gearresteerd, bleek dan ook, dat deze in het bezit was van een mollige dochter, die aan het signalement voldeed.

Héléne kon nog van geluk spreken, want dat zij niet voor verpleegster had gediend, was tenslotte maar een bloot toeval. Het had best gekund...

De violette, rode en groene lichtslingers voor Cita's ogen werden vager, soms verdwenen ze geheel en in ieder geval was het nu afgelopen met de koude, harde, stompde knokkels van Mère Clothilde... Het was nu weer Emérence, die bij haar bed zat en zei, dat ze maar rustig moest blijven liggen. Ook de griezelige, oude Innocence was helemaal dood en begraven, dat stond vast... Doch de berg facturen kwam nog steeds terug en vaak stond Albert midden op de dansvloer en voerde toeren uit met een jonge partner, een acrobatische dans, waarbij het joch werd rondgeslingerd, omhoog gegooid en weer opgevangen als een bal... Ze keek dan angstig toe en de mensen applaudisseerden luidruchtig. Toch voelde ze zich veiliger, als hij in de buurt was. Ze zou hem vragen haar te helpen met de facturen, maar wekenlang kreeg ze er geen kans voor...

Eindelijk, na maanden, scheen weer de zon en ze voelde, dat er iets losraakte in haar hoofd, iets wat haar al die tijd gehinderd had, doch nu langzaam wegvloede. Door een wazig gordijn zag ze, dat het Albert was, die zacht haar gezicht afveegde en dan zag ze vader, die niet eens brulde over de verkeerd opgetelde kaarten... Hoe lang was dat al geleden? Het kon niet zolang geleden zijn als Cita dacht, want de hand, die zo voorzichtig haar tranen droogde, had verwonde knokkels en op de wondjes zat nog maar een zeer dun roofje.

De tweede dag werd Patapatis met rust gelaten. Deze rust was echter betrekkelijk, want voortdurend waren zijn oren gespits en hij hoorde zoveel denkbeeldige geruchten, dat hij tenslotte een waanzinnig verlangen kreeg naar het vreselijke lawaai van de

vorige dag en de verschijning van de Mongool, die glinsterde als een kleverig, afstotelijk weekdier... De duisternis begon te leven en de beelden die hij zag, waren ver van aantrekkelijk...

Afgemat van het luisteren viel hij tenslotte in slaap en toen hij wakker werd brandde het licht, een zwakke elektrische peer tegen de zoldering van het keldervertrek, die de veelkleurige steentjes deed tintelen in een warme, rode gloed. Met schrik zag hij, dat er bezoek was geweest tijdens zijn slaap. Het moest niet meer gebeuren, dat ze hem slapende aantroffen... Hij stelde zich voor, hoe de glimmende, grijnzende Mongool zich over hem heen zou gebogen hebben en het idee gaf hem reeds kippenvel... Op een wankel tafeltje stonden levensmiddelen. Er lagen zo waar brieven bij zijn bord en dat deed hem even zenuwachtig lachen... Komiek, dat de post op zijn kamer werd bezorgd... Buitengewoon voorkomend... Het waren een paar zakenbrieven, geadresseerd aan Hotel Astoria, aangekomen nadat hij hier in de val gelopen was... Dat maakte hem angstiger; deze bende was dus niet verlegen, haalde zelfs zijn post weg uit een druk, goed georganiseerd hotel. Eén brief was van Constantina uit Parijs... Dan zag hij het telegram en scheurde het gejaagd open.

CONSTANTINE DISPARUE PENDANT EXCURSION VERSAILLES. VENEZ IMMEDIATEMENT. DESESPERE. MME COURDANGES.¹

Het duurde enige tijd voordat de betekenis tot hem doordrong, dan vloog hij op, nam de brief van Constantina, rukte wild de omslag uit elkaar. Het schrift danste voor zijn ogen. Het briefje stond vol machinale, moeizaam ineengestremelde zinnen, waarnaar lang gezocht was onder het kauwen op de penhouder... Wat heeft een pensioonaatmeisje voor nieuws te vertellen?... Maar nu stond het vreselijke nieuws erin: Overmorgen gaan we met het hele instituut naar Versailles. Zalig! Verrukkelijk! Goddelijk!...

Hij probeerde de datums te vergelijken, maar zijn hersens weigerden, het koude zweet brak hem uit... Welke dag was het vandaag?... De poststempel had hij uit elkaar gerukt; hij moest de twee stukken aan elkaar passen, maar zijn handen schudden zo. Overmorgen, schreef ze!... Wanneer was het telegram verzonden?... Klopte dat, of werd hij voor de gek gehouden?... Hij werd er niet wijs uit... De hoeveelste was overmorgen?...

Dan kreeg Patapatis een aanval van blinde woede...

„Désespérée,” durfde dat wijf nog te zeggen, die idiote, oude salope met haar châtelaine-manieren... Alléén jonge dames uit éérste familie nam ze, het canaille... Kon ze niet beter op zijn dochter passen voor al dat geld? Betaalde hij niet genoeg?... Wurgden zou hij dat stom-verwaande loeder! Hij zag het zwart-fluwelen lint om haar slappe, pezige geitenhalsje en klauwde reeds zijn grote, bruine handen... Heerlijk zou dat zijn!... Désespérée

¹ Constantina verdwenen tijdens excursie naar Versailles. Kom onmiddellijk. Wanhopig. Madame Courdanges.

was ze, de zure pissenlit... Hoe is 't in Godsnaam mogelijk, Madame Courdanges, *Cour d'Ange*s nota bene, was in hoogst eigen persoon *désespérée!*... Dat hielp geweldig! Dat moest hij toch op prijs weten te stellen... Sjonge-jonge, nou was 't in orde! De rest was nu bijzaak... *Désespérée!* De tweede *e* had ze in haar wanhoop toch niet vergeten, de stinkend-sekure schoolfrik... De kleine steentjes gloeiden rood, bloedrood, steeds roder... Hij begon te brullen.

„Hallo, daar boven! Luister naar me, schoftentroep! Laat me eruit! Ik moet weg, hoor je... Wat *wil* je van me?... Zeg dan hoeveel je hebben moet, schurken, tas de voleurs! Heb ik soms gezegd, dat ik niet wilde betalen?!”

Hij schreeuwde zijn stem aan stukken, nam in razernij de kom rijst van het tafeltje en smet haar met dommekracht tegen de gloeiende muur aan stukken.

Als enig antwoord ging het licht uit en dat bracht hem tot de erkenning van zijn machteloosheid. Hij bonsde met het hoofd op de rustbank, knarste de tanden... Dan zat hij plotseling overeind en lachte... Haha, het was natuurlijk een truukje om hem bang te maken... Een *kunst* om vanuit Parijs een telegram te bestellen!... Hij trachtte zich de datums te herinneren. Was het telegram wel aan Astoria gericht?... Hij trachtte zich het grijze papiertje voor de geest te halen... Ja, hij meende het gezien te hebben, Astoria... Hij tastte in de duisternis naar het papiertje, hield het in alle richtingen, pijnigde zich de ogen, doch zag niet eens de omtrekken...

Het was een truc, natuurlijk!... Maar zo snel kon hij het zich niet zeggen, of een verlamme twijfel had hem reeds achterhaald...

Het was de derde dag, dat de stem van Roelof Tan door de holle kelderruimte klonk. Zijn Frans had een metaalklank, die niet erg Frans aandeed, maar doeltreffend was. Er lag ook een zoetige buiging in zijn stem, de zoetheid van een scherp scheermes...

Patapatis kon niet zeggen waar de stem vandaan kwam. Soms klonk ze van achter het luik, soms van uit de andere gewelven, dan weer was ze vlak bij hem. Hij had het onaangename gevoel, dat de spreker hem zag, doch wist niet van waar. Wanneer het licht brandde voelde hij vaak, dat hij bekeken werd...

„... Is de dochter van de grote Patapatis beter dan enige andere dochter?... Is het vroeger bij je dagelijkse bezigheden nooit bij je opgekomen, wat het wil zeggen, op deze manier een kind te verliezen?... Je kunt je niet beklagen, mon cher ami, het is je eigen systeem, dat we dankbaar hebben overgenomen... Iemand die er een beroep van maakt om de ruiten van anderen in te gooien, moet zijn eigen vensters blinderen. Dom, vreselijk dom van Patapatis om er een dochter op na te houden, en nog dommer om haar zo slecht te bewaken... Je wist toch wat er kan gebeuren met mooie dochters? En ze *is* mooi, Patapatis, zéér mooi! Mes

félicitations! ... Ze is zo mooi, dat ze nu al een verovering gemaakt heeft, ofschoon ze nog niet goed weet wat er om haar heen gebeurt ... A-propos, hoe lang werkt zo'n prik nà, Patapatis? We hebben maar op goed geluk af een naald gekozen uit het mooie doosje, want er was geen gebruiksaanwijzing ..."

„Beest! Voyou! Je liegt!” schreeuwde Patapatis, die tot zover verstijfd had toegeluisterd.

„We hebben het eerste naaldje van links genomen. Hoe lang werkt dat?”

Ondanks zichzelf was Patapatis opgelucht ... *Als* het waar was, dan hadden ze een tamelijk onschuldige injectie gekozen, wat niet wegnam, dat hij deze niet voor een miljoen op zijn eigen Constantia wenste toegepast te zien ...

„We wilden het graag weten, zie je!” ging de zoetige stem verder. „Er is hier iemand zwaar verliefd geworden, iemand met weinig geduld, maar overigens een beste kerel. Zo gauw mogelijk moet de bruiloft plaats hebben. En weet je wie de gelukkige is? ... Dat raad je nooit, dat is onze beste, brave Kow, je Mongoolse vriend, die je zo goed verzorgt ...”

„Houd op met je praatjes!” riep Patapatis dapper. „Laten we tot een resultaat komen ... Wat zijn je eisen?”

„Niet zo ongeduldig, laat me eerst verder vertellen ... Ze weet er natuurlijk nog niets van en het zal ongetwijfeld een verrassing voor haar zijn ... In ieder geval komt ze er nog veel beter af dan zo vele anderen. Ze kan wel niet kiezen, maar dat kunnen de anderen ook niet, n'est ce pas, mon cher ami? De Mongool is wel niet direct een beautééé, maar hij is tenminste ... gezond. Als het enigszins kan, vieren we morgenavond bruiloft; jammer dat je er niet bij kunt ...”

„Je blijft zo lang geestig, zeg maar, wanneer ik moet lachen ... Sloof je niet zo uit! Laten we zaken doen.”

Hij wachtte vol spanning ... Hoorde gedempte mannenstemmen en dan gilte er plotseling een vrouw, hoog en wild van angst, maar terstond werd de kreet versmoord tot een benauwd gereutel, alsof haar snel de keel werd dichtgeknepen ... Er ontstond een onverstaanbare woordenwisseling ...

De zoetige stem riep er boven uit: „Fermes cette porte là!” ... Patapatis hoorde een deur dichtvallen en vloog op. Was dat haar stem geweest? ... Kon hij *stellig* ontkennen, dat het haar stem was?

„Geef antwoord!” brulde hij, wit van woede ... Een tergende stilte antwoordde hem ...

Een kwartier later, toen hij diep verzonken was in zijn angstige beslommingen, schrok hij zich lam van de slag, waarmee het luik openviel ...

Kow, de Mongoolse „bruidegom” kwam eten brengen ... Waarom leek de Mongool hem nog afzichtelijker dan tevoren? ... Hij was toch niet gek genoeg om die onzin te geloven? ... De scheefkop-pige cipier scheen nog vrolijker dan gewoonlijk, gaf hem afschu-

welijke, loerende knipoogjes, als wilde hij zeggen: Wat een mooie dochter heb jij!...

Patapatis voelde zich wit worden, hij stond even op het punt om het Mongoolse monster naar de keel te vliegen, maar het gemoeidelijke vonkje in de paddenogen hield hem vast, meer nog dan de rollende spierbundels onder de glinsterende kimono. En het volgende ogenblik was de Griek machteloos, want Kow hield nu een lange haarlok strelend in de handen en stiet een vuil, snijdend lachje uit, dat toch eigenlijk weer een uitbarsting was van echte, opgekropte kinderpret... Het was hetzelfde gitzwarte, krullende haar, waarmee Constantina zo rijk gezegend was...

Zo eindigde de derde dag van Patapatis' verblijf in de CHINESE HANDWASSING en hij wist nu hoe sterke mannen gek werden...

„Zouden we nog langer wachten?” vroeg Albert Farelle, alias Van Dam.

„We moeten niet overhaast te werk gaan,” zei Tan. „Zijn weerstand is nog lang niet gebroken. Zodra ik hem de condities vertel, zal hij ontkennen, dat hij er iets van weet, en dan staat hij sterk, want hij weet wel dat wij hem ten laatste zullen moeten geloven en vrijlaten, omdat we hem toch niet eeuwig kunnen vasthouden. Hij gelooft niet erg aan melodrama en voelt, dat zijn leven geen gevaar loopt. Hij moet niet te vroeg weten, wat we willen bereiken. Nu plaagt hem nog een onzekerheid meer. Angst is de grootste straf die er bestaat en hoe meer twijfel, hoe meer angst... We zullen Kow morgen eerst nog een concert laten geven en dan zullen we een paardemiddel toepassen.

„Wat we willen, Patapatis, is niet eens veel... Maar het kan je duur te staan komen, als je er niet verdomd vlot op in gaat. We willen maar twee van je talrijke leveranties terug hebben. De ene is Madame Braunenberg uit Frankfurt, die je in Namen uit de Parijse trein hebt gehaald, de tweede is de verpleegster, die...”

„'t Spijt me verschrikkelijk,” onderbrak de Griek cynisch, „maar in dat geval was ik niet betrokken! Noem maar wat anders, ditmaal ben je er naast!”

„Pas op, Patapatis!” Nu deed de zoetige toon hem even rillen. „Pas op, dat je berouw niet te laat komt. Ik heb je gewaarschuwd en we staan nu voor niets meer. Je krijgt één minuut bedenktijd...”

„Man, gebruik je verstand! Kan ik wonderen doen? Hoe moet ik een vrouw terug laten komen, waarvan ik niet eens weet, dat ze weggeraakt is?”... Er volgde een beklemmende stilte, en hij verloor zijn zekerheid.

„Nog tien seconden!”... Patapatis kreeg het benauwd, doch vertelde zich, dat hij moest volhouden.

„Bon!” grolde dan de stem dreigend. „Je zult er spijt van hebben!” Met een harde pats viel er iets dicht.

Hij stond op het punt om te schreeuwen, dat hij toegaf...

Vocht tegen de overtuiging, dat er nu werkelijk iets ernstigs ging gebeuren en na enkele minuten werd zijn aandacht afgeleid.

Het werd rumoerig in de omgeving. Er ontstond een luidruchtig gesprek onder de verschillende deelnemers, het liep steeds hoger en eindigde in een kwaadaardige ruzie. Eén stem blafte boven alles uit, won het tenslotte, de meerstemmige tegenpartij bedaarde, bromde onwillig toegevend nog wat tegen... De luide stem schold nog boos na, was dan alleen aan het woord, zakte wat en begon te commanderen...

Even later rukte Patapatis zich aan de haren. Vrouwengeschreeuw, dat door alles heen sneed, waarvan hij zelf de pijn voelde, dat hem deed klappertanden als een kind. Het licht was aan en hij had weer het fnuikende gevoel, dat hij bekeken werd... Moest zich goed houden, maar kon het niet. Voelde dat het niet lang meer kon duren tot al zijn zenuwen zouden knappen en hij in de hoek zou liggen als een vod...

„Aiiii!” gilde de stem van het gemartelde wezen.

Hij was sterk en hard, maar eens was het te veel en de grens was bereikt... Hoe kwam het?... Dat zelfde soort geschreeuw van vrouwen had hij al zo dikwijls gehoord. Vroeger kon hij er steeds om lachen. Hij geloofde toch niet...

De paniek had hem beet.

„Constantina!... *Constantina!*” Hij probeerde zijn stem uit te zetten boven het snerpande vrouwengegil, maar hij was schor van zenuwen... Met een laatste inspanning bracht hij zich tot bedaren en opeens werd het weer stil... Het licht ging uit en hij luisterde, luisterde tot heel zijn hoofd gonsde en hij in de handen moest klappen om zich te overtuigen, dat hij niet stokdoof was.

Hij had zijn laatste kracht ingezet... Of het waar was, dat Constantina hier gevangen was of niet, of ze al dan niet mishandeld werd, het maakte niet veel verschil meer. De tortuur op zichzelf volstond.

Toen kreeg hij de genadeslag.

Hij hoorde, dat er in het donker aan het luik gemorreld werd, dan viel er iets schuifelend op de vloer. In zijn overspannen verbeelding dacht hij dat het leefde, dat het op hem toe schuifelde en hij trok reeds griezelen de benen op de rustbank, toen het licht aanging.

Het was een klein, langwerpige pakje papier. Hij wilde het negeren, trok een minachtend gezicht en wendde het hoofd af, alles ten gerieve van een denkbeeldige toeschouwer...

Maar hij wist dat hij dit niet vol zou houden, dat hij wel *moest*. Van het beetje rust, dat hem nu na de laatste zware proef gegund werd en dat hij nodig had, zou niets overblijven als hij het geheimzinnige pakje niet openmaakte... En er verliep geen minuut voordat hij het deed...

Dan zag hij. Alsof hij er door gestoken werd, zo snel liet hij het vreselijk ding vallen en trachtte te schreeuwen, doch kon slechts dof reutelen. Voor zijn voeten rolde het gruwelijke kleine ding

met de bloedvlekken... Het was de slanke, fijngevormde wijsvinger van een jonge vrouw en terwijl hij er naar keek, scheen het ding zich nog hulpeloos te bewegen... Afsnesden langs het onderste gewrichtje, blauw en slap, oneindig kostbaar en nutteloos... Maar het ergste van alles was de roerende coquetterie waarmee het nageltje gelakt was.

„In Casablanca!... Ze zijn in Casablanca!” kreunde hij nog, voordat hij flauw viel...

„Hoe kom je aan zulke griezelige requisieten?” vroeg Albert Farelle.

„Van een student in de medicijnen. Meegenomen uit de snijkamer... Ik had gehoopt, dat het niet nodig zou zijn, maar we hebben hier met een taai stukje Griek te doen.”

„Wat gae je doen als hij weer obstinaet wordt?”

„Dan heb ik nog een bevriende Klingalees, die er een prachtige, grote, gedresseerde *cobra* op na houdt.”

„Mars!” bromde Farelle.

Tan kon zijn verdere experimenten achterwege laten.

De volgende dag kon hij van Patapatis, of liever van het beverige, willoze, smekende wrak, dat nog van de taaie Griek was overgebleven, gedaan krijgen wat hij wilde. De gevangene zou desgewenst beloofd hebben om de maan C.I.F. af te leveren aan de voordeur van de CHINESE HANDWASSING.

Patapatis kreeg door tussenkomst van de gemoedelijke Kow al het benodigde materiaal, zoals zijn chèque-boek, de briefpapieren (E. PATAPATIS. *Diamonds for Industrial Purposes, Carbons, Boarts & Ballas*. RIO DE JANEIRO.) en het voornaamste van alles: de lange lijsten, waarop de „lots” diamant geïnventariseerd waren met vermelding van het gewicht en het aantal stenen. Sommige lijsten waren al vergeeld van ouderdom en Tan had met Oosters geduld uren eraan besteed, zonder veel wijzer te worden. Het enige wat hij kon vaststellen was, dat de honderdsten van het karaatgewicht de leeftijd van het lot aangaven. Deze honderdsten varieerden immers merkwaardigerwijze steeds tussen 16 en 30, zelden hoger.

Dan schreef Patapatis een brief aan zijn vertegenwoordiger, een „importeur” te Tanger... Tan had de boten opgezocht en commandeerd. Het betrof de in commissie gegeven lots 14 (*River* 18 61.26) en 15 (*Carbons* 16 43.22) Het honderdsten-gewicht van lot 14 klopte met de leeftijd van Elsje Braunenberg, die 26 jaar was, de verpleegster „woog” nog maar 22... Deze partijtjes moesten onverwijd worden teruggezonden, desnoods teruggekocht tot iedere prijs. Toezending berustte op een vergissing, die tot grote onaangenaamheden met cliënten kon leiden, procedures zelfs. Voor alle verdere bijzonderheden, zoals terugreis per eerste klasse van de passagiersboot, die a.s. donderdag uit Casablanca zou vertrekken, werden bepaalde termen gebruikt, die heel goed pasten in

de brief van een diamantaire. Antwoord moest geseind worden aan een telegram-adres in Hamburg. Er was een chèque ingesloten voor de kosten en de „importeur” wist dat het hoge ernst was, wanneer Patapatis een chèque insloot . . .

De brief ging met de luchtpost en was zeer dringend. Tan had moeten remmen, anders was het een paniekbrief geworden waarover de „importeur” zich wellicht zou verwonderd hebben.

Zonder dat Tan het kon verhelpen, kwam Patapatis nu in een tweede stadium van zijn angstpsychose. Hoe zou het aflopen? Zouden de lots terecht komen? Waren ze nog in Casablanca? Bestonden ze nog wel? . . . Waarschijnlijk niet . . . En dan . . . Kwam dan die reusachtige, glibberige pad weer loeren achter het luik, het luik, dat hij nooit uit het oog verloor, nu het licht steeds aanbleef . . . Zijn dromen werden martelingen, erger dan hij doorstaan had . . . Hij zag hoe Constantina al haar dode, afgesneden vingers trachtte te verzamelen in haar machteloze, verminkte handjes en ze huilde bittere tranen . . . En de dikke pad stond naast haar en lachte, hoog en vuil . . .

Doch in Casablanca vond men het een prachtige oplossing. Lot 14 was een strop, totaal onbruikbaar, was na de vele piqûres uit het naaldendoosje niet meer normaal geworden . . . Ernstig zenuwziek, kwam niet tot bedaren. Het andere lot, een Zwitserse, had zich ook nog steeds niet weten aan te passen, bleef bokkig en onhandelbaar, ook na de strengste behandeling . . . Zelfs de Légionnaires en de Spahi's schrokken terug voor zo'n ijskegel uit het hooggebergte . . . Diende momenteel nog hoofdzakelijk als verpleegster van de halfgekke *Hollandse, waarmee men geen blijf wist.*

Uit Hamburg kwam een telegram en Farelle zei: „Tiedeldiedom.” Men had het Patapatis zo geriefelijk mogelijk gemaakt en men zei hem nu, dat Constantina haar pensionaat geen ogenblik verlaten had. Ook de Mongool had zich niet meer laten zien, doch dit alles maakte niet veel verschil, want toen twaalf dagen later Albert Farelle zijn zusje en de Zwitserse verpleegster van de boot haalde, was de Griek nog slechts een hoopje beverige, giechelende kindsheid. Zijn vaderlijk hoofd was geheel wit geworden en hijzelf volslagen idioot.

Toch was hem gedurende zijn 17-daags verblijf in de CHINESE HANDWASSING — afgezien van de knock-out bij zijn entrée — geen haar van zijn eerbiedwaardig hoofd gekrenkt en van een feitelijke, strafbare mishandeling was geen sprake geweest. Zulke lompe manieren moest men niet verwachten van Roelof Tan.

BESLUIT

Op dezelfde morgen, dat het kleine Madammeke Brusselaers het vreemde postpakket ontving met de papieren, waarvan ze niets begreep, las haar grote echtgenoot in de Antwerpse ochtendbladen het bericht omtrent de oude man die in de afgelopen nacht

door een politieagent was gevonden bij de Houtstapels. De ongelukkige scheen niet bij zijn verstand, sprak in vele talen wartaal en was zonder eenzelvigheidspapieren of enig ander herkenningsteken... Er werd verondersteld, dat de „ouderling” was overvallen en geheel uitgeschud, want de Houtstapels staan bekend als een zeer ongemeedelijk gedeelte der uitgestrekte havenwerken van Antwerpen.

Toen Brusselseers de papieren bekeek en er het volledige archief van Patapatis in ontdekte, wist hij dadelijk wie de ongelukkige „ouderling” was...

Hij besloot zijn gevoel van eigenwaarde niet nog eens te ondermijnen met een bezoek aan de CHINESE HANDWASSING. Piron had hem het een en ander verteld over Roelof Tan en wat hijzelf van diens Chinese medewerkers ondervonden had, boezemde hem een hevige afkeer in van een nieuwe „bec-de-gaz”.

Nu hadden de heren dus besloten om het verdere verloop maar aan de gestelde machten over te laten en maakten hem het dossier over... Dan vond hij in de bundel het knipsel uit de „Nieuwe Gazet” over het onbekende lijk, dat gevonden was bij de Bonapartesluis. Met rood potlood was door de tekst gekrabbeld: *Léon Dautzinger, Frankfurt. Gedood ten kantore van Blumenduft Frères. Lijk in de Schelde geworpen door J. Olivier en H. Sulder...*

Dit was een verrassing, die hem erg welkom was. Merci!...

Wat zouden deze amateurs intussen bereikt hebben?

Hij behoefde niet lang te wachten. Bij aankomst op zijn bureel zat daar de bleke, stille Zwitserse en deed het verhaal van haar droevige verplegingstocht naar Casablanca. Ze herkende onmiddellijk de echte foto's op de valse paspoorten van Patapatis en op het eerste gezicht van de vaderlijke kop kreeg ze een zenuwachtige huilbui... In Brussel had de Griek haar bij zijn wezenloze „dochter” gebracht... Madame Braunenberg was al met haar broer naar Holland vertrokken, naar een sanatorium. Deze had haar gezegd, dat ze, alvorens naar Zwitserland te vertrekken, aangifte moest doen van alles wat er gebeurd was...

Dus het was hun gelukt, wat de politie wel nooit zou klaar spelen. Ze hadden er twee teruggebracht! Hij nam zijn hoed af voor deze „collega's”, die voor het gemak zichzelf maar hadden aangesteld en zichzelf hielpen... De onvindbare Patapatis hadden ze zwaar beschadigd ingeleverd, maar allez! Gelijk hadden ze. De politie was nu eenmaal aan handen en voeten gebonden. Voor iedere stap die ze zette, moest er eerst een groot papier geschreven en gestempeld en ondertekend worden. Haar arm reikte niet over zoveel grenzen, over zoveel administratieve rompslomp om afdoende te kunnen optreden tegen een internationale bende, zoals deze... Opgewekt toog hij aan het werk. Talrijke afschriften werden gemaakt en verzonden naar de verschillende hoofdsteden, waar men er al het voorhandige feitenmateriaal aan toevoegde, zodat het tenslotte in Genève mogelijk werd wat Tan alleen niet vermocht: de papieren werden ontcijferd en in vele landen ging men tot

arrestaties over. Het statistiekje van het Belgische Verdedigingskomitee kwam weer terug op het „normale” cijfer van negen handelsgevallen per jaar. De lucht was weer voor een ogenblik en voor een groot gedeelte gereinigd van het ergste vuil dat de mensheid kan voortbrengen, tot... de volgende Firma Patapatis haar werkzaamheden zou aanvangen. Want zolang de wereld vol is van charmante leeghoofdjes, wie het huis te klein is geworden, omdat zij bij zichzelf duidelijk de Garbo's, Dietrich's, Negri's, Pola's en wie weet wat voor nonsens nog meer ontdekt hebben, zullen deze firma's floreren en hun voordelige „lots” uitzenden naar alle werelddelen.

Om maar niet te spreken van de armsten der armen, die champagne drinken en dure avondkleedjes dragen, de Victorienekens, waar niemand naar zoekt.

Nog dezelfde dag drong Brusselseers met enkele mannekens zonder veel complimenten binnen in het kantoor van Blumenduft, kreeg geen antwoord op zijn kloppen en opende de „Privé”-deur. Dan wenkte hij de nieuwsgierig toegeschoten bedienden naar binnen en zei: „Komt allemaal maar eens zien, zonne, anders zegt ge later nog dat wij hem zo schoon gearrangeerd hebben.”

Isidor lag midden op de vloer. Zijn gezicht was onherkenbaar bont en blauw geslagen, zijn neus bloedde en de dikke, bruine theewarmer van het kantoor stond als een scheefgezakte kolbak op zijn hoofd. Hij was inderdaad gearrangeerd.

Het personeel had wel horen schreeuwen, maar het zou niet de eerste keer zijn, dat er geschreeuwd werd in het privé-kantoor van Blumenduft Frères! Hoe moet een diamantaire zaken doen, als hij zich niet eens behoorlijk verstaanbaar mag maken? Iemand had daareven wel een onbekende bezoeker uit het tussenkamertje zien komen, maar had er geen aandacht aan besteed, omdat het zijn taak niet was om de bezoekers aan te dienen.

Brusselseers nam niet veel notitie van het incident. Na alles wat er al gebeurd was, telde een fris pak slaag niet meer mee. Hij begon Isidor onderhanden te nemen, terwijl deze nog in een soort schemertoestand verkeerde en toen Blumenduft zijn hersens weer een beetje gesorteerd had, kwam hij tot de ontdekking, dat hij gevangen zat in het oude, vuile traukje, waarvoor Emile de Chaude-Fontaine eens gewaarschuwd had. Brusselseers berichtte de aanhouding van Patapatis, maakte zonder enige gewetenswroeging melding van diens „bekenntnissen” en Isidor was al half door de korf geschoten, voordat hij argwaan kreeg. Zodra hij begon terug te krabbelen, sloeg Brusselseers hem definitief door de touwen met de wegmaking van het stoffelijk overschot van een zekere Léon Dautzinger en Isidor moest hem straks eens nauwkeurig uitleggen hoe die aan zijn eind gekomen was, want dat leek buitengewoon verdacht... Ook Olivier en Sulder voelden zeer goed, dat er iets volstrekt niet in orde was, toen ze elkaar in de gang van het oude Gildehuis even uit de verte te zien kregen.

Farelle Van Dam trok voorzichtig zijn handschoen uit. De knokkels die daar straks zo goed als geheeld waren, zagen er nu weer vreselijk gekwetst uit.

„Wat doen we met onze Israëlietische ladykiller?”

„Dubrin, bedoel je?” zei Tan. „Die wordt gestraft uit de verte.”

„Hoe zo?”

„Wel, hij wordt gestraft met een paar jaar vrees. Dat is de ergste straf die er bestaat. Vrees is veel erger dan pijn... Hij lijkt me nogal vatbaar...”

Tijdens het transport van Patapatis naar de Begijnenstraat stond André Dubrin in het gedrang bij het Politiebureau en zag niet eens het Chineesje, dat met een dom en verlaten gezicht over zijn schouder keek. André wilde zich overtuigen en overtuigde zich, dat de oude, wankelende arrestant met het spierwitte haar wel een beetje op Patapatis geleek, maar daar was dan ook alles mee gezegd. Deze overtuiging bracht hem zo in paniek, dat hij dadelijk verzocht Brusselseers te mogen spreken. Iedere Heilige z'n keersken, dacht de Politie-Officier. Hij vond, dat André nog het een en ander te goed had en zei, dat Monsieur Dubrin goed gezien had. Hijzelf geloofde ook niet, dat deze oude sukkeleer de gezochte Griek was. Het was een truc van Patapatis. Maar om tactische redenen deed hij natuurlijk alsof hij het geloofde... 't Bleef onder ons. Maar oppassen, zei hij met gehuichelde bezorgdheid, het dozeken met naalden was niet gevonden...

André liep als een opgejaagd hert naar huis en vond het briefje in de zak van zijn overjas, toen hij naar de huissleutel greep. Op zijn kamer gekomen jankte hij van angst. Het briefje bevatte duidelijk het handschrift van Patapatis en was zo gemeen dreigend, dat hij er onpasselijk van werd...

Hij bleef op zijn kamer, doch toen er de volgende avond een in papier gewikkeld stuk ijzer door zijn venster vloog en hij de tweede kennisgeving las, besloot hij te handelen. Slechts met een paar handkoffers sloop hij schichtig naar het station en toen hij zijn kaartje had gekocht, restte hem nog de schamele som van fr. 126.75, waarmee hij enkele uren later angstig stond te kijken op het harde, wrede asphalt van de vrolijke stad Parijs. Onderweg had hij twee maal Patapatis zien passeren door de corridor van de wagen en was drie maal van coupé verwisseld.

Toen de dag kwam slieden duister en dreigend de rafelige wolken langs het rauwe, blikkelige morgenlicht, dat opsteeg achter de Cavaleriekazerne waar met jubelende trompetstoten juist de réveille klonk.

Albert Farelle zette zijn kraag wat hoger, floot zacht de réveille mee en tuurde in het schemerige water van de Singel of hij nog niet de kringetjes zag van de regendruppels, die hij voelde aankomen...

Dan slenterde hij weer terug langs de grote poort van de Bredase koepelgevangenis...

Ja, er was gerucht achter het kloosterachtige, eikenhouten deurtje in een der zijtorens en hij ging even achter een boom staan. Het deurtje ging open, Paul Farelle kwam naar buiten, zwaaide groetend met de hand tot de portier en stond dan even onwennig in de grauwe ruimte...

Van de straatweg keek hij nog even om naar het vrome deurtje. Albert kwam te voorschijn en gaf hem de hand.

„Hallo, Paulias!” ... Ze wisten niet veel te zeggen en liepen een poosje zwijgend naast elkaar. Albert keek schuin en voorzichtig naar het bleke hoofd van zijn broer en de gewone zoetsappige vriendelijkheid van zijn onnozel gezicht was een ogenblik verdwenen...

„Wat is er allemaal gebeurd tijdens mijn afwezigheid?” vroeg Paul dan.

„Mmm... niet veel bijzonders, zag. 't Was erg eenvoudig.”

„Hoe is 't met uh...”

„Ze wordt beter, zeggen de geleerden. Maer ze moet veurlopig een paer maenden in het bos blijven... Als de ouwe daeme je zo ziet, gae je meteen naer bed jochie!”

„Hoe is het met de stenen?”

„Stael is de man. Je kunt direct aen 't werk, zag... Heb je zijn dochter al ontmoet?”

„Ik feliciteer je... 't Werd tijd.”

Even later zaten ze in de lege stationswachtkamer en Albert geeuwde zo krampachtig over zijn koffie, dat hij de tranen in de ogen kreeg.

„Walgelig vroeg zijn ze in dat instituut van je. 't Lijkt wel of ze hun cliënten graag kwijt zijn. Ik geloof trouwens dat je 't er naer gem...”

„Goede morgen, de heren Farelle.”

Als Piron dacht, dat zijn plotse verschijning enige opschudding zou verwekken, had hij precies de verkeerde familie te pakken.

„Ahae, kèreltje! Kom je *eindelijk* mijn stenen eens terugbrengen? Was het ouwe, harde geweten niet tegen zoveel wroeging bestand? Dat is braef... Gae zitten. Dit is mijn broer Paul... Meneer Piron, die al een tijdje verdacht werd van diefstal van diamant, maer de deugd heeft toch nog gezegevierd...”

„Zeer aangenaam,” lachte Paul. „Ik herkende u niet zo gauw, nu mijn bril stuk is.”

Piron ging zitten en was een beetje ontuchtend... Zo'n brutaliteit was overmeesterend.

„Zeg, ben jij altijd nog even sterk in het gooien met dolken?” vroeg hij lelijk.

„Nee, zó doe je dat niet,” teemde Albert. „Wees een man, gae recht op je doel af, kijk me diep in mijn trouwe, blauwe ogen en zeg met enige verheffing van stem: Albertus, zijt gij de meurdenaer?... Hierop deins ik doodsbleek achteruit en staemel: Om Godswil, vriend, hoe komt gij op deze vréeselijke gedachte, enzoveurt.”

Het was hopeloos.

„Hij moest er dadelijk mee ophouden van z'n moeder," hielp Paul.
„Ze vond het niet fatsoenlijk en de schutting werd er zo mottig van... Toen begon hij met veel ijver aan foefjes met de kaarten. Hij zegt, dat hij Hartenheer kan uitsturen om sigaretten te halen..."

„Gut, Paulias, neem me niet kwaelijk, zag!" zei Albert en trok met een ruk zijn sigarettenkoker uit de zak. „Je moet wel beestachtig veel trek hebben."

„Zijn de heren van plan om enkele hoognodige ophelderingen te geven, ja of nee?" vroeg Piron boos. Dan bedacht hij zich opeens en bloosde... „O, pardon!... Ik moet je nog gelukwensen... met je zusje... Maakt ze het goed?"

„Dank je wel, Evert," zei Albert, voor het eerst normaal.

„Zeg maer wat je nog niet duidelijk is, zag! Als je me één plezier doet en de diamant-markt niet op haer kop zet..."

„Maar waarom was het die lui te doen?" vroeg de Chef.

„Dat is iets wat we op verzoek niet ruchtbaar moeten maken," antwoordde Piron... „U herinnert zich, wat de oude heer Hartman van die twee stenen dacht?... De ene zou kunstmatig en bij vergissing geel gemaakt zijn. Toen de gele kleur wasecht bleek, wist ik, dat het juist omgekeerd was. De steen was oorspronkelijk helemaal geel en de ene helft is wit gemaakt! Het kleurverschil maakt in geld een verschilletje van een paar duizend gulden en dat bij steentjes van 7 karaat. Dat enorme prijsverschil maakt het dus buitengewoon interessant om gele stenen wit te maken en *dat* was de uitvinding van de ingenieur Braunenbergh. Het is een miljoenenzaak. Er worden zeer grote gele en bruine stenen gevonden. Maar witte zijn betrekkelijk zeldzaam in grovere afmetingen en veel duurder. En hoe groter de steen, hoe hoger de waarde per karaat, dat gaat even progressief als de Inkomstenbelasting. Dit kleinigheidje moet echter niet te ruchtbaar worden, want dat zou een paniek op de Diamantbeurs kunnen verwekken. De lui kunnen natuurlijk ook geen octrooi aanvragen, want een dergelijk octrooi is praktisch eenvoudig niet te beschermen. Een steen die goed behandeld is en kleurloos geworden, kan men absoluut niet onderscheiden van een die oorspronkelijk wit is, anders zou trouwens de uitvinding niet veel waarde hebben. De behandelde stenen zouden in dat geval ongeveer gelijk staan aan gekweekte parelen... „Omdat ze wisten, dat ik al enigszins op de hoogte was, hebben ze me er het een en ander van verteld: De steen wordt onder een geweldige temperatuur gebracht, ze werken met duizenden graden. In de eerste plaats is het al een toer om een steen zo liederlijk te verhitten, zonder dat hij verbrandt. Dat doen ze in een elektrische oven, die ook niet zo eenvoudig in elkaar zit. Een eerste vereiste is, dat de verhitte ruimte absoluut vrij van zuurstof is, anders blijft er van de steen niets over dan een klein beetje kool. „Door die verhitting schijnt de steen open te gaan en nu is het

zaak om in die verhitte ruimte een of ander soort gas te brengen — zelfs onder enige druk — een gas, dat verondersteld wordt de kleurstof in de steen op te lossen. Als je eenmaal weet hoe het moet, is het zelfs nog niet zo gemakkelijk.

„Dan komt er nog bij, dat de ene diamant het doet en een andere het bij precies dezelfde behandeling eenvoudig vertikt. Vandaar verschillende verhittingen en verschillende gassen voor alluviale stenen, Premierstenen, Congo-stenen, etcetera.

„We behoeven ons daarin niet verder te verdiepen, want tenslotte zullen de Farelle's me wel precies zoveel verteld hebben als ze kwijt wilden zijn. Het is voldoende te weten, dat Brautenberg zijn proeven — ook de geslaagde — zeer wetenschappelijk op papier had gesteld. Het waren vier folio-vellen, beschreven met paarse inkt. Die proeven nam hij natuurlijk op zeer kleine steentjes, wat niet wegneemt, dat hij toch voor een aardig sommetje moet hebben verbrand. Met dat al had hij het toch zo ver gebracht, dat hij de voornaamste mijnen onder de knie had en begon toen met grotere stenen, waaronder een steen van 14 karaat, die bij het afkoken, dat aan de behandeling voorafging, in tweeën spleet, wat een strop is die meer voorkomt. Hij kwam toen op het idee om slechts de ene helft te ontkleuren. Hij moest immers met een diamanthandelaar samenwerken, hij was geen koopman, kende niet de vele knepen van het vak en beschikte bovendien niet over voldoende kapitaal. Met de steen, waarvan de ene helft wit en de andere geel was, kon hij een diamantaire beter overtuigen en het is in het algemeen niet gemakkelijk om een diamantaire te overtuigen, zeker niet van zo'n soort wonder . . . Iedere vakman, die deze gespleten steen zag, wist nu dadelijk, dat er iets ernstigs aan de hand moest zijn.

Toen Brautenberg zover klaar was, kwam zijn jongste zwager Paul naar Frankfurt om hem te helpen. Die twee Farelle's zijn namelijk allebei van Delft . . . Maar er was nog iemand . . . Brautenberg had verschillende ovens nodig, die hij zelf tekende en liet bouwen door de bewuste Léon Dautzinger, die gewerkt had op de fabriek van Müller, waar elektrische ovens gemaakt worden, onder andere voor tandartsen, die zelf hun porseleinen tanden gieten, iets waarbij ook enige hitte te pas komt. Door een toeval kwam de ovenbouwer er achter wat er eigenlijk gebeurde in zijn oventjes. Dat was wel niet de bedoeling van Herr Ingenieur, maar het was niet te voorkomen, omdat Dautzinger bij hem in dienst was en bijna voortdurend op het laboratorium rondscharrelde.

„Dautzinger was een Frankfurter, kende de Blumendufts nog uit hun arme tijd en vertelde hun wat hij gezien had van de uitvinding. Ze stonden dadelijk te springen van begeerte om Brautenberg aan hun hart te drukken, werden ongeduldig en spraken de uitvinder eenvoudig erover aan . . . Grote ruzie! . . . Hoe kwamen ze daarbij? Wie had hun die nonsens verteld? Er was geen sprake van! Brautenberg verdacht natuurlijk direct de ovenbouwer en gaf hem tegen de volgende week ontslag.

De Firma Blumenduft hing op dat ogenblik al te spartelen, be-

schouwde het als een levenskwestie en de heren draaiden elkaar natuurlijk zo op, dat ze er op het laatst bijna van overtuigd waren, dat het Braunenberg's schuld was, als Blumenduft Frères over de kop zou gaan. Ze probeerden het nog een paar keer, maar de uitvinder hield niet van joden, was nu eenmaal boos en weigerde zelfs toe te geven dat er van een dergelijke uitvinding überhaupt sprake was, of kon zijn. Nu hij zich niet goedschiks voor hun wagen liet spannen, zouden ze het met geweld proberen. Maar ze hadden er niet op gerekend, dat de ovenbouwer op zijn eigen houtje ook tot de aanval overging en zo reden de twee partijen elkaar in de wielen . . .

„Dautzinger was verwaand, hield zichzelf voor een groot technicus, dacht het wel alleen klaar te spelen uit hetgeen hij gezien had, doch zeker, als hij de papieren kon bemachtigen. Tijdens de werkzaamheden had Braunenberg hem eens gewaarschuwd, dat hij vooral niet dit of dat moest doen en dáár niet aankomen, anders zou hij wel eens met oven en al in de lucht kunnen vliegen. Dautzinger begreep er echter meer van dan de ingenieur wel dacht. Het betrof het vullen van een oven met een gas, dat zeer explosief was en dadelijk bij het „anheizen” van de oven zou ontploffen. Dat gas hoorde thuis in een ander soort oven. Dautzinger wist, dat Braunenberg op een bepaalde middag met de bewuste oven zou werken en moet hem opzettelijk met het gevaarlijke goedje geladen hebben. Iemand anders kan het niet gedaan hebben; de kleine Farelle was er die dag niet. De paarse papieren dacht hij na de ontploffing wel ergens te zullen vinden. Niemand weet het fijne er van; het is natuurlijk ook mogelijk, dat het gebeurde uit louter wraak, omdat hij aan de dijk was gezet, maar de Farelle's denken, dat het om de papieren te doen was, vooral omdat Braunenberg ze dikwijls bij zich droeg. De uitvinder was niet dadelijk dood en Dautzinger vond het de hoogste tijd om de benen te nemen, zonder de papieren, want die waren elders opgeborgen en werden door Braunenberg op zijn sterfbed aan Paul Farelle overgemaakt.

„Intussen waren de Blumenduft's volgens een ander systeem aan het werk gegaan. Zij stelden er prijs op, dat Braunenberg voorlopig bleef leven. De ovenbouwer wisten ze op de juiste waarde te taxeren en ze hadden niet het minste vertrouwen in zijn kunde, al nam hij dan tegenover hen een air aan alsof hij Braunenberg wel een lesje kon geven . . . De uitvinder was nog in zijn wittebroodsweken en er heerste naar aanleiding van de geslaagde proeven een zeer feestelijke stemming in de familie, dus juist wat de Blumenduft's nodig hadden. Van Dautzinger hoorden ze, dat Mevrouw Braunenberg op de fatale 24ste juli naar Parijs zou gaan, maar toen Patapatis het vrouwtje al uit de trein had gehaald, kwamen ze tot de bevinding, dat het niet nodig was geweest, er viel niets meer af te persen, want Braunenberg stierf nog dezelfde dag. Maar de Griek dacht: hebben is hebben, en werkte de zaak op de gewone manier af . . .

„Nu moet ik eerst vertellen, dat Braunenberg in contact was ge-

weest met de Antwerpse firma Julius Staal & Co., en al ernstige onderhandelingen voerde. Na de dood van Braunenberg zou Paul de onderhandelingen voortzetten, moest naar Antwerpen, miste zijn paspoort, en omdat er haast was, nam hij dat van zijn overleden zwager, een toeval, dat hij later handig wist uit te buiten.

„Hij was een paar dagen in Antwerpen toen Dautzinger, die voorlopig en bij gebrek aan beter door de Blumendufts was opgenomen en die zijn tijd doorbracht met het verbranden van hun stenen, Paul zag lopen, en dat was haast onvermijdelijk, want alles wat iets met diamant heeft te maken, zwermt samen in de Pelikaanstraat. De Blumendufts volgden zijn bewegingen, zagen hem met Staal op en af gaan en kwamen te weten, dat hij op een bepaalde dag naar Amsterdam zou gaan, waar een bespreking zou zijn met de drie firmanten Staal. Paul was door de gebeurtenissen voorzichtig geworden, deed de papieren in een handkoffertje en deponeerde het in de bagage-bewaarplaats van de Middenstatie. Toevallig had Albert, die zich overigens uitsluitend bezig hield met de opsporing van zijn zuster, de twee stenen bij zich en Paul ging zonder iets naar Amsterdam . . .

„De Blumendufts besloten, dat die conferentie in ieder geval verhinderd moest worden, dat gaf tijd en bovendien konden ze dan de pensionkamer van Paul Farelle op hun gemak doorzoeken. Als hij bagage had meegenomen naar Amsterdam zouden zijn drie reisgenoten die wel even buitgemaakt hebben. Dautzinger wees hem aan en de drie bandieten hadden er een eenvoudig karweitje aan . . .

„Ze kwamen ook heel braaf naar Breda om de eed af te leggen. Ofschoon ze zeer goed wisten dat de beklaagde Farelle heette en niet Braunenberg, moesten ze hun mond houden, ze mochten hem niet kennen, waren zelfs zogenaamd vreemd aan elkaar. Zodra zou blijken, dat ze drie vriendjes waren en de zakkenroller kenden, zou de waarde van hun eed natuurlijk aanzienlijk dalen.

„Voor de verdachte was er geen uitweg. Als hij een rumoerige verdediging op touw zette, zou hij in de eerste plaats niet kunnen volhouden, dat hij Braunenberg was en voor zijn moeder wilde hij niet, dat de naam Farelle ter sprake kwam. In de tweede plaats zou hij dan het geheim van de uitvinding moeten prijs geven om enigszins aannemelijk te maken, welk belang de getuigen konden hebben bij een meened. De zaak zou een „cause célèbre” geworden zijn met een zeer twijfelachtige vrijspraak. Het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de getuigen zou in België moeten plaats hebben en in het gunstigste geval zou dus zijn voorlopige hechtenis wel even lang geduurd hebben als nu zijn straf.

„Ik weet nu ook hoe vriend Berkhage er mee gemoeid werd. De gebroeders Farelle zijn een stel uitgeslapen jongens, die elkaar met een half woord begrijpen. Toen Albert moest ontdekken, dat Paul zoek was en in de krant las, dat er in Roosendaal een B. was aangehouden, wist hij dadelijk wat er gaande was. Hij schreef aan Berkhage, die hij evengoed kent als ik, dat er een zekere Braunen-

berg gedetineerd werd in Breda, iemand, die helemaal alleen stond en vreemd was in Holland, iemand die hij terloops kende *en voor wie hij niettegenstaande alles wel iets voelde* . . . Of Berkhage op kosten van Albert de verdediging op zich wilde nemen. Berkhage werd er dus ook behoorlijk tussen genomen en diende alleen voor het contact van de gedetineerde met de buitenwereld. Van de verdediging werd afgezien, maar de verdediger kreeg toch een opdracht. Paul had het Antwerpse reçu voor zijn handkoffertje weten weg te moffelen, hij vertelde Berkhage ongeveer de helft van wat er gebeurd was, doch niet, dat hij Farelle heette. Zodoende kon hij zijn advocaat er toe bewegen om het koffertje af te halen in Antwerpen en de papieren te deponeren bij een bank.

„Bij de behandeling ter terechtzitting hebben de drie schoffies een uur in de getuigenkamer zitten zwammen met de marechaussée, die het verbaal had gemaakt en die dacht dat hij met brave burgers te doen had, die zelfs zo sportief waren om voor „zijn” strafzaak uit België te komen getuigen. De marechaussée vertelde bijzonderheden over deze geheimzinnige verdachte en zodoende kwam het nobele drietal te weten, dat er eerst een advocaat van buiten het arrondissement voor hem opgetreden was, dat die hem één keer bezocht had en weer was verdwenen . . . De marechaussée vond dat ook weer zo geheimzinnig en was er van overtuigd, dat de „internationale gauwdief” die advocaat wel voor iets anders had nodig gehad en verdiepte zich in allerlei veronderstellingen. De drie smeerlappen rapporteerden aan de Blumendufte, die snel uitrekenden hoeveel twee maal twee was en besloten dat de papieren bij Berkhage waren, met het bekende gevolg . . .

„Toen stond Albert er alleen voor. Hij noemde zich Van Dam, omdat de naam Farelle aan de tegenpartij te goed bekend was, en begon opzettelijk de aandacht te trekken. Hij vertoonde de stenen aan Blumenduft en deed alsof hij wilde samenwerken. Van dat ogenblik af zaten ze hem natuurlijk bijna voortdurend op de hielen. Hij deed erg dwaas, zag opeens zonder enige reden van de Blumendufte af en marcheerde met vliegende vaandels en veel muziek naar Staal. Hij richtte een zogenaamd laboratorium in, was nogal onvoorzichtig en op het langverwachte moment werd er bij hem ingebroken. Er werden papieren gestolen, aantekeningen in paarse inkt, die bedriegelijk veel geleken op de andere, die door Dautzinger zo vaak gezien waren en kort daarna werd de ovenbouwer ook bezocht door een explosie . . .”

„Verbazend toevallig, hè?” vond de Chef.

„Ja,” grinnikte Piron. „Overdreven toevallig!”

„Ik ben wel jurist, maar geen groot jurist. Toch durf ik je wel te zeggen, dat je hem niet kunt vervolgen voor moord al lijkt het er veel op. Het causaal verband tussen zich-laten-bestelen en een explosie laat wel iets te wensen over, ook al geldt het papieren die erg gevaarlijk zijn.”

„Albert Farelle is helemaal geen jurist, maar dat voelde hij waarschijnlijk ook wel, anders zou hij er zeker over gezwegen heb-

ben... Wat er nu verder met die Griek gebeurd is, kunnen we alleen maar raden. Ik ben er zeker van dat Albert heeft samengewerkt met Tan en de rest van het Hemelse Rijk. U weet, dat Tan een halfbroer is van Mevrouw Berkhage en hij is er niet de man naar, om hetgeen er met haar gebeurd is, maar langs zich heen te laten gaan. Zoiets maakt hem verbazend onvriendelijk en hij zal alles doen om het die heren voor altijd af te leren. Waarschijnlijk hebben ze die Griek zo bang gemaakt, tot ze alles van hem gedaan kregen. Er waren geen sporen van mishandeling op die vent te vinden, zegt Brusselseers. In ieder geval hebben ze succes gehad en er is voor ons niet veel reden om een grote pantalon aan te trekken, want ik vraag me ernstig af, of wij het met onze middelen ooit zo ver gebracht zouden hebben."

„Ben je er zeker van, dat die Farelle niets te maken heeft met de moord op Blumenduft?"

„Met dergelijke kerels ben je van niets meer zeker. Hij heeft er ongetwijfeld mee te maken gehad, maar we zullen nooit weten in hoeverre. Maar dat hij zelf de dolk gegooid heeft, geloof ik niet, daarvoor is hij te... beleefd. Toch zou ik niemand aanraden om hem ernstig op zijn tenen te gaan staan..."

Jaren geleden, toen de vader der Farelle's zich nog met de opvoeding van zijn zoontjes bezig hield, was Montessori nog niet zo erg in de mode. Farelle Senior werkte in ieder geval niet met Montessori, doch met het Rietje. Alle systemen zijn onderhevig aan ups en downs en het is zeer goed mogelijk, dat onze huidige Montessori-kinderen straks, als het hun beurt is om op te voeden, de eersten zullen zijn, die terugkeren tot het Rietje.

Vader Farelle was erg gesteld op Ridderlijkheid tegenover Vrouwen. Hij was ook erg gesteld op Elsje. De Ridderlijkheid prentte hij zijn zoons in op de maat van het Rietje en Elsje vertegenwoordigde bijna uitsluitend de Vrouwen. Als Elsje huilende thuis kwam, volgde er terstond een les in Ridderlijkheid van zeer weinig woorden. Het gebeurde dikwijls, dat ze Elsje aan het huilen brachten, want ze was de jongste en de twee Ridders moesten op haar passen. Dat oppassen verveelde hen geweldig, ze hadden al veel te veel last met op zichzelf te passen. Elsje kon niet over de simpelste sloten, voelde zich dan verlaten en begon te huilen. Zij was een zware handicap, wanneer de veldwachter verscheen. Soms liepen ze uit balorigheid heel hard weg, als ze ver van huis waren, en lieten haar staan, die snertmeid, en bij een dergelijke gelegenheid was Elsje, toen ze in doodsangst en verblind van tranen hen probeerde bij te blijven, een gat in haar hoofd gevallen. Paul had al eens gezegd: „Wacht maar, meisje, als pappie en mammie dood zijn, slaan wij jou de hersens in."

Maar tegen dat ze weer thuis kwamen, was het zeer raadzaam om de overvloedige tranen van Elsje te stelpen. De gewone methode was, dat de huichelaars ieder aan één kant Elsje's wangen begonnen te aaien. Dat hielp altijd en al gauw lachte ze dan door haar

snikken heen, doch na de behandeling zag ze zo zwart, dat er thuis lastige vragen werden gesteld.

Toch klikte ze niet, zelfs niet toen vader haar zo zag en haar op het kleine voetenbankje zette, van waar ze met haar ongewassen gezicht hoog tegen hem opkeek, terwijl hij een korte redevoering tot haar hield over Zindelijkheid. Iedere zin begon met het plechtige: Een Vrouw Die Stinkt... Zoals ze daar ademloos zat te luisteren, met open mond en het zwarte neusje recht omhoog, leek ze wel een jonge mus en Mammie was opeens heel hard wegge- lopen...

De twee gebroeders liepen nu achter de verpleegster aan door de tuin van het sanatorium en keken vol spanning naar het dansende strikje in haar schortbandjes.

Elsje zat in een paviljoentje en zodra ze hen zag aankomen, kreeg ze een aanval van kinderlijke woede en begon vreselijk lelijk te schelden... Lompe boerenvlegels, die ze waren!... Konden ze niet beter op haar passen?... Ellendelingen, die alleen om zichzelf dachten en niets, totaal niets voor haar over hadden, enzovoorts... Ze wond zich op, smeed een glas stuk en begon krampachtig te huilen, uitzinnig van drift. De boerenvlegels stonden er zo verslagen bij, dat de verpleegster, die al zoveel gezien had, zich moest omdraaien om beleefd te blijven...

Dan kwamen ze voorzichtig, voetje voor voetje bij haar stoel, zonder iets te zeggen, en begonnen, net als vroeger, ieder aan één kant haar wangen te aaien... En na een poosje hield het huilen toch op, net als vroeger, alleen werd ze nu niet zo zwart.

Fier als een vorstin droeg Victorieneke haar kind door de grote hal van de Middenstatie en in haar hart speelde het carillon van Ons-Lievevrouwentoren, als op 's Konings Verjaardag... Emile de Chaudfontaine hield zich bezig met het reisgoed en de plaatskaarten...

Ze keek naar buiten... De zomer was gekomen en heel Antwerpen was feestelijk verguld. De zon blonk op de helm en op de fleurige Oud-Strijdersmadollekens van de vriendelijke azjent met zijn geleerde pince-nez, die wel meer aan de statie stond en in het voorbijgaan had gezegd, dat Madammeke schoon weer had uitgezocht voor de reis... De trambellen rinkelden alsof het kermis was. *Ze kwetterden zonder ophouden tegen Marcelleke, die met stomme verbazing naar alles keek...*

Victorieneke keek nog eens de Keyserlei af, en nog eens, omdat Antwerpen toch zo schoon was... Voor de eerste keer in haar leven had ze compassie met alle mensen om haar heen, want de meesten zagen er wel naar uit, dat ze niet eens wisten hoe schoon het leven was. Ze kreeg een moederlijk gevoel voor de stad, alsof heel Antwerpen nu opeens onder háár „proteske” stond...

Haar ogen schrooiden nog van het afscheid van de Madam, want dat was „wried” geweest... Paars van het harde snikken was

Madam onverwachts met al haar gewicht om Emile zijn hals gevallen en had hem onstuimig tegen haar vette maag gedrukt. Over haar schouder had hij toen zo'n verschrikkelijk zot gezicht getrokken, de lorejas, dat Victorine midden in haar gebleit nog had moeten lachen...

Maar op het perron zag ze alles weer dansen door een waterig gordijn, want daar stond Van Dam al te wachten met zijn Juffraa en een grote bloemenmand en daar was ze helemaal niet op voorbereid, ze werd er koud van... Doch de Hit keek vreselijk woest naar het onnozele, plechtige gezicht van Albert Farelle: de bloemenmand was versierd met grote, schreeuwende strikken in de Belgische en Hollandse kleuren... Dat had de smeerlap expres gedaan om het nog erger te maken dan het al was... Wist bliksems goed, hoe hij er de pest aan had om zo in de gaten te lopen... Alleen de fotografen en de muziek mankeerden nog, verdomme... En daar stond me de vent nog link te knipogen ook... Hij moest zich inhouden voor Juffrouw Staal, anders... Toen Marcelleke, die tegen zoveel tranen niet bestand was, ook inviel, stond de Hit te koken... Maar al spoedig kregen de heren betere gedachten, toen de dames elkaar begonnen te kussen, want als het knappe meisjes zijn, is dat voor de meeste mannen een lief en opwekkend gezicht, vooral wanneer het geen erkende judas-kussen zijn...

Als Victorine dan weer uit haar ogen kon kijken, was de trein al op gang. Ze zat in een hoekje, in de groene kussens, en tegenover haar zat Emile en hield Marcelleke vast, die boven op de zitting stond en alles aanwees daar buiten.

In de andere hoek vertelden twee steenhandelaars elkaar wat een zwendel er was bij leveranties aan de Staat en hoeveel handen er gestopt moesten worden op het ministerie, maar dat kon Victorine niet schelen. In haar sacoché droeg ze de papieren van het Stadhuis, die ze nodig had om te kunnen trouwen in Rotterdam... Marcelleke werd nu ook echt zijn kieneker, dat ging in één moeite door, zei Emile, en een confectiekind was toch eigenlijk veel profijtlijker dan een gewoon kind, zei'ëm, de lorejas... De klerk van het Stadhuis had ook gezegd dat het kon... Figureert u: Marcelleke de Chaude-Fontaine!... Wablieft? *Mademoiselle* Marcelle de Chaude-Fontaine!... Ze had nooit kunnen geloven dat het leven zo schoon was en wat had het schaapeke toch een koleur! *Zot* was hij van Marcelleke, kon er uren aanéén mee spelen...

Ze wrong zich wellustig in de kussens en koesterde zich in de veiligheid, die straalde van zijn sterk, bedaard gezicht... En hij pinkte haar toe met zijn twee ogen tegelijk en in die vaste, claire ogen kon ze goed zien, dat hij haar geren zag en... dat het nu maar gedaan moest zijn met bleiten.

Omtrent Capellen waren de twee steenhandelaars er over akkoord, dat het eerlijk ging bij Kamiel Huysmans, toen die nog minister was, want bij hem werd er altijd gegund aan de voordeligste in-

schrijver en dat was ten slotte toch maar het plezierigste zaken doen. Maar Huysmans was dan ook echt minister, hij was op de hoogte van alles wat er gebeurde en liet zich niet in de doeken doen door zijn ambtenaren... Huysmans... Alleen de naam drong soezerig door tot Victorieneke... Ze had er nòg van gehoord, 't was 'ne pater van de jesuïeten, die er voor bekend stond dat hij zo schoon kon preken, dacht ze...

En met driftige jubel spoedde de trein door de gouden schijn, die daar hing boven het lieve Vlaamse land, naar de grens, naar het land der kessoppen, naar Rotterdam, dat een stad moest zijn met zjuust zo'n grote haven gelijk Antwerpen, zoals ze zeiden... Maar het kon toch niet zo zijn als Antwerpen, belange niet, want zo'n stad was er maar één op de wereld... Er ging niets boven Antwerpen, daar was ze zeker van, ook al had ze er dan niet zo'n fameus leventje gehad...

De Schillenhit vroeg zich af, hoe lang het nog zou duren met die octrooi-aanvraag voor zijn „patentsluiting”, die op alle deuren paste... Berkhage had gezegd, dat ze zonder bezwaar nu al aan het werk konden gaan, ze hoefden er niet op te wachten, er kon nu toch niemand meer onder hun duiven schieten... En nu was hij dus compagnon van de luitenant Farelle... Wie had dat ooit kunnen denken, toen ze nog samen over de Hellevense Hei huppelden?... De Firma was al officieel opgericht, dat was het cadeau, dat de Hit te goed had „veur zijn zeer gewaardeerde medewerking, zag!”...

Als het niet lukte, zouden ze hem dan wel een baantje bezorgen bij dat getover met diamanten. Maar het moest gelukken, verdomme... Het ding was goed!

Dan dacht hij aan zijn vroeger beroep, en het idee, dat hij nu voor de verandering opeens maar slotenmaker was geworden, deed hem even grinniken...

Victorieneke, die bijkans weer moest bleiten van geluk omdat het zo triestig was, dat ze nu niet meer in Antwerpen woonde, zag nog bijtijds dat hij in een lach schoot en vroeg wat er was. Hij wees met de ogen naar de twee nationale kleuren op de bloemenmand en fluisterde:

„De match Holland-België kan beginnen... En ik weet wie 't wint!”

Ze lachte verschrikkelijk lief, kwam naast hem zitten en blies hem in het oor, dat ze „gelijk” zouden spelen... Met hetzelfde dwaze idee worden de meeste huwelijken gesloten, doch het wordt tijd, dat we bruid en bruidegom het beste wensen, want hier moest Marcelleke de Chaude-Fontaine voor de eerste maal pipi doen en daar loopt het volgens de Dichter gewoonlijk op

UIT.